

4° P. o. lat. 361

<36602731520012

<36602731520012

Bayer. Staatsbibliothek

250, m. v

2^a editio

LECHIAS,
DUCUM, PRINCIPUM,
REGUM ^{AC} POLONIÆ,
Ab usq; LECHO deductorum,
ELOGIA
HISTORICO-POLITICA
^{ET} PANEGYRES LYRICÆ,
In Quibus,
Compendiosa totius Historiæ Poloniæ
EPITOME exhibetur:

Nec non,
Singularia Christiano-Politiæ Institutionis Arcana,
Politicis, Ethicis ac Polemicis Axiomatibus
illustrantur.

Josephus Andreas AUCTORE *Zatyski. A.C. 1729.*
P. ALBERTO INES, Societ. JESU.

In gratiam
ELOQVENTIÆ STUDIOSOR. FRANCOFURT.

ANNO M. DC. LXXX.

Typis repetita

FRANCOFURTI AD VIADRUM

In Officinâ Typographica JOHANNIS GOEPSELI, Acad. Typ.

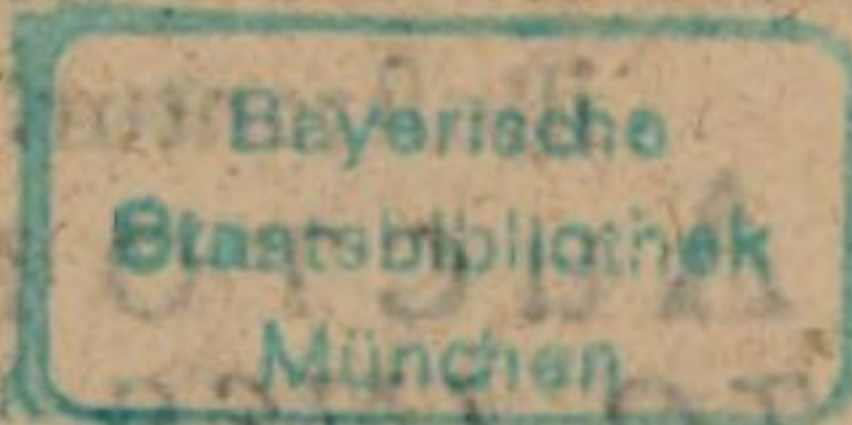
1ª Editio
Inscriptio Catalogo librorum Bibliothecæ
Josephus Andreas Zatyski

Pulchrum est, frequenter in Majorum Ætates redire, ac ingentia Ævi prioris intervalla Horarum aliquot angustiiis committere. Quid verò aliud Historia facit? &c.

Synes: de Regno.

Perdus ac pernox Patrum Memorias revolve: scrutare Gentis Tuæ cunabula: Res gestas & Annalium Monumenta observa. Turpe enim est, in Patria sua peregrinum agere.

Cassiod. 8. variar. Orat. 7.

AD LECTOREM PRÆFATIO.

*ISTO ad Humanitatis tuæ Tribunal multorum
votorum reum Opusculum, Lector Humanissi-
me. Benevolum te illi judicem futurum non
diffido. Nihil tu etiam in illud gravius decer-
nere poteras. Satis pœnarum luet, publico commissum: Hoc
est, ad perpetuam erubescendi necessitatem condemnatum.
Quid porrò de tot Censorum calamis ac calamitatibus, pen-
nisnè dicam? an pœnis? Nullus non hodie rigidus Librorum
Censor est: nullus non Censorinus Cato. Quod olim de Marty-
ribus accepimus; illos nimirum melle illitos in Solem fuisse ex-
positos, ut Vespæ, Muscarum, apum, culicumq; aculeis a vi-
dius compungerentur: idem de multis Auctorum Ævi nostri
partibus, idem de meo hoc planè abortivo, iudicium. Quot
Vespæ, immò quot Fuci metuendi sunt? adeò ut multa hic a-
cumina non desperem. Legisti Caspianum illum, ex minimis
Magnum Martyrem, & heu! malè nimium Literatum? Pu-
erorum quos erudiit stylis & calamis excarnificatus, ac planè
scriptoriis aciebus è vita proscriptus, Fato nostro prælusit. I-
dem plerumq; nobis evenire necesse est. Pauca hîc à robustio-
ribus ingenis, plura ab invalida manu ferenda vulnera.*

*Cæterùm Opusculum hoc vix aliquis severius torserit pun-
xeritq; molestius, quàm ego. Possim illud Papinii de eo, paucis
immutatis, occinere.*

*O mihi bis senos multùm cruciata per annos
Lechias!*

Toti-

P R Æ F A T I O.

Totidem fermè 'annis sub lima fuit. Nempe, inqvies, Parturiunt montes! Imò & mentes, mi bone. Sæpè tamen infau-
sto ingenii abortu, nascitur ridiculus mus. Nimirum non
eadem est ingeniorum Fortuna & Temporum. Fit sæpe ut
vota nostra præfixum scopum non attingant: sæpèq; ingentes
conatus impar ingenium destituat. Dandum tamen est ma-
gna conantibus, si ad summa quæq; tendentes, non nisi media
possint attingere. Ego ipsemet opus hoc, robustioribus etiam
calamis formidandum, aggredi non audebam. Auctores au-
dendi habui, Magna illa literarum in Provincia nostra
Nomina, fel. rec. R. P. Premislaum Rudnicki, Polonæ tum
Societatis Provinciale, & P. Paulum Kubn, meum in Phi-
losophia Professore. Magnum utrumq; Nomen, magnus
omniscia eruditionis Thesaurus. Hi, dum in Humaniorum li-
terarum excitationem ex condicito veluti incumbunt, meæ
quog; tenuitati, imparem hunc campum intento digito osten-
derunt. Per tot igitur annos toties projectum opus, toties in
manus resumptum, sæpe etiam ab amicis importunè ingestum,
quandog; desperabundus, languidâ manu polivi, ac in formem
adeò partum (quod de Urso tradunt) quasi invitus, indignan-
te calamo, deformavi veriùs, quàm efformavi. Ita per suc-
cessivarum harum intervalla (nunquam enim solidus men-
sis, immò rarò dies, labori huic ex integro cessit) paulatim
ductum Opus, tandem ad apicem pervenit, aut veriùs per-
repsit. An frustra labor hic susceptus, an parum faustè ad
umbilicum deductus, tuum erit aestimare, dummodò ea quæ
dextra tibi porrigit, sinistra non capias.

Dum

P R A E F A T I O.

*Dum Elogia audis, ne te Laconica illa severitas terreat. Ita eam hîc ad Historicam mansuetudinem inflexi, ut omnium oculis, nedum animis, quæ scribo pateant. Malui quandoq; parum cultus videri, quàm parum apertus. Brevitatem Laconicis Elogiis familiarem non affectavi: quin imò consultò calamo indulsi; ne dum nimium brevis esse laboro, obscurus fiam. Displicet ille stylus, quem sine augure frustra adeas. At, neq; frequentia acumina & leviores velitantis ingenii Conceptus, aliis Elogiis familiares tibi promitto. Pro istis Sententiæ mihi erunt, aliq; Ethica, Politica, ac Polemica Axiomata. Ipsa enim materia, non tam Scholastica, quàm Politica Humanitati subiecta. Sententiarum quædam acumina ex aliis hausi: tum ut majus pondus quæ scribuntur habeant; tum ut Classicorum Auctorum verbis sensus mei vibrati, profundius in eruditorum mentes se insinuent. Immo nec aliter, citra grande piaculum facere potui. Cùm enim in Opere hoc præter Historiæ Polonæ Epitomen, pleraq; Politices, Ethices, ac Polemices Arcana, ad Christiano-Policam Instructionem comprehendere voluerim; nimis forsitan superciliosum erat, ex privato genio certas viris Principibus leges præscribere. Supercilii ejusmodi invidiam facilius ac felicius illi dement, aut diminuent, quibus ipsa Annorum canicies & multorum Seculorum præjudicium quandam Oraculorum auctoritatem conciliavit. Leges hic proinde, excerptos ex aliquibus flores, aut potius confectos ex floribus favos; ita tamẽ, ut è mente Ma-
brobii, lib. 1. Sat. Quæcunque hausimus, non patiamur integra esse, ne aliena sint; sed in quandam digeriem con-*

P R Æ F A T I O.

coqvuntur; alioquin in memoriam ire possent, non in ingenium.

Si alicubi in Historia veritate errasse videbor, non prius debebis errorem damnare, antequam aut omnes, aut plerosq, eos evolvas, qui de rebus nostris scripserunt. Sæpe fit ut ab uno neglecta, alterius calamo depromantur. In tanta rerum gentis nostræ negligentia, plura ex Historicorum conjecturis colligenda sunt, quàm ex Commentariis. At neq, omnia rerum ac Regum momenta rigidus exactor à me exigas. Principum istorum vitas exornandas magis suscepi, quàm enarrandas. Liberum mihi proinde erat, quibusdam eorum gestis præteritis, quibusdam leviter tactis, ea solummodò exhibere, quæ uberio-rem Literarii cultus suggerebant opportunitatem.

Effigies æri incisas, infra Operis ac Materię Majestatem, esse non nescio. Sed facilè Religiosa tenuitas mea tantum in tot Majestates admissum crimen excusabit. Digni quidem, fuerant tot Sarmatiæ Alexandri, non ab alio, quàm ab Apelle pingi, si eorum dignitati jurati Christo pauperis Egestas fuisset suffragata. Quod si neque Soli crassæ & obscuræ umbræ pudori sunt, nec ego, nec tot Serenisimi Poloniæ Soles, informem hanc Chalcographicarum umbrarum noctem erubescant. Quod aliàs periti Pictores faciunt, ut rudi carbone ductas lineas exquisitis coloribus præmittant: idem hîc factum puta; & si tot excusationes nondû admittis, liberali manu, quem corripis errorem, corrige. Non deerit Auctori & modus, & animus, omnia hæc in secunda editione ad politio-rem cultum revocandi, dummodò Nervus non desit.

Plura

P R Æ F A T I O.

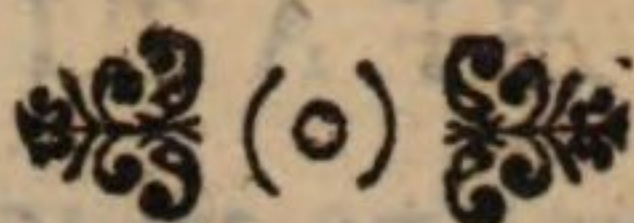
Plura pro me non adfero, ne amico Humanitatis tuae Tribunali nimium diffidere videar. Planè enim causa sua diffidit, qui multis pro ea perorat. Vale Optime Lector, & eò, quò me a tenuitas assurgere non potuit, feliciorum calamum promove

NOMINA EORUM,

Ex quibus tùm Historica, tùm Politica veritas in hoc Opere depromitur.

JAm olim solenne est Librorum Auctoribus, eorum nomina in prima lucubrationum suarum fronte recensere, ex quibus veluti ex fontibus, aliqua derivarunt. Hoc dum facere cogito, occurrit illud celeberrimi Politicorum Lipsii in quo Lectores in primo Monitorum Politicorum vestibulo monitos voluit. *Exempla (inquit) quæ hic sunt, scito ab optimis nec obviis Auctoribus esse: Et cur non eos edidi? Quia Novitij & Grammatici Commatis illa cura videtur, & aut à vano, aut pusillo animo esse. A vano, si Lectionem variam jactas: à pusillo, si diffidis credi.* Tum verò animosiùs subdit, *Nobis etas & priora scripta fidem vindicant; qui abrogat, inquirat: spondeo inventurum Auctores.* Quid dicam? Prioribus illis lectis, jam calamum posueram. Ultima hæc, quæ ab Aetatis & aliorum Scriptorum præjudicio auctoritatem & fidem aucupantur, quia in me deficiunt, positum calamum invitis planè manibus ingesserunt. Omnino igitur subjungendi fuerunt, ac intento veluti digito monstrandi, ex quibus Historicas & Politicas veritates hausi. Facio id eò libentiùs, quòd nec in margine, nec in ipso Elogiorum contextu Auctorum nomina adnotaverim, ne aut Typographi sedulitati, aut Styli ac Libri concinnitati incommodarem.

AUCTO.

AUCTORES.

Ex quibus petita Historia Polona.

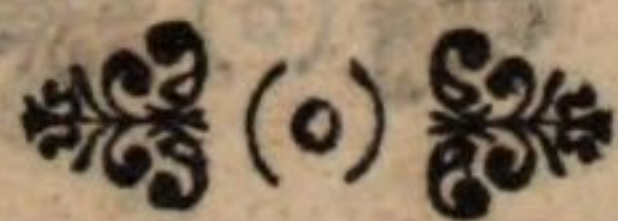
Bielscius.	# Hagecus.	Neugebauerus.
+ Bonfinius.	Herberstein.	Orzechovius.
M Bronicius.	Herburtus.	Sarnicius.
Cromerus.	Kadlubek.	Striykovius.
Dlugossus.	Lubienius.	Wapovius.
+ Dubravius.	Miechovita.	Zavvaccius.
Guagninus.		

AUCTORES.

*Ex quibus petita dictamina Politica,
Etbica, Polemica.*

S. Augustinus.	Emanuel Thesaur9.	Pacatus.
Aristoteles.	Eusebi9 Nierēbergi9	Plutarchus.
Ammianus.	Famianus Strada.	Quintilianus.
Angelus Politianus.	Florus.	Seneca.
Aloysius Juglares.	Franciscus Patrici9.	Salustius.
S. Chrysoftomus.	Herodianus.	Symmachus.
Cato.	Homerus.	Saavedra.
Capitolinus.	Herodotus.	Sinesius.
S. Cyprianus.	Isocrates.	Suetonius.
Cicero.	Lactantius.	Sarbievius.
Cæsar Julius.	Livius.	Tacitus.
Curtius.	Lipsius.	Vegetius.
Cassiodorus.	Minutius.	Vellejus Patercul9.
Columella.	Plato.	Valerius Maximus.
Demosthenes.	Plinius Secund. Jun.	Vitruvius.
Dio.	Pindarus.	Xenophon.
Egesippus.	Petrarcha.	

PRO

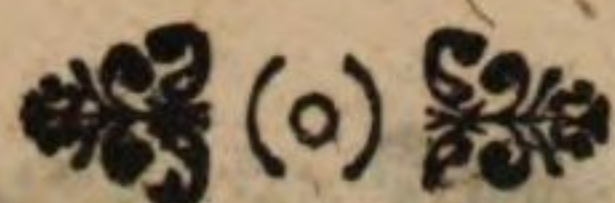

PRO LECHIADE,
AD
CHRISTUM
ODE VOTIVA.

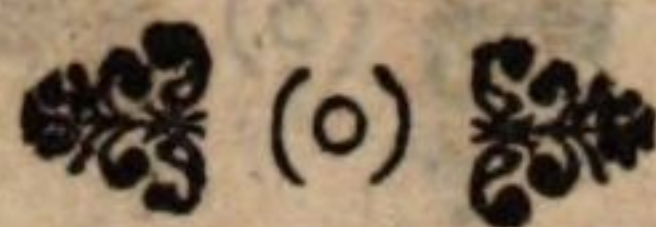
Augusta Regum nomina testibus
Inscribo chartis: jam mihi Martios
Hinc inde collustrasse Fastos,
Jam Lechidum monumenta Regum,
Suorum dudum tecta silentio
Mavortiorum stemmata Principum
Datur tueri, & quæ nec olim
Sarmaticum didicere plectrum,
(Quamquam Polonos Sarbivius Duces
Majore quondam dicere Barbita
Ardebat, ingentesq; Fastos,
Nî viduis inimica terris
Triste imperassent Fata silentium)
Mulcere cantu culmina, & Attici
E valle Permessi, tacentes
Non humilis calamo Thaliæ
Censere Manes. Ergo leves procul
Effœta prisci Nomina Seculi,
Vilemque nudinata quondam
Ingenii capitisque cultum,

)()(

Exeste

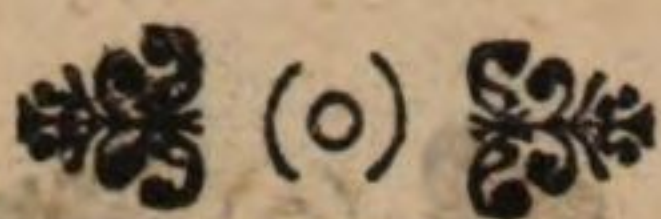
*Exeste Musa! Non ego Pegasus,
Plenamq; docti fontis amystidem
Anbelo Vates, non fluentem
Cecropii per acuta Pindi
Vovebo fontem. Tu potiùs mihi,
O! quem trecentis sidera plausibus
Piisq; vocibus Poloni
Concelebrant, pretiosa vati
Tibi dicata flumina Gratia
Affunde Chryste. Tu mihi suggere,
Quidquid Polonorum marita,
A teneris propè Fama cunis
Semper virili robore & arduo
Tentârît ausu. Sic tibi supplici
Delubra collustrasse cerâ,
Sic vigilireverenter igne
Tuo sacratos Nomine parietes
Gratabor olim. Sic tibi qualibet
Calebit Ara, sic clientes
Splendidiùs salient lucerna.*

AD

EQVITES POLONOS,
AC UNIVERSAM
SARMATICAM NOBILITATEM
ODE INVITATORIA.

AT vos, cruentas dum Patrio manus
Lavatis amni, tinnula Sarmatæ
Audite fila & mitiorem
Sub rigidos litui labores
Audite Phœbum. Quisq̃ue suam super
Innixus hastam, vel positum super
Infusus ensem, quâ disertum
Tinnit ebur, resonumq̃ue molli
Horrore plectrum, belligero genas,
Grandiq̃ue clausam Caside paululùm
Exarmet aurem, ac eruditos
Aure bibat levioꝛe nervos.
Quin nec Gygantum prælia, & asperos
Cantabo Divos, non alio procul
Ab Orbe narrabo petita
Arma, supervacuumq̃ue Martem.
Paterna prolem fortius allicit
Urgetque Virtus. Nata domi magis

Exempla laudantur, quæ edaci
Invidiæ caruere morlu.

At, dum sequaces attrahit æmulos,
Sensim Paternis displicet incolis

Externa virtus, sic & olim

Displicuit peregrina vestis,

Ac exterarum gloria gentium,
Exoticoq; Sole calentia

Trophæa, nec quondam molestis
Invidiæ caruere telis.

Sic & Latinos dum videt invidet
Carthago mores; sic focii Phrygas

Odere Graij; sic sequaces

Fama premit perimitq; Turnos.

Et cur remotis hospes in Insulis,

Longè à paternis finibus exules

Musasque, nolentemque Phœbum,

Et Lechicas agitare pennas

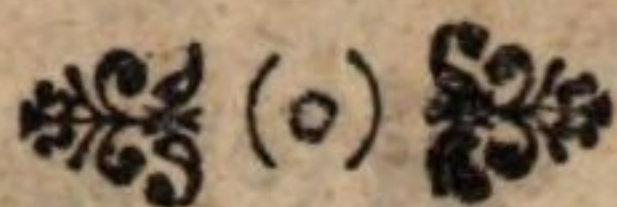
Desiderarem? cui melior domi

Capaxque pennæ copia suppetit,

Frustra peregrinos laborat

Ad Citharam revocare Manes.

PRINCI-

PRINCIPVM,
AC
REGUM POLONIÆ
COMPENDIUM,

A Joanne Kochanovio, Poëtarum Polonorum Principe in decima Libri primi Lyricorum Oda populariter olim decantatum, nunc Latino idiomate ab Auctore Lechiadis donatum.

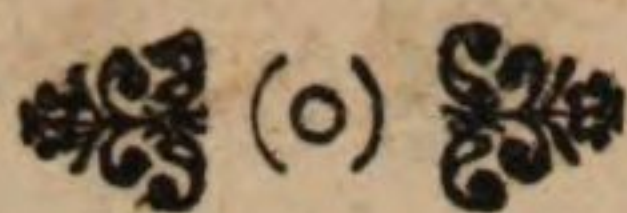
PARODIA PROOEMIALIS.

Q Vis me? quis? obe! terga volucris
Vestivit alis? jam super inferum
Despecto Mundum, jam propinquos
Usgz licet tēgisse cælos.

Hac ne illa nunquam se minor aurei
Est flamma Solis? qui pereuntia
Et nata rursus sempiternis
Secula circumagit choreis?

Hic ille clari circulus Aeris,
Se subsequētū satrapa siderum
Auctorgz lucis? en stupentes
Insonuit nova vox per aures.

Auditis? an me ludit inanium
Imago rerum? dulcis an ignea
E nube ter respondit Echo?
An soliti trabor arte somni?

Huc nec profanis densa vaporibus
Caligo, nec nix, nec glacie hispida
Se grando tollit, sed per omne
Viva dies rutilat Theatrum.

O digna multo Numine Curia!
O digna pleno te Deus hospite
Et Cive moles! quâ propinquum
Pone latus Tibi celsiore

Regina Virtus assidet in throno,
Ac estimari jam facilis suo
Se Diva commendat colore,
Et famuli regit astra cœli.

Quis te? quis isthic Sclavonica decus,
O LECHE! gentis nesciat? ardui
Inceptor Ævi, qui Polonas
Pene prior coluisse terras,

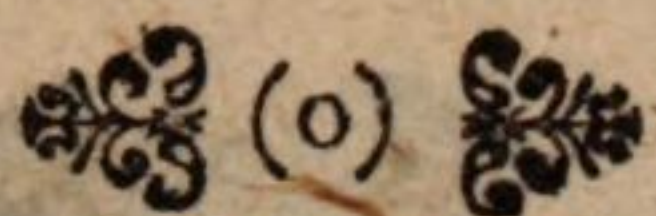
Totumq; qua-se-cunque Boristhenes
Ferociori porrigit alveo,
Armisq; ferroq; & virili
Diceris edomuisse dextrâ.

Hic subjugatis nubibus altior
Suam remoto CRACUS ab æthere
Prospectat urbem, & sola pene
Palla virum negat esse VENDAM.

Huc militari callidior dolo,
Se sempiternis sedibus intulit
PREMISLUS, & qui concitatis
Sarmaticam pedibus TIARAM

Sceptrumq; debet: cum trepidus spei,
Sed fraude notâ cautior integrum,

In frena

*In frena laxavit jugalem, &
Hâc Leebicam tulit arte Mitram.*

*Odit dolosos Numen, & ut sua
Justis rependat premia, justior
Te PIASTUS edocebit, inter
Sidereas gravis hospes oras.*

*Nam & ipse cœlos incolit, & suis
Relicta quondam Regna nepotibus
Fortunat, & pane à trecentis
Audit Avus Proavusq; Scepbris.*

*Hic & propinqui ponè latus Patris
Stat ZEMOVITUS: Tu tamen altior
Avum, MIECESLAE, & Parentem
Ausoniis superas Tropheis.*

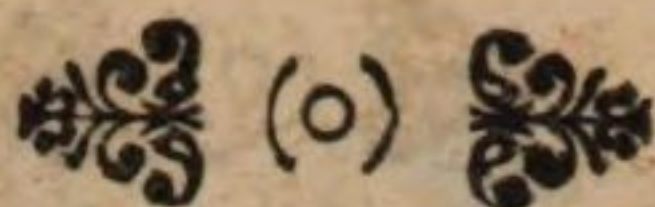
*Per quem Latinis addita Legibus
Se veriori Leebia Numini
Submisit, acclinesq; stravit
Romuleis humeros Tiaris.*

*Quis ille verò se cuneus tibi
Adjungit ultrò? lumina fortium
Nosco BOLESLAORUM, & illa
Sarmatica monumenta Fame.*

*En pulsus olim, deq; monasticis
Extractus umbris Rex: & ovantium
Par grande LESCONUM, & minorem
Qui propriis sibi Rex staturam*

*Pensavit àusis. En JAGELONIDAS,
Binosq; rursus, nec sibi dispares
Cerno CASIMIROS quietis
Prælia continuasse palmis.*

Hic te

*Hic te minantis æmule sideris,
Cælicoruscis clarior ignibus
Invictæ VLADISLAE, tanto
Aspicio stupefactus astro,*

*Hic ille magni pectoris integer
OLBRACHTUS: hic & fratris amantior
Se ponè ALEXANDRUM Polonæ
Delicium columenq; laudis*

*SISMUNDUS infert. Quo duce latior
Post crebra torvi classica prælii
Polona respiravit ora, &
Laurigeris viruit Triumphis.*

*O digna proles! ô animæ! quibus
Se Diva toto Nobilitas sinu
Infudit! ô! quondam coemptum
Emeriti subiisse cælum.*

*Vos magna vestra lumina Patria,
Nosci merentes & similes Patrum
Vovete natos: vos Avorum
Dissimilem prohibite prolem.*

*At ille, qui vos nunc etiam suo
Supplevit ævo, festa volentibus
Et jura dispenset Polonis,
Et Patrias sine labe leges,*

*Ille in supremam non prius asseri
Festinet aulam, quàm meritis satur
Ævig; plenus, obsequentes
Non humili terat axe cælos.*

LECHIA DOS

PARS PRIMA.

LECHVS.

Asurge Nomini huic Polonia,
Ut haftenus stares, ab eo accepisti,
Duces, Regesque cæteros, tibi & Reipublicæ:
Lecho, te & Rempublicam debes.
Alios sapius assentatio: hunc Virtus & Fortuna
PATREM PATRIÆ FECIT.
PRINCIPEM, DUCEMQUE,
Vix præ eo alium veriùs nominaveris.
Qui Te ad Felicitatis tuæ Principium, suâ ipse manu duxit;
Utriusque nominis gloriam, ex vero meretur.
REGNI SUI AUCTOR ET PARENS;
PRINCIPUM TYPUS, ET PROTOTYPON,
Regni possessionem, non tam pedibus adiit, quàm manibus.
Nempè Jus primum; vis alterum edicit.
Fortitudinis ejus, hoc specimen accipe;
Invitæ Fortunæ, Regnum eripuit;
Omnibus infortuniis impetitus, non fractus,
Fata ad arbitrium suum, ferro & armis compulit.
Omnem Slavonicæ gentis gloriam, frustra alibi quæsieris:
Eam tibi, in Compendio dabit.

Inde à Lecho ducta Colonia, Polonia stetit.
 Extra Patriam aliquando, extra se nunquam,
 In exilio, ne exularet effecit.

Discant exemplo suo Principes,
Reges & Regna, non tam nasci, quàm fieri.
Manu & ingenio circumscribenda est Fortuna,
Niejus arbitria pati velis.

Ultrò suscepti Exilii Fortunam, frustra ei objeceris.
 Ad communem Mortalium sortem te porrige.

Quotquot nascimur, Exules sumus.
Aliàs, omne solum Forti Patria est.
Exilium Patriæ, quandoque augmentum est Fortunæ.
Quædam planta non aliter fructificant,
Nisi è nativo solo peregrè transplantentur.

Quodsi assentiris Cassiodoro dicenti;
Interdum expedit Patriam negligere,
Ut sapientia possit inveniri.

Vide, quid de eo sentiendum tibi sit;
 Qui in exilio novam sibi potuit Patriam construere.

Plura desideras?

Augusti, Enæ, Juliiq̃ue Manes,
 Libera Remi Romuliq̃ue imperia,
 Grandem pro Lecho Apologiam dicent.
 Liberrimæ quæque gentes,
 Ne soli natalis angustiiis, magnitudinem stringerent,
 Sub Jove Libero nasci debuerunt.
Faustum Libertatis initium est,

Patriam

Patriam habuisse ad libitum.

Habuit Lechus, & fecit,
Anno post Christiani populi Instauratorem I E S V M
Quingentesimo & Quinquagesimo.
At quantum vel in ipso numero Libertatis auspiciū?
Dicerēs; Liberrimam omnium Gentem,

In Anno Bis Libero,

Quia bis Iubileo
Nasci debuisse.

Si verò ad prima illa principia nos recipimus;
Polonos, Colonosque, unus pænè apex distinguet.
E veteri formula, tot urbium Areas,
Aratro, Majores nostri metati sunt.

Tantam gloriæ messem,

Ex sterilibus desertisque campis collegimus.
Nimirum: *ubi virtutis cultura accesserit; nihil sterile est.*
Et verò, Natalitia illa Poloniæ arva,
Nunquam Campo Martio Herbam porrexere.
Ab illis, nativo idiomate, Poloniæ nomen impositum:
Vt haberet Virtus posterorum, quò excurreret.
Plurima bella Lechum gessisse illi dubitent,
Qui, quàm ardua sint rerum magnarum exordia, ignorant.

Sterilis soli ingenium,

Non alius vomer subigit, quàm gladius.

Ipsi Hercinijs saltus, tot Lecho debent Civicas,

Quot numeramus Cives.

Nulla ibi Lecho arbor non Laurus; nulla non Trophæum est.

Aliàs Pace, armis comparata,
Vixit cum suis Lechus, ut Pater cum Liberis;
Quos ipse potissimùm tales effecisset.

Civium suorum Parens & Alumnus;
Eorum sudoribus victitare maluit, quàm sanguine.

Frugi Principem,

Alebant ultrò oblatae subditorum fruges.
Non illi, impari contentione terram & Principem coluerunt.
Vidisses tunc, quod Xenophon agebat:

Bonum Principem, nihil differre à bono Patre.

Census tunc & tributa,
Nec - dum nomen apud liberam gentem invenerant.
Immò nec ullæ Legum Tabulæ; quia paucæ lites.
Ipse Princeps, optimis moribus populo jus dicebat:
Efficacissima enim lex est, & morum norma,
Principum vita.

Primam Regni sui urbem ab Aquilæ nido auspicatus;
Felicitatem agnovit in omine.

Hoc erat Faustis Avibus, planeque Candidis,
Nascentis Regni exordia dedicare.

Ad magna & sublimia natae genti,
Non aliud debebatur auspiciū.

Hujus memoriam ad Posterōs transmissurus;
Aquilam candidam, alas ad volatum exertantem,
Pro gentilitio stemmate, LECHUS, prætulit.
Currendum scilicet tantūmodo alijs, ad Nominis immortalitatem,
Tibi, ô Sarmatia! volare etiam, liberum est.

Fuerint

P A R S P R I M A.

5

Fuerint Remo, Romuloque imperij omina, Vultures,
Rapacem posterorum genium præfagientes:

Nobis, Aquilæ sunt;

Quibus non alia præda placet,
Quàm defensus Orbis Terrarum.

An & nescio quem Principatum, Regina Avium, portendit?

Armigeram Supremi Numinis,
Si non temerè eam asseruit Antiquitas,
Utantur manibus nostris faventes Superi;
Omen, manu interpretabimur.

His auspicijs Lechus noster
Cum prognatum à se Regnum, propagatum ac adultum,
Dux & Auctor erexisset, rexissetque,
Mortalis esse desijt.

*Divorum enim felicitas est,
Cum nulli successeris, posteritatem reliquisse.*

LECHO PRIMO

P A N E G Y R I S L Y R I C A,

O D E I.

EST & Polonos non humilis labor
Cantare Reges. Tendite Gratia,
Imbelle fortiore nervo
Barbiton, arisonog, buxos

LECHIADOS

*Armata cantu: qui meritis Patrum,
 Laudem Trophæis denegat; impium,
 Fatetur heredem: nefastus
 Egregiæ propè Iatro Famæ.*

*At non Poloni, quanquam adamantino
 Offusa cœlo sacula, fortibus
 Notamus armis, & peracta,
 Belligero super ense lustra;*

*Non & Parentis immemores Lechi,
 Formidolosa robore dextera,
 Armisq;, bellaciq; ferro,
 Quo fuimus genitore nati*

*Narramus ultrò: cùm Mareotica
 Superbientis cornua Cynthiæ,
 Thracasq;, Bessosq;, & cruenti
 Littora depopulamus Istri;*

*Et funerati busta super Lechi,
 Tinctas Gelono sanguine victimas
 Litamus; Illustresq; magno
 Inferias agimus Parenti.*

*Sic Bellicoso par soboles Patri,
 Per nostra Lechi, vulnera crescimus:
 Pulchrumq; Libertatis omen
 Magnanimo stabilimus ausu.*

*Tibi Lecheæ Principum Rei,
 Et grandiorum naviter inclyta
 Aurora Regnorum; & futuri
 Non humilis Cynosura sceptri;*

*Tibi, perennes, nunc etiam tua,
 Tuig; consors Lechia Nominis*

Debebit

Debebit annos, & nitentem
 Ingenuis A QVILAM sub alis.
 Utcunque seris grande Nepotibus
 Ordiris ævum? jam tibi Regia
 Latè coronatum reclinat
 Posteritas caput, & Ducales
 Ultrò supremis nutibus annuunt
 Hinc inde Mitra: jam tibi Regia
 Scribuntur in cœlis Kalendæ,
 Quà Lechici Pater, atque Princeps
 Longùm reducto Nominis omine
 Audiris ævi: quà tibi segreges,
 Nil vile spirans posterorum
 Auspiciis, animisque virtus
 Metatur annos: te rigidi canunt
 Quacung, nostro, centoculus suas
 Accendit in cœlo lucernas
 Vesper, & excubias serenis
 Indicit astris; te rigidi canunt
 De vexa mundi: te positus minor
 Getes, reformidat sagittis
 Et domitos tibi flectit arcus.
 Te per reclines Rossus &, & Lechus
 Post justa victæ fulmina Thracia,
 Infusus bastas, nascituris
 Magnanimo canit ore, seclis.
 Quin & Decembres diceris ad focos,
 Postquam severis cana adoleverit
 Arctos pruinis; & tenaces
 Vistula concameravit undas.

*Tunc & vocatis te pueris graves
 Narrant Parentes: te senioribus
 Avique, grandæque Matres
 Sæpè jubent didicisse natis.*

*Te bimus infans, te titubantibus,
 Frequeus minorum turba Quiritium,
 Balbutit in verbis, Poloni
 Archetypon, Proavumque Regni.*

*Exile quantis Principium dedit
 Crevisse Regnis! sic humili fluit
 Ex fonte Rhenus: crescit alta
 E tenui, terebinthus herba.*

*Hæc, quæ propinquis nubibus obviat
 Alnus; minuto è semine pullulat:
 Hæc laurus ingens, parva quondam
 Virga fuit; modò nutat arbor.*

*Nec est Poloni dedecus Imperi,
 Quod Patre nati dicimur Exule:
 Insanit, arctiore quisquis
 Dissimulat sua Regna fundo.*

*Exul Pelides, Pastor erat Remus;
 Et qui Latina mœnia Regiæ
 Evicit Æneas, per omnem
 Circumagit sua fata Pontum.*

*Utcunq̃ue primum ducimus aëra,
 Præjudicati nascimur Exules:
 Commune nobiscum, Poloni,
 Exilium, luit exul Orbis.*

VISIMIRUS.

E tenebris hunc eruo,
In quibus tot alii, Lechi Nepotes, perierunt:
Lugendi, quia non legendi,
Et pænè non nati; quia non satis noti.
Ignara Literarum Antiquitas,
Duo propè Secula, è fastis nostris erasit, dum tacuit.
Est tamen quod pro ea opponamus:
Infans Regni nascentis Fama, nec-dum loqui didicerat.
Cunabulis suis propior;
Se, suaque, silentio, ut pannis, involvit.
Quippe Factis aptiores quàm Fastis,
Dum scribenda agunt,
Acta Majores nostri, scribere neglexerunt.
In illa Tacitorum Academia
Non scribebantur Historiæ, sed fiebant;
Quibus nullus, quantumvis suo cognonime longior
Duglossus suffecerit.
Perierat ipsum Lechi nomen, nisi illud Regno indidisset;
Illo è vivis sublato; tota se posteris infudit Lethe.
Ex tanto oblivionis naufragio, solus enatavit Visimirus.
Ingens factorum magnitudo, tota obrui non potuit.
Hinc igitur imprimis Virtutem ejus metire:
Cum non pauci Sceptrum præ ipso tenuerint,
Solut, à Lecho Secundus meruit numerari.
Reverita est tanti nominis Majestatem, edax ætas.
Aliorum tumulos huic in Trophæum erexit.

Primus, Polono Marti angustam tellurem ratus,
Bellum Mari invexit.

Parum erat Posterorum memoria, in solido vestigia impressisse,
In Lubrico etiam elemento, non obliteranda reliquit.

Et verò, cesit eventus audaciæ:

Ipsam Tyrocinium Navalis prælii,
Ab ingenti victoria auspicatus est.

Classicis Polonorum, animata Classis,
Ipsa, pro velis, vexilla; ipsa pro ventis vota habuit.
Tot inter procellas, non fluctuavit victoria.

Daniæ Regem, Sivardum,

Ita primum vicit, ut amplius vinci adhuc posset,

Ne langveret absq. Emulo virtus.

Inflatum ejus tumorem,

Victâ marinorum fluctuum superbiâ, superavit.

Diceres, ut ambitionem triumpharet Visimirus,

Intulit bellum ventis.

Neptuni ferociâ superatâ, ferocire Sivardus dedidicit;

Subactâ Pelago, ille quoque sub jugum ivit.

Injecerit Hellesponto vincula Xerxes;

Visimirus, ipsos Maris Dominos captivos duxit.

Catenas ejus, Sivardus ipse,

Carcerem, Sivardi filius, Jarmericus, nobilitavit.

Ita Martis, & Maris scopulis enavigatis,

Pro victimis hostes immolavit;

Danorum sanguini, suum, suorumque affundens sudorem;

Felicius placavit Maria,

Quam Æneas sparsâ in fluctus molâ.

Post adeò faustum Navalis victoriæ experimentum,
Etiam ad Clavum Imperii felix sedit.

Magis, fluctu maris, mobile vulgus,
Eâdem dexteritate rexit, quâ olim fluctuans fretum.

Nunquam non cautus Princeps,
Nec extra pelagum in Cautes incidit.

Jo Fama!

Post diuturnum silentium, tandem centum ora resolve:
Quidquid in tot Lechi nepotibus tacueras,
In unico hoc prædica.

Eorum ille laudabilis Epitome nominetur.

Inter alia, illud cane

V I S I M I R U M,

Regni finibus prorogatis,

Veteris quoque proverbii fidem abrogasse:

Nempè, Visimiriâ, Gedanoque

In Baltico Littore exædificatis,

Non frustra jam **LITTUS ARAT.**

V I S I M I R O

P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E II.

S*I quid virilis, Musa, supercill
Blandum severo stringis in otio;
Si grande, nec quidquam perosa,
Robur amas; Citbarag, justam*

*Accendis iram ; sitibi Martii
 Risere plausus , si vigili Chalybs
 Hinc inde flammatus sereno,
 Si tremuli placuere conti :*

*Huc te citatis , huc comites ferant
 Aura quadrigis : hic generosior ,
 Martemq₃ , bellacesq₃ , versus
 Pierii fremat ira plectri !*

*Te, te, Polona Landis amantior,
 Super Poloni littora Vistula
 Narrabo Vates ; te increpatis
 Ausonio, Visimire, plectro ,*

*Svadebo nervis. Te rigidis super ,
 Dum panè primos fundis anbelitus,
 Canis sagittarum reclinem
 Martis amor, solidisq₃ Pallas*

*Infudit armis. Te litui fragor
 Ferriq₃ primùm non puerilibus,
 Cinxere flammis ; & supino,
 Tela superposuere collo.*

*Non te canora vocis amœnior
 Sopire nutrix ; non titubantibus
 Somnumq₃ persuasisse, verbis ,
 Et placidam potis est quietem.*

*Sed aut corusci fulgure balthei,
 Aut militaris murmure tympani ; aut
 Grato pharetrarum tumultu ,
 Aut sonitu Lituorum acuto.*

*Tunc & virili voce severior ,
 Matura primo murmura , crederis,*

Endisse

*Fudisse vagitu; & feroces
Ambiguâ sine voce fletus.*

*Quin & marina palma animosior,
Navale fufis in lacrymis nemus,
Sensim fatigasse, & secundos,
Diceris, exagitasse remos.*

*Tunc & molesta frigora Parrhasis,
Suisque canum nubibus, illico
Risisse cœlum, & congelatas
Protinus arripuisse cristas :*

*Nec non cruentis ludere pertinax
Puer sagittis; telaq; parvulo
Tentasse narraris lacerto,
Et querulo repetisse fletu.*

*Sic pænè primis proditur indoles
Augusta cunis. exiguo truces
Ex ungue noscuntur Leones:
E tenero, Jovis ales, unco;*

*Jam verò? quantus quantus in arduas,
Maturiori fortior impetu
Assurgis iras? quantus olim
In medios Leo surgit Afros.*

*Te bellicosus quassa tonitruis,
Bello petita mœnia Dania
Novère victorem; tibiq;
Supplicibus cecidère muris.*

*Novère fractis, aquora, te Ducem,
Novère tonsis; cùm trepidantes
Pronis adoravère malis
Sarmaticæ cuneos Juventa.*

Tunc inter ipsas se stupuit Tbetis
 Ardere lymphas : tum pavidum mare,
 Et littus, & vinci rebelles,
 Belligero, Visimire, fluctus
 Accendis igni. Cùm tamen aureo
 Pax, Laureatis reddita Fascibus
 Arrisit ore ; quantâ Honorem
 Arte foves ? mediisq; vastas
 Inducis edes nubibus ? Hinc tuo
 Notata stabant marmora Nomine :
 Hinc vasta repebant sub ipsos
 Saxa polos, tremulumq; Solem.
 Tibi Gedani Pergama, & arduas
 Debemus Arces : Te Visimirium
 Decus, Lubecanæq; molis
 Tecta suum didicere Patrem,
 Et pœnè ab ipsis surgere mœnia
 Persuasæ terris. Te proprium sui
 Narrabit Auctorem Polonus,
 Te vetulis recitabit annis.
 Te, te erudito saucia vulnere,
 Multùm diserto saxa silentio
 Loquuntur ; in tuumq; casus
 Expediunt lapides sepulchrum.

XII. PALATINI.

FAtalis hic Regni nostri Zodiacus:

Tot in eo numeraveris feras, quot capita.

A mitioribus enim animantibus incipiens,

Mox in Leones, Centauros, Scorpionesque abiit.

In eo Polona felicitas duplicem sensit Eclipticam.

Quid ergò?

In plures jam Imperium distrahi coeptum,

Cùm ei sustinendo par unus non esset.

Sed ô quàm Divinè Dictum,

Non capit Regnum duos.

Quid duodecim?

Tot inter manus distracta, ægrè sibi constitit Respublica.

Quam toties servavit unus,

Pænè perdiderunt duodecim.

Polonæ Libertatis Matres prius, mox Novercæ;

Tutores primùm, mox persecutores;

Docuère:

Bona initia, rarò similibus coronari eventibus;

Et ambitiosis, hominum Privatorum, manibus,

Nunquam tutò credi integritatem boni publici.

Audi Livium; audi non tacentem Tacitum:

Privatorum res semper offecère, officientq; bono publico.

Sua cuiq; utilitas, pessimum boni Communis venenum est.

Ita & isti, Leges tollere aptiores, quàm ferre;

Jus dicere maluerunt, quam facere.

Meritò

Meritò tunc unum in multis Principem desiderares:
 Tot capita, non pauciores secuti sensus;
 Privatis disidijs, pacem publicam disturbârunt.
Arduum enim est, Potentiam & Concordiam eodem loco consistere.
Multorum caputum Ambitio,
Nunquam in unum Corpus bene còaluit.
 Perijt tot inter partes Regni integritas.
Florentissima aliàs Respublica, cùm dividitur, solvitur.
 Nec miror tantis hostium rapinis, patuisse Poloniam:
 Plura tunc habuit capita, quàm manus.
 In illo optimatum regimine, nihil optimum.
 Tot Errantia planè Sidera, noctem quandam effecerant.
 At enim; *Respublica quæ æmula cælo esse velit,*
Ab uno Astrorum Duce, illustrari optat.
Publici hi Patriæ Soles,
Ipsi imperent, si non Soli.
Quod DEUS universo;
Sol cælis, Phœnix avibus;
Idem Reges Regnis sunt.
Unum Reipublicæ corpus,
Si non unius, uno certè animandum est spiritu.
 Docuisti tamen tunc etiam Polonia,
 Etsi uni pareas, pluribus te sufficere posse.
 Hinc magnitudinem tuam metire;
 Conservandæ tibi unus sæpè suffecit;
 A multis everti non poteras.
 Duodecim Tyrannorum fasces perpeffa;
 Romano Imperio æmulam te docuisti.
 Totidem Roma Tyrannis servivit.

Cum ejus magnitudine commissa, secura palmæ esse poteris.

Singulos illa semel sustinuit:

In te, uno omnes impetu bis incubuerunt.

Quin & plures tu in tuis numeraveris Nerones,

Quàm Augustos.

At verò, *docent plerumq; quæ nocent.*

Tot inter errores ac terrores, sapuit tandem Polonia.

Malis suis medicinam factura, malos regno exuit.

Qui dum ipsam impotentia suæ servire volunt Libertatem,

Tandem & fasces amisere & fastum,

In vigesimum annum ægrè tolerato regimine:

Ut unus feliciter præesset, turba Palatinorum decessit.

Ac tùm primùm didicimus verè dictum:

Optimorum etiam copia,

Si omnes ex aquo regere velint,

Multùm nocet.

In unius Coronæ circulo.

Non nisi unum centrum esse potest:

Si plura sunt;

Corona, omnino vitiosus Circulus est.

IN XII. PALATINOS.

O D E III.

QUO vos Tyrannorum omine prodigus
Ad dissidentium jurgia gentium,
Efflavit æther! ô Poloni
Triste supercilium Trionis?

*Non usq̃, Lecbi, vestra tot impiis
Et Sceptra, & aurum credite dexteris.*

*Quo turba regum? quodè tantus
Panè Ducum populus? nec olim*

*Ferenda spretis Numina Civibus
Regniq̃ pondus? diminuunt suum,*

Per multa permissæ vagari

Tempora suppositasque frontes,

Decus Tiaræ: semper erit minor,

Quocunq̃ dives Lumine fulgeat,

Divisa majestas. quid inter

Tam varios, male sparsa, Reges?

Quin ut Poloni conscius imperi,

Hospes minorum Vistula fluminum,

Ductorq̃, si divisus olim,

Multiplici sua stagna rivo,

Latè refundet; parcius ilicet

Patri tributum solvere Nereo

Dicetur; & non usq̃ ripa

Impatiens nimiusq̃ cæli,

Modestiori flumine Lechicos,

Lustrabit Agros: sic decus imperi,

Fascesq̃ discincti, minorem

In populum exeruere lucem

Ebèu! futuro jam trepidi metu,

Voti potentes sistite Sarmatæ;

Vestraq̃ Libertatis unum,

Et Patriæ geminate Patrem!

Regniq̃ Typhim. sæpius, hèn pudor!

Quas dissidentis consilij impotes

Rexêre Naucleri, dolendum

Naufragium subiêre Classes.

Qui sceptrâ multas dividit in manus,

Impendiosæ damna luit spei ,

Vanumque substruit labanti

Imperio Trabeisque fulcrum.

Nam, quem levanda cura tenet domûs,

Se pariori dat Patriæ manu ,

Hunc curta natorum supellex ,

Hunc miseri, pia cura, Fratrâ,

Generq; versat : sic malè corruit ,

Dum Regna multis subdere Civibus

Præsumit, in consulta plebes ,

Nec propriis satis eruditum

Vulgus periclis. Sistite Sarmatæ ;

Exile plures non potis est manus

Implêsse gestamen ; nec ulla

Mitra, duo capita obsequenti

Præcinget auro. Non tamen ardûa

Plerumque fructu damna carent suo :

Gustata displicebit olim ,

Ausa modò placuisse multe

Tyrannis aula. Quin malè perfida

Jam dissonantùm turba regentium

Cessit ; Palatiniq; tandem,

Mole sua periêre Fasces.

Solo Tyranni nomine discrepat,

Privata quisquis commoda publico

Præponit. *hæc olim, Poloni,*

Lege novo date sceptrâ Regi.

LECHIADOS CRACUS.

Quantum post Lechum Craco debeas,
 Mature tecum dispice Polonia.
 Ut esses aliquando, Lechus;
 Ne perires, Cracus fecit.
 Primus te condidit, servavit alter:
 Ille fecit, hic refecit:
 Instauravit ille; hic restauravit.
 Magnitudinem ejus, ut desint cætera, hinc æstima;
 Provinciæ, cui duodecim Atlantes turpiter succubuere,
 Unus ipse pulcherrimè suffecit.
 Imperium tamen hujus carò à Polonis,
 Quia multis precibus emptum.
 Tantæ, quantum Principatus pollicebatur,
 Felicitatis abstemius;
 Maluit ad illam cogi, quàm rogare.
 Maluit, inquam, ad Honores ferri, quàm ire.
Turpè enim censetur, inquit Divinus Plato:
Ultrò, non verò coactum, ad Imperium accedere.
 Adjecit Platoni Augustus suffragium, cum edixit:
Felicissima Respublica foret; si à nolentibus gubernaretur.
 Et verò, talis tunc fuit Polonia:
 Arduum Regni pondus tot Patriæ malis auctum,
 Robustissimis alioqui Craci humeris terrori erat.
 Veritus, ne se ingens ruina involveret,

Ei se, arduus Atlas, toto nisu subtrahebat.
 Sed, hoc erat, poscentium desideria inflammare.
Irritantur vota, dum irritantur.
Ubiq; ingenii nostri memores nitimur in vetitum.
 Ut ergo regnaret pænè coactus;
 Parere semel illis debuit, quibus postea imperaret.
 In ejus laudes aliena conspirarunt convitia:
 Nam, quem virtus sua jam olim omnibus carum fecerat;
 Palatinorum odium fecit gratiorem.
Quippe, Laus Magnorum Virorum
Non solum ex illis nitet, quæ ipsi benè,
Sed ex iis etiam, quæ alii malè agunt.
Ita sæpè alienum crimen alienæ gloriæ militat.
Non modicè auxit successoris probitatem,
Eorum qui antecesserunt improbitas.
 Alienis sceleribus substitutam virtutem,
 Post nubila Solem puta.
 Quanquam nec alia Cracodesuerunt,
 Quibus honori suo ingens pretium faceret.
 Animi magnitudine etiam supra sortem suam evectus;
 Fortunam virtuti vectigalem fecit.
 Ab ipsis Regni sui initiis, Mercurii virgâ pro sceptro usus;
 Intestina suorum odia, pacavit, aut sustulit.
Primum quippè restauranda ac conservanda Reipublicæ
Instrumentum,

CIVIUM UNITAS.

Ergo, illorum ipsis diffidiis optimè usus;
 Materiam odiorum sublaturus, non ipsa odia,
 Ut à mutuis cædibus turbulentorum arma averteret;

In hostes vertit

Et honestum bellum turbulenta paci pretulit.

Meliùs enim est, ab externo hoste premi,

Quàm à domestico opprimi.

Pejor est bello pax, quæ arcano ubere bella lactat.

Hostium alios foederibus, alios vinculis

Ita devinxit, ut vinceret; ita vicit, ut conciliaret.

Prædas è Polonia Acturi Galli,

Mortes & vulnera retulerunt.

Tot eorum turmis unicam ferri sui aciem objecit.

Herculem eum si dicimus, Gallicum dicamus necesse est.

Catenis & ille homines trahit,

Aureis populares, populabundos ferreis.

Cum aliis hostibus adeò felici Marte congressus est,

Ut ipsam nominis eorum deleret memoriam.

Haftenus qui fuerint, ignoramus.

Vixisse illos, sola docebunt monumenta.

Post tot Lauros domum redux, vitiis bellum intulit.

Ne in licentiam degeneraret Libertas Aurea,

Illius ferro Patria debuit.

Idem nempè vitibus ingenium & vitiis;

Exuberant, nisi falcem sentiant.

Nec corrumpit lenitatis gloriam puniendi severitas:

Boxis nocet, qui parcit malis.

Ubi magna vitia Regnum obtinent,

Pusilli animi est inconsulta Clementia.

Crudelis lenitas est, quæ vitia palpat, non curat.

Quos flectere non poterat, plectere debuit Cracus noster.

Magnam

Magnam vel inde laudem meritus,
Quòd privatis aliquorum damnis publicam felicitatem redimeret,
Atque ita affectus suos moderaretur,
Ut neq; multâ asperitate subditorum animi exulcerarentur;
Neque nimîâ Principis lenitate solverentur.
Sanè magnum boni Principatûs arcanum est,
Non tdm delicta velle punire, quàm tollere :
Ne aut nimium vindicando, Principes aestimentur nimii;
Aut leniter agendo, putentur improvidi.
His artibus diu feliciterque Regnum moderatus,
Extructæ à se Urbi nomen imposuit Cracus.
Dignam tanto operi Coronidem!
Auxit Urbis magnitudinem, Auctoris magnitudo.
Jubar Europæ, & Serenitatis domicilium,
Inter reliquas Regni nostri,
Si non sola, ipsa certè Princeps est.
Totum id, quo Reges nostri eminent, hinc sumunt, hinc deponunt.
Nec miror, celebratum in Arcis ejus antro
Latuisse Draconem:
Aurei Regum velleris, ibi aliquando asservandi, præscius;
Sub exesa rupe vigil excubitor accubuit.
Sed reperit monstrum illud, suum in Craco Herculem:
Igne & ille armatus, mortem ei pro cibo obtulit,
Conceptis in utero fatalibus flammis;
Omnibus salutem, sibi interitum ingens bellua peperit.
Quippe ut pestem hanc everteret Cracus,
Intra ipsa ejus viscera Cuniculum egit.
Tam facile monstra tollere potest, qui vitia sustulit.
Ita undique pacato Regno,
Omnium gaudia obitu suo funestavit Cracus.

LECHIADOS

Anno Domini Septingentesimo, Trigesimo.
 In Lassotino monte sepultus, nunc etiam urbi suæ imminet.
 Supra communem mortalium sortem evectus Princeps,
 Ita etiam post fata debuit eminere.
 Quem cælo sui Cives inferre non poterant,
 Ei utcunq̃ue admoverunt.
 Non tam corporis, quàm animi mole novus Gigas,
 Integro monte obrutus est.
 Si quis ; hic fortè supremo instante Justitio,
Non dicet ;
Montes cadite super nos,
Quem ita sepulchrales operuerunt colles.

C R A C O
 F A N E G Y R I S L Y R I C A ,

O D E IV.

A *Surge magna, non humilis spei*
Inter Lecheæ sidera gloriæ
Arundo felix : i per ipsos
Ingenuilatices Honesti ;
Et foeta quondam non popularium
Trophæa Laudum, Pegasei pedis
Sudore depingens, vetustos
Pectine sollicitato Divos.

Stat facta Patrum, stat veteres Craci
 Arcesq; murosq; & nimias polo
 Ædes redordiri ac venustas
 Cantibus edificare turre.

Tu verò, quanquam mobilibus tibi,
 Testis Polona Vistula gloria
 Blanditur undis; & natantes
 Ad Lecbici juga Lassotini

Festo Napæas elicit agmine,
 Ac floridorum Vere tapetium
 Ripamq; vicinamq; vasti
 Hospitium recreans sepulchri,

Quater coactas ad numerum tibi
 Leto procellas erigit aggere;
 Assurge tantisper, tuâq;
 Magnanimos cineres ab urna

Ad mussitantis carmina Barbiti
 Et te loquentis sibila fistula
 Dimitte paululum & tacentes
 Ad Citbaram, Grace, mitte Manes.

At, non disertis verbere pollicis,
 Vicina cælo mœnia, & arduas
 Inducis ades, non sequacem
 Ad numeros, fidiumq; plausum

Hinc inde rupem: vincit eburneam,
 Quocunq; tandem pectine tinniat,
 Chelimg; metrorumq; legem, &
 Pindaricæ strepitum Thaliæ

Invicta Virtus. Latiùs imperat,
 Quæ temperatis Musica moribus

Resultat, intensamque nervis
Disparibus, trahit & relaxat

Quandoque mentem. Sic tibi nobiles
Tuosq; dicta nomine faustiùs

Crevère Theba: sic Polona,
Crace Parens, solidis Athena

Crevère muris. Non ego postmodum;
Quamquam merenti vasta cadaveri
Vovebo Mausolea, & ipsi
Pyramides nimias Olympo.

Urbs ipsa celsis amula nubibus,
Pompam sepulchri, nec violabilem
Supplebit urnam; & praeliaves
Crace, tibi properabit annos.

Extracta gratis Pergama Civibus,
Stant viva functo Marmora Principi:
Huic Jura, servatique Cives,
Perpetuos animant Colossos.

LECHUS II.

CRACI FILIUS.

Aude iterum Polonia,
Fortunam tuam conferre Romanæ.
Laudis hujus commodum,
Ex ipsis incommodis iterum cape.
Tui etiam Imperii cunabula,
Fraterno sanguine maduerunt.
In Craco Lechoque, Remum Romulumque habes.
Dispar tamen, in sorte pari, Fatorum ratio;
Remus quòd transiliverit;
Cracus, ne transiliret, à Fratre mactatus est.
Pænè periit, quia præiit,
Eo crudelissimè trucidato,
Quod expectare Lechus debuerat, rapere maluit.
Felix erat Parens Cracus; nisi hunc genuisset.
Ne in alterutro Filiorum regnaret, Fratricida effecit.
Nempè, Paternæ cupidior fortunæ, quàm virtutis;
Ut illâ potiretur, hanc deseruit.
Indignatus Naturæ,
Quod priorem se in lucem extrudere neglexisset;
Detractus è Fratris vitâ annos
Addere voluit suæ.
Ne sic quidem Mitræ maturus;
Ut Vittam præriperet, vitam eripuit;

LECHIADOS

Ut Purpuram indueret, omnem humanitatem exuit.
 Fraternalam illam tingens sanguine,
 Fecit planè bis tinctam.

Ergo venatum profectus,
 Quasi ipsum diadema vestigare venando vellet;
 Fratrem interimit.

Exerceri tanta feritas, extra nemora non potuit.
 Fuerint licet tot feris habitata;
 Nullam tunc, lustra illa, immaniolem belluam aluerunt.

Seu plagas, seu maculas retia vocent Poetae,
 Illorum idiomati Lechus calculum adjecit.
 Primum in se; alterum in Fratris jugulo
 Ad genuinam utique significationem reduxit.

Nimirum: *facillimè à magna votorum impotentia,*
Ad magnum scelus transitur.

Jam olim: *Imperium cupientibus,*
Nihil medium inter summa ac precipitia.
 Dum patratum scelus doloso stratagemate eludit;
 Mendacio illius, ipsa panè veritas suffragata est.

Credi poterat à fera sublatus Frater,
 Quem ille occidisset;

Sed deest Fortuna inhumano sceleri.

Regno, quo Fratrem exuit, & ipse pulsus est.

Ad evulgandum Fratricidii crimen,
 Suffecit, semet conscio peccavisse.

Non satis culpa illa latet, quæ ipsum Auctorem non fugit.

Nemo innocens est, quem Conscientia non absolvit.

Et verò, Præcoci ruinâ cadit improbus;

Priusquàm à Fortuna impellatur, ipsâ sceleris sui mole corrui.

Vulgato facinore,

Indignus eam tellurem calcare judicatus est,

Quam innocenti sanguine adpersisset.

Ne Paternis, Fraternisque cineribus discors pulvis misceretur;

Extra Patriam Exul moritur.

Ita, quod scelere paraveris Regnum,

Nunquam stabile est.

Ipsa interitus sui faber est, sceleribus emptâ felicitas,

Per nefas quasita fortuna exitus, cadere est.

DE LECHO II.

CRACI FILIO, FRATRICIDA

ODE V.

Fraterna pando crimina; Lechica
Audite gentes. Ut mibi devia
Latè recesserunt sepulchra!

Ut dubiis nemora alta ramis!

Ut curiosos, Ister & Istula

Admurmurantùm non sine fontium

Riparum mirantis stupore,

Pierii cupidus relati

Arrexit amnes! jam procul horridus

Venaticorum cornua personat

Questus molossorum & paventes

Ancipiti resonant voce

D3

Flagellat

LECHIADOS.

Flagellat aures. Jam fugientium
Latè refusis territa cassibus.

Procella Cervorum frementes

Implet agros, trepidasq; terrent

Quandis minorum murmure frondium,

Virgulta damas. Hic leporem canis,

Canemq; vel majoris ursi

Ira premit; veluterg; lasso

In Marte sudant. Hic malè perfidos

Ultura casses Caprea, se suo

Inclusit errore; & dolosis

Implicuit sua colla textis.

At inde setis horripilantibus

Aper, suorum spicula dentium

Vibravit; adversumq; contra

Impavido ruit ore ferrum.

Illic futurâ prædâ animosior

Venator instat; nec modicos sui

Accendit in bellum molossos,

Atq; hebetes acuit furores

Clangente cornu. Te tamen interim

Regni libido, purpureos, Leche,

Coëgit in casses, propinqui

Mancipium spoliūq; Ditis.

Frater, cruentos inter atrocium

Rictus ferarum tatus, ben! tua

It præda fraudi; sed vel ipsis

Non benè fraus tegitur cavernis.

Frustra, molesti pectoris impotens,

Quaris fideles, & dnbias tui

Tyranne

*Tyranne, noctes : Non latebit
Perpetuas scelus inter umbras.*

*Excede Regno, quod, Leche, perfidis,
Tortor propinquis sanguinis, occupas
Dolis; dolo partum, scelestæ
Eripitur diadema fronti.*

*Excede Regno; jam tibi vindice
Mentem flagello Frater inhorruit.
Te Terror ultoresq; Manes,
Te Domini quatit umbra Patris.*

*Ut nulla possunt crimina conscios
Latere Divos! ut vigil impium,
Stat poena post scelus! nefastos
Parca comes sequitur nocentes.*

*At dum vetusto vulnus liat situ,
Non prima Fratrum funera plangimus,
Eademq; Lechi; Rarus olim,
Rarus amor, pietasque Fratrum.*

*Hinc innocentis sanguine vulneris
Abel, paterni jugera prædii
Aspergit; & germanicidam
Clamat adbuc cruor in Cainum.*

*Thebanus illinc fumat adbuc cinis,
Et eruditi carmine barbiti
Educta corruere tecta,
Dum gemini furit ira Fratris.*

*Quin & cremandi flamma cadaveris
Discorde busto discrepat. Unica
Quos fudit alvus, hos suprema
Flamma nequit sociare Manes.*

LECHIA DOS

Illinc vetusti mœnia Romuli

Fraternus ambit sanguis, & in suo

Hoc carmen inscribit sepulchro :

Rarus amor pietasque Fratrum.

Rarum profudit Castora seculum :

At non Thyestæ cum cyathis dapes

Mensæq; defunt. hœu ! noverca

Fertilis mala gignit Ætas.

VENDA

CRACI FILIA.

Non est cur veterum Amazonum gloriam
Orbi antiquo invidemus, Poloni ;
Penthesilearum Camillarumque omnium compendium,
In unica Venda habemus.

Ne illæ inter meras fabulas censeantur ;
Hujus Historiæ debent.

Quin & ne temere virtutum imagines Virginum facie fingantur,
Venda etiam fecit.

Si animum è sexu æstimes, fœmina ;
Si ex animo & indole sexum ; summis par Heroibus.
Sanè, si uspiam alibi, hîc Virago à Viro dicta.

Fratrum par nacta,
In quorum neutro Castorem Pollucemque habere poterat ;
Adhuc

Adhuc ipsa Helena fuit.

Nec est, cur te nominis hujus Fatum terreat;

Nihil ex eo Venda retinuit, præter formam.

Hæc illi nomen etiam dedit, quod Polonis *Hamum* sonat.

Nempe, *hamat quod quisq. amat.*

Affinia hæc dissyllaba, ipsa auget aspiratio, non dirimit.

Maritalem thorum perosa,

Nemini infra cœlos nubere voluit.

Satiùs erat esse Principem, quàm Consortem Principis.

Tantæ serenitatinubem fecisset nubendi necessitas;

Sed enim; non latuit spectabilis pulchritudo

Exoculatos Amores.

Singulari formâ prædita,

Commune formosis periculum incurrit; Placuit.

Heu! quàm multis nocuit, placuisse multis.

Speciosum nempe malum species,

Et si Latinis credimus; *semper forma, formido affinis.*

Inter Procos Princeps Ritigerus,

Parum abfuit, quin Paridis facinus excitaret.

Sed nec Ilium in Polonia,

Nec in Venda quidquam Helenæ, præter formam invenit.

Infames libidinosorum flammæ, facile in furores transeunt.

Ex rejectis Fescenninæ tædis, accensæ sunt Furiarum faces.

Gradivus Thalassio, Pronubæ Junoni, Bellona successit.

Turpis maritus, quod precibus impetrare non potuit,

Ferro voluit imperare.

Jovem planè diceres,

Qui dum castiorem Danaen auro non potuit demereri,

Totus in ferrum efferatus est.

Adeò contempti Amores degenerant in Odia.

Si unquam aliàs; tunc vidisses,

Cupidinem non minus cæcum, quàm armatum.

At verò, Victoria, ejusdem & ipsa generis, penes Virginem stetit.

Facile ante pugnam vinci poterat,

Jam aliàs amore captus;

Facile Virgo vincere, sui victrix.

Præ nuptiali Myrto, triumphalem Laurum eligens;

Maluit hostem sub jugum mittere,

Quàm ad Conjugium admittere.

Avitæ Libertatis conscia mens,

Nec maritali jugo subjici voluit.

Hic primùm impudens Ritigerus, pudori frontem permisit,

Geminum Virginis robur, rubori viro fuit.

Vi amoris subactus, dolori succubuit.

Illum nactus hostem,

Quem nec amare poterat; nec odisse volebat,

In utriusque affectus confinio, egit animam.

Infelix! cui nec amores benè cesserunt, nec odia.

Bellonam igitur eam expertus, quam sibi voverat Amasiam:

Imò virum, quam virginem cogitabat;

Ferro suo incubuit,

Seu furoris, seu impudentiæ faces, sanguine suo extincturus.

Sed & hostem suum ad Tartara usque persequens Venda,

Stygem in Vistula auspicatur.

Non nisi roto fluvio se expiari posse credidit,

Quòd placuerit.

VENDÆ PANEGTRIS LYRICA.

ODE VI.

CRedetis? Io! credite, Martios
 Virago Lechos bellipotentibus
 Erexit armis; & viriles
 Ritigeri mulier, Poloni,
 Excussit iras. vilius ilicet
 Fertur priorum nomen Amazonum,
 Virtusq; bellacis Camilla, &
 Orythia sonuisse Fama.

Ex quo virili fortior impetu,
 Formidolosi praelia Theutonius
 Virago repressit; cruentam
 Ausa proco numerare Dotem.

Non illa molli femineam manu
 Acum supinis occupat artubus;
 Non florulentâ machinatur
 Garbasseos acie strategos.

At bellicosos Martis acinaces
 Et castra vivo strenua milite
 Metatur; ac præferre gaudet
 Tela levi graviora tela.

Frustra minaris praelia, & horrida,
 Invisæ Conjux, tela potentia,
 Ferrumq; & armati, repulsa
 Pro Venere, capis arma Martis.

Excede Campo ; quâ tibi jam pudor

Et turpe vinci , triste sub ardua

Convalle metatur sepulchrum ;

I, potius tibi se maritam

Innominatâ Tisiphone face

Probabit olim : te furialibus

Procata tædis, conjugabit

Perpetuum sibi nupta sponsum.

I, quò vocaris, Fataque Virginis,

Inexpiato, Ritigere , ilicet

Præcurre Leto, Manibusq;

Sarmaticæ refer acta Venda.

At tu, Polona, Virgo, animosior

Bellona gentis ; protinus impios

Ultura Manes, i, sequare,

Quâ liquidum tibi jam sepulchrum

Tuo sacrandus funere Vistula

Latè patenti porrigit alveo ;

Cum nulla, tam vastum cadaver,

Pro merito sepeliret urna.

Tibi pudicæ Laurea Daphnidis,

Ultrò Clientes dedicat arbores,

Ramosq; quos induta quondam

Virgineo viruit pudore,

Et usq; Virgo. Jam tibi proprio

Nil de Tboantis cæde superbior

Diana decessit Corinto,

Jam famulas tibi sacrat aras.

Tantâq; Pallas jam minor emulâ

Tibi suorum culmina montium

Cedit :

*Cedit: Gyganteosq; tandem
Ipsa sibi extenuat triumphos.*

*O digna quondam, non humilem, Dea,
Amni marito nubere spiritum!*

*Tibi Napæarum catervæ,
Cerulei regimen profundî
Et sceptrâ Patris Vistulæ, & abditam
Cessere sedem. te minor amnium
Plebes reclinatq; pronâ
Nereides venerantur urnâ.*

*Suo quod olim Julia Tybridi,
Idem Polono veriùs Istulæ
Dicere: servitum Polonis
Dum Geticus fluet Ister agris.*

*At vos futuri discite Posterî:
Augusta sexum corrigit indoles:
Virosque Virginesque prima
Sors variat; manus æquat omnes.*

LECHIADOS
PREMISLAUS
SEU
LESCO I.

Nullis Majorum imaginibus clarus,
Videtur (quod olim de Rufo Claudius] *ex se natus.*
 Ipsum etiam nomen sortitus à meritis;
 Non inani omine,
 Ab Aurificio, ad Coronam evocatur,
 Tanquam ipsemet eam sibi fabricaturus ; quod & fecit.
 Regni illius auspicia, à periculis fuère.
 Supra timorem, Patriam tutari ausus,
 Regnum supra spem obtinuit.
 Se milite, se duce, se exercitu usus;
 Per discrimina propria, è magno Rempub. discrimine liberavit;
 Acejus securitatem, suis periculis, ubi non Invenit, fecit.
 Adeò *invictus est*, apud quem plus amor Patriæ potest,
Quàm suummet periculum.
Magni animi est, Fortunam ex sua aestimare virtute.
 Ergo timori audaciam præferens;
Audere maluit cum paucis, quàm timere cum multis.
Quandoq; enim festinantur mala, dum timentur.
 Si Bellonæ fastos excutimus,
 Plures ferè timendo perierunt, quàm periclitando:
 Et sæpenumerò, plura mala belli. timor architectatur,

Quam

Quàm ipsummet bellum.

Unde porrò tum tot periculorum causæ?

Ex ipsa vicinia.

Adeò rarò, Limitaneorum populorum amicitia secura est.

Impleverant tunc Pannonæ Panico terrore Poloniam:

Malè morati Moravi, nimiam in prædando moram traxerant:

Perierant Patriæ Foci,

Nisi suum Premislaus deseruisset.

Omnibus ignavo torpore frigentibus,

Ignem fabrilis accensa est justissimi belli Fax.

Ab Aurifice, Aurea Poloniæ Fortuna reparata.

Planè novâ ille Arte, Lechicum Martem erexit.

Plurimas messurus Laureas,

A sylvarum & nemorum strage, cædem hostium auspicatur.

Et quia fida, fortiaque pectora deerant;

Arbores pro Patria armis induit,

Exhaustum robur, tot armatis roboribus suppleturus.

O verè majores viribus artes!

Optimum præliandi genus est,

Trophæis bella gerere, ut vincas.

Pulcrum est, aliis auxiliis destitutum,

Ab ingenio suppetias petere.

In bellis enim gerendis, non omnia vires possunt.

Potentior sæpè industria est.

Ingenii victoria, & felicior est, & gloriosior.

Nec illulit Auctori magnæ spei eventus.

Præliares trunci in Trophæa pulcherrimè degenerarunt.

Premisliano stratagemati

Tot ferè præfagia inerant, quot artes.
 Truncos armans, hosti convitium fecit.
 Arbores excorians, Pannonum Fato prælusit:

Quos postea armis & vita spoliavit.
 Felle illiti cortices victoriam dulcorârunt.
 Benè tibi hinc ominare Polonia!

Si unquam militares tibi manus defuerint;
 Non deerunt, quæ pro te vincant, nemora.

*Sub navo & industrio Duce,
 Omnia victoria militant.*

Et verò, tam aureâ partâ victoriâ,
 Non vulgarem se probavit Aurificem Premislaus.
 Id pro Patria ausus, quod sine mortis impendio
 Nec cogitari potuit, nec perfici;

Duplici felicitate coronatus est:
 Et quòd ipse, & quòd Respublica viveret,
 Id est, pristinam Libertatem recuperaret.

Neg. enim. vita Civilis sine Libertate constat.
 Hanc quia & sibi, & Patriæ suæ vindicavit,
 Liberis omnium votis, Ducali diademate insignitus est.

Quippè tantæ virtuti præmiandæ,
 Frustra frondes & folia necerentur.
 Aurea virtus, Ducali auro debuit coronari.
 Dignus planè erat illis præfici, quos servaverat.

Et sanè *miraculo* tum majus fuerat,
Invidendam felicitatem, absq. invidia tenuisse.
 Lesci hujus Fortunam, illi etiam læti spectaverunt,

Qui suam maluissent.
Aliàs rara est letitia alienæ felicitatis.

Sola eximia probitas impetrat. Fortunam sine invidia.

Ergò è curru Triumphali in solium sublatus,

Ne hîc quidem Artis suæ oblitus est.

Ex FERREO sæculo, AUREUM fecit.

Quidquid postea in Ducatu gesit, fuit AUREUM.

Parum dixi,

Quidquid egit, quidquid non egit, aureum fuit.

Totus in bonum publicum compositus & intentus;

Totus suis potiùs, quàm sibi impensus,

Publica semper commoda cogitavit, privata nunquam.

Licuit planè sub eo vivere otiosis.

Boni enim Principis labor, omnium otium est.

Atque hinc demum subsequutura secula

Antiquam Parcæmiam,

Recenti confirmate exemplo:

Ex AURIFABRO, AUREUS PRINCEPS PREMISLAUS,

Vetus illud dictum aureis in Solio exaravit literis:

FORTUNÆ SUÆ QUISQUE FABER EST.

PREMISLAO

PANEGYRIS LYRICA,

ODE VII.

Fortuna Fasces & dubias rotat
Fortuna Mitras. Hæc modò rusticum,
Cras esse vel Regem docebit;
Vel famulo dare jura Regi.

Hac, qua solutis nuper ademerat
 Tauris colonus, Caesaribus juga in-
 duisse; Mitratisq; duras
 Frontibus imposuisse leges
 Sancivit olim. Hâc precipites vebi
 Versante gyros, qui modò paupere
 Ligone non satis feracem
 Findit humum; poterit recusò
 In arma aratro, ducere Martios
 Per subditorum tempora, & hostium
 Per ora sulcos. At nec unquam
 Lex dubiis placet una Fatis.
 Hâc stante, viles exue spiritus,
 Ausamq; nuper nil, generosius
 Attolle, Premistae, mentem; &
 Aurifices Trabeis & auro
 Impleto dextras. Jam tibi tot graves,
 Tui beatum verberare mallei
 Rependit & curas metallum, &
 Sollicitos meliore dono
 Aurum labores. Jam melior spei,
 Fuliginosos abjice forcipes,
 Focosq; rusticumq; cultum, &
 Plebeio capiti Ducalem
 Procude mitram; Sic tibi Regii
 Fasces, & aurum sic Dea Fascium
 Fortuna juravit tuamq;
 Deperiit Diadema frontem.
 Ex quo, decenter callidus, integrum
 Ductor coruscâ sub galeâ nemus

Pinusvè, mirantesvè quercus,
Et clypeis oneras & hastis,
Cùm tota quondam sylva micantibus
Exarsit armis; cùm tibi milites
Hinc inde surrexêre rami,
Atq; suas timuere & ipsa
Querceta frondes: tunc tibi Regias,
Cum Marte Cœlum detulit Infulas;
Sceptrumq;, Regalesq; census,
Et propriis decora emptâ factis.
Obscurus, inquit, Regificis tibi
Posthac caminus fulgeat ignibus,
Faberque non pundendus ipse
Emeritæ stephanoma fronti,
Tuæ beatus munere dexteræ,
Nil jam sonanti plebeium super
Lentabis incude: & recusis
Arte tuâ gladiis in aurum,
Tandem beatum sæcula, (sæcula
Ferri feveris illita laminis)
Duces in argentum; AUREOSQUE
Sarmatiæ, fabricabis ANNOS.

Subfiste tantisper ad Columnam hanc, Viator!
 Quæ olim totius Sarmatiæ spes sustentavit;
 Tibi tantisper esse poterit Terminalis.

Moneo tamen, suspensum pedem cautius figito;
 Ubi omnia dolosi ferri, & ingenii aculeis plena.

Nempè, hîc perfidus Lesco,
 E ferrea semente, auream Coronarum messem sperare ausus:
 Immane votum emisit; an amisit?

Nemo tamen te meliùs docuerit,
 Quàm *arduum ad Coronas iter sit,*
Quoties ferreâ ad Regnum semitâ eundum est.
Facilior trames, rarò te eò duxerit.

Verùm, & ad summa tendentibus
Eò ruina periculosior, quò minus patet.

Visum est aliquando Polonis,
 [Quasi tardus Regno ineptus esset,]
 Principem, pedum velocitate definire.

In diversa votis euntibus;
 Equis ferri ad Regnum placuit.
 Quanquam, nemo ad honorem suum testudo est.
Præceptis in sublimia ambitus esse solet.

Et ubique, ingens gloria calcar habet.

Ita à natura comparatum est,
Ut optimi, imò & pessimi quique mortalium, suprema cupiant.

Eminebat

Eminebat in media camporum planitie,
Huic ipsi, cui niteris, Columnæ, impositum diadema;
Ut meta, ambientibus esset,

Si quem Ambitio terminum habet.

Lex ea Candidatis dicta,
Ut qui primùm accurrisset, rerum potiretur.

O quantæ tum spes in pedibus!

Ludis hisce, nihil unquam Græcia simile dedit:

Nihil Romanus spectavit Hyppodromus.

Et verò, poterat tùm Campus ille appellari

Honoris & Magni Nominis Agonia,

Non multùm metu distante à meta;

Nam, *sine timoris impensa, vix alicubi sperare datur.*

Quid hîc vafer Lescò faceret?

Fortunæ, inquit, se suaq; permittere, temerarium est.

Viribus & robori, quo ab equis superamur, fidere,

Planè inhumanum.

Itanè bruta de Regno decernant?

In eligendi Principis sententiam, equinis pedibus eundum est?

Arte igitur sors adjuvanda, vel advocanda.

Ne auro potiantur; ferrum calcent.

Regnandi stimulis exagitatis Dominis,

Fas est, etiam equorum ungulas, sentire stimulos.

Dixit, & animi cogitationem manu secutus;

Clavis, hamatoque ferro, iter omne impedit;

Dolosus incautorum Auceps & Honorum.

Diceres, novum planè cum Atalanta Herculem:

Ne ad metam præveniretur, tot mala sparsit.

Sed parum egerat, nisi contra suas se fraudes præmuniret.

Semper enim *redit in auctorem scelus* :

Et pro Tauro Phalaridis, ipsi plerumq, Artifici mugiendum est.
Ne ergò suismet fraudibus ad solium currens, præpediretur,
Ferreis equum soleis munivit:

Et amantior equi quàm Æqui,
Effrenato non magis equo, quàm animo,
Cucurrit ad metam.

Tot clavi, Clavum Imperii quem eripuerunt aliis,
Auctori suo detulerunt.

Omnes quotquot cucurrerant,
Spe magis, quàm equis dejecti,
Coronam uni reliquere.

Felix erat, si tantæ fraudes latere potuissent!

At verò, *promptissimum est, Fortune larvam exuere.*
Tenue est mendacium; perlucet, si diligenter inspexeris.
Quid? quod levis est Fortune. Citò reposcit quod dedit.

Brevi, indignus diadematis præmio judicatus est;
Qui adeò facili itinere ad illud pervenerat.

Sepultæ in terra fraudes, in auctoris interitum revixere.
Ferreæ seges in justam infamiæ messem pullulavit.

Deprehenso dolo;

Qui tantum Polonæ integritati fucum fecerat,
Ab Equis, injusta ungularum vulnera ulciscantibus,
In partes discerptus est.

Heu! quàm *major est Fortune descensus, quàm ascensus!*
Magis potest humana infelicitas deprimere,
Quàm Felicitas attollere.

Atque sic infelix Lescò, nimium effulo cursu,

Ipsum

Ipsū vitæ curriculum præcipitavit.

Vis dicam clariùs?

Sine Metaphora, ad Agonem pervenit.

Abi Viator, & in moræ præmium,

Ad pedem columnæ enascentes flosculos lege.

Nihil rerum mortalium tam instabile ac fluxum est,

Quàm fama Potentiæ, non visu à nixæ.

Periculosus est omnis Honor;

Ille tamen, quem scelera dederunt, periculosissimus.

Parum quippè scelera valent, ad retinendam Fortunam.

Ipsam potiùs ruentem impellunt:

Et quam aliquando construunt felicitatem;

Eandem cum strepitu præcipitant.

Semper Tragica est improborum felicitas.

DE LESONE FRAUDULENTO

O D E VIII.

H*ic, quâ Polono Vere superbior,
Planus rotundis sternitur arcis
Campus; supinatisq; colles,
Sarmatico scopus eminebat
Sublimis auro. Quem, melior pedum,
Quicumq; primo accurreret impetu,
Rex esset; insignisq; Mitrà,
Et Leebico radiaret ostro.*

Héu!

*Hêu! pejeranti non benè creditur
 Corona Divæ: cur malè credulus
 Committis, & Regnum, Polone, &
 Ambigua tua Sceptra sorti:*

*Quò non Ducalis pelliceret Mitra
 Regniq; fulgor? Jam radiantium
 Lesco Coronarum & Lechei
 Immodico furit igne sceptri.*

*Jam callidarum semina fraudium,
 Terraq; tectos, Lesco serit dolos:
 Tum plana camporum, & viarum
 Præpediens; iter omne acutis*

*Innodat hamis. Jam propior spei,
 Laxata toto Nobilitas gradu
 Feruntur, effusisq; plenos
 Cornipedes animant habenis.*

*Sed, hic propinqua turpiter annuit
 Lapsus Columnæ, panèq; proximam
 Subivit aspectu Tiaram
 Alter, & in rigidis caducus*

*Remansit hamis. Hic in medios super
 Effusus agros, jam manibus propè
 Vicinum adoravit Colossus,
 Atq; tuis doluit teneri*

*O Lesco clavis! Te tamen interim
 A tam doloso libera semine
 Deduxit & frustra prebenso
 Semita ludificavit auro.*

Nam quid nefasta callidus indole,

Contra Polona Fata Potentie

Posses? Coronarumq; Jura

Et Patria melius serenum

Felicitatis? protinus emicat

Mentita virtus. Protinus & suum

Correxit errorem & scelestæ

Eripuit radios & aurum

Corona fronti. Scilicet occidit

Quod fraudulentis erigit artibus

Non sola virtus, & doloso

Ambitio malè fulta, sceptro.

Celata vanis gloria fraudibus,

Larvam decori nominis exuit:

Diuque detrectat latere

In proprii scelus arte facti.

Sic parricidam garrula prodidit

Hirundo Bessum; prodidit intimam

Tellure vox defossa, grandes

Auriculas habuisse Midam.

LECHIADOS

LESCO II.

Non qui primus, sed qui optimus, Dux esto.

Velocior pedes Æquitas, quàm eques Ambitio.

Immò, qui ad alta tendentibus gradus lentior; ille tutior.

Habent & moræ suum pondus.

Noluit Lesco hic alienis pedibus debere Regnum;

Omnibus Fortunæ præsidiiis destitutus,

Pedibus ipse suis, ad Coronam & Solium eluctatus est:

Id est, propriis Fortunam emit impensis.

Neq; huic tamen absq; vulneribus ad Regnum licuit penetrare.

Ad Purpuram tingendam offensi pedes, sanguinem præbuere.

Quà ad Solium Regia via pateat, posteros edocturus;

Cruenta vestigia in stadio reliquit.

Regalia fuisse, vel ex viva hæc purpura edisce.

Nec est cur te ad ejus cunabula ducam.

Servili stirpe natus,

Pænè è Carcere cucurrit ad Bravium.

Tantum spatium, quod non satis mirère,

Uno saltu potuit Fortuna transmittere.

Mediis omnibus desperatis, aut contemptis;

Ab extremis, ad extrema more suo transiliit,

Hoc est, VERNAM, ex seruo REGEM fecit.

Et verò, nimium quàm serius hic Fortunæ ludus fuit.

Nemo unquam Liberatorum feliciùs lusit:

Nemo Libertorum, nobiliori pileo donatus est.

Omnium concordì plausu, Princeps inclamatus;

Imperium non tam quæsivit, quàm invenit:

Miratus, tantillo procursu, tantum se à priore Fortuna abesse.

Quia

*Quia tamen Fatorum telis nemo magis obnoxius,
Quàm qui maximè sublimis est;*

*Antiquo Rusticanæ sortis amictu, per modum Panopliæ usus;
Adversus omnes Fortunæ impetus se præmunivit.*

*Quò facilius Fatorum declinaret ictus,
Demissus animo, in Solio sedit.*

*Ne aliquando Purpurâ exueretur;
Plebeio habitu nunquam exui voluit.*

*Vilibus pannis involuta Trabea,
Securius in Palmatam adolevit.*

*Quin &, ne Regalium parietum fulgor,
Insuetos tantæ luci oculos hebetaret, vel excœcaret;
Rudi panno eum temperavit, vel obruit.*

Vetbo; Regale Solium splendidè docuit Rusticari.

Aliàs cognatus multorum Fortunæ Letbargus:

Id est, alta nuperrimæ sortis oblivio.

Pudet meminisse, se minorem fuisse,

Qui se videt summum esse.

Quid? quòd rara est felicitatis perseverantia, cum bona mente:

Cum sana; miraculum.

Ut enim insanos Felicitas,

Ita felicitatis usus, superbos facit.

Sed correxit Basilicum hunc errorem, prudens Lesco.

Non puduit eum, fuisse quod olim fuerat;

Nec esse, quod tunc erat.

Fortunæ suæ ita reverens,

Ut pauca illi in suos permitteret:

Quidquid illa in se peccaverat, correxit in aliis.

Ille nimirum Fortunâ suâ optimè utitur,

*Qui eam quàm plurimis secum facit communem.
Ut Maximorum est, Fortunam tenuisse præ aliis:*

Ita Optimorum, derivare in alios.

Non minùs amoribus felix, quàm odiis,

Nec beneficiis vinci potuit, nec armis.

Quantum bello partæ Paci addictus, tantum infensus otio;

Ut hoc è Regno exigeret, nihil non egit.

Proinde, ludis militaribus, seriis proludens victoriis;

Ubique belli aleam feliciter lusit.

Æquè post triumphum, ac ante pugnam circumspectus.

Docuit: Victoriæ magis gloriosos efficere bellatores, quàm tutos.

Infidi quippe sunt bellorum eventus:

Singulisq; adeò momentis militaris Fortuna mutatur.

Quod quia tot usibus probatum est;

Etiam ea pericula non sunt contemnenda, quæ non metuuntur.

Parum fuit, ita circumspectum fuisse: etiam magis providus fuit.

Regia liberalitate militarem fortitudinem erigens:

Visus est, aureâ cote ferrum acuerè.

Nec enim facilè acies ferrum penetrare solet,

Quam aurea non impellit dextera.

Addebat beneficiis pondus, spontanea liberalitas.

Illius enim Principis munificentia digna est,

Apud quem citiùs beneficium invenitur, quàm queri potest.

Quod non nisi multis precibus extorqueas,

Beneficii nomen, vix meretur:

Quia carò venditum, nimis carò emptum est.

Neque tanta Lesci liberalitas, fructu suo caruit:

Propensis nimirum in Principem omnium animis;

Si unquam aliàs, tunc patuit:

Plura

Plura, beneficiâ suâ posse Principes, quàm potentiâ.

Didicit hoc Lesco, aut docuit,

Sub cujus imperio

Nemo fuit, aut impunè malus, aut gratis bonus.

Singularissimus;

Adhuc tamen ita se omnibus communem fecerat:

ut dubitares, singulorum eum fuisse, an simul omnium?

Miserorum querelas, tam libenter audiens, quàm illibenter ferens,

Non minùs eis patulas fores præbuit, quàm aures.

Quidquid auderent loqui, audire paratus;

Eorum postulatis, rebus potius respondebat, quàm verbis.

Non fuerant licèt in pedibus,

Dici potuit, aures habuisse in manibus.

Ita, ne mero planè casu in coronam impingenti,

Fortuna Sceptrum temerè detulisse videretur;

Optimè imperando effecit.

Felix, qui aliis serviendo, imperare didicit.

Porro benè illum servivisse, Principatus docuit.

Nemo enim unquam, qui malè paruit, benè imperavit.

LESCONI SECUNDO

P A N E G Y R I S L Y R I C A,

O D E I X.

Tibi Polona Sceptra potentia,

Delusa primi nominis omine,

Fortuna debebat, Lechea

Lesco Parens columenq; Fama.

G 3

Tibi

Tibi Ducali casariem Mitra
 Incendit auro. Te, licet in rudes
 Cunasq₃, projectusq₃ pannos,
 Plebeio gemitu paternas
 Irrumpis auras; te sibi Regium
 Vovebat aurum: te capitis graves
 Mitraq₃, Fascesq₃, & sonori
 Nobilibus Tituli Coronis.
 Te, non profanis munificentia
 Invasit ulnis; te facilis sui
 Comisq₃ virtus; te tuorum
 Clarat amor, modicusq₃ vili
 Splendore cultus. Non tibi parietes
 Milesiani stamina velleris,
 Non lana Serum, non superba,
 Sidonio vitiante fucō,
 Aulea cingunt: sed pretiosior
 Auroq₃ gemmisq₃, & radiantibus,
 Quas Creta, vel Tyros, vel Indus
 Gemmifero vomit ore, conchis,
 Et Candor, & non prateriti immemor
 Status supellex: sed Patria colu
 Intextus; exortiq₃ lana,
 Attalica sine fraude, pannus.
 Nam cur retectis fornicibus, tuum
 Molliq₃ pressis vellere sedibus
 Vultum invideres? & flagrantem
 Ingenui radio furoris
 Herum tueri? Non ego dixeras,
 Damnata pictis Numina corrigam

*Villis, nec indignabor olim,
Mygdonio Pbrygioq; fuco
Quondam innocentes si careant oves.
Is nempè picto stamine vestiat,
Laremq;, postesq;, & priorum
Sacra suo monumenta fumo,
Cui nudus ensis; cui clypei timor,
Et entbeatbi spicula praelij,
E corde proscripta, in remotis
Exilium patiuntur oris.
Virtus lacunar, non Mareoticum
Exornat aurum. Fabricio licet
Vultuq;, cultuq; & severi
Ingenio paries Catonis
Clavâq; magni fulguret Herculis;
Ni & ipse magnum, Fabricij induas
Vultumq;, cultumq;, & Latini
Grande supercilium Catonis,
Non usq; profunt. Non mihi porticus
Conciliato vivida serico
Aulea; Majorumq; Cera
Et pretio radiata & auro,
Longum pererrent. Non ego pendulos
Pingam Catones; non vigili Lechos
Accendam in auro, Curiosq;
Famineo simulabo fuco.
Ille ille pannus, qui mihi rustica
Modestioris membra còercuit
Horrore lana, laureatos
Nunc etiam decoret penates.*

LESCO

LESCO III.

P Aternæ Fortunæ secundus Heres, immò & Virtutis.
 Utrumque ita coluit, ut Patri non impar videretur.
 Generis ejus nobilitatem, ultra ipsum, ne quæras.

Avos, Atavosque, unico in Patre numerans;
 Omnem nepotum gloriam solus exhibuit, vel exhausit.
 Hinc adeò ignava illi Posteritas.

At verò, Fastis destituto Principi,
 Primus bellum intulit finitimorum fastus.
 E generis novitate, antiquam malè æstimantes virtutem,
 Malo suo didicerunt:

Seriæ fortitudini, nullam Majorum seriem, nihil obesse.

Frustra vetera extollimus, recentium incuriosi.

Omnia quippè, quæ vetustissima creduntur, nova fuere.

Nec minus quandoq; nova Nobilitas laudis habet,

Quàm recens, nuperq; facta vestis.

Ita tunc etiâ, recenti novæque virtuti,
 Succubuit effeta titulorum vetustas.

Fragiles Majorum Cerae, nec solem pati potuerunt, nec ferrum.

Fatiscenti Lucinæ Bellona suffragium tulit.

Fumosas Majorum imagines, justi Belli fax suffecit.

Insigni victoriâ nobilitatus Lesco,

Objectam sanguini suo labem, hostili deterfit.

Adeò vera Nobilitas, absq; majoribus esse potest.

Ipsius Dei Unigeniti genus, ultra Patrem non asurgit.

Si verò ad Sapientum arbitria respicimus,

Sunt à quibus oritur Nobilitas; sunt in quos refunditur.

Nulli

Nulli tamen nobiliores putantur, quàm Auctores.

Ex istorum numero Lesco fuit.

Marte civili semel atque iterum impetitus,

Ut suos vinceret, seipsum imprimis superavit.

Namque illis, quos perdere poterat, parcens;

Illos, qui perire meruerant, servans;

Citra vitia & ultra virtutes gloriam ampliavit.

Nulla enim in Bello Civili victoria citra vitium;

Nulla hostilis sanguinis parsimonia

Non ultra virtutem fuit.

Fidem effati in dubium vocas?

Vetus edictum accipe:

Nihil est perniciosius bello Civili,

In quo tam qui cadit, quàm qui cedit,

Non omnino pius est.

Domi hostibus edomitis,

Foris Martem & bella quærit.

Ingentis enim gloriæ auctoramentum est,

Pugnare pro aliis, cum pro te non babeas opus.

Querenda est virtutis occasio; si ad manum non fuerit.

Inter alia, quæ nomini ejus immortalitatem conciliarunt;

Illud quoque non postremum numeretur;

Quonam fato sublatus sit? ignoramus,

Semper apud suos victurus;

Cum plurima Regalium virtutum reliquisset Monumenta;

Nullum apud eos nactus est Sepulchrum.

Civium amoribus stipatum Principem,

Domi mors aggredi non ausa;

Longiùs à Regno abductum, oppressit.
 Quem apud se morientem non viderant,
 Credere poterant Immortalem.
 Hæc porrò immortalitas è militari fato orta est.
 Adeò generosis Heroibus tuta sunt discrimina.
 Sive vincant, sive cadant, æquè gloriosi,
 Ex ipsismet vitæ damnis, immortalia commoda colligunt;
 Neq; enim solùm vincere,
 Sed perire etiam, Martiæ indoli gloriosum est.
 At enim, sicut in pessimis aliquid boni;
 Ita in optimis aliquid pessimi invenitur.
 Nulla est tam perfecta pulchritudo; quæ suos non habeat nevos.
 Omnino dignus Æternitate Princeps,
 Nisi in dedecus suum plùs nimio fœcundus,
 Impurâ eam posteritate infamasset.
 Fœdi Cupidinis tædæ, tantum splendorem infuscarunt.
 Ut enim unica fax; magna ædificia;
 Ita Libido maxima, virtutum culmina populatur.
 Date tamen veniam Posteris, cui dare gratiam non potestis.
 Polono Herculi, nihil non cum primo commune.
 Si Astronomis credimus,
 Ubique finitima Marti Venus.

LESCONI TERTIO

ODE · X.

NIL vile pando. Suggere barbitum
 Acresq₃, Clio, non populariter
 Intende nervos. Te disertum
 Magnanimo similis Parenti,
 Olim futuris, Lesco, nepotibus
 Narrabit aurum. Non tibi segre ges
 Anniq₃, lustra q₃, aut sequestri
 Laude suâ caruere Menses.
 Sed cuncta Lauris tempora dividis,
 Laurumq₃ Lauro porrigis alteram,
 Novisq₃ consignas triumphis,
 Non viduos sine laude Soles.
 Hinc illa, pulchris laudibus insidens
 Amica pacis, nescia fraudium,
 Castoq₃ subluens colore &
 Invidia Paritas noverca,
 Te non profanis auget honoribus.
 Hinc dissidentium gratia Temporum,
 Horaq₃, concordessq₃ Lunæ,
 Hinc placidi emicuere Soles.
 Non Jura ferro, non callybi Toga,
 Sagoq₃ Leges; non Litui impotens,
 Palmamq₃ praponens Oliva,
 Perpetuum sine pace bellum;

*Non Annus anno, aut praelia praelis,
 Non plura menses mensibus invident
 Laudum Trophæa: sed parato
 Quisq; sibi viruit triumpho.*

*Hic feriantum non sine nubium,
 Et gratulantis risibus ætheris,
 Cœliq; plausu contumaces
 Terga domum retulisse Cives:*

*Hic versa retrò signa rebellium,
 Totoq; sparsas Oceano rates;
 Hic bella cantat, hic quietem; hic
 Finitimi decora ampla Martis.*

*Hic mitioris bella Moravia,
 Hic fœderata classica Prussia;
 Hic Sceptra, captivosq; Reges,
 Non humili memorat triumpho.*

*Sic quisq; magnis dives adoreis,
 Inter precantum vota Quiritium
 Se volvit Annus, sic perennes
 Lescio, tibi famulantur Horæ.*

*Laus quam cruento Mars tulit impetu,
 Pacis decoro crescit in otio.
 Alterna faustiore Lauru
 Bella virent, reducesque Palmæ.*

POPIELUS I.

Non est, cur magnam felicitatem magnæstimemus,
Quam sæpè videmus in pessimis.

Si Aristoteli credimus,

Vita nostra simillima Theatro est:

In quo sæpè deterrimi honoratiorem locum obtinent.

At verò,

Miserrima est, sine magna virtute, magna felicitas.

Dicti hujus argumentum postulas?

Popielum tibi exhibeo.

Hic, inter pessimos felicissimus;

Inter felices pessimus:

Majorum suorum felicitati probrum fecit.

Habuit hujus purpura, unde erubesceret.

Poloni Nominis probrum seculare:

Ducali sanguine contentus, virtutes contempsit.

At enim,

Parùm prodest illustris ortus, quem mores obscurant.

Ex tanta Lesci nothorum turba,

Ne hic quidem non spurius.

Ex legitima Conjuge natus,

Natalium honestatem turpissimis moribus infecit.

Talis fuit ante Principatum, ut regnare non mereretur:

Talis in Principatu; ut meretur non regnare.

H ;

Quasi

Quasi thorum tantum,
Et non arma etiam, bellicosissimus Parens sibi reliquisset,
Totus in mollium castra abiit:

In hoc tantum à Patre non degener.
Poteras tamen hunc Paternæ virtutis speculum appellare:
Ita in omnibus (si unicam libidinem excipias)
Patris imaginem reddidit è contrario.

*Tam fatale hoc mortalibus vitium est,
Facilius in Parentum vitia abeunt, quàm in virtutes.
Prærior est vitiorum disciplina, quàm virtutum.*

*Quod fertilissimis quibusq; germinibus;
Idem & generoso sanguini usu venit:
Sæpius in monstra degenerant.*

Ita strenuissimi Parentis, ignavissima proles,
Hostium nec aspectum sustinens nec nomen,
Intra ipsa Regni viscera se abdedit.

Dixisses, ita omnem à Patre audaciam exhaustam,
Ut solos filio legaverit timores.

Quòd si timoris ejusmodi causam quæris?
Hanc interim accipe.

Timuit regnum illud amittere, quo erat indignissimus.

*Solent enim scelesti
Tacito scelerum vaticinio, infortunia sua augurari.
Etiam si non intelligat pericula sua,
Quodam veluti instinctu timere solet mala conscientia.
Adversa sæpè qui timet; interpretatur.*

Ergò ad summa quæque natus, ita se dejecit ad infima;

Ut ipsos

Ut ipsos etiam fastidiret montes.

Tot retrò Principibus habitata Regio,

Quia crebris collibus eminebat, Regiam illi dare non potuit.

Cùm vicinum hostem nec ferrè posset, nec tollere,

Antequam pelleretur, fugatus est.

Aliàs, benè animatis Principibus,

Meliora sunt generosa pericula, quàm malè consulta securitas.

Intuta sunt, quæ indecora.

Pleriq̃, vicino hosti virtutem suam debuerunt.

Romanos & Carthaginem cogita.

Sed instabili Popieli ingenio, nec mens fixa, nec domus.

Quicquid fecit, erravit semper.

Ingens pusilli animi inconstantia

Corporis quoque inquietudinem concitabat.

Cracoviâ Gnesnam; Gnesnâ Kruszwiciam

Regni sedem transferens;

Coelum mutat, non animum.

Nullibi satis tutus, quia sibi proximus:

Se fugiens, se nunquam deseruit.

Quacunque incescit, sua eum segnitie comitata est.

Visus tamen fuit Domûs suæ fato prælusisse.

Mox aliò transferenda,

Ita jam suo cum Principe nutabat.

Cocyto propior, Arcem ad Lacum Goplo dictum, molitur.

Hic torpori & otio reliquâ vitâ deditus,

Latuit veriùs, quàm habitavit.

LECHIA DOS

*Adeo, animo per libidines corrupto,
Difficile est honestum quidpiam aggredi.
Tandem, ne nihil egisse videretur,*

Egit animam.

*Hoc solo felicior Patre,
Quod simillimam sibi prolem reliquerit.
Deploranda tamen felicitas illa est,
Cum à bonis degener sis, similem genuisse.*

IN POPIELUM I.

ODE XI.

*Sunt & virentes inter adorea
Plerumq; turpi degeneres situ
Rami & stolones: sunt decori
Dedecus opprobriumq; trunci.*

*Sic bellicoso deses Avo nepos
Succedis olim, Sarmatica pudor
Popiele Laudis; & Polona
Dedecus opprobriumq; Fama.*

*Tibi libida mollibus adstitit
Ignave, sceptris: te nimius sub
Cultus, sepulcarumq; Laudum,
Somnus amat, vigilem Parentum*

*Oblite Famam. Te Trabea impotens,
Nunquam vetusti nominis occupat*

Letbar-

PARS PRIMA.

65

*Lethargus incultiq; mores
Et tepida genius voluptas.*

*Tibi Ducali, tunc mage cecior,
Stultum Corona cingere verticem
Fortuna permisit; futuris
Non humilem exhibitura scenam*

*Monstrumq; seclis. Te muliebribus
Formido venis; te male pallidus
Timor maritalesq; cura,
Et trepidus vitia vit Horror.*

*Tunc & scelestis fada nepotibus
Succrevit etas; tunc Mareoticos
Leena miratur catellos
Intimidat abiisse damas.*

*Ipsaq; tandem nil generosiùs
Fulsere palma: tunc & inania
Inter Polonorum trophaea
Fæminea micuere vitta.*

*Et ipse Mavors se muliebribus
Passim coronari erubuit rosis,
Frontemq; desuetosq; vultus,
Pampinei super irrigari*

*Virore veris. Tunc modicus sui
Patrisq; nullus prosiluit nepos,
Molliq; sertorum ligata
Lege coma, gladiosq; quondam*

*Quos Tauricani prodiga sanguinis
Thressolavabant vulnera murice
Consumpsit ærugo; & pudendo
Rosit iners senio vetustas.*

Sed nec scelestis perpetui cadunt

Surguntque Soles. Occidis impio

Popiele Fato ; dignus olim

In teneris jacuisse cunis,

Primasque turpi funere fascias

Implesse ; fado tunc etiam potens

Agnosci in ore, & nil Paternum in

Famineis habuisse malis.

Frustra propinquis arx medio super

Erecta Goplo te lavat amnibus,

Kruswicianusque intonatis

Sape Lacus geminat procellis,

Non usque fada turpiter eluis

Labem coronæ. Fœtet adhuc tui

Libido, dedecusque regni, &

Degeneris rabies furoris.

Augusta magnæ Symbola gloriæ

Oblivioso deterimus situ :

Hæret tenaciore factum

Mente scelus, memoresque noxæ.

POPIELUS II.

IMperij Paterni ex asse Heres,
 Scelerum etiam possessionem ad se pertinere ratus;
 Utrumque occupavit.

Ita, à malo cane probus catulus non gignitur.

Amisit in eo Fortuna nomen.

Quoddam enim Fortuna infortunium est, in scelestum cadere.

Felicissima est virtutis Felicitas,

Quæ ipsammet felicitatem reddit felicem.

Hæc quia Popielus caruit, fortunam suam infamavit.

A raro capillitio Chostek dictus,

Ne unum quidem pilum viri boni habuit.

Deformi animo, par facies, par statura:

Nequam hospitem ignobili casâ

Et fædo veluti carcere coërcente Naturâ.

Ne tum quidem bonus, cum malus esse vix posset:

Effractis tutelaræ parentelæ cancellis,

Prosilivit fera è cavea.

Primum ætatis florem ne quære.

Baccho & Veneri non tam immolatus est, quam projectus;

Utriusque beneficio illud assecutus est,

Ut adulta Patris scelera superaret puer.

Semper quippè malis exemplis aliud deterius additur.

Depravatissima est aliam imitata malitia:

Et sæpè Archetypum suum vincit malignitas.

Maturuerunt ante ætatem vitia;

Marcuerunt ante florem virtutes :
 Primi generosæ mentis igniculi in cyathis merfi.
 Verbo omnia;
 Perditissimus Princeps,
 Cùm in Luxuriæ freto
 In Liberi Venerisque scopulos impegisset;
 Honestatis virtutumque omnium in Cratere naufragium fecit.
 Illud tamen hîc par miraculo :
 Pesimos mali Principis mores
 Plures infectati sunt, quàm sectati.
 Aliàs, *Purpurata scelera rarò displicent;*
Plerisq; vitia Principum imitari genus quoddam obsequii est.
 Si uspiam alibi, hîc frequentissimè
Principum mores in omnem fortunam viam sternunt.
 Frustra in Cupiditatum remedium adhibita Germanica Venus.
 Eò formidolosior, quò formosior Conjux :
 Dum formâ captum ad genium suum format,
 Regnum & Principem planè deformavit.
 Germana planè Furia, aut Furiarum Germana,
 Ipsâ Hymenæi face in furiales tædas abusa,
 Ex semifero marito, ferum fecit.
 Flammatus est in Tyrannidem torpor,
 In sævitiam ignavia;
 Infandæ Libidinis flammæ, in furoris incendium.
 Avarissimus: cùm omnes bonæ indolis opes decoxisset,
 Thesauris inhiare cepit.
Nullius pretii Principibus, nihil pretio non venale.
 Locati sunt pro nummis Honores;

Benè meritis prævivere benè nummati.

Aurum argentumque apud ferreum Principem
Aureæ virtuti antelatum.

*Sub avaro Principe obsequia argentum præstat,
Merita aurum.*

At verò, quantum auri avidus, tantum ferri impotens.
Omnium amoribus desperatis, undique coacervavit timores:

Quò ditior, eò omnibus formidabilior.

Nil enim timendum magis, quàm malitia dives.

Uxori obsequentior quàm virtuti,

Ut diutiùs imperaret, turpiter servivit.

Fastuosa nimirum Venus rerum & Regis potita,

Ne (quod meruerat) imperio privaretur;

Dolis & armis uxorium mariti animum instruxit.

Neque id non è formula scelerum factum puta.

Nemo fastum sine violentia aut fraude tuetur.

Necessaria ambitionis sequela avaritia est;

Utriusque verò, cades & funera.

Vocant se in subsidium scelera,

Nec sine eorum mutua societate stare potest malignitas.

Et, singula quidem vitia singulis contenta sceleribus;

At in ambitionis obsequium tota eorum turba accersitur.

Hujus foedum mancipium Popielus, pessima uxore instigante,

Sceptro suo consulturus, Patruorum fato,

Viginti innocentum capita crudelitati suæ devovet.

Heu! unius stolidi capitis diadema

Tot capitum dispendio malè emitur.

Quasi verò diutiùs regnasse expediat, non meliùs:

Non benè Sceptrorum suorum aternitati providit,

Qui Regno se indignum fecit.

Sed

Sed rarus est, qui Sceptro se imparem sentiat.

Omniñò æger animo Popielus, morbum simulat.

Supremum, Patruos allocuturus, eorum fatum deflet in suo :

Complorantibus, salutem propinans, mortem porrigit.

Vel eo ipso in Humanitatem injurius,

Quòd non prior poculum prælibarit.

Egit præficam venefica uxor ;

Imminens marito fatum fæmineis ululatibus profecuta ;

Virulentiores lacrymas veneno miscuit.

Nempè sexui huic tam facile est ploranda patrare, quàm plorare.

Verum delusa est astu suo impietas.

Dum occultum Parricidii scelus,

In publicum projectis corporibus, sepelire nititur ;

Cœlo teste prodita est.

Inhumata peremptorum Cadavera

Cognatam inhumanitatem vulgavère.

Adverte artificiosam scelerum gradationem.

Parum erat, vitam tot Principibus eripuisse ;

Tumulos etiam eripuerunt.

Fatale nimirum malorum semen est :

Culpa prior trahit sequentem.

Simulque cum paritur, parit noxa.

Quæ verò, inquires, Parricidarum pœna?

Indigni ambo, quos Numina majori fulmine ferirent :

Enatis è peremptorum strage muribus in prædam cessère.

Inest etiam Fatis generositas quædam ;

Molles metas gravius fulminare dedignantur.

Ita Popielus consumptus à muribus, vixit ut mus.

Eodem fato omnis ejus posteritas sublata :

Avi sui Popieli Primi usitatam imprecationem
 Veram planè Prophetiam fecit:
 Se suosque muribus in escam crebrò devovens.
 Immanis voti partem tùm demùm assecutus est.
 Quisquis Popielifato adstupescis, disce:
 Ipsas infantium mortes in scelerum vindictam
 Non esse infœcundas.
 Qui sceptri sepulchrique jus inviderunt aliis,
 Ultroque & ipsi caruère.
Justissimo quippe talione in scelestos animadvertitur.
Conformat sceleribus pœnas justa Nemesis ;
Ac magna est pœnarum & noxarum cognatio.

IN POPIELUM II.

O D E XII.

AT non scelesto degener à Patre
 Torvum minaci nosceris illico
 Popiele, vagitu ; Mitrarum
 Excidium, Lechicig, Syrtis
 Popiele, Regni. Te simul & dolus
 Et ore duplex Fraus puerilibus
 Invasit in cunis ; & ipsa
 Sacrilegis tibi plausit ulnis.
 Illa & doloso tunc etiam ferum
 Armat veneno ; quod Pblegetontico
 Infundis auro, Patruisq,
 Theutonice precibus marita,
 Mortem

Mortem propinas. Te decorum minor,
 Inominata torpor inertia,
 Turpisq; Sceptrorum Cupido,
 Nec meriti sitis acra Regni
 Stetere circum. Mox ubi grandior,
 Durata multis tempora mensibus,
 Mollesq; submittis capillos
 Sarmatica radiis tiara,
 Cernuntur ultrò ter tibi se mitra
 Inauspicato surripere omine;
 Toruamq; ter rursus reducta,
 Protinus erubuisse frontem,
 Tuq; quondam non patiens manus
 Flevisse Sceptrum. Te jocus integris
 Regem salutavit cacinnis;
 Te Procerum Populiq; risus,
 Et ipse, quanquam se popularium
 Contemptus, illo dignus in otio,
 Celabat in verbis troporum,
 Ambiguâ quatefecit irâ.
 Te fœderata turma protervia
 Audaxq; tantis livor in adibus
 Metusq; qui procudit iras
 Et timidis vibrat arma dextris,
 Sedere circum. Te scelerum patrem,
 Hinc inde multi sanguinis ebria
 Cades coronavit, suog;
 Ipse Dolus comitatus Astu.
 Nullumne tandem, dicite Numina?
 Vindex profani cuditur imperi

Regniq; fulmen? an minaces

Composuit Nemesis favillas?

An dissolutam mitior Æacus

Sopivit urnam? Non vigiles ego

Damnabo Divos: crescit olim

Atque morâ trahit ipsa majus

Vindicta pondus. Dum queror, en putres

E conditorum face cadaverum

Hinc inde pullulare mures

Incipiunt, refugumq; frustra

Circum Popielum non mediocribus

Errare turmis? ut malè prodiga

E consepultis Patruorum

Corporibus tibi jam, Popiele,

Vindicta surgit? quid petis ardua

Sublimiorum pegmata turrium?

Quid stagna? Goplineq; turris

Præsidium? scelerisq; tanti

Testes (profano si qua fides Lari)

Popiele muros? non fugies meritum

Ignave tormentum; Fugaces

Insequitur Nemesis Tyrannos.

Quòd si minorum vulnera murium

Vitantur ultrò: quid nimio polus

Tonaret igni? quid trecentis

Fulminibus dubias ruina

Pulsaret arces? sæpè magis minor

Sentitur ictus. Det generosiùs

Fortuna fortibus perire;

Tu putridi cade dente muris.

PIASTUS.

Discite natalibus præferre virtutem, Mortales;
 Qui Nobilis natus non est; fiat:
 Plurimos illinc, nullum hinc Fortuna excludit.

Animus facit Nobilem,

*Cui ex quacunq; conditione supra Fortunam licet assurgere.
 Immò, Pulchrius est magni Nominis Auctorem esse, quàm Heredem.
 Augent Posterorum fastum, Majorum fasti.*

*Veluti ab ignavia nomen hoc traxissent,
 Toties Heredes herent.*

Docuit hoc uterque Popielus, dedocuit Piaustus.

In illis avita Nobilitas finem,

In hoc nobile Principium invenit.

Obscuro genere, illustri genio natus,

Parùm Fortunæ, plurimùm virtuti debuit.

A Rastris vocatus ad Rostra,

Triumphalis planè Agricola,

Et Secures antè tractavit & Falces.

Mira tamen fati providentia;

Quidquid ante principatum gessit, Principatûs rudimentum fuit.

Paterni ruris agello colendo intentus,

Sylvescentis Regni culturæ prælusit.

Tandem auream messem collecturus,

Mandabat terræ semina.

Uberior gloriæ leges vix aliunde collecta.

Ut liberis civibus mitius imperaret;
Jugo suo boves prius prescit, quàm homines.

Nempè, conscia avita libertatis pectora

Flectas potius, quàm frangas;

Nihil minus didicere, quàm jugum pati.

Ergo tot annis aratro subacta tellus,

Tandem imperio Piasiti tota paruit.

Alterum industriæ ejus negotium Apesfuere.

Ab his optimam Reipublicæ formam didicit.

Ut ab Apibus, sic à Civibus

Nec omnia accipienda, nec nihil.

Primum Tyranni; boni Regis alterum est.

Patrii Candoris retinentissimus Piasiti animus,

Ut in apibus, ita nec in moribus ullum passus est fucum.

Dulcissimi liquoris gratia in ipsos mores redundavit.

Ut abessent alia,

Hinc certè nobiles Cerae Piasito non defuerunt.

Nec puduit hospites Superos, Piasiti favis

Nectar Ambrosiamque suam postposuisse.

Mellita Optimi Senis morum & favorum suavitas,

Dum Genethliacum filio epulum instruit,

Ipsos in terram devocavit Coelites.

Ab illo lautè tractati, ipsas auxere lautitias.

Accrevit in Divorum manibus hospitalis Ceres;

Fluxit è vase mulsa velut è flumine.

Omne id, quod tantis hospitibus appositum est, redundavit.

Hoc est beneficia Cœlo foenerari.

Ita re familiari accrescente,
 Ipsi quoque Patrifamilias grande incrementum accessit,
 Desperaverat jam Polonus MELLEÆ SÆCULA,
 Nunquam ea revocaturus,
 Nisi Apum magistro sceptrā detulisset.
 Post foedissimas utriusque Popieli Popinas,
 FRUGI PRINCEPS quærendus erat inter fruges,
 Ut olim Gedeon in Horreo.

Longis ambagibus agitati Cives,
 Dum in Kruszwiciensibus Comitibus discordes trahunt moras;
 Non operam modò consumpserant, sed & fruges.
 Omnibus non minùs fame, quàm curâ confectis,
 E liberali Piaſti penu ciborum penuriæ subventum est.
 Et verò, omnibus suffragiis prævaluit Ceres;
 Creditus est eos regere posse, alere quos potuit.
 Auxit boni Principis pretium annonæ caritas.
 In ejus felicitatem vicina conspirarunt vocabula:
 Tantum Famæ augmentum peperit fames;
 Favorem omnium conciliarunt Favi.
*Adeò, jam olim inter Principum suffragia
 Primas tenuit Panis.*

Audet se liberalibus credere magna Fortuna.
Magna opes, largiendo sunt maxima:
Tenaces illiberalium manus rarò Sceptra tenuerunt.
 Jactet suos Roma Trajanos: Piaſtus noster
 Priùs Civibus suis Sportulas distribuit, quàm imperasset.
 Antequam in Principem legeretur, facilè omnium Princeps,
 Lautissimum suis Congiarium dedit.
 In adeò secunda, prioris Fortunæ non immemor,

Nec in

Nec in Purpura Piaſtum ſe oblitus eſt.

Aliàs fragilis eſt felicitum memoria.

Arctior Fortune amplexus remiſcentiam ledit.

Hinc rarò felix felicem eorum memoriam habet,

Quæ ante felicitatem tractavit.

Quod ne Piaſto quoque eò loci eveniret:

Perennem prioris ſortis ſuæ memoriam habiturus,

Dum ad Solium rapitur, tiliaceos non exiit calceos:

Felici utique præſagio,

Ut Regalem Purpuram calcaret molliùs,

An &, ut ſui ſimilibus

Ruſtica veſtigia in ſolio relinqueret?

Ambitioſam Poſteritatem edoctrurus:

E caſa quoque ad Solia & Coronas,

Lutulentis aliàs pedibus pervium iter eſſe.

Et præſtitit ille utrumque feliciffimè.

Innatum Regali Purpuræ tumorem,

In primo ejus aditu adeò inſueto pede oppreſſit;

Ducalem Thronum Centenario ſene occupante,

Omniſ ſclerum ſcleratorumque turba Regno exceſſit.

Sive quòd indignum faſtu ſuo ducerent

Sub Ruſtico Duce ſtipendia mereri:

Sive, quod vero ſimilius,

Quia ipſum auguſti ſenſaſpectum ferre non poterant.

Tandem viginti ſupra centum annos natus;

Ne ita quidem ſuis ſatis vixiſſe viſus, V I X I T.

Optimum experti Cives, Æternum voluerunt.

Juſtiſſima eorum deſideria, cùm in ſuis non poſſet,

LECHIADOS

In Posterorum annis implevit.

Nimirum Coronata Piaſti Poſteritas
Ad Caſimirum uſque Magnum propagata,
Non interruptâ ſerie Polona Sceptra tenuit,
Neque verò tot Sæculorum injuriâ,
[Quod plerisque ſolenne eſt.]
Regium Piaſti ſanguinem elanguiſſe puta.
Tantus fuit, ut etiam tum, cùm deſinendum fuerit,
In MAGNO deſierit.

Aliàs, quot eorum Myriades numeramus,
Qui à Maximis exorti in Minimos decreverunt?
*Ut enim ſupremis culminibus; ita & magnis Genefibus
In punctum deſinere, baſilicum eſt.
Nihil citius, quàm magna Fortuna decoquitur.*

PIASTO

PANEGRIS LYRICA,

ODE XIII.

Impunè poſthac ſpernere ruſticas
Vetabo cunas. Quid juvat aureo
Vagire porrectum in cubili
Aut humili popolare ſtratum

Implere fletu? non facient virum,
Quocunq; grandes lumine fulſerint
Panni, Paternarumque laudum
In proavis ſeges ampla Ceris.

Fruſtra

*Frustra Paternis quisq; superbior
Tumebit actis. Fervor & ardua*

Jurata Virtuti voluntas

Perpetuâ viret ipsa Lauro.

*Sic te, Polona Piaſte Parens ſpei,
Vulgaris olim plebeios ſuper*

Lucina projeciffe pannos,

Actenues Pater ipſe fertur

Koſſiſco cunas. Cùm popularia

Kruſwiciani limina compiti

Irrepis & maturus olim

Aut Patrios comitaris hados,

Aut ruſticarum grandibus accinis

Carmen juvenis. Carpite, carpite

Herbamque florentesque campos,

Solliciti mea cura patris,

Dum vos minori ſolor arundine,

Blandisque paſtum ſvadeo cantibus,

Rudique præludo flagello

Vomeribus, gravibusq; raſtris.

Hæc ter canebas: terq; tibi ſimul,

Sed fauſtiori ſine, Serenior

Reſpondit Echo: proq; RASTRIS

Auſa fuit geminaſſe ROSTRIS.

Quin te & fauentum vota ſodalium

Cum ludibundo Regia calculo

Et Sceptra diſpenſant & arma &

Stramineæ radios corona:

Postquam jocosa lege puertia

Stravere pictis rostra tapetibus,

Regem

LECHIADOS

*Regem salutarè ficti in
Pulvereo procures Senatu.*

*Quos cùm è propinqui parietis ostio
Furtim tuetur, risit & illicet
Paterq̃, nec vovisse tantùm
Ausaparens, tibi rursus agros,*

*Rursusq̃ tauros suggerit & greges
Et rursus hædos. Non eadem tamen
Fortuna, præsagiq̃ Fasces,
Et Lechici capitale Regni*

*Vovebat aurum. Quin prece dissonâ
Damnassee fertur tam trepidum spei
Patremq̃, inaudacemq̃ voti
Sollicitum Diadema Matrem*

*Moti q̃ tandem, currite Sacula
Dixere Fasces. Protinus aurei
Risere Menses, & recusis
In pretium emicuere lustris.*

*Tandemq̃ lati faustior ominis,
Quas rusticanis, Piasse, ligonibus
Colonus implebas; easdem
Sarmatico potuisse dextras*

*Impleisse Sceptro diceris. En tibi
Ultero Ducalis Mitra senilibus
Assurgit in comis; tuamq̃
Non humili rigat igne frontem,*

*Jamq̃ hospitalis munere gratia
Summus Poloni Nominis arbiter
Creatis; & sortem stupentes
Munificâ cobibes Coronâ*

Frenasq̃

*Erenasq; canos. Jam tibi perfida
Cessere fraudes: jam trepidi Metus,
Dolusq; bifrons & scelestus
Otia dissimulata vultu.*

*Utcunq; pauco melle beator,
Villana gratis fercula Civibus
Et mella dispensas; Polonus
Te dominis Honor ambit ulnis.*

*Amara tandem Secula, melleos
Sperate menses: dulcius illicet
Condire vos Apum Magister
Sarmatico poterit sub auro.*

ZEMOVITUS.

Hic quoque ad Regnum in casa natus,
Nec Fasces Fortunæ debuit, nec fascias.
Hac prima boni Principis laus, nihil Fortune debuisse.
Decrepitum Parentem à soloce ad Purpuram comitatus;
Et capulari Atlanti integer Hercules succedens;
Fatalem multorum Principum scopulum illæsus transmisit:
Impotentem nimirum novitiæ Felicitatis usum.
Quemadmodum enim humorum mutationes corpora ledunt:
Ita subitanæ magnæ Fortune vices, animos infestant.
Non minùs periculose à nimio frigore ad summum calorem;

Quàm à tenuitate ad grandem Fortunam transitur.

Prius illud, multos corporum ;

Hoc posterius, innumeros animorum morbos parit.

At verò, fecundam tot malorum Hydram
Novus planè Hercules, Zemovitus, feliciter adussit.

Regno non tam natus, quàm factus ;

Quod aliàs Fortunæ beneficium dici potuit ;

Virtute & meritis licitatus est.

Nimirum ; *immutat beneficii nomen qui meruit.*

Premium nos quidem illud appellamus ;

Sed omninò debitum benè merentibus est.

Nec defuit Zemovito mora, ut mereretur.

Vivo adhuc, sed jam decrepito Parenti

Integrum robur sufficiens ; assuevit imperio.

Visus est Æsonis fabulam

In veram commutasse historiam Piasus.

Illius quoque senium in viridem juventam recoctum.

De pontanam ætatem virilis filii vigor supplevit.

Dici potuit, alterum se in filio genuisse.

Fato Regnoque defunctus ; ita utrumque Zemovito reliquit :

Ut etiam tunc regnasse videretur.

Unicus Patri, quia singularis ,

Quidquid in alios effundere potuit Piasus ;

Solus ipse in compendio dedit.

Regno potitus, quod jam tot meritis fecerat suum ;

Magis illud etiam suum amoribus fecit.

Amantissimo Martis Principi, primum opus incubuit,

Ut Polonum Martem in ordinem redigeret.

Exlex

Exlex hæctenus in Polonia Numen,
Turbas potius agebat, quam turmas.
Primus fuit Zemovitus,
Qui nativum gentis suæ robur militari observantiâ temperavit.
Adjuta est ferri acies acie mentis.
Lecti Centurionibus Duces; latæ Legionibus Leges:
Inaudita hæctenus militaris gloriæ encomia,
Manus animavêre & animos.
Ferreæ Bellonæ seges in tot Manipulos distributa,
Non pœnitendam gloriæ messem protulit.
Nempè, *ineluctabilius hominum capita dimicant, quam manus.*
Securior est victoriâ, cui pro galea ratio.
Errat, quisquis à belluis bellum dictum putat:
Qui suo illud nomini vindicare cupit & bellum facere bellum;
Bellonam Mercurio; Palladi Martem adjungat.
Ad hunc modum Re militari certis limitibus circumscripta,
Aucti sunt Regni Limites.
Ordinato Exercitu, redacti in ordinem hostes.
Quidquid Popielorum ignavia amiserat,
Invicta Zemoviti fortitudo reposuit.
Armorum tolerantia ferreus;
Morum facilitate aureus Princeps,
Utriusque metalli pretium auxit:
Immò prospero ferri usu Sæculum verè Aureum fecit.
Mirum tamen, unde tantus ferri amor Aureo Principi?
Totam fermè vitam exegit in armis.
Nullus illi mensis non fuit Martius.
Difficile in eo & Militem discrevisses & Ducem.

Ita utrumque amplexus est, ut viva utriusque Idea videretur.

Præcipere promptior, quam jubere:

Verum præcepti Erymon ab ignavis Principibus vindicavit.

Quidquid præcipiebat, primus ipse præ aliis incepit.

Diceres, illum etiam sub se Duce militasse;

Adeò suis ipse Legibus obsecutus est.

Digna quippè Principum observantiâ, quæ sanxere Principes.

Debeat hunc Legibus suis honorem Princeps:

Exanimis Legum Tabula, factis animantur, non fastis.

Viva Lex, obtemperans Legi suæ Legislator.

Ita cujuslibet consilii Auctor idem & Actor:

Utrique auctoritatem à Persona sua adjecit.

Somni diuturnioris nec patiens, nec capax;

Illustravit vigiliis suis noctes.

Excitatissimæ indoli, excubare pro aliis quædam natura fuit.

Aliena frigora, suis accendens caloribus:

Inter medias nives quædam virtutis Antiperistasi exarsit.

Caluit ejus algoribus Miles.

Prin. ipis jejunia militarem famem saginarunt.

Nec mirère tantam bellici laboris patientiam:

Priori sorti suæ illam Zemovitus debuit.

Ab arvis, ad arma delatus;

Agressique labore, campestribus meditationibus præludens;

Jam olim à puero induruerat.

Hostium capita tam facilè gladio mœssuit,

Quàm olim Cererem falce.

Victis eadem dexteritate jugum imposuit;

Quâ nuper Agricola subactis bobus.

Nec

Nec stivæ, nec Aratri ignarus,
 Triumphales sulcos totiesterræ hostili impresit;
 Non tam è veteri Romanorum formula; quàm è sua.
 Felix erat tanto Principe Polonia,
 Si magna bona esse potuissent diuturna.
 Sed heu!

Illud tantum mali optima habent, quod nunquam satient.
 Infensa mortalium felicitati immortalitas,
 In unius fato tot faustitates succidit.
 Omnium victor Zemovitus; huic tandem succubuit.

Brevis nempè Magnatum vita.

*Seu vota attendas, seu fata;
 Avaro plerumq; tempore boni Principes circumscripti,
 Nunquam suis satis vivunt.*

Z E M O V I T O
 P A N E G Y R I S L Y R I C A,

O D E XIV.

Q Vis ille verò se Patriis mibi
 Persuadet armis? spicula Martii
 Nosco Zemoviti, potentes
 Nosco manus vigiliq; pectus
 Illustre ferro. Nosco micantia
 Inexplicato lumina fulgure,

LECHIADOS

Divoq; conjurata Marti

Tela novis crepuisse telis

Et scuta scutis; & manibus manus,

Et pila pilis, & malè pendulis,

Sylvam pharetrarum pharetris,

Et frameis frameas rotari.

Hic ille sacro Martis anbelitu

Fines Poloni distulit Imperi;

Fusoq; metatus cruore,

Sarmaticæ monumenta laudis,

Victore ferro se popularibus

Exemit annis. Hunc patiens famis,

Quæ bella bellorumq; longas

Pauperies comitatur iras,

Nec rursus ampla nescia copia

Stipata gazis Munificentia,

Diveq; Liberalitatis

Egregius sequitur Senatus.

Hic & nivosi nubila Carpati

Suoq; canam frigore Parrhasim

Irasq; ventorumq; rixas,

Et gelidi rabiem Bootæ,

Hic servientùm prælia nubium,

Afflatus ampli pectoris entheo

Fameq; flammatus calore;

Hic rigidas calido procellas

Evicit ausu. Scilicet, hoc erat

Cinctum fideli milite Principem,

Ferrumq; bellacesq; dextras

In proprios, animante factò,

Traxisse

*Traxisse mores. Sic meliùs jubet,
Qui jussa Princeps ipse facit sua,
Nec illa dedignatur olim*

Ipse pati, quibus obsequentes

Non otiosi militis impetus

Addixit Heros. Magna pericula

Velira, vel Regalis ardor,

Vel domino manus apta ferro,

Plerumque condit. Sic tibi Martia

Non pœnitendis basit amoribus,

Dux Magne, pûes : sic laboris

Impavidam impavidus Juventam

Quocunq; ducis victor, in hosticas

Assurgit iras ; ac melioribus

Confisa parmis, corde aperto

Pannonicos hebetat mucrones.

Te teste, qui vis vincere, vel mori

Inter pluentis flumina sanguinis

Ardebat ultrò ; nec pudebat

Quemq; tuâ cecidisse causâ.

Sic & rebeli frena Moravia,

Et pervicaci vincula Prussia

Imponis & tuam trecentis

Sarmatiam cumulas tributis.

LESCO IV.

LEniorem Patre suo animam sortitus,
 Oleam Palmæ, immò & Lauro anteposuit.
 Nec tamen ideò Paternâ tantùm Fortunâ dives.

Honestus Hereditariæ Felicitatis usus,

Alienum beneficium non est.

Cùm ei parandis occupari, nec animus esset, nec otium,

Benè partis optimè usus;

Difficillimam gloriæ partem implevit.

Si optata quies præliorum fructus est:

Paternæ non minùs virtutis, quàm sortis Heres,

In pacis quoque possessionem venire debuit.

Quid? quòd *melior quandoq; est certa Pax, quàm sperata victoria.*

Ne tamen nihil omnino in tanto otio egisse videretur;

Rem difficillimam in Principum exempla retulit;

Otium sine vitiis, sine virtutum langvore pacem.

Aliàs, rara felicitas est, absq; vitiorum confinio Pax.

Ut enim sub Lauru Ambitio & insolens rerum usus;

Ita sub pacifica oleæ umbra,

Torpor & animi quidam Letbargus stabulatur.

Initia Principatûs æmulorum odiis exasperata nactus;

Regià liberalitate eorum conatus elusit.

Placat enim quandoq; invidiam benefica Potentia:

Nec nimis molestè fert inaequalitatem Fortune suæ,

Qui ab aliena aliquid sperat.

Ita Hostibus etiam liberalitate,

Civibus

Civibus suis summâ lenitate commendatissimus ;

Duo difficillima Principatui conjunxit :

Prodesse Reipublicæ, & placere.

Omniū amores insigni virtute promeritus, docuit :

Ad Principum amores fortiùs virtutem, quàm Fortunam impellere :

Nec ullos esse stabiliores subditorum affectus,

Quàm quos præclara Virtus solido sustentat fundamento.

Cùm denique eadem, quæ Parenti minùs faverant,

Ipsi quoque urgentiùs instarent Parcæ ;

Cùm diu non posset,

Benè vixit & obiit.

LESCONI IV.

PANEGYRIS LYRICA.

ODE XV.

E*T te Lecbei sors bona climatis,*

Inter Polonæ sidera gloria

Adlegit insignesq; Mitras,

Et solidam capiti Tiaram

Virtus Paterni conscia Nominis

Infudit ultrò ; te placidis Quies,

O Lesco, circumfudit ulnis

Et patrio melior nitore

Et Candor & Pax. Te capitis minor,

Quocunq; magnum vertere niteris

*Sceptriq; Regalisq; nutus
Imperium, sequitur fidelis*

*Procella vulgi. non tibi Classicum
Rauca increpatas murmure buccina
Pulsavit aures; non cruento
Ferreæ diluvies Gradivo*

*Demersa multis spicula cadibus
Fecit unquam. Sed benè mutui
Moresq; legesq; & secunda
Innocuo micat aura ferro.*

*Et verò, quantis crevit adoreis
Sub federati vere supercilli
Polona virtus? quanta vastas,
Continuò Pietas Salusq;*

*Invasit urbes! Pax dubias manu
Extorquet hastas, Pax nimium sui
Frenat Furorem, & sævientem
Imposito genium capistro.*

*Illa & frementes ingenuo minas
Compescit ausu, torvaq; cum suis
Et bella & audaces tumultus
Et tetricos abolet Furores.*

*Illa infidelis cortice Daphnidis
Tibi perennes, Sarmatiae Parens,
Inscripsit annos & corusco
Non moriturum adamante carmen.*

*Solus per omnem non populariter
Lesco, decoræ Pacis amantior,
Legèris Europam, quietis
Martis opes recreasse lustris.*

ZEMOMISLUS.

Huic quoque Oleam pro Lauro necte, Viator.

Patri quàm Avo similior,

Pacis & ipse ramo ad quietem initiatus est.

Tot Zemoviti præliis lassata Fortuna

Sub filio Nepoteque tantisper respirasse visa est.

Togata nimirum Sæcula ubiq; præcesse sibi voluit

DEUS PACIS.

In Polonia jam jam regnaturus,

Ad tantæ reverentiam Majestatis Orbem Sarmaticum composuit.

Ut liberio rem aditum ad florentissima Regna sibi faceret,

Ferreas Jani januas, (ut olim sub Augusto) occlusit.

Rarò quippe benè habuit bellicos inter tumultus

Quieta Religio.

Unio hic rarò cœlo tumultuante concipitur.

Ætate jam decrepitâ Parens primùm audiit,

Magnum omninò foetum, multo tempore moliente Naturâ.

Cæcus tamen in tanta Natalium luce filius natus:

Ut imaginem Paterni animi in prole agnosceres

Ac lucem utriq; precarêre.

An & affulgenti Gratia Natura suffragata est?

Aliter nasci non debuit, nisi cæcus,

Qui futuræ Fidei Parens in Polonia designabatur.

Nempe, ipso aurium ministerio contenta Fides,

Excludit oculos.

Illius nemo unquam capacior fuit, quàm qui minimè oculatus.

Et verò, favit bonis cæci Principis auspiciis Fortuna,
Tum, cum inimicior crederetur.

Indictâ ritu Patrio Pompâ,
Ad imponendum Miecislao nomen, undique concursus est.

Quæ dum peragitur palam omnibus;
Quasi privatim beneficium istud conferre Superi noluissem,
Dies infantilibus oculis rediit.

Dicerès, ultrò pertinaces palpebras Principem aperire noluisse,
Quàm diu sine Nomine fuerat.

Vel ibi primum oculorum usum recipere debuisse,
Ubi non indigna, se spectatore pompa offerretur videnda.

Itum dein in vaticinia & omina,

Sine quibus nullæ unquam cunæ fuère.

Nescio unde Enthei Vates

Ultra morem suum mentiri obliti & fallere,
Erutum ex ipsius Veritatis arcanis oraculum evulgarunt:

Illustrandam iri Poloniam à Miecislao asserentes,

Planè vaticinati sunt.

Felicem proinde nascituræ Fidei Antipatrem Zemomislum
Christiana veneretur Polonia.

Næ ille Divorum nomine insigniri debeat,

Cui nunquam morituros Nepotes Æternitas pollicetur.
Sed eheu! tanta Fortuna, non sine infortunii appendice,

Posteris Cœlum & Solem reliquit;

Ipse, ab errorum caligine in æternam noctem transiit.

Quisquis legis ista, adverte.

Salutare Fidei lumen beneficium esse, non Præmium.

Z E M O M I S L O
P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E X.

F *Amaferaces (sistite Sacula)*
Evolvo Fastos, sistite prapetes
Menses & Anni; dum Polonos
Non humilis mihi charta Reges

Tumens multis margine paginis
Longi recenset carminis ambitu
Vitaq; doctiore vivos

Aonii per aprica Pindi

Manes Avorum limpidioribus

Inspirat auris. Ut dociles mihi

Hinc inde discessere charta!

Ut tacita resonat papyro

Antiquiorum Nomina Principum,

Multiq; foetos pulveris explicat

Astraa libros! ut vetustum

Rumor ebur variosq; pandit

Actus priorum! Jam mihi plurimos

Vetusta Reges Carmina suggerunt,

Legiq; tardas curiosis

Subjiciunt oculis lituras.

Hic & scelestis fumida Regibus

Iuste dat atrum litera calculum;

Styloq; damnatos ab ipso

Inmeritis tumulat tenebris.

Hic & Popielum fama fidelibus
 Distincta verbis, non benè prospero
 Damnavit atramento; & illas
 Pallet adhuc Liber ipse fraudes,
 Queis Patruorum corpora lividis
 Immersit umbris. Hic malè callidos
 Accusat astus: hic Tyrannos
 Increpitat nimiasq; damnat
 Papyrus iras. Non tamen omnibus
 Pullata tristem pagina Præficam
 Agit sepultarumq; laudum
 Perpetuis latitat sub umbris.
 Non omnis atrata ebria sepia
 Mœstis parentat litera Manibus:
 Leguntur & gemmis & auro
 Scripta tuæ monumenta Fama,
 O quem decoræ laudis amantior
 Inter Poloni federis otia
 Lucina suscepit, prementem
 Laurigeras, Zemomisle, cunas.
 Tibi quietâ lusit arundine
 Pax, Patriarum præses imaginum,
 Illamq; jam tunc latiori
 Diva Ceres comitata passu.
 Illam modestis fura securibus,
 Tandemq; pulsus tutior ensium
 Salus procellis & vetusta
 Simplicitas niveoq; stipat
 Temone Candor. Quid memorem simul
 Erecta densis jugera frugibus

Pulchrasq;

*Pulchrasq; Virtutum choreas,
Et Latiae Fidei futuros*

*Fulsisse cultus? dum Lechidum pbalanx
Majore sensim Lumina cœlitum*

Hausisse dono & destituta

Futilium simulacra Divum

*Spevisse tandem sub Duce filio
Audebit olim, cum Latias super*

Invicta Miecislaus Aras

Arma sacris sociabit armis:

AD
CHRISTUM,
PRO LECHIADE SUA
CARMEN VOTIVUM.

O D E XVII.

A*t tu prime Liber, quem patiens premi
Gentili cumulat pagina Principe,
Nunc pronas supero cum Ducibus Regi
Acclinabis Adoreas.*

Illime,

*Illi me, & calamos & mea barbita,
 Chartarumq; nives, & calami ducem
 Desacrassè manum dicar, & ardua
 Æternæ iuga gloria.*

*Illi nunc etiam, quæ sequitur, novâ
 Assurget Lechias mole & ovariantia
 Pleno metra sinu & non malè dissona
 Parvi murmura pectinis.*

*O per quem trepidis gentibus imperant
 Induti Tyrio murice Principes!
 Qui Regum Trabeam tingis & aureas
 Imponis Ducibus Mitras,
 Vatem, Christe, juva, dumq; tibi mea
 Crescit supplicibus pagina literis,
 Nutantem calamum surrige, dans novum
 Lassis viribus entheum.*

Partis Primæ Finis.

LECHIA DOS

PARS SECUNDA.

MIECISLAUS I.

PRIMUS CHRISTIANUS
PRINCEPS.

AD tenebras hunc Natura condemnavit;

Ad lumen Immortalitatis educavit Gratia.

Cæcum natum, ipsa manu suâ in lucem eduxit.

Poteras ex hac Principis nocte

Æternam tibi diem polliceri, Polonia,

Nisi & tu cæca esses.

Si non temerè Fortunæ oculos eruimus,

Fortunam ego tuam Miecislaum appellabo.

Netamen cœco ruens impetu,

In Christianitatem temerè incidisse diceretur, aut impegisse;

Lumen postea oculosque recepit.

Illis nunquam meliùs usus est, quàm cum usus fuisset minimè.

Clausis sacrâ fide palpebris, maximè oculatus,

Nativam cæcitatem, sanctiori typo, totâ vitâ profecutus est.

Ejus Imperii initia ne quære,

Puerilibus illis tenebris simillima,

N,

Suâ

Suâ minora erant exspectatione & gloriâ,
 Vaga ignavo Adolescenti Venus, uxorum turba, nulla proles:
 Ut cæcum natum non dubites, cæco Cupidini haud imparem.

Tot inter Connubia sterilis,
 Non priùs sterilitatem, quàm septem conjuges domo ejecit.

Maritali fidei, Divinam præmittens;
 DAMBROWKAM Boleslai Regis filiam
 In Regni & thori sociam accepit.

Neque hîc tædarum Myrtique maritalis subeat memoria;
 Alio ritu sacra hæc Connubialia celebrata.

Crematis Deorum fanis, accensaq; Fidei face, Hymenæo præluxit.

Nuptiales victimæ, si unquam alibi, hîc sanè magnificæ.

Ipsi nimirum Dii vero Numini immolati,

Ipsæ Aræ in Hostias actæ.

Ex illis concepto igne, Polonia expiata ac illustrata,
 In illustriorem & sanctiorem evasit.

Tot fanorum fumo Gentilis superstitio obscurata,
 In fumos ventosque abiit.

Ut fumosis Majorum Imaginibus abundet Miecislaus;

Exusta idola magnum earum numerum augebunt.

Vos interim Apellis nepotes, huc adeste!

Quoties Fidei simulachrum exprimere vultis,

DAMBROWKAM nobis pingite.

Optima PATRIÆ nostræ MATER,

Ipsam nobis peperit salutem, nec dum Parens.

Sterilem Miecislaum, non Filio magis,

Quàm tot virtutibus foecundum fecit.

Nulla dote majori nupsit, nulla opulentiùs elocata est.

Meritò illa, quoad vixit, serto coronata incessit,

Quæ omnem in Polonia Superstitionem debellavit.

Omni-

Om̃ibus nobis ad patefactam à se Æternitatem præcurrens,
Æternitatis typum capite prætulit.

Sanctissimas propagandæ Fidei cogitationes

Decuit nunquam non esse coronatas.

Ejus ductu, non sanior modò Miecislaus, sed & sanctior;

Aliena scelera in suas commutavit virtutes.

Succisis profanis idolorum lucis, multùm lucis suæ auxit.

Quot evertit truncos, tot sibi Trophæa erexit.

Indignum erat, illis Deorum nomen tribui,

Quibus sylvas dedicari oportuit, ut feris.

Omnia denique Deorum fana toto regno cremari jussit;

Illâ tantum luce digna.

Meruerint laudem Justitiæ, qui sacrilegos pyræ iniiciunt:

Quantam meruit, qui ipsa cremavit Sacrilegia!

Sed, parùm erat, profana Deorum Fana evertisse;

Nisi sanctiora vero Numini erexisset.

Tot Superùm gratiis cumulatus, grande cœlo certamen indixit.

Summis beneficiis utrinque certatum.

Victorem Miecislaum crederes,

Cùm reductos in Regni sui Colonias Divos,

Tot Basilicis ad cœli invidiam structis exciperet.

Victum tamen, Decimus frugum Manipulus,

Et tot sacra tributa Cœlo Superisque concessa declarârunt.

Macte animo, Miecislæ! Cælo vectigalis es.

Æternitati Nominis tui probè consultum.

Uberrimam Gloriæ Messem tributariæ tibi reponent Segetes.

Liberalissimus Princeps dicaris necesse est;

Qui ipsi Cœlo adeò lautum Congiarium assignasti.

Potest illud nunc etiam dici, à te Sportulam accipere.

Æternæ fami, famæque tuæ consulturus;
 Ex ipsius Veritatis præscripto,
 Non perituras fruges in cœli horrea congregasti.
 Quid ni hostibus tuis formidabilis fueris?
 Quorum cuneis, tot Deo adscriptos Manipulos objecisti.
 Qui Cœlum expugnare poterant, cujus robur non reprimerent?
 Non est igitur, cur Auream Cererem Midæ invideres;
 Tuam, liberaliori censu, auro reddidisti pretiosorem.
 Quin & fecisti Polonæ Libertati pretium.
 Cœli Tributaria à te effecta, nulli unquam Tributum pendit.
Quæstuosissima nempe est pia in cœlites Liberalitas.
Dum cœlo censum pendit, nunquam sine censu est.
 Et quia *nunquam humana Majestas,*
Absq̃ reverentiâ Divina felix fuit:
 In hujus propagationem unicè intentus Miecislaus;
 Plurimis Basilicis magnificè erectis, ac liberaliter dotatis,
 Principatu in duos Archiepiscopatus distributo,
 Septem insuper Episcopatibus Religionis Majestatem auxit.
 Eodem imperante, aureus ferri militaris mos invaluerat:
 Quoties sacer Evangeliorum codex volvebatur,
 Gladium unusquisque vibrabat,
 Omnem eo perfidiam mactaturus.
 Scirent jam tum Neophyti Sarmatæ, cui gladios suos ferrent.
 FERREUS TOTIUS CHRISTIANITATIS MURUS
 Jam abhinc poterant appellari.
 Ne tamen tot meritis periturum diadema emptum crederemus;
 Postulatum in Romana arce, non impetrat Miecislaus.
 Nimirum, Cœlo devotum caput ab ipso debuit coronari cœlo.
 Sarius erat, ad Æternitatis Coronam spes integras transferre.

Translu-

Transtulit ergò; & Mortalitatis reus,
 Anno à nata in terris Vita, XC. LXL. IX. diem obiit.
*Par tamen aliquid Immortalitati est,
 Sanctius quàm acceperis, Regnum reliquisse.*

MIECISLAO I.
 P A N E G Y R I S L Y R I C A,

O D E I.

DEcussa tandem praelia mitius
 Sensere ferrum. Quæq; suum tegit
 Vagina mucronem & cruenta
 In pharetris latitant sagittæ.

Jam nec feroces exacuunt minas
 Egressa tristem classica buccinam;
 Et Martis oblitus feraces
 Scindit agros gladius; solumq;
 Infensus olim, sed modò justior,
 Blandùm severo vulnere sauciat,
 Glebasq; inæqualesq; sulcos
 Et sterilis secat arva terra,

Sacriq; tandem supplicibus Foci
 Arsere flammis: Hos pretiosius
 Accendit argentum, vel aurum;
 Hi famulâ vigiles & usq;

Luxere cerâ. Sed quis idoneæ
 Optata Pacis Sacula Lechicum

LECHIADOS

Adscivit in cœlum? & quietas
Sub rigido docuit Trione
Plantare Lauros? o Latii recens
Aurora cultûs! ô Fidei Pharos,
Primasq̃, quæ latè in Polonis
Explicuit sua signa campis!
Tibi sequestra Pacis adorea
Sublimè nutat, Tu chalybum minas,
Ferrumq̃, & infaustos Furores
Paciferum recreas in aurum.
Index Paterni pectoris & typus,
Utroq̃, cassus lumine nasceris;
Frontisq̃, malarumq̃, nocte
Sarmaticæ fidei futuro
Preludis igni. Te sibi protinus
Lenè elocuto Gratia fœdere
Desponsat, intactaq̃, Leges
Et Latie pia jura Divæ.
At tu modesto, tunc etiam pius,
Vagitu anbelum ducere spiritum
Jam tunc & ignotum Tonantem,
Et tenero Superos precatu
Large refusis crederis alloqui
Per ora guttis: quin rudibus simul
Hinc inde supplicasse palmis,
Et placidos gemitu diserto
Vocasse Divos. Mox ubi grandior
Obscura quondam lumina cœlico
Accendis astro, quantus olim
Indigetum propylæa Divûm,

Nuper

*Nuper receptâ conspicuis fide
Metaris ausis ? te sibi condita*

Ædes, sacratiorq; census,

Et decimo melius Maniplo

Frugum tributum ; te remeantibus,

Quocunq; tandem sidere vesceris,

Seclis renarrabunt, tuosq;

Gnesna frequens iterabit annos,

Te diva Virtus ; te Craciis honor

Inductus Aris, Te Superum decus,

Et pulsa justo peierantum

Exilio simulacra Divum in-

Tutum reponent ; te fidei comes

Geissa navum Pannonica vocat

Patrem salutis ; nunc sed ebêu !

Hereticâ peritura in umbra.

Sin concitatis degenerant rotis

Tumultuantum examina temporum,

Externa sectamur ; Paternæ

Rarus agit pietatis Heres.

BOLESLAUS CHROBRI,
 PRIMUS POLONORUM
 REX

Regnum Lecho debes Polonia;
 Reges Boleslao.

Haëtenus duci debueras, postmodum regenda es.

Cunas, Adolescentiamque tuam egressa,
 Eò maturitatis assurrexisti;

Ut Ducatu non egeas, Regi non abnuas.

Bonarum enim mentium est, cum Ducatu non egeant, velle regi.

Princeps igitur & Regum Parens Boleslaus,
 Tantâ strenuitate Ducem in Regem commutavit,

Ut meritò primum fuisse dubitares

Si ad priora ejus Imperia te porrigas,

Re priùs Rex, quàm nomine;

Novi magnificentiam Tituli, apud se vel invenit, vel fecit.

Nobilissimis Parentibus ortus,

Eorum gloriam illustriorem fecit suâ,

Et acceptam à Majoribus Fortunam magnam,

Maximam Posteris reliquit.

Hoc nimirum est generosi animi ornamentum,

Non indignum esse Majoribus;

Nec curare quàm illustres habueris Avos;

Sed quàm & ipse non obscurus sis Nepos.

Aliàs,

*Aliàs, Cœnosum ac putridum rivum
Non commendat perspicui Fontis limpidus latex.*

*Infamat improbos Majorum gloria,
Et degeneri ipsa Nobilitas ignominiosa est.*

Optimum quemq; Nobilissimum puto.

Liberalissimus & bellicosissimus Princeps,

Seu auro cum familiaribus,

Seu ferro cum hostibus certandum fuerat,

Nunquam non Victor,

Omnes sibi Virtutes stipendiarias effecit.

Pietati imprimis & Religioni apprimè deditus;

Docuit, baud frustra Reges sacro ornari amictu:

Nec ulla stabiliendæ Reipublicæ utiliora commercia,

Illis, quæ cum Cœlitibus agitantur.

Hac potissima Principum dos,

RELIGIO PROCURATA, FIDES PROMOTA.

Vix est ullus Magni cognomento potitus,

Quem Religionis studium non commendat.

Hâc eâdem viâ ad magnitudinem connisus Boleslaus,

Spontaneum è Patria sua exulem, D. ADALBERTUM,

Gnesnensis Archiepiscopatus Solio excepit;

Ipsisque adeò Metropolis suæ parietibus amplexus est.

Dein, cum hic à perfida gentilium Prussorum gente,

REMIS AD PORTUM ÆTERNITATIS impulsus,

BONÆ SPEI CAPUT cursu prospero superasset:

Sacrum Cadaver Auro redemit; injuriam ferro ultus est.

Alterum Æquitatis; alterum Liberalitatis Regiæ monumentum.

Aurum, sacrumque corpus judicio Libræ permissum;

Quàm pulchrâ levitate Divinus Martyr
 Profanæ parricidarum avaritiæ, illuserit palam fecit.
 Diceres, utrumq; pondus Centrum suum petivisse;
 Pro quo ADALBERTO Cœlum, Tellus auro debebatur.
 Immò, & *Regia Liberalitas magnum semper pondus habet.*
 Ut vilissimus sui æstimator erat ADALBERTUS, dum viveret;
 Post fata etiam, multo se redimi auro non est passus.
 Scirent Neophyti Sarmatæ, tanta pignora donari, non emi.
 Ottonis Tertii cùm votorum reus,
 Ad pretiosa adeò Lipsana, acceptam referret vitam,
 Panno per septem milliaria strato, vestigia honoravit.
 Habebat jam tunc Polonia, cui Cæsares etiam supplicarent.
 Et Divi, & Boleslai humanitate Otto recreatus,
 Absque Diademate tantas virtutes relinqui non est passus.
 In quo nihil non Regale expertus est,
 Coronam Boleslao detulit, nusquam digniori conferendam.
 Tum, post Regale Sceptrum, novo (si titulum spectes) Regi,
 Unum de salutiferis Dei Crucifixi clavis
 Et militarem D. MAVRITII Hastam obtulit.
 Sanè, faustum Regalis imperii CLAVUM
 CLAVUS iste & stabilivit & fecit.
 Bella Domini bellaturo, opportunè sacra illa Lancea obtigit.
 Ne SUB HASTAM fama Boleslai aliquando eat:
 Huic etiam HASTÆ debebitur.
 Tot gratiis Boleslaus coronatus;
 Dum in singulis muneribus, singularia veneratur omnia;
 Suis & ille abeuntem Ottonem prosecutus est.
 Nunquam non AUXILIAREM MANUM ei porrecturus,
 Brachium D. ADALBERTI, grato Clienti obtulit.
 Non vanum omem Romani Imperii fulciendi, ac retinendi,
Sacrum

Sacrum illud Brachium Ottoni fuit.

Ubi nunc etiam Romæ illud asservari audieris:

Quod vel post fata, Romanæ Ecclesiæ

Stipulatâ manu M LITET ADALBERTUS, advertes:

Eumque nobilem pro Polonia FIDEJUSSOREM meritò dices,

Qui suam pro nobis Romanæ Fidei MANUM dedit.

Ita Otto in Patriam,

Boleslaus in Martium Campum digressus;

Regale diadema militari galeæ induit.

Nuperos honores, novis illustraturus victoriis;

Boleslao Tertio, Bohemiæ Duci

Palmam prius, mox & oculos eripuit.

Mente prius, quàm oculis cæcus,

Nullisque in Solio rebus præclarè gestis clarus,

Non immeritò, ipsâ oculorum luce orbatus est.

Ne esset quo Poloniæ fascinum intentaret;

Aut saltem, ne quod Boleslao invideret, ita effectum.

Mox Bohemiam, Saxoniam, Prusiam, Rusiam,

Non tam passibus, quàm victoriis peragrans,

Ubique fortitudinis suæ vestigia impressit.

Et Prussos quidem suæ credulitati frequenter illudentes,

Armis tandem & Arcibus exarmavit:

Ac, quibus definiendi temeritatem auferre non potuit,

Abstulit potestatem.

Nimirum, *difficile est, datam in adversis fidem,*

Inter prosperiores Fortune successus conservare.

Plerique tam diu fidei tenaces sunt, quàm diu sunt miseri.

Cum incremento Fortune, adolescit perfidia.

Nec mirère adeò constantem victoriarum usum in Boleslao.

Delato à Superis ense, ab uno Cœlitum succinctus ;

Ab ipsomet VICTORIARUM AUSPICE DEO,

Quandam vincendi potestatem acceperat.

Non dubites, Cœlo illum militasse,

Qui ab illo Gladium, immò & Manum accepit.

Eodem Gladio nunc etiam Reges inaugurantur ;

Ut, cuinam Regnum debeant, in primo Solii aditu discant,

COELO nimirum & BOLESLAO.

Vidisti Magnum in Sago Boleslaum ;

Eundem in Toga Maximum intuere.

Tot inter felicitates sui simillimus,

Ex Fortunarum neglectu, maximum illis pretium fecit.

Aliàs, difficile est à magna Fortuna non corrumpi,

Maxima Felicitas est, felicitatis sensum nescire :

Optimum, humanis prosperitatibus minùs semper quàm possis uti.

Ne Regnum suum iis etiam armis careret,

Quibus Justitia manum suam obarmavit ;

Juri dicendo duodecim pro se Lycurgos suffecit :

Ut carenti tunc scriptis legibus Regno, viva ipsi Lex forent :

Ac duodecim Legum Tabulas vivacibus supplerent institutis.

Et ne tot Judices magis subditorum crumenis inhiarent,

Quàm causis :

Largum pro illis stipendium Rex ipsemet persolvit.

Nihil quippe suspectum magis in Judicibus, quàm Paupertas.

Facile est, corrumpere egentem Judicem.

Quantum eo Æquitatis amore de omnibus suis meruerit,

Non erit æstimare difficile :

Nihil enim à Principe magis exigit populus, quàm Justitiam.

Jus & Æquitas, vincula sunt Civitatum.

His remotis, quid sunt Regna, nisi magna latrocinia?

Ne idem tunc in Polonia ageretur, cavit Boleslaus.

VXX.M Et quia, teste Tacito,

Nullum magis boni Imperii instrumentum, quàm bonus Consiliarius,

In illud imprimis incubuit,

Ut sui simillimis, id est optimis, Regiam impleret.

Illius quippe Regni summa felicitas est,

In quo non potest esse potentior, nisi melior.

Absque horum arbitriis nihil facere solitus,

Et nunquam suo tantum ingenio usus,

Eximiam optimæ Politicæ partem implevit.

Præcipua boni Principis prudentia, alios prudentiores putare.

Turbida sunt eorum consilia, qui sibi suadent.

Facile singuli decipi possunt & decipere:

Nemo omnes, neminem omnes fefellerunt.

Omnia Regna eò usq; prosperum imperium habuere,

Dum apud eos Bona Consilia valuerunt.

Neq; ignominiosum puta, ab alienis consiliis Majestatem pendere:

Non est pudor, soli Phosphorum sequi,

Et bono Principi, ire post famulum præeuntem cum face,

Describentem itinera, non præscribentem.

Denique, postquam Regni sui limites Albi Tyraque definivisset,

Par antiquo Herculi Æmulus Boleslaus,

Oslæ, Borystheni, Salæ, Columnas æreas imposuit.

Neque tamen his NON PLUS ULTRA inscriptum arbitraris;

Indices sunt Poloni Nominis, non limites.

Nemo bonus in Posteritatem suam ita injurius est;

Ut omnem ei laudem præreptam velit.

Posnaniæ, finem vitæ, non gloriæ invenit.

Anno Regni sui XXV.

Regis Regum, inter homines nati, M. XXV.

BOLESLAO CHROBRI

PANEGYRIS LYRICA,

ODE II.

U*t se vetusti gloria Temporis*
Obliviosis obruit annibus!
Senescit antiquus dierum
Laudis bonor; tacitasq; Fama

Implevit umbras: sapius infimo
Æternitatem pulvere condidit
Ignavus horror; sæpè in una
Cum Domino tumulavit urna.

Quis ille verò, sic etiam integer
Inter cadentum jurgia Temporum
Calig; & astrorum labores,
Impavido moderatur ausu,

Nunquam vetusti Nominis inclytam
Æternitatem? stat super obvias
Strages & Heroum ruinas;
Eq; suo vegetus sepulchro,

Semper

*Semper recentes & memores sui
Dispensat annos! O redeuntium
Fecunde lustrorum! Polona
Depositum columenq; Fama,
Benè ominatis addite Regibus,
Et per Polonos nunc etiam Chrobri
Audite Fastos! ô Lecbeæ
Laudis honor; similisq; plenus,
Avi & Parentis! Te super aureas
Clamata vastum Fama per æthera
Locavit Horarum quadrigas,
Seq; tui capitis sereno
Factavit auro. Te Moravos super
Et subjugata rura Bohemia
Evexit; invictusq; latè
Cassubii domitor furoris
Audiris olim. Te sibi Saxones
Belloq; fracta culta Podolia
Magnum renarrabant, ab alto
Precipites quoties quadrigas
Sol flexit Oetâ. Te tremuli senes
Tuâ excitandis laude nepotibus;
Tuoq; flammandis ab æstu
Belligeros superasse Reges
Quondam ferebant. Nec fuerat pudor,
Plerasq; magna laudis ad aureas
Transisse; & oblitum fuisse
Plura tua monumenta fama.*

Fœcunda multas copia suppressit
 Celatque laudes; posterioribus
 Obstant priores; nec videri

Tota potest sine fraude fama,

Quam mille claris occupat ausibus,
 Adulta virtus. *Sic tibi fertiles,*

Invictæ Boleslae, Lauri &

Innumera viruere Palma.

MIECISLAUS II.

Fortunâ Patris felicior, quàm suâ,
 Quamvis *alter* Regum nostrorum numeretur,
Secundus tamen dici haud potest.

Exordia optimè inchoati Principatûs,
 Deterrimo infamavit progressu, miserrimo fœdavit exitu.

In Avum, Patremque injurius:

Illius bellicosum Martiumque Nomen;
 Hujus de conferendo sibi Regno judicium, infamavit.

Poterat à quopiam minùs felix dici Boleslaus,

Qui cùm pessimum genuisset;

Eundem Imperii Heredem scripserit.

Sed, ô quoties bona etiam indoles mentiuntur!

Major

Major privato visus, dum privatus fuit:
 Censebatur omnium iudicio dignus imperio, nisi imperasset;
 Aut non omninò indignus, si brevius regnasset.

At verò, *Tempus probat virtutes.*

Diuturna esse non possunt, quæ vera non fuerunt.

Ita & nostro huic fucatæ virtutis larvam Principatus detexit,

Homo tardus & hebes,

Manibus in turpes amores laxatis,

Bohemiam, Moraviam, Saxoniam, Pomeraniam,

Ex suo planè amplexu eripi sibi passus est.

Regni fines, in tantam latitudinem Marte Paterno promotos,

In pares animo angustias contraxit.

Poterat nimirum degener Filius minoribus spatiis contineri.

Excesserat staturam ejus tanta magnitudo.

Ut membra absente animâ destituta, à toto corpore deficiant est necesse;

Ita & illa Regni Pars,

Cui implendæ deses Princeps par non est.

Omnibus Furiis devotus, uni in prædam cessit, nempe uxori.

De illo quoque non injuriâ dixisses;

Neg, meliorem unquam servum, neg, deteriorem Dominum fuisse.

Ex uxoris formula omnia moderari solitus,

Videri poterat illi planè nupsisse.

Et verò, fuerat illa NOMINIS SUI MULIER.

Innatâ sexui illi impotentiâ totum commovens Regnum;

Fecit ut esset, quæ vocabatur, RIXA.

Miecislai, nec ullo modo VIRI, nec planè MARITI

Regiis affectibus facilè fascinatis;

Non in Regnum tantummodò, sed in ipsum quoque Regem,

Gravissimum exercuit imperium,
Ipso jam Rege major, ideoque nequior.

Multi enim potentiores Regibus ipsis fuerunt,

Quos nimius favor Regius nimium potentes fecit.

Miecislaus verò, post tot insana consilia planè insanus,
Furiosè transactæ vitæ simillimam Catastrophen adjecit.

Ejus qui nequiter vixerit, qualis mors esset, nisi mala?

Misera mors, pessima vitæ lucrum est.

Optimum in tota vita fecisse visus; effecit

Ne Regnum desideraretur,

Quod adeò malos vel pateretur, vel faceret.

Ipse Regni Heres Casimirus,

Non priùs Coronæ illius caput admovit,

Quàm Hereditatis nomine amisso,

Præmium virtutis diceretur.

Cùm in Furias actus, miserrimè animam ageret;

Fuit non nemo, qui longiorem ei imprecatus est vitam:

Nihil quippe pejus imprecari possumus malis, præter vitam.

Obiit nono Regiminis sui Anno,

Regis Seculorum in Tempore nati, M. XXXIV.

IN MIECISLAUM II.

O D E III.

U T nil beato Rege beatius,
 Sic nil scelesto deterius dare
 Potestis, ô infensa nostræ
 Fata Mitræ Lechicisq; rursus
 Addicta sceptris! Cur sua desidem
 Ad arma dextram Sarmatico Lechi
 Impletis auro? quid Polonis
 Famineum caput in Tiariis
 Inter supina sceptris libidinis,
 Nulloq; fetum numine Spiritum,
 Iuvabit unquam? quid suprema
 Profuerint radii corona
 Sceptriq; fulgor? quid malè pendula
 Hinc inde laxo purpura Syrmate?
 Quid arma? quid præstat superba
 Ille frequens comitatus aula?
 Quid laureatis vecta Curulibus
 Et subditorum pompa clientium
 Stipata plausu? vel frementes
 Magnificis Tituli Kalendis
 Regniq; census? quid famularium
 Densata crebri robore militis
 Procella turmarum? & minaces,
 Ponè latus gladii, aut sequentes

*Herum catervæ? quid timor ensium,
 Nudusq; stricti fulgor acinacis
 Peltæq; servorumq; vastus
 Belligeris populus sub armis?*

*Non arma Regem, non populi metus,
 Non cincta sacris rostra securibus,
 Non jura scriptarumq; legum
 Innumeris tabulae statutis.*

*Non Mitra Regem, sola sed efficit
 Regina virtus: illa decentibus
 Pectus Tiaratamq; frontem
 Et fluidos sine lege crines*

*Coronat astris: illa fidelibus
 Accensa gemmis tempora Regio
 Exornat auro, ac faustiores
 Et Trabeas facit, & Tiaras.*

*Hæc cassus, olim turpiter occidis
 Oblivioso mersus in equore,
 Totamq; Micislæ, quondam
 Immodico bibis ore Lethen.*

*Tibi supina torpor inertia
 Et cassa justis gloria laureis,
 Metusq; desidesq; cura
 Et steriles sine laude menses*

*Cinxere sceptrum. Te minor occupat
 Mavortiorum cura Quiritium;
 Minorq; bellorum & decora
 Laudis amor, modicusq; justæ*

*Cupido Martis. Non tibi Patrius
 Formidolosa fulminat in manu*

*Mucroq; Sceptrumq; & Paterna
Panætua pudet arma dextra.*

*Pudet sinistrum desidis ad latus
Olim minacem, nunc nimum pigrum
Pendere mucronem & sepultas
Degeneri pharetrâ sagittas.*

*Sic & rebellis frena Moravia
Spretumq; sceptri fulgur & impias
Plebis Senatorumq; rixas
Dissimulas; Procerumq; justos*

*Æqui & Honesti lentus & immemor,
Ignave questus: donec amicior
Regno frementibusq; sceptris*

*Indomita Nemesis bipenni
Perfecta necdum stamina rumperet,
Vitaq; pensum; sic tibi Tanarus,
Torvaq; jurarunt sorores,
Sic rigidi stetit urna Ditis.*

CASIMIRUS I.

Religiosus planè Princeps;

E claustro ad Solium, è Cuculla ad Purpuram profecit.

Tutissimus nempe trames est, ad sublimia per declive.

Nemo unquam tutius in publico apparuit,

Quàm qui maxime privatus latere didicit.

E Paterna Maternaque Hereditate,

Cùm nihil præter scelera reliquissent,

Nihil præter sanguinem accepit,

Hunc etiam refusurus, nisi ab optimo fonte fluxisset.

Attremuit nascenti concussa tellus, novo miraculo commota,

Quòd pessimi Parentes optimum genuissent.

An non tam trepidasse, quàm tripudiasse eam dixerim?

Illum Principem natum sinu suo excipiens,

Sub cuius felici regimine aliquando respiraret;

In novi testificationem gaudii exiliit.

Nec vanum id fuit exultantis Elementi tripudium.

Etiam tunc Optimus Princeps Casimirus,

Cùm utriusq; Parentis exemplo, vix potuit esse non pessimus,

Virtutibus suis ex raritate pretium fecit.

Portentum enim est, à Parentum vitiis non degenerasse.

Post unius Parentis è vita, alterius è Regno excessum,

Alieno scelere innocentissimus Exul,

Utrique imputare debuit,

Quòd à Polonis nonnisi absens desiderari potuerit.

Matrem tamen, non tam moribus, quàm pedibus comitatus est.

Felicior illa Mater, quàm Uxor,

Opti-

Optimum nobis filium dedit, ipsa pessima.

Nocuerat Casimiro ab hac fuisse genitum,
Nisi utrique sorti par, de utraque triumphasset,
Par Fatis visus, cui tamdiu Fortuna colluctaretur, nec vinceret.

Adulta Principum Virtus

Etiam inter impedimenta propagatur & crescit:
Immo ab adversis, (ut lux à tenebris) magis intenditur.

Parifios è Regno profectus,
Quam Sceptro non potuerat, calamo manum implevit:
Pro Corona Aureâ, Laureâ Apollinari coronandus.
Quamquam nec alia ei Corona defuerat,
Quâ devotum Deo caput in Asceterio Cluniacensi,
Regno Mundoque major, redimivit.
Tandem, cum sui imperium adeò feliciter invasisset,
In Polonis sui desiderium excitavit.

Dignus jam judicatus, qui ut regnaret rogaretur.
Sed, non debuit tantum pignus sine magnâ obtineri impensâ.
Coacti rogare, cui Regnum abrogârant Cives,
Sceptrum ultrò offerre, injuriam deprecari,
Fidem & obsequium omne polliceri.

Nimirum, *facilius magna bona amittuntur, quàm redimuntur.*
Par jam fuerat Sceptro contemnendo Casimirus,
Satisratus, eo, quo exclusus fuerat Regno, dignum jam videri;
Meruille contentus, habere contemplerat.

Meriti dignitas supra ipsa premia attollitur.
Et, si benè suffragium ponimus,
Major est gloria dignitatis, quàm felicitatis.
Adeoque *majus est felicitate dignum esse, quàm felicem fuisse.*
Ergò calcatis omnibus, se ipso altior;

Sui Regnum, Regno nobilius reputans; oblatos Fasces repudiat.

Supplicatum proinde Romano Pontifici,

Ab eoque sacris vinculis absolutus;

Libero Regno, liber restituitur Casimirus, Rex Diaconus;

Ac septennali Interregno,

Ipsisque Regni calamitatibus finem facit.

Ita felicissimus in utraque Fortuna Princeps,

Post varia experimenta Fortunæ,

Minus quidem aliquando faventis, sed nunquam iratæ,

Quod Parentum injuriâ amiserat, suâ virtute obtinuit.

Cave, ne severioribus in eum Fatis indigneris.

Non statim suâ se facie pandit Fortuna.

Sapè diu alieno vultu latet;

Etiam tum, cum creditur inimica, amicissima.

Fallitur, quisquis eam è prima fronte aestimat;

Atergo etiam circumspicienda est.

Incognitæ plerumq; sunt magnæ Felicitatis viæ.

His Casimirus ad Paternum Solium ductus,

Non Ariadnes, sed virtutis filo,

Adeò perplexum evasit Labyrinthum.

Quæris, quis tum rerum status in Polonia fuerit?

Non tam status, quam ruina fuit.

Cùm omnia in Regno turbulentissima invenit Casimirus,
(Quale enim aliud à Septennali Interregno Regnum expectares?)

Ægerrimam Rempubicam lentâ manu curare aggressus est.

Quo id factum putas successu? felicissimo.

Ipsis hîc quandoque remediis peccatur.

Et nonnunquam plus periculi est à medico, quam à morbo.

Sapè, qui agram Rempubicam tantisper pati non possunt,

Faciunt

Faciunt nullam.

Cum mora vitiis mederi, optima quia tutissima curatio est.

Impatiens Medicus morbo ipso peior creditur.

Et quia maximum est ad viri felicitatem momentum uxor proba;

Hanc in vicina Rossia Ducum domo invenit Casimirus.

Optimum ei in connubio ex Consortis nomine omen.

Religiosissimus Princeps,

M A R I A M sibi dotali fœdere copulavit.

Hæc, ne ominis veritatem in dubium voces,

A N N A Matre genita;

Illius memoriam Marito instillabat,

Quam sanctiori vitæ deditus, jam olim sibi delegerat in Sponsam

Verùm Dobrognevam postea Mariam hanc dici placuit:

Ne Sanctissimum Deiparæ Nomen

In tanta etiam Majestate vilesceret.

An? ut Regina Socrus suæ pravos furores corrigeret,

Ac pro malè irascente R I X A,

DOBROGNEVA, id est *benè irascens* diceretur.

Ad eum modum amoribus suis circumscriptis, Casimirus

Civium suorum domestica dissidia adeò feliciter composuit,

Ut R I X A matre genitum dubitares.

Hostes tam facilè, quàm se olim sibi subjugavit.

Neque id arduum fuit illi Principi,

Qui æquè militares ac *Religiosas virtutes coluit.*

Aliàs, rara est istarum concordia.

Mars, irreligiosum planè Numen,

Rarò Pietatem sub signis suis numerat.

Sed quia hanc semper in Castris suis Casimirus recensuit;

Toties victor, quoties pugnator,

Dici potuit ipsammet victoriam inter stipendiarios numerasse.
 Maslaum, Mazoviorum Ducem,
 Cum ingenti Prussorum Jazvingarumque exercitu
 Ita fudit; ut ipse fortitudini suæ succumberet,
Absurdam Principis cogitationem arbitratus,
Majorem suæ, quàm suorum salutis curam habere.
 In acie igitur ad supremam virium defectionem dimicans,
 Ne omninò, tam palmari victoriæ, immoreretur,
 Militis unius virtute stetit,
 Qui semianimum Casimirum in Castra deferens;
 Ingens gloriæ & fortunæ suæ pondus tulit.
 Victoriæ huic, Maslaus ex alta trabe pendulus
 Triumphalem addidit Appendicem,
 Et cùm victoris vincula fugit, ipse se in laqueum induit.
 Ad summa quæque per summum nefas connisus;
 Ita supra reliquos debuit eminere.
 Diceres, ne victorem Casimirum appellaret,
 Vocem sibi ipsi ultrò præclusisse.
 Aut quod communior fert opinio,
 Prussos suorum, quos Maslaus duxerat, cæde motos,
 Impotentem superbissimi Ducis, spiritum,
 Quod adeò turpiter insanisset, recte alligasse,
 Id est, avaram Regnandi gulam funesto finæ & fune præfocasse.
 Impotenti Maslai Spiritu,
 Ac immaturâ regnandi ambitione præfocata,
 Tota Prussia Casimiri arbitrio ultrò se permisit.
 Sed & Casimirus, partâ manu pace recreatus,
 Æternitati suæ copiam fecit, Anno Domini, M. LVIII.
 Regis hujus pteritum, ut omnia alia desint,
 Vel exinde, antequam hinc abeas, collige.
 Nunc etiam Annuo Censu à nobis redimitur.

CASIMI.

CASIMIRO I.
PANEGRIS LYRICA.

ODE IV.

Quate scelesto dissimilem Patri
Inter Polonas Gratia fascias
Nutrivit? invictoq; magnum
Pectus Avo Proavisq; mentem
Incoxit ausis? Rarior aspici
Est visa proles, quæ vitiis gravi
Descisset à Patre & profanos
In meliùs revocaret ortus.

Nunquam Leones parturiit lepus,
Aut dama lyncas. Quin citiùs novos
Remosq; Romulosq; rursum
In Latiis Lupæ pascet arvis,
Quàm molliori patri animosior
Succrescat Heres. Te tamen integer
Morumq; Virtutumq; candor,
Et socio, Casimire, Justum

Implevit Æquo: Tu venientibus
Quos sera gignent tempora Sarmatis
Illustre portentum & decora
Ingenui soboles Honesti

Dicêris olim. Te licet impio
Ignava Mater lacte & inermibus
Nutrivit infantem medullis
Atq; suo puerile pectus

*Fedavit æstro; Te tamen ilicet
 Intaminatâ Religio manu
 Non erubescendis recudit
 Artibus innocuâq; rursus
 Mentem & Virilis robora pectoris
 Firmavit irâ, Te Latii Pater,
 Jam castra virtutis secutum,
 Castra tuis, Benedicte, quondam
 Firmata claustris, Sarmatico parem
 Indulsit auro. Te celer Istula
 Adhucq; demessi relictum
 In medio capitis maniplum
 Gestans Polonus; te memorem sibi
 Latè reductis pingit in adibus
 Tuâq; condemnatum adusq;
 Nunc etiam caput esse voto
 Non erubescit. Te Tynecensia
 Nunquam obsoleto claustra silentio
 Dixisse, Vicinasq; gaudent
 Munificum docuisse ripas.
 O! si Polonos nunc etiam levi
 De nube spectas; discute nubilas
 Regniq; Civiumq; rixas,
 Et niveos Lechia Lechisq;
 Precare mores. Sic tibi regios
 Stellata celi semita lactei
 Desacret axes: Sic Polonus
 Indomito fremit are Mavors.*

BOLESLAUS AUDAX.

Interrogare tamen Audaciam suam debuerat,
Coelone oppugnando par esset?

Inter victores mitissimus, inter Tyrannos acerrimus:

Quidquid aut magnus Dux habere potuit,

Aut magnus Tyrannus, habuit.

Felicissimus cæterà, & bellicosissimus Princeps,

Imperio longè lateque propagato,

Eundem furorem, quo in hostes detonuerat, in Cives amolitus,

Triumphalem Laurum Civili sanguine cruentavit.

Hoc erat, perniciem illis attulisse,

Pro quorum incolumitate bellatum erat.

Ut Medicum multa funera:

Ita Principem multa supplicia infamant.

O quàm meliùs triumphat sui victrix Majestas!

Illa maximè Corona victorem Regem decet,

Quam à servatis Civibus Civicam appellamus.

Nunquam alioqui victus, nisi furori suo succubuiſſet:

Bohemicus, Silesicus, Ungaricus, Russicus, non semel;

Sui ne semel quidem victor;

De aliis sæpiùs, de seipso triumphavit nunquam.

Tot victoriis non tam crevit, quàm intumuit.

Quandoq; enim hoc, quod nos Magnitudinem dicimus, tumor est.

Et illud nescio, an victorem decuerit,

A capulo manus ad mollia transtulisse;

A Marte, ad Veneris castra transiisse?

Qui tot viros vicerat, à mulieribus victus est.

Furiæ te omnes Vulcane!

Rogo tuo nunquam torreri dignior eras,

Quàm cum Gradivo Cypridem concatenasti,

Catenæ illius nexus necdum hodie resolutus.

Quæ olim fabula fuit; ô quoties jam vera Historia est!

Sed piget pudetque fari nefanda.

Hic Boleslaus, quod dicebatur effectus est.

Nomen ejus *fama dolorem* Polonis sonans, hîc planè impletum.

Post tot Arcium Urbiumque, immò & Regnorum incendia;

Fataliùs ipse arsit;

Severus aliis judex, iniquus sibi.

Nisi quis æquum etiam appellârit,

Quod sua scelera, cum in se debuisset;

Adeò severè castigârit in aliis.

Scilicet, indignum se judicavit, quem sui Cives imitarentur.

An & illud tum in eo patuit?

Illos plerumq; graviùs irasci vitiis alienis,

Qui impensiùs amant sua.

Æaco Rhadamantoque crudior, non æquior,

Ad Tribunal suum Manes etiam evocavit:

Perorante pro Antistite suo, redivivo Piotrovino.

Ne bonâ causâ, Sanctissimus Præsul caderet;

Eam è tumulo resurgens Atlas erexit.

Si unquam aliàs, sanè tunc, ad literam,

Aulicis fraudibus odiisque insepulta

VERITAS DE TERRA ORTA EST.

Sed, faciliùs fuit quadrienne cadaver ad vitam,
Quam Boleslaum ad sanam mentem reducere.

*Adeò ipsis mortuis profundius infossa,
Surdis Manibus surdior est impietas.*

Ob scelera sua, è Sanctorum tribu à D. Stanislao motus;
Ultra Audaciam, (quam nomine præferebat) facinus adoritur.
Non nisi Præsuleo fangvine Regalem iram restringendam ratus,
Armatam militum manum litanti Stanislao immittit.
Redeunt illi, ipsâ ruinâ à Præsulis jugulo repulsi,
Et terrore magis, quàm furore cæci.

Dubites tamen,

Cæciornè Dux oculatus fuisset, quàm milites exoculati?
Furit, indignatur, irruit verè AUDAX BOLESLAUS,
Et pro Aris ad Aras stantem Præsulem,
Quasi non occidere vellet, sed immolare, ad ARAM cædit.
Et tu quidem Divinissime Martyr STANISLAE,
Sacrificii tui non Actor melior, quàm Idea;
Dum pro Aris cadens, tuum Divino, immisces cruorem,
Planè Christi consanguineus, ostendisti:
Imperatorem stantem oportere mori.

Ipso Regio vulnere coronatus,
Diviso vertice, duplici Laureæ locum nactus es.
Enata sanè est ex capitis tui vulnere nova Minerva,
Quæ Audacis exemplo Principes doceat:

*Impotentem Regum furorem,
(Quoties ultra fas & æquum sevit,)
Suo citius capiti Coronam excutere, quàm alieno.*

Ita,

Ita Aris adhærens, ut non nisi mortuus ab eis avelli posses;
 Exili ædiculâ, ingentes non capiente furores,
 In campos, spirans cadaver extraheris,
 Cœlo teste, pro cœlo occubiturus.

Ingentem animam tot in vulneribus rimati hostes;
 Dùm in plurimas partes integerrimum corpus dividunt;
 Ne sic quidem integritatem tuam minuerunt.

Tam diu sectus, dum aliquis vulnere locus esset;
 Per arva spargeris, in uberem gloriæ Messiem surrecturus.

In Campis natus ac denatus
 Verus Sarmaticæ Nobilitaris FLOS & Sanctitatis.
 Et verò, nunquam agri illi nobiliori semente consiti sunt.

Poterat tacitus quispiam ita vovere:

Adolescite felicia Germina!

Ex adeò sanctâ semente, Sancti nobis pullulent Prasules.

PLURES UTINAM! NASCANTUR STANISLAI!

Sed, qui totâ vitâ integritatem integerrimè coluisti,
 Nec post fata, diviso in corpore eam passus es violari.

Membris ad integerrimum corpus coalescentibus,
 Planè dicere Paulinum illud non poteras:

Sentio aliam legem in membris meis,

Quæ tantâ concordîâ in unum corpus concrevêre.

Unius manûs unico absente digito,

Accensa in aquis Lux, raptorem piscem detexit;
 Et sacrilegii veluti reum lapsa è cœlo flamma, indicavit.

Nimirum integrâ manu Poloniam tuam fulturus;

Ne unico quidem digito carere voluisti.

Sed nec aliâ defuêre Cœlo faces,

Quæ inter excubitrices Aquilas funus tuum illustrarunt.

Nisi triumphales ignes hosce dici malis,
Quos tibi cœleste Capitolium ingredientî,
Gratulabundi Cœlites accenderunt.

Adeò præclaram mortem quidni cœlum ipsum illustraret?

Clarissimis natalibus ortus,
Nec vitæ finem obscurum habere debuisti.
In tanta ergo Luce, cœcus alioqui Boleslaus
Virum se Nominis sui agnovit.

Felix erat, si unâ cum Regno quod ultrò deseruit,
Se quoque deserere potuisset.

Sed, *difficile est mala Conscientiæ tormentum effugere.*

Mens sceleris sui conscia ingeniosè excogitat pericula

Et timet, undecunq; puniri potuit, aut meruit.

Ut omnia sint pacatissima & tutissima,

Docet timores, mala Conscientia,

Quâ nullus unquam tortor crudelior fuit.

Hâc accusatrice inquires Boleslaus,
Cum sua fata per præruptos Pannoniæ montes insequitur;
[Ipsa nempe mors Tyrannum fugiebat]

Meruit, ut quod fatum pii Patris

Impiam sobolem obruerit, nesciamus.

Si verax fama; rem miraculo majorem præstitit.

Cum pessimè vixisset;

Optimè in quodam Carinthiæ monasterio mortuum ferunt.

Sanè majus hoc omni miraculo portentum.

Monstrum enim est, dissimilem vitæ studiis mortem alicui contingere.

An non hic jure merito cum Stoico exclamem!

LECHIADOS

*Hoc est Boleslai crimen Aeternum,
 Quod nulla virtus, nulla bellorum felicitas redimet.
 Nam quoties quis dixerit, occidit multa Russorum millia &c.
 &c. &c. &c. &c. &c.*

*Opponetur: Et Stanislaum occidit.
 Omnia licet Ducum Regumque exempla transierit;
 Nihil tam Magnum erit, quam cedes Stanislai.
 Adeo verum illud Tullii Paradoxum:
 Vita nostra Carmen est;
 Cui si vel syllaba deest, ex sibilis.*

IN BOLES LAUM AUDACEM

ODE V.

Audax, sed olim, mox etiam fugax,
 Emptum trecentis pene periculis
 Tantisque vix quondam redemptum
 Funeribus populi, multo
 Et Martiorum sanguine Civium
 Heu! quam scelesti pectoris impotens
 Turpique flammatus calore
 Et stygio Furiarum Et Orci
 Succensus astro, quam male pro dolor!
 In sanctioris vulnere Verticis
 Immersit audacique Nomen
 Rex Lechie tumulavit irâ.

Hâc in cicatrice, aurea Leebicæ

Mersere se se Sceptra potentia;

Hîc turpe, pro dolor! Polona

Naufragium subiit Corona

Regumq; nomen. Quid malè Regia

Sub imperantis lumine purpure

Non ausit ira? & parcioris

Impatiens nimiūq; larga

Vindicta freni. Nempe magis ferit

Regalis ictus, Sævaque Regio

Et pondus à sceptro & valorem

Dextra trahit; graviusque Regum

Sentitur ensis. prob! superum amuli,

Inominatis parcite cadibus

Reges, ferociumq; tandem

Indomitas gladiatorum & irarum

Arcete rixas. Nam propè Regium

Perenniori se scelus induit

Æternitate & inter omnes

A populo recitatur annos.

Conspectiori lumine proditur

Affine magnis crimen Honoribus

Vetatque peccantem latere

Ipse Thronus soliique splendor.

Sic & decoras laudis adoras

Tantisq; nuper cadibus illitam

Laurum, Boleslae, & recentem

Chijovii sonitum triumphi

Totamq; nostræ panè Polonia

Famam futuris Regibus unico

Succidis ictu, sic recentes

Cade novâ jugulas Honores.

Nam quid rebellis classica Prussia?

Quid subjugata bella Podolia

Regumq; cades? quid retincti

Pannonico gladii cruore

Contra scelestum robur & impios

Possint furores? non ego strenuum

Vocabo Victorem, trecentos

Qui domuit, domitosq; rursus

Frenavit hostes, nec tamen interim

Ferocientis tela Cupidinis

Suumq; frenavit furorem,

Sed domine prope servus iræ

Obedit ultrò. Latius imperat,

Non plura, sed qui se domuit suis

Invictus armis; gnavus idem

Certa suæ dare jura menti.

O! qui occupato jam propior Deo,

Ab hospitali sidere Lechicos

Reges, Stanislae, & clientem

E vigilis statione celi

Spectas Polonum; da Pater, à tuo

Olim rigatas sanguine pulchrius

Vernare terras: da quietos

Principibus populog; mores.

VLADISLAUS HERMANNUS.

SUMMIS Regibus solo nomine Regio minor,
Hæredem se ac Principem appellare maluit.

Modestiori saltem titulo

Minuenda erat Fortunæ invidia, vel abolenda.

In primo deserti à Fratre Regni aditu,

Ne quâ sui parte ab exilio Boleslaus abesset;

Sancita ab eo edicta proscripsit.

In ea nimirum tempora inciderat,

Quibus Everfor Legum melius audiret, quàm Servator.

Ab ipsa Natura ad quietem compositus,

Et Humanitatis ac Religionis amantior, quàm gloriæ;

Rebellium ingeniorum pervicaciâ toties ad arma compulsus est.

Prussiæ, Pomeraniæque, quia vetus jugum excusserant,

Ultricia, simulque victricia arma intulit.

Mox decussis eorum capitibus, qui se iugo exemerant;

Utriusque populi nomina sibi Regnoque subjecit.

Ut tamen clarius virtutis suæ documentum præberet,

Suum illi sanguinem Fortuna objecit.

Disceret,

Malè natam sobolem rarò Parentibus suis equam esse.

Zbigneus, extra legitimum thorum susceptus,

Et planè spurius Vladislai Filius,

Quasi ægrè ferret natales ejusmodi,

Paternæ Pietati bellum indicit.

Parùm abfuit, quin æquisſimus Heros
Eum, quem degeneri ſanguinem dederat, armis repeteret.

Sed ad Paternos pedes abjectus Zbigneus,
Ultrò ruinam prævenire maluit, quàm à ferro cogeretur.

Abundè ſibi Hermannus ita ſatisfactum putabat ;

Qui necdum ſe Patrem oblitus,

Maluit filii lacrymas ſpectare, quàm ſanguinem.

Et verò, *profundiùs cadit ſpontè inclinata protervia.*

Facile de eo cui parcimus, triumphamus.

Quia ergo manuum ſuarum fiduciam ad pedes Paternos abjecit;

Quam armato negaverat, inermi Regni partem conceſſit.

Ita faciliùs à Principe beneficium precibus extorqueas, quàm armis.

Neque tamen Hermannii elogia cenſorià virgulà caruere.

Optimus & numeris omnibus abſolutus Princeps creditus,

Niſi plus æquo bonus fieri voluiſſet.

Dum impotentis Secechi nutibus nimiùm ſe permittit ;

Plus ei tribuiſſe viſus eſt,

Quàm aut Miniſtri auctoritas exigeret,

Aut Principis Maieſtas pateretur.

Si rectæ Politiei jura conſulimus,

Iis limitibus Principum ac Miniſtrorum fortuna circumſcribenda eſt,

Ne aut illi ſe obliuiſcantur Dominos,

Aut iſti ſe aliquando non meminerint eſſe ſervos.

Sed rarior Theodoſius ſuo caruit Seiano.

Nescias tamen cui nævus hic adſcribendus.

Vladislaone ? quòd affectus ſuos cautiùs moderari noluerit :

An Sececho ? quòd illis modeſtiùs uti nescierit.

Hinc non injuſta forſitan in Principem offenſa

Et juſtiſſimum in Secechum odium

Ac ultima denique impotentis Palatini perniciēs.

*Qui enim Principum favoribus uti nescit,
Diu illis frui nequaquam potest.*

*Jam olim nimii Regum amores
Omnium odiis vapulant.*

Tandem, compositis unde quaque rebus,
Ossa quoque sua Regibus apposuit Hermannus,
Anno Christi, M. C. II. Annis XX. rerum potitus.

VLADISLAO HERMANNO

P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E VI.

Tu verò, quanquam jam Titulis minor
Ac Regiarum lumine frontium;

*Regno, profanatisq; sceptris,
Et profugo (meliore fato)*

Succede Fratri. Tu calidos adhuc

A sanctioris sanguine vulneris

Absterge mucrones & à tam

Immeritis popolare bellis

Tandem propinquo crimine cautior

Arceto ferrum. Tu potiùs sacros

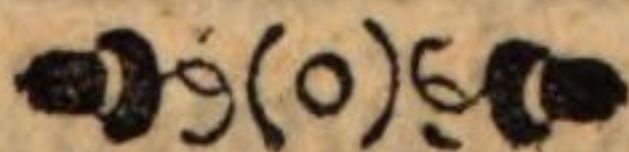
Manes Stanislai & profana

Sacrilegis monumenta factis

Pereunio.

Perennioris sollicitus spei
 Olim expiabis. Tu potius tuum
 Mersisse mucronem & viriles
 Sarmatici gladios Gradivi
 Aut in rebellis cede Moravia,
 Aut perduellis sanguine Prussia
 Gaudebis & victor per ipsa
 Edomiti juga Pomerani
 Calcabis olim: Quà tibi nobiles
 Invieta Virtus erigit aggeres
 Quà te catenandus nefasto
 Marte vocans velit ire natus.
 Polluta turpi progenies thoro
 Rarò fit æquis æqua Parentibus.
 Sensit Deum Pater cruenti
 Tela notbi, fera sensit arma:
 Cum post virentum semina dentium
 Bellator agro miles inborruit;
 Ni pila torsisset, gravemq;
 Thessalico gladium veneno
 Et arma Jason. Quid memorem Herculis
 Regnumq; Pyrrhi? sensit adulteram
 Humum rebellantesq; Calum
 Quos genuit, timuit Gigantes.
 At non eodem tetivus omine
 Invasit heres. corrigis exules
 Hermanne, Divos, faustiore
 Aggrediens Briareon arte.
 Quot in paludis Goplinia vado
 Sacrasse Diti diceris hostias?

Quantumq; te suffusa quondam
 Sanguineo Thetis horret aestu?
 At cum revicti praelia Zbignei
 Et exterorum suppetias Ducum
 Infringis ac mitem immerenti
 Das genitor veniam clienti;
 Te federata Gratia dextera
 Et pura nudo pectore Veritas
 Candorq;, Calitumq; cultus,
 Et superum facilis precari
 In Vota plebes, Te studiosior
 Veriq; Mater Simplicitas sacro
 Offudit argento & refusos
 Sollicitâ sine lege crines
 Palmis remisto Pax & Amanitas
 Frenavit auro. Te placidis Honor
 Decusq;, cultusq; & Ducali
 Pompa frequens comitata Honesto
 Sequuntur armis. Jam tibi proximum
 Et Fas & Æquum substitit ad latus,
 Sacrumq; Virtutum tribunal
 Et nivei sive labe mores.
 Te pertinaci Fama canit tubâ;
 Te sempiternis Rumor honoribus,
 Te cana, canorumq; Mater,
 Perpetuâ prece discit Ætas.

BOLESLAUS KRIVOUSTUS.

Ita est, Mortales;

*Faciliùs in summis apicibus
Vitia notamus, quàm virtutes.*

Quàm multos COPRONYMOS,
BALBOS, CRASSOS, CALVOS, LASCONOGOS;

Quàm paucos hodie
JUSTOS, PUDICOS, MAGNOS, numeramus.
Etiam Boleslao nostro, tot virtutibus conspicuo,
Agnomen OS INTORTUM dedit.

Sed facilè formæ vitium tot virtutum formis correxit.

Vultûs deformitatem, quam ex morbo contraxerat,

Militari galeâ oppresfit;

Nunquam non decoro pulvere sordidus.

Planè ad bella natus Princeps,

In primo ætatis aditu,

Sago prætextam [bullam potitûs] permutavit.

Adeò scilicet maturè ei inchoandum fuerat,

Cui tantum victoriarum stadium Fata destinârant.

Quadragesies septies triumphaturus,

Militiæ rudimenta posuit victorias.

Neque tibi suspecta sit pueri tunc Principis Fortuna,

Ex eo, quòd à summis inceperit.

Principum indoles popularem mensuram excedit.

Non semper bis oportet à parvis ad majora progredi.

Lentè motus Principis animus parùm excitatur.

Oportet grandi aliquo impetu

Aut totam simul aut majorem magnæ indolis partem exerere.

Assuefactus maximis animus,

Magna etiam deinceps parva judicat,

Et quidquid maximo additur, exiguum aestimat.

Adde, quòd Boleslao & sua indoles & Paterna virtus

Maximorum facinorum ingens calcar fuerit.

Patris imaginem, non magis appensam è collo,

Quàm fixam habens in corde,

Ex vero planè fuit IMAGO PATRIS.

Eum meliùs exprimens moribus, quàm pictor coloribus,

Semper præsentem virtutis suæ habuit & Ideam & Testem.

Aliàs Meliùs est, Majorum facta colere, quàm imagines,

Auræ Coronæ tot Laureis præludens,

Plures Civicas ac Obsidionales non semel tulit,

Ut tandem emerito capiti Regiam dignè imponeret.

Nimirum, puerilis illius victoriæ præjudicio securus,

Non à suis tantummodò commilitonibus,

Verum ab ipsis etiam hostibus credebatur Invictus,

Adeò ad consequentia valet antecedens opinio,

Veluti prima Sphæra ceteras post se rapere dicitur:

Sic Principis opinio sequentes ducit.

In Regno Patrem secutus, extinctum diu luxit.

Loricam tamen veriùs quàm Purpuram induit.

Nisi Loricam etiam Purpuram vocaveris,

Quam toties victor, hostili sanguine cruentavit.

Vel in ipsa venatione ferarum, venator hostium:

Dum illas insequitur, in hos incidit.
 Mox, quasi unus ipse integrum circumferret exercitum,
 Nec hostium ingentem multitudinem;
 Nec suorum paucitatem veritus,
 Aususque non solum expectare hostem, sed etiam laceffere;
 Ingentem in calles gloriam impegit.
 Ut mirandum magis fuerit, sperasse vincere, quam vicisse.
 Ita sæpius Spe magis, quam audaciâ fretus;
 Immò contra ipsam Spem animosè audax,
 Paucissimis suorum plurimos hostium fudit:
 Majori gloriâ, quam securitate.
Vix enim aliquando magna gloria sine magno est periculo.
 Zbignei spurii Fratris fraudibus provocatus;
 Et unâ Bohemicam Pomeranicamque perfidiam egregiè ultus;
 Spendidam de utrisque victoriam reportavit.
 Ne triumphales flammæ desiderarentur,
 Utraque Regio ad rogam condemnata luxit.
 Illud etiam tot inter flammæ clarè tum patuit;
Tèmerè suscepta sceleratorum Patrocinia
Plurimum Patronis suis nocuisse.
Nullibi adversus artes malitiæ securum Asylum est.
 Brevi postea ob eandem causam
 Henricum IV. Romanorum Imperatorem
 Numerosissimo exercitu exutum,
 Ægrè cum pedibus unicoq; comite ad suos redire permisit.
 Pedibus tuitus vitam Cæsar, quam manibus non posset,
 Victoriæ Exercitumque à tergo reliquit.
 Si quæ gloria est benè fugere,

Hanc tantùm Henrico Boleslaus in Campo Canino concessit.

Numero militum rapturus victoriam;

Aut multitudine oppressurus, quem virtute non posset;

Malo suo, suorumque ingenti clade didicit Henricus,

Virtute alienum militem metiri, non numero.

Errat, quisquis aliena robora numerat, non æstimat.

Pauci sunt qui vincunt.

Immò, ut in minoribus beneque compactis corporibus;

Ita in minùs numeroso Exercitu sæpè plus animi latet.

Invenit tamen Cæsar quàm ratione, quem vincere non poterat,

Sibi in posterum devinciret.

Ne omninò à vinculis liber esset victor Boleslaus,

Cùm Polonæ Libertatis arbiter, alias compedes non pateretur;

Arctissimo Affinitatis vinculo Patrem Filiumque devinxit.

(Si licet suspicari)

Ut similes sibi è fortissimo Genero Nepotes gignerentur.

Hinc Patri soror Aldegundis,

Filio, (Vladislaus secundus erat) Imperatoria filia copulata,

Classicis Epithalamium præcinentibus.

Ita de extinctis Bellonæ facibus, Hymenæi tædæ accensæ,

Et quod miraculo par,

De connubio vix dum inito nata Pax,

Præmaturâ fecunditate utrumque Principem beavit.

Sed non multa Polono Herculi feriandi mora concessa.

Maritalis amor Martiali; adeoque Hymenæus

Marti initiatus est.

Nova in Pomerania Bohemia, Prusfiæque monstra,

Pro Hasta Cælibari Militarem;

Pro Nuptiali Myrto Triumphalem Lauream ei obtrusere.

Ergò Bohemicus, Prussicus, Moravicus, Danicus,

Germanicus, Rossicus,

Debellator, semperque victor,

Nunquam postea vixit otiosus.

Ducis & Militis non confusis muniis, sed unitis,

Ab ipsis hostibus victor sæpius decantatus est.

Tam capax victoriæ, quam veniæ facilis :

Omni in bello, uni se Paci militasse ostendit.

Officina enim Pacis Bellum est,

Et sæpè Pax è Bello magis, quàm ex quiete stabilitur.

Ubique, sed in bellis gerendis maximè Religiosus;

Quasi ipsum Cælum & Cœlites sibi stipendiarios effecisset,

Sine illis militavit nunquam.

Disciplinæ militaris observantissimus,

Milites suos esse voluit non magis fortes, quàm probos.

Scelera quippe exercitûs maxima sunt belli pericula.

Victoriæ aut cladis augurium

Ex militum virtutibus aut vitiis trahitur.

Exercitus, quem injuriæ antecedunt, cladem & interitum ominatur.

Impossibile enim est, rem benè gesturos,

Qui lacrymas & execrationes pro viatico secum ad Castra trabunt.

Et quia æquè periculosum est, seu omnia militi conceduntur, seu nihil:

Illud imprimis præstitit Boleslaus,

Vt militaris rigor Ducali liberalitate leniretur.

Non omnia in bellis ferrum vincit;

Aurum quoq; & argentum frequentes victorias numerat.

Hinc æquisissimus ac liberalissimus Princeps,

Æquè

Æquè strenuos, ac imbelles quorundam animos
In oblatiis muneribus expresit.

Ita auream Zeleslai Ducis virtutem
Ob amissam in bello manum, aureâ dexterâ insignivit.

Alium verò, qui sub se LEONE DUCE
LEPUS esse non erubuit GALEATUS,
Leporinâ pelle muneratus est, fusoque & colu:
Ut nimirum, pedum fugacitatem in gutture puniens,
Ipse sibi laqueum neçteret; quod & fecit.
Demisso à Campana fune gulam ipse sibi præfocans,
Vocali fato mori voluit, immò debuit:
Ut ipsemet, fatale sibi æs circumagens, doceret,
Quàm panâ Heroum gloriæ Fures mulctandi sint.

Boleslaus verò,

Gloriosius ratus victoriis, quàm annis Imperium distinxisse:
Triginta Annos regnavit, quadragies septiest triumphavit.

Sed nihil humanum invariabile!

Infelicissimos quandoq; exitus parit diuturna felicitas.

Ut supremam felicitatem una syllaba addita;

Ita invicti nomen una dempta, immutabit.

Quoties ex FELICISSIMIS INFELICES!

EX INVICTIS VICTOS spectavimus?

Si tamen spectari debuerant, non defleri.

Russorum ac Ungarorum fraudibus circumventus,
Post cruentam hostilis exercitus sui que comitatus cædem;

Cùm nunquam antea vinci didicisset,

Non tam hostium dolis, aut armis,

Quàm dolori suo succubuit,

Id est,

LECHIADOS

Id est, vincere simul & vivere desiit.
Anno victoris Hominis Dei. M. C XXXIX.

Discet hinc Posteritas,
Raram esse Fortunam absq; infortunii Appendice.
Citiùs ruina fit, quàm edificium.
Sepè multis annis quaesita felicitas
Hora unius momento amittitur.

BOLES LAO KRIVOUSTO
PANEGYRIS LYRICA.

ODE VII.

AT, si imperanti paret adhuc lyra,
Nondumq; surdis dulcia cantibus
Audire detrectat jubentis
Dicta metri, mediis Cytheron
Inductus astris; buc Mareotica
Silex & omnis copia montium;
Huc Creta Massylaq; rupes,
Huc Phrygiis ruat Ossa venis.
Huc, quâ propinquis nubibus obvians
Invadit alto sidera vertice,
Clivosq; despectat minores
Carpathium caput: buc sequaces
Decisa vastis marmora montibus
Et exterarum fragmina rupium

Campig.

P A R S S E C U N D A.

145

*Campiꝫ nobilesꝫ venæ
E Parijs properent fodinis.*

*Hic eruditæ carmine tibiæ
Grandem è supinis surgere collibus
Svadebo molem; quæ remota
Pyramidas superet Canopi
Ipsamꝫ Memphim, & Romuleo graves
(Utcunꝫ vastis astra decempedis
Intrant, Planetaresꝫ currus
Insolito retinent stupore)*

*Cælo Colossos. Hic ego me retrò
Secuta dulci marmora colligam
Rupesꝫ cantu: hic & Tropæa
Et domiti juga Pomerani,*

*Hic mitigatæ prælia Russiæ,
Belloꝫ victi funera Teutonis;
Tuumꝫ sculpam, nil Polono
Innumeris metuende turmis*

*Henrice Fatum. Non mihi Dania,
Grandiꝫ squalens cæde Moravia
Indicta; nec quondam refusa
Norvegico Maria alta tabo*

*Exulꝫ Danus: Te memores sibi
Vatumꝫ docto vulnere saucia,
Invictæ Boleslæ, rupes,
Te tacitæ silices loquentur.*

*Dicêris alta robore dextera
Inperduelles spicula Regio
Armasse ferro & contumaces
Sub pedibus dominâ tyrannos*

T

Calcasæ

*Calcasæ plantâ. Se tibi supplici
Dicetur umbrâ Laurus & ardua
Flexisse Quercus, septiesq;
Et decies quater obligatos*

*Umbrasse crines. Hic tibi Sarmata
Narranda feris metra nepotibus
Gratumq; cantabit quotannis,
Dum Lechicus vehet astra Vesper,*

*Paana vulgus, Hic violis humum
Et picta vernis marmora Liliis
Spargemus, Invictumq; rursus
Te patrio repetemus ore.*

*Jo! ter jo! jam propior polo
Occurrit altis machina nubibus,
Nimbosq; nil morata, sacrum
Sarmaticis caput aequat astris.*

VLADISLAUS II.

Optimi Parentis posthumum dedecus,
Quòd exilio, quàm Regno aptior esset, eventus docuit.
Omnia in eo luserunt Fortunæ ac Naturæ Antitheta.

Fratrum Primus & Postremus,

Regnum dum quærit, amittit:

Et dum majus facere vult, facit nullum.

Vis rem dicam ipsissimam?

Quia noluit ut alii felices essent, miserrimus ipse fuit.

O! raram Fratrum concordiam, quoties regnandum est.

Quos uteri unius angustiis incluserat Natura;

Regni unius spatiis agrè sustentat Fortuna.

Ad felicitatis Paternæ majestatem aspirans,

Nihil sibi deesse putavit,

Ut integrum ejus Regnum, unicus ipse possideret.

Censuit sibi auferri, quod fratres haberent.

Pleriq; enim ex alienis commodis damna sua aestimant

Et quidquid aliis obtigerit, sibi putant auferri.

Ergò, ne eo quod eripere poterat, careret;

Germano sanguini parricidale bellum indixit.

Adeò potentior est sanguine cupiditas.

Belli causam ne quære: uxor erat.

Nisi hanc jure æquissimo Furiam dicere malis,

Quæ Fraternali Bello impotentis Cupidinis faces prætulit.

Magna populi calamitas est uxorius Princeps.

Talis erat Vladislaus, dignus cui Fœmina imperaret.

Optimorum consiliorum tam inimicus, quàm incapax.
 Suam & uxoris avaritiam maturo suorum Comitio præferens;
 Regnum dum propagare malis artibus cupit,
 Æquisimo factorum judicio perdidit.

Fædâ populatione in populares suos grassatus;
 Dum peregrè ducto exercitu, bona eorum ferociter vastat,
 Sua non esse ostendit.

Hoc nempè est ambitionis ingenium; quæ sua vult, facit nulla.

Et verò, supplices Fratrum preces,
 Cùm ab indignissimis pedibus unà cum uxore sua rejicit;
 Demissos eorum amplexus in laqueos commutavit.
 Scelere suo, non armis tantùm, sed animis etiam fæderatos

In arce Posnaniensi arctissimè obsidens;

Vindicem Nemefim paulò post expertus est.

Trepidatum imprimis aliquandiu in arce;

Sed subito frigidus timor insigni furore incaluit.

Acerrima virtus est, quam suprema necessitas extundit.

Hæc sola audaciam multis dedit & victoriam.

Ultimà desperatione feroces & Causæ Æquitate erecti,
 Dignum tuendæ innocentiae facinus aggrediuntur.

Nox eruptioni destinata;

Ne Fraternalium armorum strepitu

Orbis oculus (ut olim ad Thebas) offenderetur.

Nox, inquam, non obscuræ victoriæ delecta:

Hæc enim sæpè pro Duce, nonnunquam pro Exercitu fuit.

Multi commilitonibus tenebris in pugna usi,

Nomen & victorias illustrarunt.

Vladislai interim milites, spe prius quàm Baccho ebrui,

Cùm

Cùm ardentem cognati sanguinis sitim,
Vino acuunt, aut restringunt;

A crapula somnoque victi, futuram stragem adumbrabant.

Exitio suo mox Posteritatem edocturi;

Quàm affinia sint in bellis vocabula, merum & mæror.

Raræ in vallis stationes, aut nullæ, quia ebriæ;

Supina ubique, & *apertis periculis magis perniciofa securitas;*

Adeoque *magnarum victoriarum quandoque, auspex contemptus Hostis:*

Omnia denique Bacchanalibus, quàm Castris propiora.

Hâc occasione optimè usi obsessi Principes,

(*Maximè enim in bellis rerum agendarum anima occasio est,*)

Ex arce cum suis erumpunt,

Non tam pugnaturi, quàm vino somnoque sepultos tumulturi.

Manus una gladio, face altera armabatur.

Diceres, aut cæco eos furori præluxisse,

Aut funebrem pompam prælatis funalibus adornasse.

Tot facibus ægrè excitati hostes dum arma capiunt, trucidantur.

Demum succensa Castra, extincta odia:

Et sacrilegus cognati sanguinis furor ad pyram condemnatus,

Suismet ignibus arsit.

Ita inter ipsa infortunia nascitur felicitas.

Et faciliùs quandoque vincitur qui sperat, quàm qui timet.

Dum se unà cum fratribus miserrimum putat Boleslaus,

Felicissimus victor extitit.

Vladislaus porrò, nec lauru patriâ, nec lare dignus;

Ac è statione simul & Regno profugus,

Tam malè foris exul vixit, quàm domi Tyrannus.

Ægrè è tanta strage fugaque collecto spiritu,

In exilio cum uxore ac liberis contabuit.

Vel ideò infelices, quòd aliquando felices fuissent.

In omni enim adversitate

Infelicissimum infortunii genus est, fuisse felicem.

Utriusque barbaram immanitatem, ut reliqua taceant,

Elinguis Duninus nunc etiam vocalissimè loquitur.

Præcisa cordato, ac magis Veritati,

Quàm Majestati addicto Heroi lingua,

Christinæ & Vladislai Tyrannidem disertissimè evulgavit.

Tantæ feritatis causam quæris?

Imprimis utriusque Principis furor fuit.

Nulla enim Regum ira tolerabilis est, aut innoxia.

Frustra hîc innocentiam appelles.

Principum indignatio, reum ubi non invenit, facit.

Adde, quòd *malis Principibus, boni quàm mali suspectiores sunt.*

Semper iis aliena virtus est formidolosa.

Melior vir erat Duninus, quàm esse quenquã, Tyranno expediret.

Etiam tûm apud Vladislaum, ut olim apud Neronem,

Sola virtus, publicum in omnibus crimen erat.

Nam *apud insensum virtutibus Principem*

Non minùs est periculum ex bona fama, quàm ex mala.

Alteram tantæ immanitatis causam desideras?

Libertas boni Consiliarii, mali Principis crudelitatem irritavit.

Cùm enim Tyranni,

Ejus quem timent libertatem, inter Læsa Majestatis crimina reputant;

Non erat difficile, liberrimo seni crimen ejusmodi appingere:

Præsertim, ubi vitæ & necis arbitrium penes faminam fuit.

Cum Harpyjæ illius instinctu,

Oculos etiam in fonti erui jusisset Vladislaus,

Gratulatus est sibi Duninus,

Quòd fatale illud Regno par ampliùs visurus non esset.

Plus

Plustamen lumine suo orbatus vidit,
Quàm adeò malè oculati Conjuges.

Polonus planè Tiresias,

Tum maximè oculatus, cùm cæcùs;

Imminens pessimis Principibus Fatum,

E tenebris illis prævidit cæcus, & prædixit elingvis.

Adeò nimia Principum potentia, impotenti violentia affinis est.

Maximè cavendum bono Principi,

Ne videri velit, nimium se in suos posse.

Sola enim potentia Regnum gubernare,

Tyranni Elogium est.

IN VLADISLAUM II.

O D E VIII.

Sunt, quos refusi flumina sanguinis,
Et Civicarum funera cladium,
Ensesq; lymphatusq; ferri
Urit amor dubiumq; Martis

In pace bellum: si tamen hosticum

Bellona multis ebria cadibus,

Inflasse cornu, vel severis

Classica detonuisse rixis

Fetumq; multo robore jusserit

Fervere martem, protinus integrum

Liquère mucronem & supinis

Prælia deseruère dextris.

Sic &

Sic & Ducalis præcípites Mitra &
 Domiferoces, sed trepidi foris,
 Civesq, non hostes perosi,
 Fata suo vitiant furore,
 Mensesq, & annos, & malè naufraga
 In Civicorum sanguine funerum
 Et lustra demergunt, & arma,
 Arraa suis habetata armis.

Nescit severo perpetuum decus
 Parere sceptro: mergitur asperas
 Inter cicatrices honestæ
 Laudis amor solidæque Famæ.

Quin, ut cruentis sordida cadibus,
 Turpi erubescunt spicula murice:
 Sic nomen, immanesq, Mitras,
 Sic rigidi trabeas Tyranni &

Fuso petitam sanguine polluant
 Æternitatem. Sic rigido tibi
 Ignave Vladislæ, Fato
 Magnanima perière laudes.

Utcunq, pulsus Fratribus, hosticas
 Opponis iras; & malè Patrios
 Igniq, ferroq, & scelesto
 Milite depopularis agros,

Ac fastuosa Conjugis impium
 Cæco imperatum perficis impetu,
 Iustumq, despectans & Æquum,
 Egregii monitus Dunini,

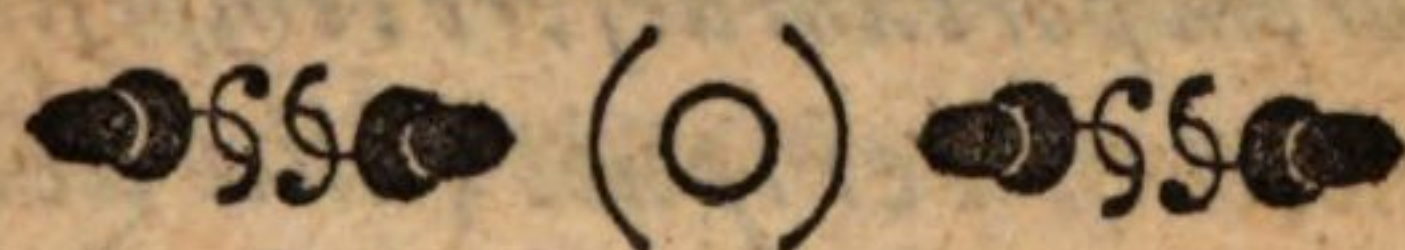
Et saniori consilio graves
 Svasus repellis: te celer Ambitus

Iraq; transfugamq; Livor-
Tbeutonicas abigunt in oras.

Exulg; tandem jureq; Patrii
Carens sepulcbri, turpiter occidis
Tyranne, pullatosq; Manes
Indecori sepelis in urna.

In qua (Poloni si quis honor metri)
Hoc scribo carmen. Hic cinis immemor
Orbiq; fatalis Polono
Insequitur sua fata pulvis.

Ne quære nomen : præstat anonymos
Vocare Manes. Quem meritâ nequis
Ornare Lauru, stat sepultum,
Stat potiùs siluisse Regem.

BOLESLAUS CRISPUS.

SEcunda, immò Secundissima
Magni Krivousti proles,
Numeri omen in mores trahens & auspicia,
Regium Patris nomen Regiis virtutibus implevit.
Aliàs vana nominum jactantia.
Ut sub Magnorum Maximorumq; titulis desides ;
Ita sub Minutiorum nominibus generosos sæpè vidimus.
Sola virtus est, quæ nos magnis, immò & maximis pares facit.

Regni tam non appetens, quàm capax;
 Fraternalium armorum injuriâ lacesitus,
 Jure sibi debitam sceptri | possessionem vi rapuit.
 Diceres, armis cogendum fuisse, ut regnaret.
 Si Fata consulamus, illud egerunt;
 Ut alieno scelere relictum Regnum jure optimo occuparet;
 Et desertum ab improbo fratre solium
 Infanti manu, ne rueret, sustentaret.
 Ergò dum ejus fugam insequitur, in Regnum incidit;
 Et quod minimè quæsierat Sceptrum, invenit.
*Felicius quandoq; Fortuna solet occurrere, quàm inveniri:
 Ac ferè jucundior est spontè veniens, quàm quæsita.*
 Ad Fraternalia nuper pedes abjectus Boleslaus,
 Ut tandem fortunatissimus fieret, aliquantulum miser fuit.
 Minus ei Fortuna præstiterat, nisi irata fuisset.
*Ita plerosq; in securiorem portum defert tempestas, quàm malacia.
 Sæpè quod ista eripuit; illa dedit.*
 Vis absque involucris quod sentio edisseram?
Non rarò injuria aditus Fortuna est.
*Per unius scelera, alterius felicitas incedit:
 Et tandem insons innocentia coronatur.*
 Hâc insignis Boleslaus,
 Ad Paterni Solii culmen per Fraternalia scelus eluctatus,
 Tandem Rerum & Regni feliciter potitus est.
 Insigni Prudentiâ præditus,
 Et magis dexteritati suæ, quàm suorum dexteris confisus:
 Plura bella composuit, quàm fecit.
Pleraq; enim in magna Fortuna

Meliùs Auspiciis & Consiliis, quàm telis geruntur & bellis.

Non soli olim Romani sedendo vincunt.

Apud nos etiam

Plus quandoq; potest consilium domi; quàm arma foris.

Sed nec armatis consiliis caruit Boleslaus.

Duorum Cæsarum pro exule Fratre armatas preces

Ne admitteret, galeâ aures obturavit:

Ne minas eorum vereretur; vi repulit.

Nec ideò crudelem aut minùs humanum cogita.

Frustra Vladislaus eam, quam aliis negaverat gratiam, expetebât.

Indigni sunt humanitate homines, qui cum hominibus non sunt humani.

Cæterùm, in Cives suos mitissimus Boleslaus:

Sceptro potitus, illud imprimis curavit;

Ut nimis Fraternalium exactionum tributis

Oppressos Cives relevaret.

Nec id quidem non optimo consilio.

Nimia tributorum pondera ipsam obruunt Rempublicam.

Pressis & attritis pauperibus labuntur, Imperia.

Ad Nabuchodonosoris statuam te porrige; & disce:

Non posse fieri, ut imbelles regni pedes

Arduum Reipublicæ pondus ferant,

Si nimis exactionum ponderibus obruantur.

In propaganda Religione Religiosissimus;

Prussiæ Pomeraniæque Romanam fidem armis svasit:

Ne ipse latiùs imperaret, quàm Deus.

Maximus illi belli apparatus fuit, PIETAS & RELIGIO.

Quæ solæ magnarum victoriarum auspices sunt.

Jamque impios ad Crucis venerationem adegerat;

Ejus scilicet, quam gladio præferebat.

Brevi post, violatis fæderibus, docuerunt,

Quàm humanæ etiam fidei essent incapaces.

Apud ignobiles animos, tam facilè fides frangitur, quàm datur.

Ergò iterum armatâ manu DEO & sibi perjuros aggreditur:

Ut qui lustrales sacri fontis aquas contempserant,

Sanguine suo tingerentur.

Sed aliter visum Superis.

Communem cum cælo causam sortitus Boleslaus;

Illud prælium inierat,

In quo ferè vinci, quàm vincere magis est gloriosum.

A transfugis in insidias præcipitatus;

Unius Fratris fato, exercitusque sui sanguine

Impiam gentem expiavit.

Adeò nihil immune est perfidia.

Ubi Fides stratagema fit, nihil potest esse securum.

E funesto bello reduci luculentiorum victoriam Fata obtulerunt.

Coortis Civium suorum seditionibus exceptus;

Eorum in se odia insigni lenitate superavit.

Ea demum solida Regum gloria est; ulcisci se beneficiis.

Stetit pro eo Frater, ne contra Pietatem insurgeret.

Delatum sibi superstitis Boleslai Sceptrum recusans;

Eo se fecit dignissimum.

Suum planè credidit, quod Fraternalis manibus tenebatur.

Ita feliciter, quâ Externorum, quâ suorum odiis sublatis,

Victor animorum & armorum Boleslaus,

Cæli in se amores excitavit.

Moritur,

Moritur Anno post natam in terris vitam, M. C. LXXIII.

Pietatis suæ præmia ab ipso cœlo recepturus;

Bono enim Principi præmiando, sola par esse potest

IMMORTALITAS.

BOLES LAO CRISPO

P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E IX.

E*N excitato audacior Hespero,
Latè sepultos jam vigilantibus
Cœlos coronavit lucernis
Vesper; Hyperboreosq; nobis*

Accendit ignes! Hinc rigidi jubar

Mavortis; illinc Herculis arduum

Connivet astrum: binc à propinquo

Diffugiunt Gemini Leone;

Illinc frequenti lumine palpitans

Inducta cœlis monstra trementibus

Astræa transvadit coturnis,

Atq; metum timido fatetur

Pallore Virgo. Quis rutilum Jovis

Crinena; quis altam nesciat ignei

Fugam Bootæ? semitamq;

Virginei tumidam amne lactis?

Hinc pro Deorum postibus excubat

Stipatus alto Theseus Hercule;

Illinc Planetares superstant

In vigili statione currus.

At, te quod astrum? quis tenet interim

Non vile pexis officiosior

Planeta flammis? ô Poloni

Magnanimum columen Trionis!

Te Barbarossæ robur & horrida.

Sensere turmæ, te furor ensium

Totusq; Boleslae, quondam

Teutonice sonitus procella

Ira capacem, nec meriti inscium

Sensit furoris. Te Trabea impotens

Germanus, infamig; Coniunx

Nupta viro, solida capacem

Sensere bilis. Jamq; tibi novas

Nectebat olim gloria Laureas;

Ni Fata, pallentisq; Diva

Funeream rabies Polonis

Movisset urnam. Scilicet, hêu dolor!

Matura virtus mole ruit suâ:

Et omne quod Fortuna culmen

Magnificis solidavit ausis,

Patet ruinæ. Non tamen in tui

Sepultus umbrâ pulveris, immemor,

Rex magne, fastidis per altos

Sarmatici cuneos Gradivi

Petita quondam non violabilis

Trophæa Fama. Te melioribus

Serenus invitavit æther

Sedibus, insolitoq; dignum

Vestivit

*Vestivit auro. Te vigil illicò
Virtus Mariti conscia pectoris,
Tuiq; non obscura quondam
Lux animi, Patriis decorum*

*Adlegit astris. Sic meritis satur,
Post Fata rursus Fama superstites
Evolvit annos. sola virtus
Perpetuum sibi condit Ævum.*

MIECISLAUS SENEX

Non tam ætate, quàm moribus.
 Grave Senis agnomen, quod juvenis meruerat, amisit Senex,
 Nunquam eo non dignus, nisi tenuisset;
 Uti & Regno, nisi regnasset.
 Ingenium non indignum Majestate, Majestas corripit
 Et mitem aliàs, Purpura efferavit.
*Pejorem enim facit, quem vnum Dignitas invenit.
 Plerisq; Imperium pro crimine, Fortuna pro scelere fuit.
 Cesserunt prima postremis.
 Bona Juventæ, Senectus flagitiola oblitteravit.
 Ne à malè decepto Principatu deferretur, timidus:
 Regiæ limen ferro terroreque munivit.
 Dolosa quippe est dolis quæsita Fortuna:*

Et

Et tandem fallentes fallit.

At, pessimus diuturnitatis custos est metus.

Ille demùm Regni sui securissimus est,

Quem plura amicorum, quàm armatorum præsidia munivêre.

Illius, inquam, Principis stabilis Magnitudo,

Quem omnes, tam supra se, quàm pro se esse sciunt.

Veluti pauciores esse vellet, quibus imperaret;

Crudelitati manus dedit.

Qui mores humanos exuunt, facile in homines saviunt.

At verò, probro est Principi parvus populi numerus.

Nihil est Reipublicæ egentius, quàm egere Civibus.

Neg, enim vi auri, sed populi frequentia Regna locupletantur.

O! quàm divinè Adrianus Imperator,

Malim ampliari Imperium, magis hominum adjectione,

Quàm pecuniarum copia.

Plura desideras? audi Plinium.

Cupio Patriam nostram omnibus quidem rebus augeri;

Maximè tamen Civium numero.

Verùm frustra hæc tum Miecislao canebantur,

Avarissimo æquè ac crudelissimo.

In feras mitior, quàm in homines; earum feritatem auxit suâ.

Securitatem, quam urbibus depulerat, sylvis dedit.

Nihil sub eo liberum, ne vox quidem.

Libertis amicior, quàm Liberis;

Ipsi Libertati tributa imperavit.

Habuit sub eo Justitia Libram:

Sed, quâ oblata pessimis Judicibus munera ponderaret.

Sub quibus nulla Causa tuta, nisi dives;

Nihil

Nihil non venale, nihil non emptum.
Avaritiæ supra modum deditus Princeps,
Sui simillimis Legum momenta carò elocans;
Hanc sibi felicitatem invidit, ut divitibus imperaret.
Quasiverò iniquius foret locupletibus imperare,
Quàm esse locupletem.
Auri sitientissimus, Sæculum planè ferreum fecit.
In alienis sceleribus puniendis acerrimus:
In suis palpandis obstinatissimus.
Non bonus aliàs Princeps, in hoc solùm boni imaginem servavit,
Quòd noluerit alios æquè ac ipse fuit pessimos.
Illud tantùm in scelestis ad speciem non scelestum,
Quod sui similes oderint.
Omniùm libidinum servi,
Sic alienis vitiis irascuntur, quasi invideant.
Ita tum & Miecislaus sibi indulgens, inexorabilis aliis:
Pejùs de se, quàm de Civibus suis censuit.
Reputans, magis aliena delicta auctoribus non competere;
Quam sua sibi.
Optimis consiliis æquè ac Consiliariis infensus;
Utrisque exilium comminatus est.
Testis Gedeon, Episcopus Cracoviensis;
Alter planè Regni nostri Nathan, si in Davidem incidisset.
Prophetico commento,
Ante Tribunal Regium ipsum Regem producus reum:
Ut suum scelus in alieno crimine damnaret Miecislaus, effecit.
Sed nimirùm, ululavit hîc lupo in fabula.

Ergò, in quo Nathanem agnoscere noluit;

Ex vero Gedeonem expertus est,

Novus non tam nomine, quàm re Madianites.

Conceptam in ejus perniciem flammam,

Diu quassata, tandemque concussa Respublica exspiravit.

Clandestinis Ordinis Senatorii consiliis animata,

Impotentibus malè tractantis manibus Sceptrum eripuit ;

Ne tandem aliquando à Tyranno frangeretur.

Ita nunquam in solido stetit superba felicitas

Et ingenium plus æquo imperiosius.

Ita Polonia, ne sæpius è Regibus exules faceret ; semel fecit.

Sed insanâ Ambitionis Antistrophe,

Ne semel tantùm exularet Miécislaus, toties factum.

Ter igitur Regno pulsus, ter potitus ;

Tot vicibus Poloniam torisit, quot Furiis infernus funestatur.

Potuit in eo videri non errasse Fortuna.

Cæca illa quamvis fingatur & improba ;

Hic tamen ultra morem & oculata & proba ;

Toties ei Sceptrum rapuit, quoties malè raptum comperisset.

Sapè quidem in aditu suo stultiscere videtur Fortuna ;

In exitu tamen sapientissima est atq; oculatissima.

Eos, qui contra naturam elati sunt,

Ignominiosius quandoq; deponit, quàm extulerat.

Ter folio pulsus, ter eo indignus ;

(Nemo enim unquã Imperium flagitio quæsitus bonis artibus exercuit)

Dum contra Fatorum contumaciam toties nititur ;

Eorum violentiam tandem expertus est.

Longissima quippe Proœmia habent adverse Fortune, breves periodos.

Nulla scelesti Fortuna diu felix est.

Subito

Subito fato sublatus, turbato à se sæpiùs Regno
Semel demum reliquit spem quietis.

Hoc nimirum insanae ambitionis ingenium,

Ut non prius eam vota destituant, quàm vita.

Ita avarus & tenax, Sceptrum dum nimium stringit, frangit:

Miser factus, dum miseros facit.

Semper scelestus, aliquoties fortunatus, nunquam felix.

Felicitas enim Fortunam non sequitur.

Inter maxima ejus supplicia illud computo,

Quòd diu impunè sceleratus fuerit.

Maxima omnium pana est, felix malitia.

Tremuit eo imperante ab imo concussa tellus;

Quasi ejus se pedibus subtrahere voluisset.

An & voluit motu eo scelerata vestigia excutere?

Ne cuiquam Posterorum paterent recalcanda.

Et verò, quidni inviso sub pondere laboraret?

Grande ipsi telluri pondus semper est

Gravis popularibus suis Princeps.

Inter optima ejus facta,

Bina solùm Xenodochia rectè numeraveris, quæ extruxit:

Immò, ne frustra tantum opus excitasse videretur;

Quæ inopibus miserisque,

Quos ipse potissimum tales fecerat,

Implevit.

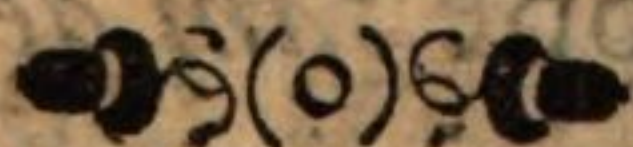

IN MIECISLAUM SENEM

ODE X.

QUæ larva? vel quod se speciosius
 Monstrum Polono sub diademate
 Mentitur? & Regale nomen
 Immerito vitians veterno,
 In subditorum sanguine Regiam
 Inominatò tingere Purpuram
 Prasumit? atrocesq; torvum
 Ponè latus vigilare cades
 Ipsosq; nudis imperat ensibus
 Terrere Soles? ô! etiam tuis
 Indigne Miecislæ, fatis;
 O Procerum Lechiciq; Fulmen
 Fatale Regni! ô! depereuntium
 Funestiori crine ferocior
 Legum Cometes! te scelesto
 Marmaricæ Tygrides! abortu
 Exnunc minaci fronte sibi parem
 Fudère partum: jam tetricos tibi
 Abbinc Tyrannorum Furores
 Carpatia silices & omnis
 Severiorum copia Marmorum
 Induxit, atro non sine turbida
 Mentisq; inhumaniq; cordis
 Et rabidi vitio cerebri.

Tibi profanum pectus inhospita
 Massiliani vipera climatis
 Fibrasq; tinxit & stupentes
 Vel Pharii sanie draconis,
 Vel execrando felle Libystidis
 Illevit urse cum malè barbaris
 Venas medullis. Nam quid amplas
 Et Procerum & populi juvabit
 Referre cades? quid Cracii Patris,
 Quem sanctiori Mitra serenior
 Accendit argento & Latinis
 Grande pedum radians Smaragdis,
 Hinc inde molli stamine pendulas,
 (Longè eminentis vincula verticis)
 A fronte suspendisse vittas
 Et facili religasse canos
 Gratatur auro: quid juvat impios
 Justè ferocis verberare pectinis
 Punire mores? & Paternam
 Emeriti Gedeonis iram
 In se reducto dicere carmine?
 Excede regno: quasvè severior
 Minaris, experire penas;
 Et Gracia gravis exul arcu,
 Hoc in Poloni cespite Carpati
 Ungue, aut severi vulnere pollicis
 Incide carmen: Quas Tyrannus
 Accumulat; subit ipse penas.

CASIMIRUS JUSTUS.

NAM quod aliud agnomen
 Post iniquissima Miecislai imperia sortiretur?
 Ita jam Miecislao assueverant oppressi Cives;
 Ut cùm Regem dicere vellent, Tyrannum appellarent.
 Aboleuit indignam Rege appellationem Casimirus;
 Et Personæ, non muneris, aut sanguinis illud fuisse docuit.
Sanè Justitia Regis pax est populorum.
Hæc sola (teste Tullio) fundamentum est perpetua commendationis.
Sine hac in Principum factis nihil potest esse laudabile.
 At verò, tituli hujus majestatem
 Illi maximè Tribunali Casimirus debuit,
 In quo seipsum LÆSÆ MAJESTATIS suæ REUM pronuntiavit.
 Impacto à collusore Equite colapho,
 Dum percussor omnium votis damnaretur;
 Percussi Principis suffragio absolutus est.
 Doctum se eo pacto assererat Casimirus:
Solum nunquam infra subditorum manus inclinandum.
Errat, quisquis Principum eò usq; se ad suos demittit,
Quò popularis injuria possit adrepere.
 Ita reo, feliciùs in Tribunali, quàm in ludo jactâ aleà;
 Ingentem ex ea alapa plausum tulit Casimirus.
 In primo Honoris aditu laudem clementiæ adeptus,
 Insigni lenitate omnium in se amores erexit.
Nihil quippe tam deforme est,
Quàm ad supremum Imperium etiam acerbicatem natura adungere.
Splendidè errat, quisquis nimia Principum severitate,
Majestati

*Majestati auctoritatem posse conciliari existimat.
Nullâ re magis vulgarem staturam excedunt Principes,
Quàm Humanitate & Clementiâ.*

Hos inter polos, totam Principatûs sui molem
Circumagens Casimirus,
Ejecto Fratri, Leges ejusdem iniquissimas adjecit:
Et ne absens etiam à Civibus sentiretur;
Omne id quod liberam gentem gravaret, abrogavit.
Effrenem magistratuum licentiam,
Non magis è Paternis legibus coercuit, quàm è suis.

Profligatissimos Potentiorum mores,
Et impotentem in subditos dominatum;
E suo correxit Prototypo:

Dignissimus, quem sui omnes imitarentur.
Omninò Imperium exorsurus à Capite;
Seditiosorum turbulenta capita ferro abstulit:
Hoc est, perniciosarum Reipublicæ cogitationum
Pestilentem officinam evertit.

Semel severus, ne semper esse cogeretur.

Nec idò Tyrannum dixeris.

Nemo Medicorum Tyrannus audit,

Cùm putido sanguine tumentes venas incidi jubet.

Justus Princeps, dum penas à rebellibus repetit,

Illud beneficii flagitiosissimis quibusq; impertitur:

Ut dici possint pro Patria cecidisse, qui contra eam steterant.

Ita Casimiro, Justissimo pariterque Clementissimo Principi

Regnorum Pacatrix Justitia,

Non bilancem solùm tradidit, sed & gladium.

Eo tamen ille modestissimè usus;
 Eâ dexteritate, quâ suos, quâ externos cohibuit,
 Ut laudem clementiæ ex integro retineret.
 Parum erat, in discordes Cives beneficia dispensare;
 In hostes etiam beneficus esse voluit,
 Quippe liberalitate felicitiùs dimicans, quàm armis;
 E Vladislao Fratre, Volodimiro hoste, rebellibus subditis,
 Toties victor; seu Laureas, seu Oleas tulit.
 Prusiam, Pomeraniamque donatâ veniâ:
 Rusiam vindice ferro semel atque iterum in pedes dejecit.
 Utramque tamen munificâ solii sui umbrâ benivolus protexit:
 Adeò, ut vinciâ Casimiro, nulli fuerit non optandum.
 Et quia *habere Regnum casus est, virtus dare:*
 Ne ullam de virtute bene merendi occasionem negligeret;
 Miecislao, Haliciensium Duci, Ducalem Titulum
 Vi & armis reposuit.
 Ne Poloniae illi quoque milites deessent,
 Quos Antiquitas IMMORTALES appellavit;
 D. FLORIANUM, sub signa sua Princeps Religiosissimus invitavit.
 Et quidem suo in nomine floridus Christi Miles,
 Cùm à Romano Præsule optio sacris daretur Martyribus;
 Exporrectâ è sarcophago, (occasionem arripiente) manu,
 Ultrò in expeditionem hanc duci voluit,
 Stipulatâ planè manu Regnum nostrum propugnaturus:
 Auxiliarem Poloniae Dexteram jam abhinc extulit.
 Meminerat D. Martyr, olim corpus suum ab Aquila servatum:
 Parî beneficio obsequium remuneraturus;
 Ille quoque nunc pro Aquila excubat.
 Meruerat tot facinoribus non unam Olympiam Casimirus:

Sed,

Sed, quia *minùs sperata felicitas magis sapit*;
 In festivo convivio, de animorum immortalitate præfatus,
 Subitâ morte opprimitur:

Illius de qua sermonem instauraverat Immortalitatis
 Et Assertor & Heres.

Quis suæ in posterum Fortunæ fidem habeat;
 Cùm & ipsæ Hederæ tam subitò abeant in Cupressos?

Elatus est quarta ab obitu die,
 Et tandem Justo Justa persoluta.
 Anno morientis Dei, M. CXCV. Regni sui XVII.

CASIMIRO JUSTO P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E X I.

Non Tauricano livida sanguine,
 Non à Gelonis sordida cadibus
 Et tela clarabunt & arma
 Innocuum sine cade Regem.

Non sumptuosis ædibus illita
 Templisq; gemma, non Mareotico
 Coruscus argento & serenus
 Artifices ibolus inter ignes.

Non æra, sed frons mitior aspici
 Plenaq; lucens fronte meridiæ
 Leporq; malarum & quieti
 Ver animi capitisq; sudum.

LECHIADOS

*Hâc arte quondam Sarmaticæ decus
Honorq; gentis se Lechicas super
Attollit oras obsequentis*

Præsidium Casimirus orbis.

*At non veliræ, vel litui impotens,
Vel justiorum (discite posteri)*

Ignavus armorum, scelestos

Rossiaci Chalybes Gradivi

Ferrebat impunè. Haliciensia

Et federatæ classica Prussia

Infregit; ac frustra minacem

Rosse, tui cuneum furoris.

Ille in vetustæ templa Clepardie

Suo nec olim nomine floridum

Induxit athletam, & decora

Dive, suo tibi, FLORIANE,

Sacravit auro pergama & aureos

Incendit ignes. Hunc Soleovij

Laresq; Templorumq; cultus,

Hunc vitreo canit ore Pilcza.

Hunc Candor & Pax, & violabili

Exempta leto gloria vividis

Inscribit in stellis: tyrannus

Hoc didicit Duce Mars cruento

Carere ferro. Tutius imperat

Quietus ensis, tutius innocens

Chalybsque Majestasque lætos

Imperio populos còercet.

LESCO ALBVS.

AB ipso animi Candore dictum crederes,
Ac Elogium istud indolis fuisse, non pili.

Sed à capillis dictum ferunt.

Innocenti hâc comarum nive aspersus caput, in lucem prodiit.

Diceres, Candidatum caput

Ab ipsa Natura initiatum ad Coronam;
Vel maturam morum canitiem in præcocibus canis adumbratam.

Puer, Patre Casimiro orbatus,

Pænè bullam in pullam vestem commutavit.

Ephæbo Principi diadema delatum,

Non satis tutò manibus Tutorum tenebatur.

Et verò, facilè hinc eripi potuit.

Aureis telis excussum è manibus aurum;

Vanis pollicitationibus labefactata fides,

Miecislao Lesconis diadema seu detulit, seu concessit.

Ter igitur ereptum, ter redditum.

Crederes, Puero Principi toties Fortunam colludere voluisse.

HELENA Matre genitus Lesco,

Et Fortunæ, & ipsiusmet Matris genio

Esse non potuit CONSTANTINUS.

Dum per ætatem non minùs ex Matris arbitrio pendet,

Quàm olim puer ex gremio;

Pertinaci Fatorum inconstantia toties patuit.

Fraudibus potentior Miecislaus, quàm armis;

Dum Leonis exuviis tectus nihil proficit ;

Ad vulpinas confugit.

Armis primùm ab ambito imperio repulsus,
Vanis pollicitationibus credulum fœminæ genium expugnavit
Et quàm splendidè promisit, tàm impudenter fefellit.

Ita sæpè Fœmina, dum alienis artibus patent,

Januam Fortuna venienti occludunt, aperiunt fugienti.

Non defuit tamen filio posthumum Casimiri subsidium.
Qui meliùs in suorum animis vivax, quàm in tumulto mortuus ;
Superstite in Civium gratis pectoribus meritorum memoriâ,
Uxori & Filio præsentem opem tulit.

Tertiò Regno pulsus, aut veriùs exclusus Miecislaus,
Ad artes iterum suas revertitur,

Et lupinæ indoli vulpinas iterum pelles assuit.

Avarissimus aliàs, Optimatum animos auro expugnat,
Et aureis compedibus mancipat Libertatem.

Nihil magis timendum, quàm avaritia, dum prodigit.

At verò, facilis est Liberalitas de ablatiis.

De alieno largus Miecislaus, non de suo,

Quidquid è pauperum marsupiis emunxerat,

In ditiores largiebatur.

Hoc nimirum erat, arenti terræ aquam subtrahere ;

Flumina irrigare.

Præstat nihil largiri Principem, dum auferat nihil.

Indignum est, casas pauperum everti, ut Principum domus construantur.

Non benè cedunt in paucorum lucra, multorum dispendia.

Verùm, quando Regnū venale est, & Optimates ad negotiandum parati,
Iniquissimum alioqui pretium pro lucro est.

Iterum ergò alienarum fraudium incapax Helena,

Dum

Dum emptum Principatum, seq; cum Filio venditam ignorat;
Dum, inquam, credit omnia, & omnia timet;
Pænè amisit omnia.

*Adeò intutum est, manibus illis Fasces committere
Quibus Fata & Natura colum transcripsere.*

Rarè Femina, etiam si optimè velit, benè sapit.

Demùm è vivis sublato Miecislao;
Post tot Fatorum seu documenta, seu ludibria,
Imperium ad Lesconem postliminio revertitur.

Eo nunquam ille dignior judicatus,
Quàm cum malè oblatum benè repudiaffet.
Peslimis legibus ab impotenti Privatorum genio circumscriptum,
Rejicere maluit magnanimus; quàm admittere improvidus.

Id est, Regnare noluit, ne serviret.

*Malam ibi Imperantium sortem arbitratus,
Ubi optimè de Principe meritis adeò esset malè.*

Ergò, ne innatam animi magnitudinem
Arctis adeò conditionibus manciparet;
Angustioribus sortis suæ finibus contentus,
Maximum magni Principatûs specimen, privatus pænè exhibuit.
Demissius Solium, suis virtutibus attollens;
Et Imperio staturam auxit, & Solio.

Romanum, Haliciensium à se creatum Ducem,
Haud Romanâ, sed fide Græcâ,
Non minùs sibi, quàm Romanis Ritibus infensum,
Per violata fœdera & calcata beneficia
Provincias suas invadentem,
Cruento prælio victor Lesco repressit.

Bona victoria pars est, bonam causam in aciem eduxisse.
 Hostium ingratiſſimum, ipsa Lesci beneficentia debellavit.

Ingratitudinis hujus fontem quæris?

In ipsius illum Lesci manibus ostendo.

Dum nimis beneficiis Romanum onerat, ipsemet fecit ingratum.

Nempe, beneficia eò usq̃, læsa sunt, dum videntur exolveri posse:

Ubi meritum vicere; pro gratia odium redditur.

Pleriq̃, debere beneficium, injuriam putant.

Adeò, ut tutius videatur, quosdam offendere, quàm demeruisse.

Argumentum nihil debentium, odio quarunt.

Sed, non erat difficile eum armis vincere,

Qui beneficiis vinci noluit, aut victum se dissimulavit.

Ne Romanus à devicta in Polonia Romanâ fide,

[Ut olim Africanus à subacta Africa]

Nomen illud sortitus fuisse videretur,

Lesconis Fortunâ effectum est.

Multis vulneribus confossus Romanus,

Immemorem beneficiorum animum per tot rimas evomuit.

Nusquam se tutum ab insequentibus Polonis ratus:

Ad ipsum Tartarum è præcipiti fuga delatus est.

Tam palmari victoriâ potitus Lesco;

Multò plura quàm quæsierat, invenit.

Eâdem clade devictis invidorum animis:

Per lauros, ad debitum sibi Thronum

Triumphalem planè gradum fecit.

Eo imperante, accensus in Oriente Cometes,

Incendiarias Tartarorum cohortes,

Tunc primùm, Anno insequenti finibus nostris illatas,

Toti Septentrioni, fatali crine portendit.

Nunquam illi tamen, vivente Lesco, Poloniae cogniti,
Spatium benè de suis merendi, optimo Principi concessere.

Post assertam bello & armis pacem,
Legum Patriarum & vindex, & Assertor;

Clarè docuit:

Casimiri Justi non solùm Heredem se fuisse, sed & æmulum.

Ipsius Clementiæ manibus, Justitiæ bilancem moderatus;

Nec auro gravatam, nec ferro;

Paribus utrinque momentis libravit.

Nec fontes impunitos, nec infantes impunè oppressos passus;

Utriusque virtutis apicem obtinuit.

Æquè bonis gratus, ac iniquis formidabilis;

Et nulli, nisi pessimo malus.

Felix erat Polonia,

Si tantis virtutibus constans Fortuna favisset.

Sed heu! dum fædifragos Svetopelci conatus

Sine armorum strepitu opprimere nititur;

Callidè circumventus est.

Plus valuit apud impium Svetopelci animum

Levis offensæ sensus,

Quàm ingens beneficiorum magnitudo.

Sic enim rerum Natura fert,

Ut faciliùs excidant animo maxima beneficia,

Quàm leves aliqui injuriæ.

In omni Fortuna, proclivior est malorum memoria.

Tam

Tam malè tutus, quàm non bene tectus ^{Lesco}Boleslaus,
 Balneo tunc utebatur, feralibus planè undis tingendus.
 Hostes adesse sentiens, fugam imprimis circumspexit.
 Non tam ut fugeret, quàm ut patientiorem campum
 Tutelæ suæ inveniret.

Sed cùm ne hæc quidem semita vitæ servanda apta esset;
 Seminudus, & sola animi magnitudine tectus,
 Cum armatis strenuè dimicans, in acie, veriùs in arena occubuit.

Ita nulla Majestas casibus excipitur.

Nil felicibus æquè cogitandum est;

Quàm quod possint esse infelices.

Quanquam vix infelicem Lesconis exitum dicere possumus,
 Quem ita & virtus sua, & alienum scelus nobilitavit.

Suam quoq; Heroum interitus felicitatem habet.

Sive Naturam, sive virtutem attendimus, utrinq; securi sunt
 Quibus Virtus mortem gloriosam,
 Natura non infamem facit.

LESCONI ALBO

PANEGYRIS LYRICA.

ODE XII.

Necte Latina carmina tibiæ
 Lesco tacebunt. Te super aureas
 Lucina demirata cunas,
 Sarmaticos stupet inter enses.

Te nostra

P A R S S E C U N D A.

177

Te nostra quondam, dum tenero puer
Paterna fletu funera diluis,

Parvisq; vix notum dolorem

Fles lacrymis, cupido Corona

Invasit auro. Te tamen ilicet,
Nuper Polonis pulsus ab Infulis

Sceptroq; privatusq; Mitra,

Ingenita fugat arte fraudis

Profanus exul. Ter tibi Regios,

Lascivienti ludere pertinax

Fortuna ludo, & inquieta

Mima spei, dubiisq; ludens

Fortuna sceptris, ter tibi Regios

Frustra jocanti surripuit manu

Fascesq; Mitrasq; & Paterno

Cesariem viduavit ostro.

Ter rursus aurum, ter tibi Regios

Fideliori restituit manu

Fascesq; Mitrasq; & regeſto

Cesariem irradiavit ostro.

Nam quid vel artes, vel malè callida

Fraus & scelestis Spebus avarior

Posset Miecislai libido,

Et medios dolus inter hostes,

Contra modesti tempora Principis

Regniq; Fatum? pellitur ilicet

Insana Sceptrorum Charybdis,

Et meritas perit inter umbras.

Tu verò, grandi fortior impetu,

Certus Corona, nec dubius Spei,

7

Et bel

*Et bella fer Princeps, & arma,
Et rigido pharetram latusq;*

*Accinge ferro. Jam tibi divitis
Dux praeliares Haliciae dies*

*Romanus indicit, minaci
Spe rapidos acuens mucrones.*

*Quà Zavichosti mœnia lubricis
Lurco minorum Vistula fluminum
Amplexus ulnis, contumaces
E vitreo vomit ore fluctus.*

*Jam bellicosus littora contegit
Romanus armis. Stant acies retrò,
Stant signa, stat latè refundens
Roxiacas Equitatus alas.*

*At, non sat amplis castra recensuit
Dux ille turmis, quem Nemesis propè.
Divique vindices, & acri
Spreta Fides sequitur furore*

*Qui justiori tela capit manu
Dux, ille vincit. Spernite Principes,
Equosq;, turmasq; æviternos
Quisque sibi meliore Causâ*

*Emit triumphos. hâc duce corruit
Devota rupto victima Fœderi,
Herbamq; porrigens, Polonos
Innumeris cumulat sepulchris*

*Romanus agros. Jam fugientium
Obversa retrò terga jocantibus
Irridet undis, qui profanos
Volvit adhuc cineres & hastas,*

Lavatq;

*Lavatq; turpi Vistula sordidas
Cruore peltas. Jam tibi supplices
O Lesco, porrexisset umbras
Laurigeri diadema ferti;
Ni Svatopelci fraus, malè callidis
Lauro Cupressos sufficeret dolis;
Tantumq; pro dolor! Polonæ
Surriperet columen Tiara.*

*Sic est, supremas quæ dedit, auferet
Fortuna Mitras: nil solidum diu
Stetit, perenniusque passim
Esse nequit, quod erat beatum.*

BOLESLAUS PUDICUS.

*H*AËtenus in Polonia privatus vixeris,
Verecunde Pudor,
Jam ad ipsa Regum Solia te duco.
*Esto enim, suam verecundia Coronam deferat Æternitas;
Interris tamen ut plurimum virtus plebeja est.
Invidistis ea spectacula Superis, Mortales,
Ut de thalamis Lilia assurgerent.
Dicamnè etiam? è Regum Soliis
Affine quiddam Phænici est, Pudor in Purpura.*

Utrumque tamen nexu pulcherrimo Boleslaus copulavit,
 Adscitâ in Ducalithori sociam
 Kunegunde, Hungariæ Regis filiâ.

Non omninò frequens miraculum Orbi in scenam dedere
 CONJUGES VIRGINES, adde etiam REGES.

At verò, pretiosus hic Regni nostri unio,
 Bellica inter fulgura educatus,

Utroque Patruorum, Henrico & Conrado,
 Parricidalibus armis de pupilli Nepotis tutela decernentibus;
 Intra concham suam aliquandiu latuit.

Patre amisso, pænè Principatum amisit.

Quem dum plures ei conservare nituntur, propè, perdiderunt.

Ita Tutorum tutela rarò tuta:

Et non frustra jam olim CURÆ PATRUORUM suspecta.

Iniquissimo Conradi Patruu bello pressus,

Ad Belam Hungariæ Regem recurrit;

Atque contra injustas cognatæ Bellonæ faces,

Faustas Regalis Hymænei tædas adsciscit,

Non tam Kingæ nupturus, quàm Virginitati.

Nec sanè non bonâ dote Kunegundis Boleslao elocata.

Interalia, quibus non ditio rem magis,

Quàm beatiorem Poloniam fecit, illud erat.

Sapientibus Virginibus omninò accensenda,

Impetrato à Deo veriùs, quàm à Patre, metallico sale,

Universam condivit Poloniam.

Ita nova damna, novis commodis sarciente Numine.

Translati ex alieno Regno, tot thesauris feti montes,

Sanctissimos Conjuges

Supra communem mortalium sortem extulêre.

Porro Boleslaus ter Regno potitus, ter exactus,

Parem magnis virtutibus Fortunam nunquam habuit.

Etsi enim utraq; Dea hujus facies aequè bonis, ac malis, communis est;

Sæpè tamen Optimis pessima, pessimis optima eveniunt:

Ut cæcam esse Fortunam, nisi cæci simus, agnoscamus.

Ergò, cum Religiosissimi Herois virtutibus infensus Tartarus,

Non re minùs, quàm nomine affinium sibi Tartarorum

Tartareas planè furias Regno immisisset;

Iterum tot malis, sub AUREO MALO medelam factururus;

Tantisper in affine sibi Ungaria delituit;

Si uspiam magna virtus latere potest.

Usque adeò, Aureo Principi, Ferreum planè Sæculum

Fata obtrusêre.

Absente Principe, omnia in Patriam mala incubuerunt.

Rarò enim solitaria incedunt magna infortunia.

Præcipitant, ubi semel capêre.

Nec unus solùm lapis ruina est.

Ita tum in Polonia facilè quæ ruebant, labebantur.

Inundationes barbarorum, subsecutæ inundationes fluminum.

Tot armorum diram messem ingens fames comitata.

Hostium gladii, pestiferæ mortis falci prælusêre.

Omnibus diro pavore consternatis, concussa tremuit terra.

Diceres, eam, incolarum suorum fugam subsequi conatam,

E centro propè jam suo exire voluisse;

Aut tantis gravatam malis, sub pondere laborasse,

Omninò ruituram, si quò caderet habuisset.

Flebilis ubique rerum ac Regni facies.

Post tot incendiorum fatales fumos, ad cineres condemnata.

Ipsæ Aræ in focos versæ; ipsi Divi fanis exuti.

Ut verò communem cum cœlo Causam

Polonos habere adverteres:

Multis fluminibus cæsum sanguine cruentatis,

E Cœlo quoque sanguinea pluvia liberaliter fluxit.

Diceres, iisdem nobiscum vulneribus cœlum affectum:

Aut tot insontium sanguinem cœlo receptum,

Patrio iterum solo, à gratis nubibus redhibitum.

Ego tantum Fatorum apparatus huc incubuisse crediderim;

Ut imminuto Civium numero, unicus legeretur qui imperaret.

Nimirum, inter plures Principes tunc divisa,

Facile tot finitimorum rapinis patuit Polonia.

At enim, *ubiq; unita Regni vis fortior.*

Dum singuli pugnant, vincuntur universi.

Maxima quæq; flumina in plures alveos dissipata,

Vires nomenque amittunt.

Vastatis ubiq; ac solo æquatis Provinciis,

Plurima à barbaris præda è Patria vitæque abacta est.

Crederes tamen, tantam hominum pecorumque stragem

Multo fenore Superos sarcire voluisse.

Nam eodem tempore, & nobilis Matrona

Triginta sex pueros uno partu effudit,

Et vitulus biceps, septem pedibus inter vivos prodiit.

Monstra quidem hæc tunc vocabantur, & erant:

Sed sollicita quædam Naturæ semet servare nitentis

Opera videri poterant.

Habuit jam nomini suo concolorem Poloniam Boleslaus:

Et quia tantam hostium multitudinem armis non potuit,

Virtute superavit.

Cave, tot inter infortunia infelicem dixeris.

Benè constitutus animus etiam inter adversa felix est.

Ut plerique inter plurima Fortune bona miseri:

Ita alii inter infortunia censentur fortunati.

Res intima Felicitas est, nihil extraneum respicit.

Hàc duce & auspice, egregia Pudici virtus

Etiam sine Fortuna felix fuit.

Hinc summa in vivos Divosque liberalitas;

Templa coelo suo iterum propius admota;

Publica privataque ædificia restituta;

Hominum ac Divorum domicilia, tot incendiis non deleta, non obruta,

Sed expiata [Flori florem legis] ac illustrata.

Ne verò hostium ac temporum, sui que imprimis

Victor Boleslaus,

Bellicis quoque careret laureis;

Rusiam, Silesiam, Moraviam,

Armis, victoriis, Incendiis funestavit.

Jazygas unicâ pugnâ ad ipsius nominis internecionem deletos;

Tartaros è finibus suis parvâ manu ejectos,

Jam olim erectis de se Trophæis adjecit.

Rebelles seditiosorum Civium animos,

Quos Clementiâ non poterat, armis subegit.

Optimo Principibus documento;

Turbulenta Civiliū seditiōnū capita

Ferro quandoque facilius domari, quàm auro.

Prigene

Pleriq, dum timere desinunt, odisse incipiunt.
In perire obstinatos, pusilli animi est inconsulta misratio.
Si uspiam alibi; hic maximè sedit, qui parcit.
 Tandem post tot Lauros, Palmas & Oleas,
 Securiùs splendidiusque triumphaturus,
 Cœleste Capitolium ingressus est.
 Fatum ejus mediâ nocte, in vetâ luce, cœlum renidens portendit:
 Ut eum vel tum, cùm Æternitati renasceretur,
 Non TENEBRARUM, sed LUCIS Filium agnosceres.
 Exactis in Principatu annis quinquaginta duobus,
 Ad numerandam Immortalitatis dotem
 Kingam suam præcescit.
 Quos Posteris reliquerit PUDICUS, æstimabis facile,
 Simultos hodie in Aulis videas PUDICOS.
 Abiit ad Pudicitæ Coronam evocatus
 Anno à Partu Virginis M. CC. LXXVIII.

BOLES LAO PUDICO

PANEGRIS LYRICA.

O D E XIII.

Qua parte celi Sarmaticos super
 Pudice, campos prospicis, aurea
 E luce rima? quâ Polonos
 Igne novo radians Triones

Mersum coruscâ luminis Iride
 Complexus orbem, stelligeris procul

E luce

Metirisulnis, ô Polona

Prodigiumq; decusq; Fama!

Seu te Lecbei climatis atrium

Non pœnitendis occupat ignibus;

Seu grande Terrarum perosus

Hospitium, meliore stellas

Jucundus hospes deligis omine;

Seu te fauentum gratia siderum

Hinc inde certatim supinâ

Alliciunt revocantq; flammâ:

Seu Martiales grande super Lechos

Accensus astrum, despicias arduas

Letiq; Fatorumq; rixas

Et dubium propè stare certo

In axe mundum: seu tibi Patriis

Sol digniori jam minor amulo,

Decessit è rotis; suog;

Ignè caput radiosq; fulvo

Exutus igni, tam tibi subdita

Hinc inde latis sidera nutibus

Cœliq; & Astrorum relinquens

Imperium, famulo Tiarâ

Illustrat auro: quâ propior Deo,

Cognata castæ sidera Conjugis

Kingaq; vicinum Planetam

Alloqueris, Lechicasq; vobis

Latè coactæ nubis ab agmine

Monstratis ades; ne tibi supplices

Chordasq; Vocalesq; nervos,

Ne Lechici metra temne plectri.

A a

Te libe-

*Te liberali Relligio manu,
 Quamquam cruentis trux Geta cadibus
 Regnumq; Regalesq; latè
 Sanguineâ tibi clade quondam
 Fadavit oras ; te Superum potens
 Cultus, nec ullâ se speciosius
 A parte sustulisse virtus
 Ausa, super niveos reclinem
 Evexit orbes ; Te impatiens regi
 Domesticorum bellua motuum
 Transivit immunem, ac Pudicum
 Ipse Furor veneratus aurum,
 Tibi feroces, sapè stupentibus
 Astris & omni lumine siderum,
 Submitit alas, ac minacem
 Sub pedibus cicuravit iram.
 O! & Polonos nunc etiam super
 Adsisce campos! sapèq; proximam
 Locutus ad Kingam, modestos
 Principibus populoq; mites
 Precare mores. Dum socialibus
 Ter manè, quin & ter tibi vespere
 Cantamus auris & tacentes
 Voce tuâ recreamus agros.*

LESCO NIGER.

Augusta Boleslaviana Beatitatis Appendix.
Plusne huic dederit, an debuerit? jure dubites.

A carente Heredibus Pudico

In Fortunæ & gloriæ hereditatem adscitus;

Utriusque nec impos, nec impotens;

Patruī suffragio non leve pondus benè imperando adjecit.

Auro primum, mox lauro coronatus,

Militarem galeam unâ cum Ducali Tiara induit.

Nescias, utri magis vixerit?

Nisi quod hanc aliquoties ei Fortunæ turbo decusserit.

Polono Herculi primum inter hostes Leonem fata objecere.

Nequaquam hic Nemeo illo inferior, immò ferior;

Ipsâ nominis sui larvâ nulli non formidandus;

Ingenti Russorum, Tartarorum, ac Lituanorum exercitu

Numerosas è Polonia prædas agebat.

Si uspiam alibi, hic rapaci EX UNGVE LEONEM agnosceres.

Affurgit contra fatale nomen impavidus Lesco,

Judice ferro decreturus,

Semperne adeò splendidis nominibus par virtus inesset?

Sed ah! *quoties pulchra nomina turpiter mentiuntur!*

Hominibus Fata militant, non Nominibus.

Felicior Prædator, quàm Præliator Leo,

Nunquam in Solem prodire aulus;

In concolores vultui & animo tenebras refugit.

Furentem Leonem militaris Polonorum flamma exterruit.
 Obversâ, graviterque impulsâ Bellonæ rotâ fugatus,
 Fidem Plinii apud Posterios liberavit,
 Afferentis; flammâ & rotarum impulsu Leones terreri.
 Trepidarunt, Duce quantumlibet LEONE, fugaces CERVI.
 Omni robore & animo ad pedes translato:
 Intra spelæa sua feræ omninò feræ se tenuerunt.
 Neque hîc tamen omnes Justi Martis iræ consumptæ.
 Secundæ palmæ pignus prima dedit.
 Unius victoriæ finis, gradus alterius fuit.
Instandum quippe *est* *recenti* *Famæ*:
Prout prima cesserunt, sæpè fiunt universa.
 Dum pacatis Civibus jura victor Lescò edicit;
 E Castro, ad Castra evocatur.
 Ergò Themidis gladio in Bellonæ manus translato,
 Vibratum in nocentes ferrum in nocentiores hostes obvertit;
 Illos quoque justæ Nemesis immolaturus.
 Belli hujus eventum quæris?
 Cujus auspiciis initum fuerit, edisce.
 Namque, dum oculatiori vigiliis suis somno
 Ægrè excubantes oculos fessus Lescò submittit;
 Ipsius Cœlestis militiæ imperatoris visu & voce animatus,
 Non tam ad pugnam evigilat, quàm ad victoriam.
 Ducis prærogativâ in gregarii officium permutatâ;
 Sub D. MICHAELIS ductu & imperio militavit.
 Pugnatum est acerrimè;
 Ipso cœlo contra impiam gentem militante.

At verò

At verò victor Lesco, memor cujus auspiciis vicisset,
Plura tam palmaris victoriæ Trophæa crexit.

Hostibus hostiarum loco immolatis,
Victoriæ auspici, Divo MICHAELI,
Lublani Basilicam ædem excitavit.

Si modernam Regni nostri faciem aspiciamus;
Illud tum ab inscio Lescone Lublani actum est,

Ut Supremo Regni nostri Tribunali
Non sola Justitia,

Sed Cœlestis quoque fori Arbiter
Suam cum gladio Libram præferat,
Illudque pro Regno nostro excubans, sæpiùs inculcet:

QVIS UT DEUS?

Tot victoriis in Hostico relatis,
Plures etiam Palmas & Oleas domi nexuit.
Civili bello in ipsis cunis feliciter præfocato;

Tot meruit Civicas,

Quot perire volentes servavit Cives.

Qui tot gratiis ingrati, Servatorem suum Regno spoliarent.

Ut enim *Liberaliore annonâ circures aliàs fera insolescunt;*

Ita plerosq; largiora Principum beneficia efferunt.

A suis igitur pulsus, ab exteris reductus;

Victo fugatoque æmulo,

Iterum Civibus suis, non unum supplicium commeritis,
Supplicibus vitam dedit.

Quò pleniora eorum gaudia faceret,
 Ne in hostes quidem captivos lævitum est.
 Fortunatus hâc animi sui moderatione Lescio fuerat,
 Si postmodum sui similis extitisset.
 Nam, qui recenti victoriâ moderatissimè usus est;
 Arescentem jam annuo situ Laurum,
 In belli Civilis facem adusit,
 Grandi exercitu clam conscripto,
 Illatas sibi à Conrado injurias vindicaturus,
 Ditiones ejus ferro igni que populatur.
 Atque harum demum flammarum fumo, fama Lesci obscurata;
 Effecit, ut non frustra vocaretur Niger.
 Atro demum carbone Fasti ejus notati.
 Cognati sanguinis ultrix Nemesis,
 Tot Laureas in terales taxos transplantavit.
 Ab ipso planè Tartaro suggestam ultionis sitim
 Effuso Tartarorum frameis sanguine, ægrè ultor Deus restinxit.
 Qui tot capitibus ex ditione Nigri sibi, aut Fato transcriptis,
 Effecerunt ut pauciores posthac
 Sub nefastis Lesci signis militarent.
 Ipse Lescio prædatorem exercitum reducens,
 In ipsa victus victoria,
 Multos suorum, dum flumen tranant, ad Stygem præmisit.
 At ne illo quidem naufragio injusti belli faces extinctæ.
 Impium facinus ne lustralibus quidem undis expiatum.
 Principatum, cujus brevem jacturam tot mortibus ultum ibat,
 Turpi fugâ deferere coactus est.

Ab quo-

*Ab, quoties impotentes Principum vindiciæ,
 Dum Christiano cognatoq; sanguine leves offensas eluunt;
 Nudum Patria latus telis barbarorum objiciunt!*
 Redux in Patriam, cum necdum post tot mala benè saperet;
 Amisso exercitu inglorius, mœrori suo immoritur:
 Id est nobili scenæ ignobilem subjungit Catastophen.
 Anno vindicatæ Salutis, M. CC. LXXXIX.
 Candidissimus aliàs Princeps,
 Et in quo nihil atrum videas, præter finem.
 Ultima rerum linea tantam Nomini ejus umbram fecit.

LESCONI NIGRO

PANEGRIS LYRICA.

ODE XIV.

N *Am quæ renarres bella fidelius?
 Vetustiorum candide Fascium
 Testis, Paternarumq; laudum &
 Non humilis vetula Magister*

*Apollo Fama? concute desides
 Exercitati verbere pectinis*

*Obordasq; concordessq; dulci
 Dissidio fidiumq; rixâ*

*Impelle nervos. Hic ubi Lechica
 Per arva velox Raba cadentibus*

*Decurrit undis & propinquos
 Saxiferi sonitu fluenti*

*Irritat agros. Hic ubi crebrior
Moras citatis fluctibus imperat
Moles Trophaorum & fugacem
Ossa super remoratur amnem.*

*At nec cruenti littora Narvia
Tuis tributum laudibus invident,
O Lesco! quàm rubente fundo
Littavicos rigat unda truncos.*

*Hic decolores inter acinaces
Facundioris murmure dextera
Grandem Polonorum Monarcham
Sarmatici dociles honesti*

*Lescum canemus. Quin & amœnior
Lescum repulse vocis imagine
Jam cantat Echo; cantat omnis
Lucus idem, tacitig, Lescum*

*Mirantur agri. Protinus ardui
Ad prima mota murmura tibia
Hasere fontes, basit ipse
Parte sui meliore Niemen.*

*Stupescit acer campus & arbores
Erexit omnes, jamq, tibi leves
Undaq, sylvaq, & supini
Ad numeros salière rami*

*O digne quondam Lesco perennibus
Vigere lustris! te nimius fuga
Conradus experitur armis;
Te refluorubet unda tabo.*

*Cum perduellem bellipotentibus
O viva magne gloria Lechia!*

*Hostem fatigares lacertis,
Sidereis animatus armis.*

*Quid subjugati praelia Littavi
Et insepulti funera Jazyge?*

*Quid signa bellatumq; Martem,
Quid rapido fugit amne Vilna?*

*Quid fracta dicam signa domesticis
Densata turmis? cum tibi supplici*

*Turba rebellantum paternam
Das facili veniam precatu.*

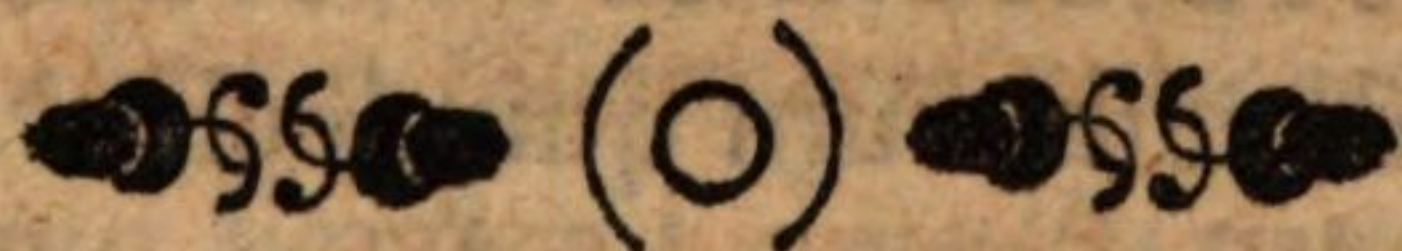
Vives Tropaeis nobilibus tuum

Metatus Aevum. Scilicet hic mori

Nequit, cui vitam perennem

Barbaricae peperere mortes.

*Henricus Prebry
deest*

PREMISLAUS II.

Huc gaudia & lacrymas, Viator!

Si uspiam alibi, in hoc Elogio Epitaphium;

In hoc Monimento Monumentum invenisti.

Nimirum, ordinarius humanarum rerum stylus est,

Epinicia cum Epicediis confundere.

PREMISLAUS,

E Majoris Poloniae & Pomeraniae Principe,

Totius Poloniæ inauguratus Rex:
 Dum dispersos Poloniæ Majestatis Titulos
 In unum colligit compendium;
 Regalem Purpuram in mortuale Sagum transmutavit.
 An? ut ruberet splendidiùs, suomet sanguine imbuat?
 Æternitatem Temporum promeritus Princeps,
 Ægrè non integram mensium hebdomaden implevit.
Rarò enim & magna bona & diuturna contingunt.
 Florem ergò hîc legis, non fructum.
 At, nec bonâ fruge Flos hic caruit.
 Vel in ipso Regni ac ætatis flore Frugi Princeps,
 Ne magnas luorum de se spes frustraretur;
 Pro floribus fructum dedit.
 Dignissimus Fatorum & votorum arbitrio,
 In cujus capite, post ducentorum quindecim annorum Exilium
 Redux Polonorum diadema resideret;
 Pares Regno & diademati humeros suggesit.
 Verbo, in Regem Polonorum unctus,
 Nec oleum luit, nec operam.
 Nisi quòd ingentibus cogitationibus
 Exile fuisset spatium definitum.
 Ergò veluti imminentis Fati præscius,
 Benè de Patria mereri maturavit.
 Primus illi labor, parem magnæ Fortunæ invidiam eludere:
 Alius, invidos finitimorum Principum animos moderari.
Ubiq; enim magnæ Felicitatis infelix appendix Invidia.
Nalla tam modesta Fortuna est, quæ malignitatis dentes vitare possit.

Sed

Sed dum utrumque cautus agit, in utrumque incautus impingit.
Regni curas cum diademate capiti suo sentiens impressas,
Totum se Patriæ commodis initiavit.

Tot Principum disfidis turbata,
In ejus sinu non nihil conquievit;
Omninò respiratura, nisi ille exspirasset.
Heu! nulli sereno non inimicus Fortuna turbo!
Fatorum malitiâ malacia hæc sublata est.
Perstrinxerat tanta Serenitas
Aliorum animos.

Causam odii quæris?
Fortuna fuit, quæ in plerisq; pro culpa est.
In sita hæc mortalibus Natura,
Recentem aliorum felicitatem agris oculis introspicere,
Modumq; Fortuna à nullis magis exigere,
Quàm quos in aquo viderunt.
Alienæ invidiæ pro victima destinatus,
Feras captans, à feris circumventus;
Dum innocentes laqueos struit, in nocentiores incidit.
Ipsis Bacchi hilariis in sceleris opportunitatem abusi hostes,
Thyesteæ planè convivia innovarunt.
Quia tamen impiam Regii sanguinis sitim,
Uvæ sanguis largiùs propinatus, eâ die restinxerat;
Devotâ piacularibus Cineribus die,
Innocens hoc Regalis gloriæ incendium in favillas abiit.
Multis vulneribus à sicarius confossus,

*Ingentem animam per tot velut ostia exspiravit.
Ita rarò Purpure absq̃ humano sanguine rubuerunt.
Alliciunt Fatorum invidiam magna culmina, aut provocant.*

Tutior est in Secreto virtus.

Eadem fulminum & Numinum ambitio est:

Celsissima quæq̃ impetunt.

Ita sepè magno honore sublimis corruit, qui privatus stetisset.

Neminem eò provexit Fortuna,

Ut non tantum illi minaretur, quantum permiserat.

Sapite Regali infortunio Principes!

Heu! quoties Libitinam inter convivas vestros numeratis?

Cereris, si nescimus, Proserpina filia est.

Non magis illa Marti, quàm Baccho affinis.

PREMISLAO CENOTAPHIUM.

ODE XV.

A*Rcana Divûm jura fidelibus
Evulgo metris. Me procul ardui
Regesq̃, Regalesq̃ Mitra,
Me Trabeæ timidiq̃ Fasces,
Verace quidquid dixero pectine,
Audite Vatem. Nil nimum diu
Stetisse; nec perenniore
Spe solidum radiasse, magni*

Sanxêre Divi: quin reboantia
 Si quando vibrant fulmina, rusticas
 Ferire dedignantur ædes,
 Sed rutilis propiora cœlis,
 Quæ pænè celsas non humili mitrâ
 Vicere nubes, sollicito scopi
 Metæque majoris superbo
 Vasta metunt monumenta telo.

*Sic illa quondam jam medio propè
 Inducta cœlo corruit Æsculus;
 Tandemq; jam minore trunco,
 Magnificis viduata ramis,
 Modestiores, nec similes sui
 Effundit umbras. Nil, iterum canam,
 Quodcunq; se sublimiori
 Luce fovet, sine fraude longas
 Dum concitatis Sol ruit axibus,
 Spectavit horas. Nec vetulos ego
 Manes, peregrinumq; nostris
 Carminibus memorabo Fatum.*

*Sic te Polonæ dignior indolis,
 In grandiorum limine mentium
 Ortuq; prò dolor! severa
 Fata tuis rapuère quondam
 Rex Magne Lechis! cùm propè Regium
 In te reductæ Mane Polonia
 Promittis illimesq; blando
 Ore dies, reducesq; Solis
 Portendis horas; sic tibi tetricus
 Atrociorum vesper inborruit*

*Fatorum, & adductis honestos
Nubibus insepelivit ausus.*

*Sic dum tuorum lumine Fascium
Accensus atber, jam tibi septimas
Hinc inde subducente fulvam
Sole rotam veberet Kalendas,
Et pexa frontem lustra curulibus
Urgeret boris; sic malè callida
Regnumq; Regalisq; censum
Luminis eripuerè fraudes.*

VENCESLAUS BOHEMUS.

DOmi forisq; fortunatus,
Ubiq; felicitatem suam circumtulit.
Nunquam non fortunatus futurus;
Nisi plerisq; Fortunæ favoribus abulus fuisset.
Hæc demum nulli satis fida,
Multis honoribus sublimem destituit, vel elisit.
Sæpius ad Polonos Fasces invitatus,
Oblatum sibi Regnum ferro ab æmulo expresit.
Rarò enim in Regalis auri possessionem sine ferro venit.
Si Basilicum Fatorum morem attendimus,
Galea Corona præmittenda.

Et solus

Et solus propè gladius Sceptro locum vel invenit, vel facit.
Omninò tamen finem bellis facturus VENCESLAUS,
RIXAM, Premislai Regis filiam uxorem duxit.

Ita demum Pacis se plus nimio studiosum
Tot jam bella fastidienti Patriæ probaturus,
Ubi se vel cum RIXA pacificè vivere posse ostenderet.
At ne ita quidem voto suo potitus est.

RIXA in Bohemiam secum avectâ,
Tot rixarum materiam in Regno reliquit.
Ut suorum se oculis subtraxit, ab animis exclusus est.
Ita plerumque non visus Princeps, sit invisus.

*Ut Solis; ita & Regis Præsentia
Mores & amores Civium serenantur.*

Taceat hîc Tacitus;
Non semper Majestati major è longinquo reverentia.
Quandoq; liberaliùs se suorum odiis propinat absens Majestas.
Pejora creduntur de absentibus.

Aliud quoque fuit, quod ei justum apud Polonos odium conflavit.
Non immeritò in eos iniquior visus est,
Cùm illorum manibus Sceptrum credere nollet,
Equibus illud accepisset.

Exteris commissum regnum, pænè amissum.
Semper enim odiosa sunt exterorum imperia:
Et quando muneribus publicis pares domi non desunt;
Non sine periculo foris conquiruntur.
Plerumq; incredulus Princeps, dum suos minùs sibi fideles putat, facit.
Multi Principum dum falli timent, fallere docuerunt.

Ne tum

Ne tum simile quidpiam experiretur VENCESLAUS,
Sola pænè mora defuit.

Nam quinto post initum Regnum anno Pragæ sublatus est.
Hoc primùm Rege, apud Polonos pecunia in pretio esse cæpit.

Cùm ex corio, in argentum aurumque profecit.
Avaritiæ suæ pretiosorem materiem suppeditaturi Bohemi;

A pecudibus pecuniam benè dictam,
Proprii nominis Etymo non bene spoliarunt.
Sed & in Circulos ducere nummos placuit;

Nam quadratâ antea pecuniâ Poloni utebantur.

Sanè ut in nummis, ita in plerisque aliis,

Quadrata (ut ajunt) rotundis miscuit Venceslaus.

Peregrè mortuo, Polonorum lacrymæ defuerunt,

Quas insvetis oneribus avari Bohemorum Fasces

Ex oppressorum oculis omnes propè exhaustissent.

Nihil tam cavendum peregrino Regi,

Quàm ne in Regno suo agat Peregrinus.

Si unquam aliàs, tùm etiam didicêre Poloni,

Unum Principem Regnis duobus sufficere vix posse.

Divinè olim Divinus Plato,

Plures Magistratus in unum hominem non cumulantur.

Unum opus ab uno perficitur inquit Aristoteles:

Nec jubendum est, ut unus tibia canat, idemq; calceos conficiat.

Idem Justinus Imperatorum Justissimus edixit:

Non esse concessum duobus Magistratibus præesse quempiam.

Neq; enim facile credendum est,

Duabus necessariis rebus unum sufficere posse.

Nam cùm uni judicio adfuerit, alteri deerit;

Et si ad utrumq; festinat; neutrum benè peraget.

VENCE-

VENCESLAO BOHEMO

ODE XVI.

Absente si quid Rege Polonicus
 Peccavit Orbis, non ego nescio
 Mirabor evenisse Fato.
 Sic domino sine Sole cælum,
 Quamvis micantium lumina siderum
 Hinc inde vivis jusserit Hesperus
 Lucere flammis & trecentas
 In tenebris vigilare stellas,
 Cacà sepulcrum nocte tacentibus
 Incumbit umbris: sic viduum suo
 Cùm Sceptra neglectosq; Fasces
 Deseruit sine Rege Regnum.
 Cur liberorum colla Quiritium
 Exoticorum pondere jurium
 Totumq; Venceslae, Regnum
 Insolitis onerare vinclis
 Permittis ultrò! Te duce Lechicas
 Rotunda cusa turma pecunia
 Et illa numerorum supellex
 Interetes sinuata cyclos
 Invasit oras: antè rudes adbuc,
 Tantùm quadrata merce pecunia
 Lechi, sigillatoq; certum
 In pretium corio paternos

*Auxère census. Sic minùs in leves
 Aptata sphaeras, certius integra
 Domi remansisset moneta,
 Nec nimium facilis rotari
 Per exterarum scrinia gentium
 Se liberali, sed malè prodigo
 Fudisset imbri: dives olim
 E Patriis sibi quisq; bobus
 Magnumq; vili de corio lucrum
 Egisset hères: nunc pretiosior
 Offulsit ætas, nunc recusi
 In pretium enituère nummi.
 Jamq; è vetustis pellibus, bèn pudor!
 Ægrè superbos protegimus pedes.
 Sic multa passim copiosum
 Pauperies comitatur aurum!
 Tu verò, postquam spontè remotior,
 Petita tanto sanguine deseris
 Et Sceptra, Venceslae, & altum
 Sarmatici regimen Senatûs,
 Obliviosis Manibus immemor
 Accede pulvis. Sic tibi Lechicas
 Clausère tumbas, sic Polonum
 Fata tibi prohibent sepulchrum.*

VLADISLAUS LOKTICUS.

Omnia Magnitudinum compendiosam Epitomen
In Vladislao Loktico habes.

Sed ex animo hunc metire, non ex statura.

Minorem hanc naturæ parsimoniâ sortitus,
Illius proceritatem ultrâ posterorum memoriam extendit.

Nihil in eo humile, præter corpus.

Latent enim quandoq; in Pygmæis Gigantes animi.

Ut in exili casa magnam virtutem spectare;

Sic in depresso corpore erectam mentem sperare licet.

Exilis domicilij angustia, angustam virtutem non excludunt.

Illud quoq; staturæ ejus magnitudinem auxit,

Quòd suâ Fortunâ major extiterit.

Cujus injurias vicit ut æmulus;

Favores æquiparavit ut meritis, superavit ut melior.

Ne tamen nimium rigidus in ejus initia inquiras:

Aliqua ex eis pænè perduto Principi periére.

Tam diu Virtuti, quàm diu Marti militans,

Quò brevior, eò puero Cupidini similior,

Ex Bellonæ castris ad Veneris signa transit.

Extinctæ Martis faces in Cupidinis tædas exarsère:

Gradivo Liber Pater successit.

Ut enim arma bello; ita pace franguntur bellatores.

Rarus Annibal suâ caruit Capuâ.

Nisi fortè tu dicere malis;

Rara Capua suum non effœminavit Annibalem.

Impotens sui, quia multum posset;

Sibi suisque militari balthæo soluto,

Pudoris quoque balthæum dissolvit.

Ita mali amores bonos mores corrumpunt.

Ita feda Amorum tædæ armorum tedium afferunt.

Perierat propè, natus ad summa Princeps,

Nisi magna vitia par Fortuna destituisset.

Pænè jam effrons, purpurâ spoliatus, tum demum erubuit,

Deplorandum libidinis suæ Mancipium.

Post Sceptrum amissum, tandem se in sui dominatum asseruit.

Adeò tum beata fuit Polonia,

Ut ne Reges quidem malos pateretur.

Regno igitur pulsus, sibi redditus:

Amisso in subditos imperio feliciùs se subdidit sibi.

Ubi solutum diadema liberum oculis lumen permisit,

Scelera sua, seque imprimis detestatus,

Non Regem modò, sed & Vladislaum exuit.

Mox Peregrini habitu Romam iter arripit.

Ut à totius Orbis & Religionis Supremo Capite

Sanctiùs sapere disceret,

Saniusque ab illo Capite haurire ingenium.

Religione procuratâ, Fortuna revocata est.

Eam ducem ac reducem secuti Poloni;

Victori Vladislao Coronam deferunt.

Quâ per Palmas aditâ, non uno jam titulo Palmaris Rex;

Iterum inunctus, Regali diademate insignitur.

Diceres, illud egisse prudentes Superos,
Ne dignissimum diademate caput semel tantum coronaretur.

Bis igitur coronatus, bis inunctus,

Semel ut valentissimus Fortunæ Athleta,

Iterum ut tot jam titulis coronam meritus Rex.

Tam diu cum obstantibus fatis colluctatus,

Majorem ex adversis Fortunæ gustum libavit.

Ita enim plerumque *Magnæ Felicitates*

Post periculorum laborumq; fomenta suavius maturescunt.

Optimum Regia artis præludium est, experimentum necessitatis.

Hoc Vladislaus insignis,

Brevi vitiorum strophæ

Pulcherrimam Heroicarum virtutum Antistrophen adjecit.

In ipso Regni aditu,

Multis iterum hostibus impetitus, ac impeditus;

Quas ab armis desperaverat, ab ingenio suppetias collegit.

Ipsis hostium odiis optimè usus,

Ut commodis suis militarent prudentissimè effecit.

Ne Gediminus Lituanorum Dux fines suos vastaret,

Eum sibi affinem facit:

Ne alienis bellis occupatas vires distraheret,

Novam cum eo affinitatem contrahit.

Hinc filia Gedimini, Casimiro Vladislai filio elocata,

Non aliâ dote postulata est,

Quàm Polonis mancipiis libertate donatis.

Felix enim verò Connubium,

Equo vix dum inito tot Polonia LIBEROS accepit.
 Hærente inter duos vocabuli unius sensus veritate.
 Nam è tot millibus Libertorum, immò Mancipiorum,
 Tot bis planè LIBERI Patriæ redditi sunt.
 Sic Fecialis Hymen gemina sancivit fœdera.
 Nuptiales tædæ in hostium incendia exarsère:
 Et hostilia finitimorum odia,
 Non tam extincta, quam potius Regni commodis accommodata.
 Multa proinde Cruciferorum millia
 Ad malam Crucem damnata.
 Qui irreligiosi tum planè in Polonia Religiosi,
 Dum stabilendo imperio divina humanaque jura subjiciunt,
 Profanis sacrisque omnibus ferro ac igni vastatis,
 Nonnisi ab everfa Religione
 Religiosorum nomen retinuerunt,
 Ut olim à deletâ Africanus Africâ.
 Multis cladibus à Vladislao profligatissimi hostes profligati,
 Nec amplius cœlo teste pugnam inire ausi,
 Latitârunt intra muros mures,
 Non bellis consummandis, sed frugibus consumendis nati.
 Mox, cùm nec mœnibus suis fidunt, nec manibus,
 Falces & fastum victori submisère.
 Cùm illis annuo ne fædè perirent, fædere icto:
 Dum post tot bellicos labores Vladislaus respirat, exspiravit.
 Martius Princeps in Martio mortuus,
 Ad quietæ cœli invitantis stativa evolavit.
 In supremo Agone, nec sui, nec suorum oblitus;
 Ut capacia eorum desideria impleret,

Filiū

Filium Casimirum Magnum pro se eis reliquit.
 Adeò CUBITALIS vulgò Rex appellatus,
 Nihil cogitavit, gesit, immò & genuit,
 Nisi MAGNUM.

Undecim annis non tam regnando, quàm bellando exactis,
 Fatis suis, grande prorsus cadaver incubuit.
 Anno Immortalis Hominis-Dei, M. CCC. XXXIII.

VLADISLAO LOKTIKO
 P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E X V I I.

Q Vis bellicosi praelia Loktici
 Suoq; majus Nomine nesciat
 Robur Giganteumq; Martem?
 Et rigidi monumenta belli?

O! quæ viriles non humili metro
 Mentis & iras, & morientium

Trophæa decantas virorum,
 Diva sacri studiosa Veri,

Jo! reductis ad numerum lyris

Bellata quondam praelia concine,

Quæ Rege Loktiko Polonos
 Cede suâ erubuere campos.

Non subjugatis ille Trionibus

Suoq; strata robore Patria,

Aut insepultis inquietâ

Civibus infidiatur irâ;

Sed

*Sed perduellis viscera Prussia,
Grandiq; fusos Teutonas impetu
Rimatus, olim te Paternis*

*Inferias, Pomerane, bustis,
Dedit cruenta in littore Baltidis,
Supernatantes qua galeas adhuc
Deplorat & peltas & enses,
Sarmatici memor usq; Martis.*

*Quod si ferocem quisq; vocaverit,
Quod per suorum funera Civium
Ter pulsus & receptus olim
Ad Lechicas penetrarit arces:*

*Frustra Tyrannum quisq; vocaverit
Injurioso nomine Principem,
Qui Regna Patriosq; Fasces
Emeritis repetivit armis.*

*Ferro domari vindice postulat
Fortuna justis invida Laureis:
Sceptrumque mucronemque eodem
Numen amat sociare nexu.*

*At cum reductis Pax bona Legibus,
Borussiano sanguine sordidas
Detersit bastas & quietis
In foribus fera fixit arma;*

*Tibi secundi gratia militis
Et Candor & Fas & Dea, Loktice,
Virtus, coronatas fidei
Sepijt obsidione Palmas.*

*Inunc, minuti corporis hospitem
Quisquis superbo pollice proteris*

Mentem,

Mentem, Giganteaq; gentis
 Monstrificos celebras Colossos;
 I, fastuosâ mole tumentia
 Importuosi membra Damastoris
 Metire turritosq; Pborbas
 In Siculis celebrato cryptis.
 At nec capaci parcior indoli
 Statura palmas eripit: hinc tibi
 Porus, lacertosiq; Drances,
 Hinc Macedo memoresq; Nisi;
 Hinc illa Turris carnea Goliath
 Mentem probroso succutiat situ,
 Puerq; Jessides trecentis
 Per populos celebratus ausis.
 His te, Polonæ maxima gloria
 Mensura, magnis insero literis
 Tuasq; Vladislæ, lauros
 Davidicis gemino triumphis.
 Seu te Borussi roboris impotens
 Sacrâ profanus sub Cruce Goliath;
 Seu te Boëmorum Leones,
 Seu Litali populantur ursi;
 Illos Davidis faustior æmulus
 Compendiosis viribus eruis,
 Parvamq; compensas staturam
 Magnamimi studio Gradivi.
 Sic, sic minori sub CUBITO latens
 Princeps trecentis arma DECEMPEDIS
 Attollit immensumq; profert
 Sarmaticæ monumenta Fame.

CASIMIRUS MAGNUS.

T Am exilis Parentis tantus Filius.

Videtur planè prudens Fatum,

Vel animi Paterni magnitudinem monstrare,
Vel corporis exilitatem Filii vocabulo compensare voluisse.

Amoribus tamen nomen hoc debuit, non armis.

An ut volunt alii, corporis capacitati, non animi?

Et sanè, poterat videri non injuriâ Magni nomen sortitus,

Nisi Major esse voluisset.

Nullus enim benè Magnus creditur, qui Cupiditatibus suis minor est.

Parvum, id est vilem, suum quemque vitium facit.

Afflictam tot bellis Patriam pacare imprimis aggressus;

Cruciferis belli necessitatem remisit.

Hydram nimirum in sinu suo fovit.

Cum illis, verbis postea decernere promptior, quàm armis;

Hostili sanguine rigatas à Patre laureas neglexit.

Ita non semper à Marte Mars gignitur:

Nec solus olim Menelaus Paridem parit.

Tandem lite ad summum frustra deductâ,

Iniquissimas conditiones à toties subactis accepit.

Pace bello peiori cum eis stabilitâ, foedissimum foedus icit.

Nimirum, *impuræ libidines justum Furorem enervant.*

Totus in odiosissimos Amores inclinatus,

Ne hostibus quidem irasci voluit.

Cæci, sed armati Cupidinis cæcum & inerme Mancipium,

Inter

Inter concubinarum greges delituit,

Et pro Bellona Venerem coluit.

Non minùs cæcus, quàm non auritus,
Inustas tot libidinum tædis nomini suo maculas

Nec audire voluit, nec intueri.

Adeò cum fronte oculos auresq; cæcus Cupido eripit.

Ne tamen non armatum Cupidinem coluisse videretur,

Rossia bellum indixit.

Ter in eam ducto exercitu, ter victor,

Omnem victoriæ perfectionem affectasse visus est.

Tertiò victa, & honestissimis vineta legibus,

In servitutis pretio ipsam Libertatem numeravit.

Non amplius fecerat, si ipsa vicisset;

Cùm à libera gente subjugata, tum demum libera;

A victoribus suis servire dedidicit,

Et victoriosa veluti Polonæ Majestatis Appendix

In unum ab ipsa Corpus adunata,

Magnâ liberæ gentis animâ animosius spirare cæpit.

Victoriæ hujus celebritatem solus victor funestavit.

E bello redux, exarmatas ferro manus Veneri dedit.

Pro triumphali lauru meretriciam myrtum præferens,

Suâmet victoriâ profligatus est.

Infelix ille victor,

Qui Regnis Provinciisq; subactis, se sibi subdere negligit.

Turpe est, inter mancipia victores numerari.

Turpius, extra se Dominum, intra se servum esse;

Turpissimum, imperantem aliis, cupiditatibus suis mancipari.
 Si uspiam alibi, hîc Casimirus augustum Magni nomen amisit.
Nam sine virtute & Pietate nulla est magnitudo, sed tumor.
 At, non tulit ultra, tot libidinum reum Regem iusta Nemesis.
 Immissa est puniendæ Veneri Libitina.
 Impuro tot Scortorum halitu infectus aer,
 Ingenti pestilentia totum regnum afflavit.
Luente delicta Principum innocentia populorum.
 Fames quoque in læsæ Famæ remedium evocata;
Nam sine Cerere friget Venus,
 Et frugi indole consumptâ, consumuntur & fruges.
 Ah! quoties Regnorum felicitas Regum meritis definitur.
 Frustra Fatis convitium facimus.
Principum vitia sunt, non temporum; factorum, non Fatorum.
Dissoluti Principes ipsam solvunt Rempublicam.
 Sacro demum fulmine è Romana arce ictus Casimirus,
 Obortâ è tot malorum incendiis luce,
 Tandem sua scelera expavit, ac expiavit.
 Tùm primùm verè Magnus, cùm ipsum se sibi subiecisset.
Ita experienti mitiores sunt cupiditates.
Quem magna felicitas corrumpit, sola possunt infortunia erudire.
 Neque tamen magna inter scelera
 Magnis virtutibus locus defuit
 In hoc vel maximè digno admiratione Magno;
 Quòd tantopere laborârit,
 Ne ulli suorum aut vitia sua gravia forent, aut virtutes.
 Nec minorem puta post tot devia Magni probitatem.
 Tandem aliquando bonus, qui tam diu malus fuisset;
 Rem

Rem nomine suo majorem præstitit.

Facilius quippe est libidinem excludere, quàm regere;

Et Cupiditates non admittere, quàm admissas moderari.

Hoc quia tum præstitit Casimirus,

Non MAGNUS solummodò, sed MAXIMUS etiam dici potest.

Quidquid in suis destruxerat,

Templorum exstructione reparare connisus est.

Deo dicatis lapidibus priora scelera obruens,

Tot immortalitatis suæ Arhas, quot Aras erexit.

Iis maximè virtutibus conspicuus,

Quæ Divinitatem Humanitate merentur;

Ad infimos suorum se demittendo,

Supra maximos quosque eminuit.

In agrestes etiam urbanissimus,

Plebeiorum Rex audire maluit, quàm Tyrannus.

Tenuiores à Potentiorum vi & injuriâ vindicans,

Seipsum ab injuria Temporum vindicavit.

Lycurgus Sarmaticus, Numa Polonus,

Liberam gentem iis Legibus adstrinxit,

Quæ soli licentiæ invisæ, nihil Libertati derogarent.

Fallitur quisquis Polonam Libertatem ex legem putat.

Suis illa legibus addicta maximè libera est;

Jure detestanda, si jure caruisset.

Civium suorum commodis nunquam non intentus;

Urbem nominis sui memoriâ dedicatam

In ipso planè Cracoviensi suburbio excitavit.

Siye quòd adeò nobile Pomœrium Reginae urbium vellet;

Sive quòd innueret,

Optimum esse Civium propugnaculum vicinos Cives.

Eodem imperante ac impellente,

Plurimæ Civitates Muralem coronam meruerunt, an lapides?

Primum enim tunc in Lechicos muros evaserunt,

Novus planè, nec minùs navus Regni nostri Amphion

CASIMIRUS;

Nisi tu potiùs Sisyphum illum dicere non verearis:

Nam quos ille tunc in sublime evolvit lapides,

Jam passim eò unde assurrexerant, devoluti sunt;

Temporum injuriâ? an incuriâ Hominum?

Ita tamen benevolus ac Civium suorum amans Princeps,

Eorum municipia

Cùm manibus non posset, mœnibus amplexus est.

Quò illi securiùs habitarent, nullum non movit lapidem.

Denique his virtutibus, mensurâ nominis sui

Utcunq̃ue impleta;

Triginta septem annis in vitta, Sexaginta in vita exactis;

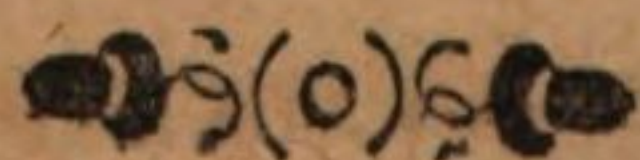
Vi Fatorum ad Factorum præmia evocatus,

Exilem tumbam MAGNUS implevit.

Tantundem apud posteros bonæ famæ habiturus,

Quantum malæ.

Moritur Anno Fati Christiani, M. CCC. LXX.

CASIMIRO MAGNO
P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E XVIII.

E T non inani Nomine te Lechi
Dixere Magnum. Quem propius polo
Procera virtutis statura
Magnanimis sociavit ausis,
Hic magnus esto: cetera diffluunt,
Seu per suorum colla clientium
Se quisq; suspendat gravesq;
Tot populis rotet ipse Fasces.
Non qui superbum magnifici super
Sedile Regni se locat & rudes
Hinc inde despectat catervas,
Seq; sui facit altiore
Honore sceptri; non ego Principem
Vocabo magnum, qui modicam sibi
Augebit aut throno staturam,
Aut famulis supereminebit
Procerus ulnis: hic potius mibi,
Quem non sereni lux diadematis
A plebe sejunxit vel aurum,
Sed domitum sine cade pectus,
Sed Diva virtus, sed superum vigil
Celig; census, sed faciles regi

LECHIADOS

Iraq̃, curaq̃, & repandus
Tristitia sine nube vultus;
Hic magnus esto. Talis in obviam
Incurris ultrò paginam, in arduas
Virtutis eluctatus Arces,
Per rigidos vitiorum acervos,
O Maximorum Maxime Principum!
O digne tanto nomine! Fascium
Culmen Polonorum! o Lechei
Grande decus, Casimire, mundi!
Nam cùm Paterno cessit adultera
Venus decoro, cùm domina truces
Cessere virtuti furores,
Et rigidi mala jura sceptri;
Ingressa sanctæ limina Regiæ
Ibemis propinquum ponè latus tibi
Assedit; equatamq̃ lancem
Sarmatico sociavit auro.
Utcunq̃ nostris Jura Quiritibus
Legesq̃ condis, cum vetulo Numas
Vincis Lycurgo, vincis ipsum
Juridico genio Solonem.
Tibi illibatis nunc etiam litat
Astræa palmis; te proprio Cracus
Movisse se visus sepulchro,
Te Proavi pia busta Piaſti
Dixere Magnum, Te resonantia
Plangunt Poloni littora Vistula,
Te saxa, te murata toto
Castra canunt, Casimire, Regno.

LUDOVICUS HUNGARUS.

Solum, idque unicum Ludovici in Polonos beneficium,
 Quod oblatum ab eis Sceptrum admittere noluiſſet.
 At illi, dum in alienam felicitatem incauti impingunt,
 Facti infelices:

Dum invito parere volunt, perire inceperunt.

Aureo malo Sceptra ſua illigantes,

Tot ſibi mala adſcivère.

Addictior illis Ludovicus, quàm fuerint ipſi ſibi;

Dum Pannoniam in Poloniam transferre non vult;

Poloniam in Pannoniam non poteſt:

Pannonicus dici maluerat, quàm Polonicus.

Sub unius cœli pondere fatiſcens Atlas

Alteri humeros ſubjicere recuſabat.

Nempe, Aſtronomicae diſciplinæ obſervantiſſimus Princeps,

In illuſtri illa Aſtrorum Academia didicerat,

Non benè unum Solem duobus hemiſphæriis præeſſe.

Nam quoties uni oritur, alteri occidit.

Multis tandem precibus victus, Sceptro manus dedit.

Felicior, ſi meruiſſe contentus, habere neglexiſſet.

Brevi poſtea patuit,

Meliùs ab eo Regnum recuſatum, quàm acceptatum.

Ipoſa Regni auſpicia minùs auſpicata;

Dum funebrem pompam Caſimiro apparat ipſe pænè elatus;

In primo Regni limine in ſuorum odia impegit.

Difficile quippe fuit ingentia Magni vestigia implevisse.

Grande subsequentium tormentum sunt,

Eorum quos sequuntur magni passus.

Ita illis, quibus invitatus imperaret, invisus;

Dum relicto Regno in Hungariam regreditur,

Duplicem unius vocis significationem sibi arrogavit.

Nec sanè id ejus factum caret injurià.

Injurius Regno est, qui tam parvi illud facit, ut alteri committat.

Ne tamen Regno ultrò se abdicare videretur,

Matri Poloniæ regimen commisit.

Quasi verò tot Herorum manibus partum Sceptrum

Natam fuso manum pateretur.

Unicam Poloni habuimus Vendam:

In qua ut Virum agnosceremus, nubere noluit.

Ne scilicet plures sibi similes genuisset.

Immò spontè invicta Virago in aquas se præcipitavit,

Ut omnes in se, quæ aliquando regnare deberent,

Eodem naufragio perimeret.

Etsi parùm à viro Virgo abfuit; indignum tamen censuit,

Virilem Polonorum Thronum non Masculinum esse.

Adeò ne in Matre quidem Regno præsens Ludovicus,

Sortibus nostris lusit ac illudit.

Absente Rege,

Summis quibusque facinoribus ingens spatium concessum.

Perniciosum legum silentium;

Id est, suâ vacuum Animâ Reipublicæ Corpus:

Insueta antehac Latrocinia,

Impo-

Impotens quâ exterorum, quâ domesticorum dominatus
 Ingentibus malis docuerunt:

Quantum momenti Regnis adferat Regalis presentia.

Denique de vindicata communibus armis Russia

Hungariæ adjungenda cogitans Ludovicus;

Dum augustam Regni nostri Majestatem

Mutilare intendit, aut mutare;

Regnis ipse & vitâ privatus: effecit,

Ut à paucissimis ploraretur.

Nisi quòd multo Hungarorum sanguine,

(Per quos Poloniam vexaverat veriùs, quàm rexerat,)

Lugubres inferiæ illi fuissent persolutæ.

Anno Christi Vindicis, M. CCC. LXXXII.

DE LUDOVICO HUNGARO

O D E XIX.

R Arò beatâ floret adoreâ
 Coacta virtus. Non placet extero
 Parere Sceptro subditosque
 Hospitibus pudet esse Mitris.

Sic spretus olim, Pannonico licet

Illustris auro se famularibus

Sublimè præcinxisset armis,

A Lechico Ludovicus orbe;

Tandem regenda jura Polonia

Et liberorum frena Quiritium

Dimisit; & rursum relictas

Pannonia repetivit oras,

At non eodem territa fulgure,

Inauspicata torva licentia

Agnovit absentem procella

A viduis Dominum Polonis.

Tunc & profano Jura silentio

Et Fas, & Æquum, nec minor hætenus

Legumq, Sacrorumq, cultus,

Et Patri tacuere muto

Candore mores; tunc Leebico procul

Formidolosus pulsa furoribus

Astræa decedens ab orbe,

Sidereos caput inter ignes

Immersit ultrò. Tunc malè callida

Tumultuantùm prælia fraudium,

Falsog, Libertatis ore

Et Patrii meliore Justi

Mentita vultu feda protervia,

Inter minorum jurgia civium,

Jam panè vicinum ruina

Sarmaticum quatefecit Orbem.

Illa & pudendo Dædala malleo

Offusa gemmis Sacula ferreum

Diffinxit in lustrum, creasq,

Mensibus insinuavit horas.

Tunc efferarum vulnera cadium,

Uldog, meror lumine lividus,

Et horror, & latè refusis

Indomita gladiis rapina,

Atræq, lites, & popularia

Credere circum jurgia, & impudens

Luxusq, latronumq, turpes

Insidia per utrumq, latè

Servire Regnum; tunc minor hætenus,

Potentiorum culmina Principum

Aulasq, & infestata Regni

Limina deseruisse Virtus:

Et vel minorum vilia Civium,

Vel rusticorum squalida parietum

Tristiq, nubilosa fumo

Tecta iterum petiisse & inter

Narratur ipsas, non sine siderum

Et lacrymantis fletibus ætheris,

Mansisse sylvas. Nossent olim

Quisq, suo sine Rege Regnum.

Sic heu! minori qui regit eminùs

Virtute rexit. Teste suo nequit

Carere regnum: nec remoti

Jura velit tolerare Regis.

Præsente quivis Rege modestior

Se pariori dissipat agmine

Furor, videntiumque quodvis

Non patitur scelus ora Regum.

At mox remoto Rege, carentia

Invadit ampliùs Regna tumultibus:

Imisque permiscendo summa,

Indomiti quatit æra vulgi.

AD CHRISTUM,

Pro Secundo

LECHIADIS SUÆ LIBRO

CARMEN VOTIVUM.

ODE XX.

Nec tibi justo titulus Secundi
 Cesserit voto, nisi dedicatur
 Numini subdas Caput & clientes,
 O Liber, armos.

Ille, qui nobis sinuata fluxæ
 Vela Fortunæ melioris implet
 Nominis censu, sibi dicta, Christus
 Vota secundet.

Ille Fatorum juga, lubricæque
 Sortis incertas moderatur auras,
 Et rotas Euri, dubiosque volvi
 Dirigit Orbes.

Illius sacrum mea charta Nomen
 Præferens, crudos Boreæ furores,
 Et procellosi superat frementem
 Temporis Austrum.

Sic licet

*Sic licet torvo propius Bootæ
Numen Arctos decumat procellas;
Et potens bellis Aquilo, & Suevi
Ira Leonis :*

*Sic licet Roscis inimicus arvis
Rusticas Mavors agitat catervas;
Me tamen Phœbi calor entheato
Corripit æstro.*

*Ite festinis mea vela votis,
Ite distentis nova vota velis,
Quò Sacro sancti vocat illibatum
Nominis ÆQVOR.*

*Ite, Regales agitate remos,
Quà pares Mitris animas Poloni
Explicant Fasti, sinuantque magnæ
Carbasa Famæ.*

*Imus, ô Jesu ! tua si minorem
Ingenl Cymbam manus auspicato
Dirigens cursu, calamum patronâ
Provebet aurâ.*

*Dum Fagellonum Trabeas Latino
Prosequor cultu, memoresque Palmas;
Regibus quondam mihi profuturos
Suggere sensus.*

*Dumque clangentùm fremitus tubarum
 Obruit lenes Citharæ susurros,
 Et rebellantùm fera tympanorum
 Frendet Erynnis :*

*Molliter flexo docilis capistro
 Martis effrenes cicura procellas;
 Et trucem belli rabiem modestis
 Attrahet frenis.*

*Hic ubi planis speciosa campis
 Frondeis tectos radiis Oliva
 Explicat canos, tibi dedicatam
 Urgeo proram.*

Partis Secundæ Finis.

LECHIA DOS

PARS TERTIA.

VLADISLAUS JAGELLO.

IN media barbarie ad summam politiciem natus,
Uno impetu duo Regna invenit,

POLONORUM scilicet & POLORUM.

Hic Augusto Polonæ Libertatis sinu exceptus,
Atque in *veram Filiorum Dei Libertatem* assertus,
Lituaniam suam utriusq; Libertatis participem reddidit.

Multum illa Poloniæ, multum Vladislao,
Plurimum HEDVIGI Poloniarum Reginae debeat.

Hujus necdum nuptæ, Litvani utrinque liberi

Duplicis servitutis jugum excussere.

Immò & Vladislaus à suâmet Consorte natus, aut renatus,
Non minùs in ea Conjugem expertus est, quàm Parentem.

Felicem te Fortunatamque POLONIA!

Cui à Miecislais Chrobriisque

Nemo unquam suspectæ Fidei imperavit.

Fortissimum Regnorum propugnaculum illibata Religio.

Heu! quot Coronarum fragmina numeramus,

Quæ in Hæretica capita, tanquam in scopulos impegerunt.

Didicit hoc Iagello noster & docuit;

Affinem planè Polo Poloniam expertus,

Atque cum illius diademate melioris Regni Candidatus effectus,
In Polonia Numen & Nomen invenit.

Universam illud gloriæ VLM
Ac LAUDIS POTESTATEM sonare;
Melius factis Vladislaus docuit, quàm literis.
*Et quia non alius est beatior Regni proventus,
Quàm Religionis augmentum,*
Patriæ suæ, non uno jam nomine PATER futurus;
Ut haustum ab ea Spiritum meliore vitâ reponeret;
Universæ Gentis suæ gentilitati

MAGNUS planè Dux, ad Æternitatem præivit.
Indignum ratus, indignos cœlo Cives censere;
Ex nuper uncto Rege, Mysta; ex Neophyto, Apostolus,
Eandem cum Deo Rempublicam recensuit.

Nempe, si Politicorum Principi credimus;
In omni Republica

Prima est Religionis & Rerum Divinarum sollicitudo.
In hanc omni conatu incumbens Vladislaus, docuit;
Summa Imperia cum Religione stare, sine hac ruere.

Sola hæc Regum & Regnorum solida Basis est.
Nec mirêre, Lituanos Principis sui vestigia
Adeò promptè secutos:

*Hereditarium hoc coronata virtus habet,
Ut suum omnia trahat in colorem.*

Pindaro & Quinctiliano testibus:
Hæc est Principum conditio, ut quidquid faciant, pro imperio sit.
Rex, est ingenium & mores omnium.

Ita gentis suæ ipsemet Primitiæ & initium,
Omnes Lituaniam Æternitati initiavit.

Aris everfis Religiosissimus,
Exstincto profano sacrificulorum igne Patriam illustravit.

Planè tunc & pro Aris pugnans & Focis.

Succisi accensi que luci, plurimum lucis attulere.
Serpentes pro Diis culti, ideoque plus nimio Venenati;
Dum eodem quo adolebantur igne aduruntur;

Et vires amisere & virus.

Talem Lituaniam

A vernaculis primum Dæmonibus, postea à finitimis Hostibus

Ope ac opibus Polonorum tutatus;

Nunquam dissolvendo nexu Poloniæ devinxit.

Id est, Avito Poloniæ Libertatis spiritu eam animans;
Ne in posterum aut Ducibus, aut Dæmonibus suis serviret, effecit.

Bina proinde tunc connubia celebrata.

Primum, in quo Hedvigis Poloniæ Regina Vladislao;

Alterum, quo Lituania Poloniæ,

Non contemnendâ utrinque dote nupsit.

Jo! Æternitas triumphat!

Faustus adeo Hymen non Myrto eget, sed Laureis.

Nisi has etiam abundè suppeditatas autumem,

Cum victores populi victrices palmas conferunt,

Bellatrici AQVILÆ ARMATO EQVITE fæderato;

Nunquam subvertendus Christianitati MURUS assurgit.

Cœlo Terræque Christiano Marti militaturi,

Talibus utrinque præsidiis instruimur.

Mox viris & viribus auctior Vladislaus;

Cognatis Civilibusque disidiis compositis,
Utriusque gentis arma in Cruciferos vertit.

Nec ideò minùs Religiosum cogita.

Cruci insigniti, nullâ tum non Cruce digni;
Vel ab eâ, quam gladiis præferebant,
Vel ab eâ, quam sæpiùs meruerant, Cruce
Censeri tum debuerunt.

Planè *Inimici Crucis Christi;*

Dum profanam auri cupidinem ferro promovent;
Per calcatas foederum Religiones, & Religionum foedera,
Impotenter Regni jugulum impetentes;
Mitissimum Principem, ut se vinceret, cœgerunt,
Toties Pacis artibus tentatis, nec obtentis;
Non armis modò cum eis certavit,
Sed & precibus, Pietate, Religione, lacrymis.

Verùm, difficile est, perire volentes inhibere.

Rei sacræ in tentorio Regi pientissimo intento,
Indignantem quòd tardiùs perirent,

*(Sæpè enim ad interitum vota nostra properant,
Et pudet plerosq; tardè perire)*

Binos mittunt gladios,

Non unum scilicet victoriæ prognosticon.

Invictos se falsò rati, suis saltem gladiis vincerentur.

Immo, nullius ferro crudeliùs perire poterant, quàm suo.

Addidit tumidus Crucigerorum Magister arrogans convicium:

Si inquit, campum arctum Rex habet, ego illi cedam meo.

Dictum, Factum.

Mordax

Mordax Sarcasmus in veram transiit Prophetiam.

Cesit, sed invictis Polonorum gladiis deturbatus.

Si tamen cesisse idem est quod cecidisse.

Adeo Spes nimio plus tumida, facile crepat.

Scitè olim Spem & Nemesis socias esse commenti sunt prisca.

Eadem Spei & Nemesis Tempia dicabantur.

Nam qui in Spem nimium ambitiosus peccat;

A vindice Nemesis plectitur.

Sed verò, *Oraculum est cuius sua Cupiditas.*

Plerumq; quod temerè volumus, inconsultè speramus.

Ne verò absque numero suorum comitatu Orcum adiret

Ambitiosus Cruciferorum Magister,

Quinquaginta suorum millia ad Tartarum duxit,

Atque, ut aliquomodo muneris sui nomen exequeretur,

Clade suâ docuit: *Nullum tumorem invictum esse.*

Poterat tum GERMANICUS dici Vladislaus,

Qui totam planè sub signis Crucigerorum Germaniam vicit:

Sed CHRISTIANUS BELLATOR dici maluit.

Exprobratam illi cunctationem excusavit Religio.

Satis quippe citò inchoatur victoria, ubi provisum est, ne vincare.

Quamquam nec alia Triumphus huius Auguria defuere.

A Crucigeris fausto exceptus contemptu Vladislaus,

Victoriæ indubitatum omen ex hostili tumore accepit.

Non est nimium de fortuna presumendum.

Meruit vinci, qui se vinci non posse putavit.

Nihil tutò in victis etiam despicitur:

Quid si adhuc victoria in medio est?

Aterum victoriæ omen erat, constans Principis Pietas.

Hujus auspiciis bellum feliciter inchoatum

Non ausa est Fortuna corrumpere.

Dubites, Princepsnè Religiosior, an Religio fortior?

Ad Aras casurus, vel pro Aris,

In illa ipsa Ara veriùs, quam in acie

Turgidos hostes victoriæ immolavit.

Victoriam porrò, quam illi non tam militares Copiæ,
Quàm erecta in Deum Fiducia & Causa melior dederat,
Totam Deo retulit, ne libato quidem ex ea Triumpho:

Adeò, ut pugnasse ille Deus triumphasse videretur.

Tandem omni hostium genere profligato,

Quinquaginta duobus annis in Solio exactis,

Amplius quàm acceperat Regnum reliquit.

Immò, quæ major felicitas, melius.

Anno Christianæ Reipublicæ, M. CD. XXXIV.

Regni sui LII,

VLADISLAO JAGELLONI

PANEGYRIS LYRICA.

ODE I.

Absiste vulgus, dum popularium
Oblita laudum fistula Regios
Evolvitur Fastos & ortus,
Et Leebici super astra cali

Longo micantes ordine suggerit

Tbalia Reges. Te memori stylo

O! Prime Jagelloniana

Gentis bonor, per Apollinares

Incide

Incido lauros. Hic tibi nobile

In eruditi vulnere corticis

Vivet, perennibusq; Nomen

Sarmatiam irradiabit astris.

Ex quo Latini cultus amantior,

Sublime sacra tinctus aqua caput,

Grandi Polonorum Tiarâ,

Et duplici radias in auro;

Per te Polonis finibus additi

Non poenitendo fœdere Littavi

Hæere, cognatasq; junctis

Viribus apposuerè vires.

Sic Christiana gentis abenei

Crevère MURI. Sic bene mutui

Invicta defenso Quirites

MOENIA substituère MUNDO.

Gaudet propinquis nexibus asseri

Quodcunque robur; fortiùs emicat

Unita virtus, ampliores

Juncta Thetis decumat procellas.

Quin & nitrati copia pulveris

Sterni obstinatos eruit aggeres,

Grandesque collatis in unum

Ex atomis tumuère montes.

At bellicose si qua decentiùs

Fecère gentes; hoc Tibi, Maxime

Jagello, debet Polono &

Littanico data Fama Mundo.

Quando Vitoldi fœdera & aurea

Quieta Pacis jura fidelius

*Sanxisse non piger, rebelles
Aggrederis gladio Borussos.*

*Cum fastuosa praelia Prussia
Aris calenti proruis impetu,
Fastumq; Teutonum modesto
Calce premens, tumidos Magistri*

*Infringis ausus; quid trepidos Duces?
Quid subjugata grandia Dacia
Tributa dicam? quid trecentis
Praelia nobilitata palmis?*

*Quid erudite rostra Academia
Et sacra docta Palladis atria,
Musq;, translatusq; quondam
E patriis prope Phæbus oris?*

*Quid celsa Cbelma Mitra, quid Insula
Cbyoviensi fanore ditior?
Quid Vilna? Posnensesq; Divi,
Et veteris monumenta Craci?*

*Quid tota magna Fama Polonia
Tibi Jagello debeat, arbitri
Novère cæli, novit ille
Sarmatici genius Decor.*

*Volvi citatum dum Lechus Istulam,
Bugumq; Rossus, Vilnaq;, Viliam
Potabit, immaniq; vastos
Jonium vomet ore fluctus:*

*Dum per Polona saxa Podolia
Sonorus Ister grandia despues
Fluenta, vectigalq; nostris
Varta celer properabit agris,*

*Vives Poloni Maxime Nominis,
 Parens & auctor, te sibi mutui
 Menses renarrabunt & Anni;
 Dumq̃ suos reparabit orbes
 Te seculari carmine Seculum
 Quodvis sequenti dicere Seculo
 Avebit, aeternoq̃ censu
 Quaq̃ tuas canet Hora laudes.*

VLADISLAUS III.

*Polonæ Felicitatis breves deliciae:
 Ut nullibi planè magna Fortuna diuturna.
 Loco Prætextæ Purpuram indutus;
 Ingentem Patris genium cum Diademate,
 Facta cum Sceptro puer propè accepit,
 Optimo documento:
 Generosam indolem non benè annorum numero definiri.
 Ut in editioribus collibus plantatæ arbores;
 Ita plerumq̃ sublimes Heroum animæ præ aliis maturescunt.
 Ne tamen temere sibi Coronam Fortuna detulisse videretur,
 Aliquandiu dubitavit Polonia, an deferret.
 Ergò ad sinistram partem*

Qui negaverant deferendam, secedentibus;
 Ab his qui dexteram partem fuerant ingressi,
 Rex inclamatus est.

Credo, id Fatis agentibus,
 Ne tantæ dexteritatis futurus Princeps
 Sinistris auspiciis legeretur.

Sed, ingentis animi magnitudo Regni unius angustiis non capitur.

Novus & Patre Philippo Major Alexander,
 PLUS ULTRA impellitur;

Velificante magnis meditationibus Fortunâ, aut illudente.

Pessimo suo Regniq̃ue malo,
 Ad aureum Ungariæ Malum invitatus;
 Oblatum ab Ungaris Regnum invitus admisit,
 Summâ suâ voluntate tutatus est.

Ut ingentem Martiæ gloriæ sitim, nec ferre poterat, nec tollere;
 Tandem ut regnaret persuasus est:

Ubi pro Purpura, militare Sagum, pro Corona, Galeam,
 Gladium pro Sceptro sibi afferri didicisset.

Mutuato è D. STEPHANI capite diademate coronatus,
 Sanctissimas propagandæ ac propugnandæ
 Christianitatis cogitationes

A Coronâ ejusmodi capiti suo sensit impressas.

Mox secundis auspiciis Amurathe ab Ungaria rejecto,
 Magnas suorum spes in sui venerationem erexit.

Servare nimirum prius eos maluit,

Quibus postea imperaret.

Lechicus planè Alexander,

Major,

Major,quàm ut eum erepta Amurathi Macedonia caperet ;
 Bulgariam,Rasciam Romaniam victoriis suis emensus :
 Triginta Turcarum millibus Christianæ Nemesei immolatis,
 Justum Orbis Terrori metum incusserat.

*Ast heu! nulli arbori faciliùs surculus inseritur,
 Quàm Lauro Cupressus!*

*Quæ communem staturam excedunt Felicitates,
 Ut plurimum Tragicæ esse solent.*

Speciem ingentis gloriæ vehementiùs,quàm cautè appetens,
 Duxerat iterum contra Amuratem Vladislaus.

Tot de eo reportatæ victoriæ, pignus esse poterant futurarum.

*Magnum quippe ad majora ferenda incitamentum est,
 Magna gesisse.*

Præteritæ gloriæ memoria stimulus est ad futuram.

Accesit ad tot incitamenta pia Necessitas.

Dux universæ Rei Christianæ inclamatus ;

Tanti Muneris majestatem, laudis avidissimus avidè arripuit.

Quoddam enim magnæ virtutis æstrum est, magna gloria.

Icti cum Turca fœderis nexus frustra hîc objicias.

Soluti ei fuère, non ab eo rupti.

Publicis totius Christianæ Reipublicæ commodis,

Privatas Regnorum suorum Fortunas,

Immò se etiam libenter impendit.

Tandem, turpè ratus pro adeò bona causa serò vincere,

Aut non citò mori ;

[Minuit enim victoriæ gloriam mora vincendi.]

Exiles Copias ingenti hostium multitudini objecit,

Et verò, tardas Christianorum Principum suppetias

Unus ipse abundè suppleverat;

Si ingentianimo par Fortuna respondere voluisset, aut potuisset.

Verùm, dum hanc non prosequi tantùm,

Sed etiam præire, fortiùs, quàm cautiùs contendit;

Abea destitutus est.

Ita ad Varnam,

Ut solent fortissimi, ut fortunatissimi vellent,

Non cedendo, sed cædendo cæsus;

Cadere maluit, quàm cedere.

Id est, cùm Orbis Christiani fato vincere non potuerit,

Grandem se pro tota Christianitate victimam devovit.

Nec est cur cladis illius invidiam Vladislao affingas.

Iniquissima hæc bellorum conditio est:

Prospera omnes sibi vendicant;

Adversa uni imputantur.

VLADISLAO III.

PANEGYRIS LYRICA.

O D E II.

U*T te remoti ad Pergama Pannonis
Inominato sparsus ab alite,
Invictæ Vladislæ, Rumor
Barbarico cecidisse ferro*

Vulgavit

*Vulgavit olim : dicitur illicò
Flevisse spreta Mars sine Laureâ,
Suis & excessisse Castris,
Et galea manibusq; mœstos*

*Texisse vultus. Tunc lacrymabili
Obversa terræ spicula protinus
Ensesq; & armati furores
Et viduæ gemuère tanto*

*Ductore turma. Tristior illicet
Mæstum locutis buccina classicis
Ploravit, atrataq; vires
Sub tetrico latuère peplo.*

*Ter te fugacis miles Amurathis,
Ter Tauricanæ mœnia Rascia
Totis adorârunt ruinis,
Ter Domino Geta trux clientem*

*Porrexit herbam. Sed nihil (hêu dolor)
Mortale longum! Quâ favet, hâc ferit
Bellona dextrâ, & inter ipsos
Laurus amat periisse plausus.*

*Sic ille primo mane superbior,
Primo Triumphus vespere corrui:
Et sæpe victores Corymbi in
Funereas abière taxos.*

*O digna magno progenies Patre!
Sublime pectus, non puerilium
Pectus Trophæorum, & Poloni
Emeritum radios Honesti!*

*Seu te benigni sideris balitu
Fecunda Virtus in Lechicas rudem*

LECHIADOS

Effudit auras, sive magni
 Ipsa soror pugilem Gradivi
 Inter severum murmur & horridas
 Nutrivit iras. Te cupido Patri,
 Cruenta nil olim timentem
 Tela, nec Ædonio tepentes
 Thoraces imbri, sapè trementibus
 Nutrix futuri præscia roboris
 Porrexit ulnis, & viriles
 Supposuit puero sagittas.
 Tunc post recentis classica pralii
 Adbuc minacis per pharetras Patris,
 Torvosq; reptasti per enses,
 Et nimio calidas cruore.
 Jam curiosis, tunc etiam ferox,
 Hastas & arcus tendere brachiis
 Non pertimescebas, Paternam
 Spem teneris animans querelis.
 Quantus Polonis fixibus Hercules!
 Quantus secundi Nominis Annibal,
 Jasong; crescebas! Gelonis
 Excidium minitans Mycænis.
 Sed te rapaces crediderim solo,
 O Magne vixit terror Amuratbis!
 Laudisq; maturumq; Fama,
 Ocyus eripuerè cœli,
 Ne quid supremis nubibus altiùs
 Ipsog; majus sub Lechicis polo
 Vernaret astris. Sic capaces
 Invi diæ rapit hora moles.

Severa sed quid Fata? quid invidæ

Contra virilis stamina gloria

Possent sorores? Vivit olim

Immemorem superasse Lethen

Connixa Virtus. Sola nequit mori,

Quæ bellicosus immoritur jugis

Fortuna, cœlestique magnum

Et tumulo caput æquat orbi.

Utcunq; mœsta sub penetralibus

Arctaris urna: te tamen integra

Seges Coronarum & Polonum

Perpetuo decus ambit auro.

© Christiani roboris & sacri

Evulmen Gradivi! te Latij graves

Elevêre, Vladislac, Mitra, te-

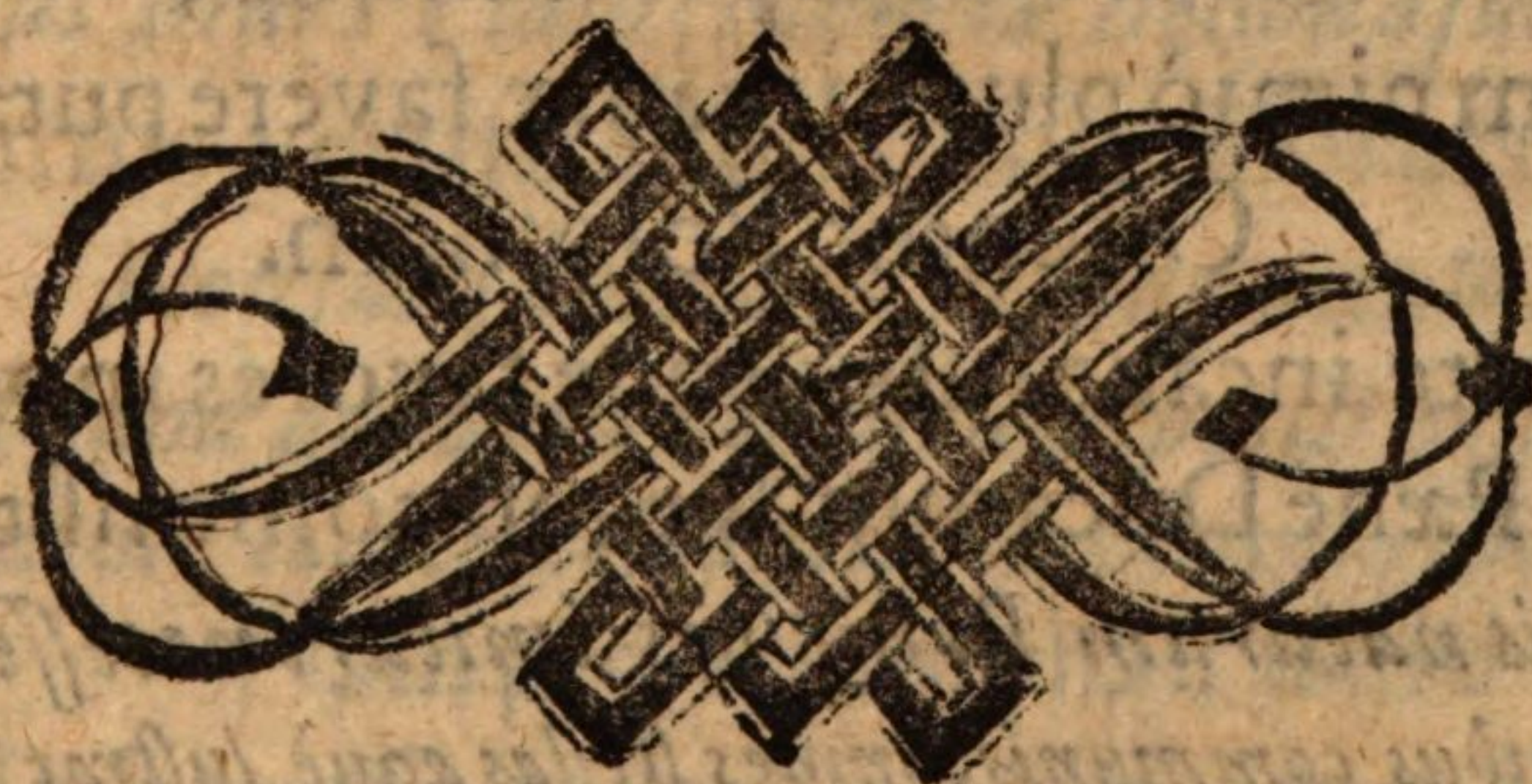
Ausonij diadema Patris.

Frustra recisi fœderis impium

Te damnat hostis, Dum fera publico

Tyrannis instat, singulare

Arma queat colibere fœdus.

LECHIADOS

CASIMIRUS II.

P Aternis Fraternisque auspiciis felicior, quàm suis,
 Utriusque Fortunam fato quodam temperavit.
 Dubites, plusnè huic Polonia? an ille Poloniæ debuerit?
 Primū tamen hoc demeritum Casimiri in Poloniam fuit,
 Quòd, pendente inter Spem metumque Regni Fortunâ,
 Ad felicitatem suam cogi debuerit.
 At non primum Poloniæ in Casimirum meritum,
 Quod renuenti Sceptrum toties ingesserit.
 Sed verò, *rarò benè respondent malè coacta ingenia.*
 Infra Spem & expectationem;
 Mox & infra suorum æstimationem abjectus,
 Fratris desideria irritavit veriùs, quàm sedavit.
 Nunquam Vladislaum magis se amisisse sensit Polonia,
 Quàm cùm imperare Casimirus cæpisset.
 Ut diutiùs ille desideraretur; iste fecit.
 Quippe angustiore, quàm ut duorum Populorum
 Amores caperet animo;
 Dum nimio plus Lituaniæ favere putatur,
 Offendit Poloniam.
 Aut certè incautè utriusque favores moderatus,
 Pænè Ducatum Regno commisit.
Solis naturam Principes imitari necesse est:
Qui omnibus communis, omnes stellas aequè lustrat ac illustrat.
Aliàs, quidquid singulari Principis favore uni impenditur,
Omnium jactura est.

Ita distra-

Ita distracto inter amores & odia imperio,
Utriusque gentis arbitriis fluctuantem permisit Majestatem:

Et dum alterutri impari se conatu impendit,
Parum abfuit, quin utriusque dispendium fecisset.

Tot suspicionibus Regni auspicia infamata,

Nihilò secundiores habuère successus.

Difficile enim est, malè initiata arbitria corrigere.

Nescio, quid adeò fatidicum Principum Principiis inest.

Ex illis ut plurimum æstimantur.

Nullibi magis præjudicia valuère.

Diuturno cum Crucigeris Marte implicatus,

Varium cum illis bellum multis annis

Traxit veriùs, quàm gesit.

Mariæburgum, aliaque Regni propugnacula ab hoste occupata,

Auro maluit redimere, quàm ferro.

Sive, quòd magis parcendum fuerat suorum sanguini,

Quàm æri:

Sive quòd *nulla machina oppugnandis arcibus potentior,*

Quàm Pecunia.

Sæpiùs Mars Pluto; Moneta Bellona succumbit.

Nimis verum illud Philippi oraculum:

Non satis tutum id propugnaculum,

Ad quod auro gravis Asellus possit penetrare.

Prosperiore tamen bellum id coronatum fuit successu:

Nam pro triumphali lauru

Herbam Oleamque porrigente hoste;

Ad Regios pedes provolutus Crucigerorum Dux,
Maluit Polonæ lenitati succumbere, quàm ferro.

Id est, cecidit ne cæderetur, aut caderet.

Cæterùm Fortunæ suæ nec omninò capax, nec potens

CASIMIRUS,

In multis visus est alienæ magis felicitati laborare,

Quàm suæ.

Crebris exactionibus non minùs sibi, quàm suis gravis;

In plerisque quæ gesfit bellis,

Aureâ Cæsaris Fortunâ caruisse visus est.

Nimirum *belli pecunia nervus est.*

Quis porrò succisis manuum nervis, telum vibret, aut gladium?

Mars sine auro inermis propè creditur.

Inopia argenti validissima arma reddit inermia.

Faventiorem tamen præ Deabus aliis Lucinam expertus,

Quidquid in se desideratum fuerat à suis,

Numerosâ prole explevit.

Rarâ felicitate Quatuor Regum Parens,

Divorum etiam numerum auxit.

Divo CASIMIRO inter Coelites relato,

Nomen suum in Filio dedicatum cœlo intulit.

Fato ejus accensus in ære Cometes, ferali crine præluxit,

Coelo funebrem ei facem præferente.

Immo & tres Soles in cœlo exorti,

Occasum ejus illustrârunt.

An quia Polonæ Serenitatis orbitatem

Tanto

Tanto fœnore Superi vellent reponere?
An quòd plurimas Regno impendentes calamitates
Impensius Mundi Oculus cuperet deplorare?
Sedit in Solio annis quinque supra quadraginta,
Elatus Anno Christi, M. CCCC. XCII.

CASIMIRO III.

PANEGYRIS LYRICA.

ODE III.

J Agello! magnis Optime, Maxime
Jagello Fatis! sidereos tibi
Plausus, coronandasq; latè in
Sarmatici statione cœli

Insculpo laudes. Ut procul aurea
Hinc inde vastis sidera passibus,
Totumq; cœlorum lacunar
Ad docilis pia jussa scalpri

Feruntur ultrò? te patiens styli
Arctos coacta nubis anbelitu
Suspirat, Arcturumq; & ipsas
Plejadas Geminosq; festo

Præcurrit igni: Te Borealibus,
Quamvis severo candida frigore,
Effinget inscriptum pruinis,
Et Getica super arva bruma

Pugnata quondam prælia Dacicis
Narrabit agris. Te Pomerania,

Te Culma, Micbaloviaq,

Nunc etiam fremit ora terra.

Hic sempiternas, hic tibi, maximis

Jagello Regum major adoreis,

Inscribo laudes; hic disertis

Vulneribus cupidos secari

Apollinaris verbere pectinis

Sculpo Planetas. Te placido Phanes

Demulsit ore: te cruento

Hospitium potius Gradivo

Blandum coruscis postulat ignibus.

Te Sphaera magni poscit Orionis,

Torvig, si placet, Boota

Sidereum tibi servit astrum.

Te subjugatis Ursa minor Polis,

Tuig, quondam testis & arbiter

Arcturus orbis; te patienti

Magnanimis celebrem tropheis

Invitat astro. Jam tibi subditus

Ister negatum cum Borealibus

Feudum procellis, obsequenti

Fundit aqua, dominumq, rursus

Agnoscit aurum. Te pedibus minor

Bobemus olim spontè cadentibus

Adorat armis, & clientes

Cum Trabeis Solioq, Mitras,

Regniq, totum pondus, & aurea

Formidolosi culmina Pannonis,

Fascesq, Fasciumq, leges,

Alma tuo dicat Alba nato.

Hinc

*Hinc illa tandem se tibi testibus
Inscripta pandet gloria litteris,
Totumq; pervagata coelum,
Empyreos tibi pandet orbes.*

*Illo beatum fornice, te meus
Inter faventum murmura nubium
Inscribet ausus, aureosq;
Erudiet tua facta coelos.*

*Hinc te, minorum non sine siderum,
Et purioris plausibus atheris,
Regumq;, Regnorumq; Patrem
Quaq; suis leget Hora stellis.*

*Inducta picto nomina marmori
Plerumque turpi sors quatit impetu:
Hac sola laus durabit olim,
Quam solidi feret ora coeli.*

JOANNES ALBERTUS.

Nusquam splendidiùs hospitatae sunt Musae,
 Quàm in Regio Joannis Alberti pectore.
 Multam eis Adoleſcentiæ partem dedicavit:

Tum ut primum ætatis florem
 Numinibus hiſce deberi edoceret;

Tum ut in ipſo literario pulvere
 Lecturis Principibus inſcriberet:

*Præſtabilius eſſe ornamentum Regio capiti
 A Sapientia, quàm à Tiara.*

Regnare Fortuna quandoq; beneficium eſt: ſapere virtutis.
 Historicis imprimis, Aſtronomicisq; commentationibus
 (Quaſi adeò ſublime ſtudium Reges maximè deceat)
 Impenſiùs delectatus eſt.

*Nullum aſſerens dignius Principe Otium,
 Illo, quod Literarium appellamus.*

Neque humanior Muſarum cultus
 Natam armis indolem effœminavit.

Nec Mars Appollini, nec Bellona Palladi obicem ponit.

Utraque hæc Nomina armata ſunt:

Utrisq; Palma & Lauri communes.

E literario pulvere in militarem arenam digreſſus;
 Caſo fuſoq; Paternis auſpiciis ingenti Tartarorum exercitu,

Utram-

Utramque Laurum, par Cæsari, meruit.
Hungarico tamen Diademati à Patre destinatus,
A Fortuna destitutus est.

Parum aberat,

Quin Purpuram suâ, aut fraternâ cæde fædaret.

Ubi enim Regnandi libido animum pervaserit,

Nulla satis firma cognati sanguinis necessitudo.

Paterno Sceptro potitus, à Fortuna desertus;

In ipso Regni limine in suorum odia impegit.

Non quòd Regno impar videretur,

Sed quòd dignas Throno virtutes, vitia quædam corrupere.

Ita eximiam pulchritudinem exilis sæpè navus infamat.

Ergo majori supra Regnum genio,

Minore infra genium fortunâ visus;

Dum elatiori, quàm Libera gens pateretur supercilio nititur;

Infra multorum vota amoresque jacuit.

Opprimendæ Libertatis frustra ab aliquibus insimulatus;

Tam indignæ opinionis invidiam Calimacho debuit.

Qui ex Italia profugus, dum in Polonia Asylum quærit,

Pessimis eam artibus inficit;

Illius Libertati insidiatus, quæ ne serviret, aut periret, effecit.

Adeò dirum in sinu serpentem alit, qui ingratum recipit.

Eo in plerisque Consultore usus Princeps,

Multis se suorum suspicionibus inconsultò permisit.

Peregrina enim Consilia nunquam vernaculis odiis caruerunt.

Servire alibi nati,

Dum ex genio suo liberæ gentis momenta librant;

Justissimas sæpè incurrunt offensas.
Quis enim Libertorum bene de Libertate arbitretur?

Ita, dum externos Hæphestionas
 Ad meditationum suarum arcana admittit;
 Ipse sibi in plerisque Consul, ipse Cæsar, ipse Dictator,
 Artes Imperii, seu bonas, corrumpit, seu malas fecit nequiores.

Gloriæ & Regni propagandi avidissimum,

Nullibi par Fortuna secuta,
 Magnos ubique magni animi conatus destituit.

In bello Moldavico suismet artibus circumventus,
 Ictoque fœdere fædè profligatus;

Exaggerante dolos dolore multiplici;

Ferales ex hostilibus sylvis taxos retulit.

Hinc tamen, quasi re optimè gestâ, redux;

Cùm Martis Laurum non posset;

Hederas Liberi Patris invalit:

Et fædis Liberalibus fædiora miscuit Floralia.

Par Neroni in Majestatem dedecus admissum,

Pari mulctatum est poenâ.

Quippe Liber in Regno libero nimium liber;

Dum nec cladis suorum, nec sui memor Princeps,

Malè elocatos furores intempestivis relevat amoribus,

Cæco nocturnorum Hilariorum vulnere

Majestatis admonitus, didicit:

Non benè tenebris ejusmodi Regiam Serenitatem committi.

Rarò tutus totus Princeps latuit.

Nec ulla Larva totum Principem tegit.

Non aliter ei quàm Soli latere contingit.

Denique nec foris, nec domi faventio rem Fortunam expertum,

In Turcici belli meditatione mors aggressa,

Insperato fato magna volventem opprescit.

Ne ille tamen inultos Christiani nominis hostes reliquerit,

Ipse pro eo militavit æther, ipsa vicerunt sidera.

Indignissimi Turcæ,

In quos gravius justus furor exardesceret;

Tempestivissimâ tempestate deleti, hybernis frigoribus periêre.

Regnavit JOANNES ALBERTUS non integro Novennio.

Princeps nulli Principum militari gloria secundus,

Sit tantæ Fortitudini par Fortuna respondere voluisset.

JOANNI ALBERTO

P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E IV.

A Pollinari si qua fides metro,
Sub purpuratis sæpe rudes latent
Mentes Tiaris : nec sub una
Sceptra jacent calamiq̃ue Lauri.

Stellata Regem non facit Infula,

Non mista strictis æra securibus,

Non pompa, densatusq̃ue quondam

Vel famulis Honor à trecentis,

*Vel Patriorum jam propè Nominum
Oblitus heres, non radiantia*

*Vel sceptrum, vel stipatus omni
A populo trabeisq; Princeps.*

*Non fixa summo laurea vertici,
Aut variorum sanguine vermium
Mentita vestis, aut videri*

Impatiens nimisq; ferrum

*Illustre gemmis. Qui caput aureo
Frontemque clausit sidere, sapiùs
Mentemque liberumque grandi
Obruit ingenium Tiarâ.*

Hic, cui modesta lux Sapientie

Docto coronat tempora lumine,

Rex esto; subditumq; totus

Non dubij moderetur Orbem

Honore sceptri. Sic tibi, maxime

Olim Poloni Phosphore Nominis,

Musq; Musarumq; cultus,

Sic memores stabilivit annos

Divina Pallas. Te Aonidum frequens

Hinc inde docto exercitus agmine

Ambibat, adstantesq; Libri.

Hinc facilis genius Salustii,

Hinc eruditipagina Curtij,

Tuisq; dignus Caesar amoribus

Et Rege lectore; hinc Latinos

Scipiadas Mariosq; felix

Tibi decoro Livius ordine

Narrabat auctor; non tibi Martius

Versare

Versare Justinos lacertis,

Non Tacitos pudor est eâdem

Tractasse dextrâ, quâ sacra Lechia

Vel sceptrâ nuper, vel faciles regi

Fasces gubernabas, Polonis

Digne caput radiare Mitris.

Sic cûm dolosa fraus mala Dacia

Incauto ferocem robore militem

Et versa jam vexilla propter

Fagineos tibi fudit agros,

Te fracta magna robora Græcia,

Te victus, & mox Victor Anicius,

Cesq; pacavere Canne,

Quas Latij gemuere Fasti.

ALEXANDER.

Par Magno Macedoni nomen;
 Par in plerisque animus, sola impar Fortuna.
 Hanc veriùs luctatricem nactus, quam adulatricem,
 Difficillima initia fausto exitu coronavit.
 E Ducatu Lituanix ad Regnum evocatus,
 Unionem Lituanorum pretiosiore reddidit,
 Quia arctiorem.

Supra alios sui generis Munificus & Liberalis,
 Dum opulenta benè meritis præmia elargitur,
 Brevi effecit, ut plures essent qui mererentur.
Auctis enim præmiis, augentur merita.
 Aliàs, vix quispiam mortalium gratuito bonus est.
 Illud tamen in eo, quorundam calumniatus est Livor,
Quasi non daret beneficia, sed projiceret;
Nec turpissimum vitaret damni genus, inconsultam Donationem.
 Non injusta hæc de Principe querela, si vera fuisset.
Quod datur temerè, beneficii nomen non meretur.
Ea Liberalitas, quam iudicium & ratio destituit,
Aut effusio est, aut jactantia.
 Verùm frustra hæc de alexandro jactabantur.
 Nimirum, nec ipsæ Imperantium virtutes
Censurâ caruere populorum.
Vulgi arbitrium etiam supra Principes est:
Nec quidquam in magna Fortuna difficiliùs,

Quàm omnium se arbitriis approbare.

Laudabilem Parsimoniam sordida tenacitati,
Liberalitatem Regiam inconsultæ prodigalitati

Facile rude vulgus affluit.

Ita tunc fuit non nemo qui assereret,

In tempore Alexandrum fatis succubuisse,

Ne si diutius imperaret,

Omneni Poloniam Lituaniamque prodigeret.

At verò, sic donare Princeps debet, ut semper possit.

Regia Liberalitas nimia liberalitate exauritur.

E Stoici formula,

Sic egenti dandum est, ut ipse non egeas.

Sed facile ab hac calumnia vindicatur Munificus Princeps.

Immortalitatem merituro Principi,

Nullum impendij genus dignius est, quàm quod in suos erogatur.

Nihil se magis habere ratus,

Quàm quod in suorum manibus deposuisset;

Quò plura erogaverat, eò se credidit ditiores.

Neque est cur eam Principi necessitatem imponamus,

Ut rigidiori trutinâ subditorum merita examinet.

Munificus ac liberalis Princeps,

Non aliam quandoq; causam dandi requirit, quàm semel dedisse.

Ne verò Alexander plura posse videretur numerato ære,

Quàm stricto;

Muneratis suorum manibus, Auro Laurum addidit.

Stephanum Moldaviæ Palatinum

Primum è malè occupatâ Pokucia, mox & è vita expulit.

Victus fugatusque, collectum è fuga spiritum expuit,
 Nusquam ab insequentium Polonorum armis securus,
 Nisi suo se sepulchro abdidisset.

Paternis vestigiis Bogdanus insistens,
 Ne à Paterna Fortuna degener esset, armis Alexandri effectum
 At non eadem Fortunâ, cum Tartaris bellatum est.
 Nisi hîc etiam victoriæ nostræ favisse eam dicas,
 Vel insciam, vel invitam.

Centum fermê millibus captivorum
 E Patria abductis, effectum,
 Ut brevi postea à paucioribus prædones Scythæ vincerentur.
 Plurimis eorum millibus à paucis nostrorum trucidatis,
 Anteactæ ignominia labem barbarus cruor, rite abluit.

Ne cladis quidem nuntio in Tauricam dimisso,
 Integram Alexandro jam jam expiranti, victoriam reliquere.
 Qui suorum victoriæ apud Superos interpres futurus,
 Tot funeri suo Inferiis præmissis, latus & ipse Leto concessit.

Utraque palmâ conspicuus,
 Manibus ad cœlum porrectis, victoriam cœlo acceptam referens,
 Victoriarum Domino victorem Spiritum reddidit.
 Id est vicit simul & vixit.

Egit in vita Annos XLVI, in vitta non integros V;
 Cœleste Capitolium triumphaturus subiit,
 Anno triumphatæ mortis, M. CCCCC. VI.
 Compendiosius vitæ ejus Elogium quæris?

Illud accipe,
 Quod olim magno Alexandro, non minor Demosthenes dedit.
*Nihil in fortuna sua majus habuit, quàm ut posset;
 Nihil melius; quàm ut vellet benefacere.*

ALEXAN-

ALEXANDRO
PANEGYRIS LYRICA.

ODE V.

AT non iisdem quæq; nepotibus
Superbit atas. Hac placidum spei
Produxit Augustum; hac Neronem
Et rigidos peperit Tyrannos.

Hæc parcus ira, nec Patrii potens
Furoris Hæres belligero à patre
Abborret & contacta duro
Membra fugit tetigisse ferro.

Tu verò Magni maxima Nominis
Propago, cujus sideris aureo
Afflaris ortu ? cujus olim
Sorte Dea Leebico beatus

Donaris Orbi ? protinus incluta
Te liberali Munificentia

Nutrit aura ; te negare
Difficilis, facilisq; prona

Donare dextrâ Gratia candidis
Gestavit ulnis. Mox ubi Regia
Accensus argento Tiara
Sarmaticum moderaris Orbem,

Tunc & remoti fabula Lydij
Fideliori gurgite Regia

Pactolus immigravit aule:

*Tunc liquido satur Hermus auro,
Inter Poloni littora Vistula
Tandem vetusto transfuga ab alveo
Cessisse, Sarmatisq³ fertur
Munificos decumasse fluctus.*

*Tunc & tuorum robera militum
Nunquam petito munificentior
Accendis auro. Dignus auro
Nempe fuit, cui dulce ferrum est.*

*Illâ beatus caterâ egentior
Virtute Princeps, se propriis potest
Ditare gazis, distributo
In populum pretiosus auro.*

*Qui liberali spargit opes manu,
Servat. Suorum pene fidelius
Arcis reconduntur clientum,
Nec vigili patet illa furto,*

*Qua largiori sorte pecunia
Plenis amicas muneribus manus
Implevit, illam nec latentes
Insidie, nec avara furum*

*Libido tollit. Non licet arduo
Armata rursus fors ruat impetu;
Illasq³ dextra parciora,
Quas dederat, repetisse gazas*

*Non erubescat, non, licet indigam
Extrema vastet Pauperies domum,
Iraq³ Fatorum impotentes
Livor edax populetur ades.*

*Bono elocavit fenore divites,
 Qui per suorum scrinia Civium
 Censuq; Regalesq; nummos
 Et dominum cumulavit aurum.*

*Sic quisq; larga merce pecunia
 Parvo redemptam munere Gratiam
 Mercatur, effusq; Princeps
 Esse potest opulentus auro.*

SIGISMUNDUS I.

Nunquam non amicum Poloniae Nomen,
 Ad Sceptra saepius antea postulatus,
 Regnum meruisse antiquius habuit, quam tenuisse.
 Fratrū minimus, & Maximus;

Postremus & Primus:

Seram naturæ & temporum moram
 Generosæ mentis prærogativâ compensavit.
 Regno plenis omnium suffragiis admotus;
 Recenter partam è victis Tartaris Lauream,
 Unâ cum Fraternali diademate accepit.

Inde etiam dignissimus Regno judicatus,
 Cui militaria subsidia Dux & Miles attulisset.

*Nemo enim Sceptris dignior censetur,
Quàm ille, qui devoto pro Republica capite
Coronam licitatur.*

Regali Ducalique Mitrà sublimis,
Tandem olim concepta de Jagellonibus vota solus implevit.
Quidquid in Fratribus desideratum, hic reposuit.
Quidquid à Fortuna negatum illis, huic delatum.
Ter Magno, immò tunc etiam cùm inciperet, Maximo,
Primum hostem bis Magnum fata objecerunt
Magnum Molchorum Ducem, Basilium Magnum.
Sed ne ita quidem Sigismundo par æmulus;
Ipsâ ejus adventûs famâ fugatus,
Nec Basilium se probavit, nec Magnum.
Vicerit ille, qui venerat & viderat;
Noster hic, cùm necdum venisset vidissetque, vicit.
*Tanti est bellatoribus Nomen Magnum
Et quibuslibet machinis validior præconcepta Opinio.*
Ingentes exercitus ipsa quandoq; Ducis æstimatio exarmavit.
Brevi tamen post Moschovitica expeditio exarsit,
Sopita tum, non restincta.
Ejus incentor & fomes Michael Glinscius.
Qui Regum suorum Liberalitate supra Fortunam evectus,
Turgente, ut fit, magnis opibus animo,
Dum affectati Principatûs suspicionem agrè à se amolitur,
Per iniquissimas æmulorum cædes hostem se Patriæ professus est.
Ita enim plerumque
Privata odia in publicum exarsere incendium.

Mox

Mox mediis desperatis, in extrema quæque præceps,
 Conceptum in Patriam virus Græcâ fide effudit.

Nimirum, vulgata de aliquibus suspicio,

Hostes ubi non invenit, facit.

Immò & grande hinc documentum,

Inconsultis Regum favoribus sua plerumq; dona formidini esse.

Proximus ad animi impotentiam gradus est nimium posse.

Sed brevi didicit perduellis receptator Moschus,

Regnorum bellorumq; momenta

Nunquam bene transfugarum perfidia niti.

Inflatos Tyranni Spiritus parvâ suorum manu deprimens,

Quadraginta Moschorum millia Sigismundus cecidit.

Ita, ut omninò absque Poëtica Auxesi,

Sanguine cæforum infectus Boristhenes, tantam cædem erubuerit.

Basilicam hanc de Basilio magno victoriam,

Scythicæ, Moldavicæ, Prusicæ Laurus secutæ.

Nempè, nulli victoriæ impar,

Nullis hostibus non Superior Sigismundus,

Simul contra Molchos in Lituania & Molchovia,

Contra Tartaros in Russia,

Contra Cruciferos in utraque Prussia,

Contra Moldauos in Valachia & Podolia dimicans;

Tot ubique virtuti suæ Trophæa erexit,

Ut unum fuisse dubitares.

Longinqua diversorum hostium & Castrorum intervalla

Capacissimo pectore complexus;

Dum pugnans alibi, alibi vincit;

Ipsâ sui absentiâ ubique præsens,
Quandam Numinis Immensitatem æmulatus est.

Ejectos è Prussia Crucigeros,
Illius non minùs Prudentiæ, quàm armis debet Polonia:
Plenam illi de his victoriam pollicente Fortunâ,
Utpotè,

Inter erecta à Casimiro Patre de Crucigeris Trophæa nato.

Ita domi forisque Regni sui finibus pacatis,
Armata Christianos inter Principes dissidia,
Consiliis, manu, literis opprimere tentat, aut componere.

Tot Principum Legationibus apprimè cultus;
Visus est non magis nomine, quàm animo
Universum Christiani Orbis MUNDUM unus ipse complecti.

Sacris armis à Clemente VII. insignitus,

Nunquam eis non clementer usus est,

Pullulantem in Balthico littore fidem,

In ipsa herba feliciter opprimens,

Religionis capita in unius capite præcidit.

Felix, si pietatis suæ Heredes reliquisset.

Et probavit tunc illas cujus planè partus esset.

Inter seditiosas tumultuantis plebeculæ procellas nata,

Non minorem in littore tempestatem concitaverat,

Quàm in mari.

Nil enim citiùs Regna secat, quàm Secta.

Nec ulla Novatores rerum suarum sperant incrementa,

Ubi Civium Pax & Concordia excubant.

Tandem annorum & gloriæ satur Sigismundus,

Regalem Coronam, ne à Fatis erepta sibi videretur,

In filiis

In filii caput ultrò transtulit.
Augustius Augusto Regnum concessurus,
Tradere maluit, quàm relinquere.
Fortunatus planè Genitor!
Qui vitâ peractâ vivens,
Paucissimis Principibus felicitate permisâ,
Successoris virtutes non speravit, sed spectavit.
Ne plus ille Fatis deberet, quàm sibi,
Collati Regni beneficium Fato præripere maluit.
Adeò Regiæ dignitatis retinens,
Ut ne vitâ quidem amisâ, inter spolia mortis vittam reliquerit.
Inter summa Felicitatis ejus hoc etiam accipe:
Felicissimis juxta ac fortissimis imperavit.
Habuerit Sigismundo similes Reges Polonia:
Nunquam Reges alii similem Poloniam habuerunt.
Felicissima tunc, Opulentissima, Sanctissima.
Quam ubi talem Sigismundus non invenit; fecit.
Nullâ æternitate non dignus Princeps,
Octoginta duos annos natus,
Majorem Ætatis suæ partem
Gravissimis Regni cogitationibus impendit.
Uno supra quadraginta rerum potitus,
Singulos propè menses singularibus beneficiis distinxit.
Ad Beatitatis Coronam Anno M. CCCCC. XLVIII. evocatus,
Majus meliusque Regnum, quàm acceperat, reliquit.

SIGISMUNDO I.
PANEGYRIS LYRICA.

ODE VII.

QUæ sceptræ? vel quæ Symbola? Regia
Incisa lauro Pierius mibi
Illustrat ardor? quis per ipsa
Sarmatici monumenta cali
Veri tenaces, nec dubias spei
Deducit alas? ibimus, ibimus
Quà cana jam decumbit Ætas;
Quàve pigrum fugiente vitâ
Exspirat Ævum. Quà nimium senes
Inter minorum funera mensium
Totosq; Calorum labores
Et vetula simulacra Luna
Lassantur Anni. Quis tamen bictua,
Sigismunde magna culmen Opavia,
Trophæa, securasq; Lauros,
Quis viridem meliore palmam
Ignoret ævo? quis resonantium
Per federatæ culta Valachie
Sylvam sagittarum? & reducta
E Lechicis nemora alta pilis?
Quis retrò actæ tela Propontidis,
Et illa pulsa prælia Dacie
Æternet? ac majore Versu
Rosfiacos memoret triumphos?

Nos & recepta frena Pokucia,
Mansuetioris carmine barbiti

Dicemus & devicta quondam
Moscheticici juga Starodubi.

Te Rege tandem durior haec tenus
Feroxq; stringi Prussia fervidas
Remisit iras: & Poloni

Lege jugi faciles ligari
Subjecit armos. Te minor haec tenus
Parvisq; strictus finibus, in suos
Et usq; dispensat Vasallos
Magnanimus sua jura Lechus.

Jam tunc vetustis protinus exules
Cessere Fraudes sedibus & simul
Dolumq; desidesq; Luxus,
Et tumidum popularis aura,
Ad usq; Thulen fortibus Ambitum
Proscribis ausis: ô Lechici decus
Mundi Sigismunde! ô Poloni
Nunc etiam bona pars Honesti!

Tibi excitatis ad sonitum tubis,
Victorioso latior assonat
Bellona clamore & trecentis
In numerum sinuata flammis,
Usq; ad tonantis invidiam Jovis,
Tormenta, circum ter, quater, arduo
Accendit igni & fulminatos
Increpuit sine nube calos.

Tunc & tremendum vociferantia
Te bellicosae aëre beatibus,

Festusq;

LECHIADOS

Festusq; telorum tumultus
Non vacuo trepidis timore
Vulgavit oris. Tunc celer illico
Sereniorum Phosphorus aureâ
Prospexit è rimâ polorum,
Et reliquis tua facta pernox
Narrabit astris. Te positâ super
Innexus hasta Mars socio Herculi
Torvoq; laudabat Boota,
Et vigili tibi ter triumphe!
Clamavit igni. Ter tibi sidera
Jo! triumphe! ter geminabilis
Respondit Echo, ter coacta
Ad numerum salière stella.

SIGISMUNDUS AUGUSTUS.

Romano illi, nec genere, nec genio impar,
 Inclytum AUGUSTI cognomen
 Non tam gentilitiæ Lunæ debuit, quàm virtuti.
 BONA, immò OPTIMA Matre genitus,
 BONUSiple & OPTIMUS;
 Parentis Appellationem in morestraxit & animum,
 In Prætecta Purpuræ honore dignissimus,
 Sexagenario Patri in Collegam Regni adsciscitur.
 Debebatur hoc provectæ Sigismundi Patris Pietati,
 Ut filii Regno esset Superstes:
 Debebatur Regiæ Augusti indoli,
 Ut dignus à Patre judicaretur, cui Regno cederet,
 Eoque teste imperaret.
 Nec est cur ætati ejus succenseas.
 Illius acerbitatem morum maturitas compensavit.
 Non benè illa temporum spatiis terminatur.
Ut enim pulcherrima est in Juvene morum canities:
Ita Nihil æquè fatuum est, ac senex,
Qui nihil aliud adferre potest ad probandam ætatem,
Præterquam quòd vixerit.
 At verò præcocem Regiæ Fortunæ favorem
 Nonnihil Fatorum invidia interturbavit.
 Turbulentiora post Patris obitum regni initia sortitus,
 Parum secundis secundi Hymenæi tædis

Quandam Serenitati suæ nubem offudit.

Adeò nec amores, nec odia Principum libera sunt.

Omnes illi affectus Reipublicæ debent.

Tunc etiam palam in Libertatis Comitio Augusto edictum,
Regum Connubia

Regnorum utilitate, non privatâ libidine definiri.

Malè odiis imperat, qui Cupiditatibus suis imperare nescit.

Non diu tamen vox ea sibi constitit.

Regiâ liberalitate placata Libertas,
Brevi post in vota Principis, si non spontè ivit,
Lenissimè (freno scilicet aureo) inducta est.

Quis enim dulci munerum illicio

Nobile capistrum non admittat?

Hoc Rege, si ullo alio, Literarum studia floruère.

Nempe suum

In Augusto Augustum Mecænatemque nactus Apollo,

Nec lauro tum in Polonia caruit, nec auro.

Literatissimus Princeps,

Cùm à *Persona sua* Literarum honores ampliasset,

Totum propè Regnum fecit Literatum.

Ita aspirante Favonio cantant Cygni.

Mores & amores Imperantium, ideâ sunt populorum:

Et omnium in Regno successuum,

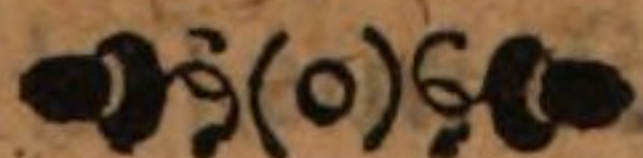
Principis exemplum Anima est.

Nec obfuit Reipublicæ studiis studiorum amor.

Tum etiam patuit, Bellonam & Palladem germanas esse.

Contra Crucigeros eâdem quâ D. Pater felicitate usus,
Ut ille olim Prussiæ,
Ita ipse tunc Curlandiæ & Semigalliæ accessione
Polonicam Majestatem ampliavit.
Nullo contra Moschos bello non victor,
Pluribus sub adeò frigido Jove demessis Laureis,
Tandem victore gladio Oleas messuit.
Armata barbari Septentrionis hyems,
Polonæ virtutis ardore superata est.
Avitum Diadema Augustius posteris relicturus,
Eum illi UNIONEM inseruit,
Cui ex toties ab aliis frustra tentata,
Et ab Augusto demum
Lituanos inter Polonosque stabilita UNIONE
Ingens pretium accessit.
Illud nimirum felicitati ejus Fata debuerunt,
Ut grandes Avi, Parentis, & Patruorum conatus,
Unus ipse fausto exitu coronaret.
Blandiatur sibi de Unionibus suis Erythræum;
Pretiosorem Orbi Sarmatico UNIONEM
Augustus dedit.
Ante se latis, sed pænè jam sublatis Legibus
Suam inspiravit animam; EXECUTIONEM.
Quorsum enim mutæ Legum Tabulæ?
Non illa melius marmoribus, quàm moribus insculpuntur.
Conditæ hæctenus, sed reconditæ;

Sterilibus tantùm servabantur in scriniis.
 Quantam inde laudem meruerit Augustus, hinc metire :
Quòd faciliùs sit leges novas ferre, quàm antiquas implere.
 Humanis legibus sancitis,
 Divinis quoque Regiam manum porrexit,
 Dum Minimam JESU Societatem,
 Regni sui Inquilinam & Civem fecit.
 Nisi mea me fallunt,
 Non inanis augurii hinc acceptum omen;
 Quòd, ut olim in terris JESUS,
 Ita tunc in Polonia JESU Societas
 Sub AUGUSTO nata sit.
 Et AUGUSTANAM confessionem AUGUSTUS proscripserit,
 Qui non aliter se Romano AUGUSTI nomine dignum judicavit,
 Nisi Romanam fidem acerrimè propugnaret.
 Natas inde turbas,
 Palam in Senatu execratus,
 Non leve pondus Supremæ Potestati edicto suo adjecit.
 Ita Regno suo utrinque composito:
 Ne tum quidem, cùm vivere desinendum erat,
 Non AUGUSTUS futurus;
 Poloniam florentissimâ pace beatam reliquit.
 Id est, Jani Templo occluso, par Romano Augusto æmulus,
 Æternitatis Januam sibi aperuit,
 Princeps omnibus animi & corporis dotibus
 Verè AUGUSTUS.

SIGISMUNDO AUGUSTO

P A N E G Y R I S L Y R I C A.

O D E VIII.

O *Martialis gloria Lechia
 Multo petita sanguine faustior
 Auguste, Libertatis Heres,
 Sarmatica grave fulmen ira!*

*Tibi superbo vidi ego cardine
 Nubes, & axem Solis, & igneas
 Latè retrocessisse stellas,
 Cùm rutili per inane cœli,*

*Mundi sonoris non sine plausibus,
 Te laureatus Rumor eburneis
 Vectaret alis & curules*

*Ipsè tibi meliore loro
 Frenaret Horas: cùm tibi gemmeus
 Corusca temo nubila scinderet,
 Cœlumq, pallentemq, Lunam,
 Et trepidi radios Bootæ*

*Ter pronus Ister, ter tibi subditis
 Nutavit acer Vistula fluctibus,
 Chronisq, Baltbisq, & supino
 Littora detumuerè fluctu.*

*Ipsiq, tandem ter tibi puriùs
 Fluxère fontes, ter tibi vitreum*

Hinc inde substravère collum

Varta celer, celer & Raduna.

Tunc floridorum colla cacuminum

Crispo comatam gramine protinus

Flexère cervicem & clienti

Fronte pigram pepulère terram.

Quin & minorum satrapa collum

Tibi superbas Carpathus Insulas

Curvavit, immersumq; celsâ

Nube caput, nimiosq; sensim

Submisit armos. At simul aureos

Postquam Poloni Veris amantior

Demittis in terram jugales,

Perq; tuos leviores plantâ

Incedis agros, ilicet ad leves

Passus secuta purpureis rosa

Risère labris & pudicâ

Sarmaticos viola per agros

Luxère pompâ: tunc fluidis Ceres

Ornata culmis, non modica super

Se fudit annona & bibaces

Pannonico tumuère ripa

Fontesq; vix. Te teneris adhuc

Heres bonarum gloria mentium

Invasit in cunis, tenelloq;

Ipsa Mitram imposuit clienti.

At serò, quamvis tunc etiam puer,

Vix dum decenni Sole ferocior,

Nativa dispensas valenti

Sceptra Lecbo, dominosq; parvâ,

*Sed jam capaci, jam sibi consciâ,
Fasces gubernas dexterâ & impiger
Viviq, successor Parentis,
Teutonicum superas Magistrum.*

*Quis vi potentis non sine prælii
Asserta Leebis mœnia nesciat?*

*Quis bella? Moscbuæq, pubem
Sollicitis trepidam catervis?*

*Quæcûm decenti Fama perennior
Inscripsit auro, non ego desides
Frustra fatigabo Camœnas,
Non resides tenuabo chordas.*

HENRICUS VALESIUS.

Principem nasci casus est; Virtus esse.

Henricus tamen Valesius
 Nativa Sceptra Polono Diademati prætulit.
 Summo totius Regni apparatu Throno illatus,
 In tantâ Auri armorumque luce,
 Unicam quâ fugeret viam didicisse visus,
 Pulcherrimas spes turpiter elusit.
 Accepto fraterni Leti nuntio,
 Alternâ Castor Pollucem morte redempturus,
 Polonâ serenitate ultrò se spoliavit:
 Et ne hereditario Sceptro privaretur,
 Integram Valesiani nominis Fortunam nobis subtrahens,
 Ne primam quidem ejus distyllabam Polonis dedit.
 Sed heu! nimium è solo Solioq; nostro Præceps,
 Dum Sarmaticis se subducit amoribus,
 In odia suorum ultrò incurrit.
 Post inita Hereditarii Principatus auspicia,
 Suo demum sanguine Purpuram tinxit,
 Aceffusis parricidali ferro visceribus,
 Multos in Orbe Christiano fecit Haruspices.
 Agite, sedulò exta hæc inspicite, Principes;
 Iis consultis, dispicite,
 Quonam delectu favores vestros dispensare debeatis,

Dum

Dum nimiùm fidenter alienæ fidei se Henricus permittit,
Ipsa in Amores suorum effudit viscera.
Ita non malus aliàs, nec infelix Princeps,
Si unicum exitum excipias,
E vita non tam exivit, quàm exclusus est.
Cùm Regnum nostrum deseruisset,
Suæ felicitatis usum nobis,
Sibi faustiore vitæ clausulam invidit.
Si tamen Immortales Fatorum Fasti lituram non admittunt;
Ignosce Henrico tuo Polonia.
Adeò crudeli Fato è vita exterminandus,
In Patria percussorem quærere debuit.
Illam etiam laudem
Encomiis suis Sarmaticus Candor adjecit,
Quòd, etsi aliquos Regum,
Quos ipsa impietas proscripserat,
E folio ejecimus;
Nullum tamen è vita.

DE HENRICO VALESIO

ODE VIII.

SI doctiorum non vacui pedum
 Apollinari pectine præpetes
 Metimur & passus & altum
 Aonia stadium palestra,
 Assurge magnis prodiga passibus
 Poëticorum non humilis pedum,
 Assurge, transfugamq; Regem,
 Calliope, citius libratis
 Sequære metris. En dociles adhuc
 Vestigiorum semita notior
 Monstrat cicatrices, iterq;
 Historicis patet omne chartis.
 Sistetis ebèu! sistite candida
 Valesiani Lilia Stemmatibus.
 Quid Sceptra? quidvè in vos Tiara? aut
 In Patrium Lechicus nitorem
 Peccavit Orbis? quid Procerum favor,
 Et liberorum gratia Civium,
 Divaq; Libertatis olim
 Grande suis diadema gemmis?
 Sistetis ebèu! sistite Lilia:
 Vos tota mæstis Lechia questibus;
 Vos Sceptra fraudatiq; Fasces,
 Et viduus revocat Senatus.

*Sed quid citata precipitem fuga
Jam panè fesso carmine persequor
Regem? fatigatumq; plectrum &
Pierios malè lasso passus?*

*Ad Fata Princeps si rapitur sua,
Non Phoebus illum, non resonabiles
Musq; vocalesq; chorda,
Non querulum revocabit aurum.*

*Ergò dolosi nobilis Hostia,
Henrice, ferri, nunc etiam tuos,
Quacunq; te serenus aether
Parte tenet, foveas Polonos.*

STEPHANUS BATHOREUS.

Suo coronatus in nomine Princeps:
 Antequam Regium Stephanoma accepisset,
 Rex animorum esse jam poterat Stephanus.
 Primus è Stirpe sua Regali titulo insignis,
 Nec Fortunæ, nec Lucinæ Sceptrum debuit,
 Sed Virtuti.

*Virtus quippe Reges parturit, non Natura.
 Nec minùs gloriosum est Regnum nancisci,
 Quàm Regem nasci.*

Facestant Regum & Fortunæ mancipia!
Non semper minori discrimine Princeps sumitur, quàm queritur.
 Attollant alii Successionis Elogia,
 Quibus pessimos etiam Principes tolerandi
 Fatalis necessitas incumbit.

Optimum quemq; Electio aut invenit, aut facit.
 In Transylvanico Principatu regnandi rudimentis exactis,
 Pertor bella & victorias
 Nominis sui famam Orbi commendavit.
 Patriâ, Fato reliquæ Christianitatis, jugo Turcico pressâ,
 Solus Stephanus Fatis dignus visus est,
 Qui non modò se suosque in Libertatem assereret;
 Sed alienæ etiam Libertati præesset.
 Parum erat præesse, prodesse etiam voluit.

Æquisimus Polonæ Libertatis Arbiter,
 Ne in turpem licentiam degeneraret,
 Svaviter imperando effecit.

*Vix enim quidpiam Liberæ genti odiosius,
 Quàm violenta imperia.*

Spontè sequentur, si duci se sentient.

Si violenter traxeris, recalcitrabunt.

Ita & generosiorum Equorum ferocia
 Freno potius, quàm flagello compescenda est.

Victoriarum auspiciis Æmuli sui fortunâ proludens,
 Maximilianum parem tantæ Appellationi Imperatorem
 In ipso Regni aditu vicit;

Non tam armis, quàm propensis in se suorum amoribus,
 Quâ nulla victoria nobilior est.

Brevi post, ingens nomine & imperio Æmulus,
 Ut capaciorem exercendæ virtutis campum
 Stephano relinqueret,

Non solum solio, sed vitâ etiam excessit.

Et didicit tum Maximilianus, docuit Stephanus;

Captivos etiam quandoq; imperare posse.

*Ac sæpenumerò tantundem itineris ad Coronas restare
 E carcere, quantum ex palatio.*

Ita tum Stephanus Maximilianeis olim vinculis pressus,
 Prope è C A R C E R E ad Bravium & Coronam pervenit.

Novit quippe compedes in Coronas recudere Fortuna,

Uti & Coronas in compedes refingere.

Regum Diademata parum distant à vinculis:

Immò vincula sunt.

Jo! Polona Libertas triumphha!

Ut à Regibus tuis magis æstimeris ac tracteris modestiùs,

Plerique ad Fasces tuos

Per Carceres & vincula initiati sunt.

Ita tum Stephanus, victoris quondam sui victor ac æmulus,

Regni sui auspicia

A pacandis placandisque Civibus exorsus,

Ipsâ suâ serenitate turbatæ Patriæ sudum fecit.

Quippe, ut in Homine, ita in Republica

Nunquam absq; gravi periculo intestina convelluntur.

Et quia post elusos Amores

Principis arma experiri placuit,

Innocenti planè, quia Civilis sangvinis parcissimo ferro,

Rebellium pervicaciâ castigatâ,

Non priùs de perditis hostibus,

Quàm de servatis Civibus triumphavit.

Quod mirère, excussis cum ferro seditiosorum odiis,

Victis sui amorem aut imperavit, aut extorsit.

Aliàs, non benè succedunt nati inter arma amores.

Rarò victi victores amant.

Balthicorum fluctuum procelloso tumore depresso,

Sævam armati Septentrionis Hyemem

Martii Spiritus ardore dissolvit.

Nulli non victoriæ capacissimo Bellatori,

Amplioris triumphi materiem

Magnus

Magnus Molchoviæ Tyrannus concessit.
 Calidissimus sub adeò frigido Jove hostis,
 Domi forisque crudelitate fatigatâ,
 Dum Armis nequiores Artes sociat,
 Vicerat, nisi in Ulysses incidisset.

Integro triennio triumphatum veriùs, quàm pugnatum,
 Sæpè tum invadere hostem, vincere erat & fugare.
 Prudens Fabii cunctatio, ferventi Annibalis genio temperata,
 Præcipuum tot victoriarum auspiciu fuit.
 Nimirum, *nec lentè, nec temerè vincendum est.*

Impetu & Consilio militaris Fortuna sospitatur.
 Et verò, artibus ejusmodi victa est Cœli & Tyranni sævitia.
 Ipsa propè rigidissimi Climatis elementa expugnata, ostendêre:
Masculæ virtuti nihil esse invium.

Captæ ac dirutæ munitissimæ arces,
 Cùm pro adeò mala causa nec ipsa terra stare posset:
 Fugatus in Regni interiora Tyrannus,

Tota Livonia

E teterrima servitute in Polonam Libertatem vindicata,
 Hostili perfidiæ fatale monumentum,
 Stephani virtuti immortalè Monimentum erexit.
 I nunc, omninò jam appellationis tuæ incapax Basili:
 Natalium tuorum claritudinem
 Bathoræ nobilitati frustra prætulisti.

Satis clarus est apud timentem, quisquis timetur.
Regi propior est, qui timeri meruit; servo, qui timet.
 Nihil tamen Moschica mancipia magis in stuporem rapuit,

Quàm

Quàm insolita victoris Clementia.
 Ut dignus planè ab ipsis hostibus eâ victoriâ diceretur,
 Quâ adeò moderatè ulus fuisset.

*Nihil nimirum propius Divinitati est,
 Quàm servare eos, quos perdere potuisti.
 Novum victoriæ genus est, scire parcere;
 Meretur veniam victus hostis, cum petit.*

Ita non minus victis hostibus,
 Quàm pravis quorundam de se opinionibus in triumphum ductis,
 Triumphale nominis sui Erymon Stephanus implevit.
 Id est, ultra victoriam usum vincendi protulit.
Facile est bono Principi, suorum judicia corrigere.

Plerumq; affectus humani, eventibus mensurantur.

Idem tum feliciter præstitit Stephanus.
 Sinistras quorundam opiniones dexterrimis virtutibus correxit.
 Par omninò, immò major jam Regno æstimatus,
 Cujus amplitudinem ampliasset:

Cujus integritatem
 Non propugnasset tantùm, sed etiam propagasset.

Sago cum Toga permutato,
 Etiam extra Castra nulli non militans virtuti,
 Omnium satellitio Regale Solium munivit.

*Nempe unica virtus Coronam non implet.
 Ceteris hominibus singulae ferè virtutes sufficiunt;
 Pauciores Princeps habet, nisi omnes habeat.
 Justitiæ non alumnus æquior, quam arbiter,*

Regio Tribunali à se primùm instituto,
Augustiorem in Regno nostro Areopagum excitavit.

Id est, tot Atlantes, quot Judices,
Ingenti Regiæ Potestatis Cœlo suffecit.

Ne alicui suorum deesse videretur,
Tot pro se uno Proreges creavit.

In bello Mars, in pace Apollo:
Sublime ingenium nec diademate, nec galeâ oppresfit.

Honestâ pacis otia consecraturus,
Virtutum ac Literarum præsidia Patriæ providit.

*Frustra nimirum Regni quieti consulitur,
Nisi suum Religionis pondus rectâ Civium institutio adjiciat.*

Et quia ut plurimum affinis ignorantia nequitia:
Illud imprimis Stephanus cavit, ne rudibus imperaret.

Nempe, sui cuiq; Amores formant mores.

Literarum amantissimus Princeps,
Cum & ipse non vulgari eruditione imbutus fuisset, non tinctus;

Omnes in Regno suo voluit Literatos.

Hinc Academia Vilnensis in Lituania,

Claudiopolitana in Transylvania,

Orsæ, Polocii, Derpati, Albæ Juliæ,

Florentissima omniscia eruditionis Collegia,

Sub cura & Magisterio Societatis JESU erecta,

Suum in Stephano Parentem habuere.

Religiosis Societatis JESU Tyronibus

Asceticam Academiam

In ipso Divi Cognominis sui Lymocomio,
 (Nam ubi commodius Mundo mortui degerent)
 Cracoviæ, in Principe Regni urbe erexit.
 Maeste hâc Liberalitate tuâ, Mæcenas Augustissime,
 Quamdiu suus Religioni & literis Honor erit,
 Tamdiu Nominis tui vigebit memoria.
 Ut desint cætera, quæ te Æternitati insinuent,
 In erectis à te lacris profanisque Lycæis,
 Nunquam munificentia tuæ Præcones senescunt.
 Hoc est beneficia dare, non perdere.
 Hoc inquam est, nunquam morituræ virtuti,
 Vivas spirantesque columnas erigere.
 Absistant Mausolea & Ægyptii Obelisci;
 Tuo Nomini, tot animatæ Pyramides æternùm stabunt,
 Quot in Regno nostro ingenia erexisti.
 Nec est cur te absque Posteris decesisse doleamus.
 Parem tanto Parenti Sobolem dare Naturâ desperante,
 Inauctorata Religioni Sapientia,
 Tam numerosos tibi educabit Nepotes.
 Religionis, Literarum & Patriæ Pater,
 Omnes in Polonia Cives, Liberos tuos reliquisti.

STEPHANO BATHOREO

PANEGRIS LYRICA.

ODE IX.

Q Vis ille tandem Victor in arduam
 Per subjugata rura Livonia
 Assurgit bastam? Moschicosq;
 Pannonico metit ense truncos?

Hèu quanta campis! quanta madentibus
 Clivis & agris! quanta jacentium
 Messis cadaverum, à Polonis
 Non iterum ferienda dextris?

O bellicosi gloria Pannonis!
 Ungaricorum gloria siderum!
 Invicte, quàm bello, quàm amœnis
 Cincte caput galeamq; lauris;

Auguste stricto Ductor acinace,
 Auguste sceptro: nam tibi Regij
 Auriq; bellacisq; ferri &
 Parvenia ratio & furoris.

Tibi nivalis frigora Parrhasis,
 Et Tauricana canicies plaga,
 Et Alba, Babiniiq; colles,
 Skowronij juga celsa Montis

Stravère latè: te propè cernuus
 Acclini adorat vertice Carpatibus,
 Isterq; nil parvum locutis
 Bathorium geminat procellis.

*Quanto Gedani praelia & horrida
Superbientum tela rebellium*

Diffringis ausu? & subjugata

Teutonicis tegis arma bustis,

Et arva truncis? Cùm tibi supplicat

Quondam Polonis mitior ensibus

Teuto, verecundaq; capti

Baltbidus erubuere ripa.

Adbuc Poloni conscia praelij,

Olim recisis albicat ossibus

Borussa tellus, quæ coloni

Cùm steriles subigunt severo

Ligone glebas, fortibus eruunt

Hinc inde rastris, & cariosius

Mirantur invenisse telum,

Aut viduum sine crine mentum.

Adbuc Lecbei tristior imperij

Neptunus, amplum non humili Vado

Fundit tributum, nec Polonis

Se se iterum graviore fundo

Opponit armis. Te memores adbac

Lacusq; sylvaq; & malè pendulis

Induta vel querceta truncis,

Vel tremula didicisse pinus

Laudantur ultrò. Te sibi Baltica,

Cùm Sol pudicis surgit ab Indiis,

Mussare narrantur procella,

Te vetula memorasse frondes.

Tibi eruditi Laurus Apollinis,

Et sacra Musis Pergama, tinnulo

Loquuntur auro : Te tuorum

Turba minor resonat Quiritum.

Vivis, Polona, vivis adhuc Parens

Auctorq. fama. Quem Superum favor,

Amorq. claravit suorum,

Nil tetrici payet ora Fati.

SIGISMUNDUS III.

Huic amores lacrymasque debes Polonia:

Quem æternum non flere non poteras,

Nisi toties fato superstitem in tot filiis habuisses.

Inter injusta Parentum vincula, in Patruī carcere natus,

Hoc est alieno infortunio infelix,

Immislos à Noverca sorte dracones in cunis,

Novus planè Hercules præfocavit.

Nunquam infelix,

Nisi cùm necdum felicitatem suam corrigere posset.

Ergo bis planè captus:

Gratias Fortunæ Patruoq. egit,

Quod tam arctis fasciis

Ad regendam liberam gentem se initiaissent.

PATRE JOANNE

Nn 3

Sveco-

Svecorum, Vandalorum, Gothorumque Rege natus:
 MATREM CATHARINAM JAGELLONIAM
 Sigismundi Primi Poloniæ Regis filiam nactus;
 Ab utroque Parente, Augustum Regii sanguinis splendorem;
 A Matre, cum Jagellonia Pietate
 Christianæ fidei amorem
 Pro Patrimonio accepit.
 A Patre, Regum [si unicam fidem excipias] optimo,
 In sola Religione,
 A Matre [sine omni exceptione] Reginarum pientissima,
 In solo sexu feliciter degeneravit.
 Et ab hac quidem,
 Cum primo lacte ita Orthodoxæ Fidei amorem hausit,
 Ut verè ei in sanguinem abiisse videretur.
 Nam monitus Puer adhuc,
 Ni Catholicæ Religioni valediceret, *Regnum se aliquando amissurum:*
Vitam etiam, intrepidus respondit.
 Satiùs ducens, Æternitatis tæniâ absque capite,
 Quàm cum hoc, Romanæ pietati rebeli,
 Regali diademate Coronari.
 Sed *nunquam Cælum clientibus suis deest.*
 Intentata Regni jactura, ampliori Regno fuit compensata.
 Vix dum Adolescentiam egressus, jam sceptro maturus,
 Fatalem Jagellonici sanguinis occalum
 Verus ex Matre JAGELLONICIS, ortu suo reparavit.

Ut res

Ut regnaret, totius Regni votis invitatus,
Per Æmulum à Cœlo & Fortunâ propitiâ depressum,
Regale Solium conscendit.
Pugnatum est pro Sigismundo faustis avibus;
Quia candidis Aquilis, contra nigras.
Victum, fugatumque ipso certaminis initio Maximilianum,
Ne deesset, cui parceret,
E fuga retractum, duci ad se voluit.
Deductum liberali veniâ triumphavit.
Adeò ut dignum Maximilianus judicaret,
Cui Regnum ultrò cederet,
Nisi id jam fecisse cogeretur.
Pro Hoste, Hospes; pro victo, brevi postea affinis,
Non herbam solum, sed Myrtum etiam Sigismundo porrexit.
Adeò palmari victoriâ Regnum inchoatum,
Per continuas postea victorias deductum est:
Non hostium modò, sed Fatorum etiam & Temporum;
Quippe magnâ magis Fortunâ, quàm constanti usus
SIGISMUNDUS,
Capacem suæ virtuti campum dari sibi gratulatus est.
Augustior enim Principis gloria, ad arbitrium Fortunam fingere,
Quàm perpetuò obsequentem experiri.
Bellavit læpè, vicit semper, triumphavit nunquam.
Non quòd imparem se cuilibet triumpho sentiret,
Sed quòd diceret,
Melius esse victoriæ meritum, quàm præmium.

Quan-

Quanquam ita pulcherrimè de seipso triumphavit semper.

Pulchrius nimirum est, ipsam vincere victoriam

Et captivum in triumpho triumphum ducere.

Hostium nullum acriorem habuit, quàm sui sanguinis,

Ericum in Svecia, Carolum in Livonia, Patruos:

Gustavum Adolfum Patruelem in Prussia.

Vix enim ulla magis robusta sunt odia,

Quàm ubi cognati sanguinis venas regni libido invaserit.

In priores tamen perpetuâ felicitate, terrâ, marique usus:

Gustavum, fluctuante aliquomodo Fortunâ,

(Immò cognati sanguinis indulgentiâ ac miseratione)

Atrociori Fato remisisse visus est.

Sæpiùs indignante Regiæ lenitati Libertate,

Quod toties ei parcere maluerit, quem perdere potuisset.

Veriores in hostico victorias profecutus,

Moschoviam non ferro magis, quàm cœlo suo armatam,

In occupata illius Metropoli impugnavit ac expugnavit.

Duce capto, Exercitibus profligatis,

Adeò ut inveniri ampliùs qui vincerentur, non potuerint.

Didicit gens perjura,

Injustæ rebellionis præmia ruinam esse & excidium.

Smolenscum, Avo per fraudem à Moscho ereptum,

A Nepote Poloniae restitutum,

Sigismundi Primi damna Sigismundo Tertio sarciente:

Centum annorum servitutem unius biennii Fortunâ excussit.

Turcarum Scytharumque copiis sæpiùs profligatis,

Magnæ illi de Osmano victoriæ prælusit.

Universam septennalis apparatus molem solus ipse

Non feliciùs sustinuit, quàm represit.

Ne vano

Ne vano nomine Polonia TOTIUS CHRISTIANITATIS
MURUS & ANTEMURALE diceretur,

Si unquam aliàs alibi, tunc sub Chocimo effectum.

Quadringentis Turcarum,
Centum viginti Tartarorum millibus,
Exili suorum manu profligatis,
Sexaginta hostium millibus in acie cæsis,
Ex ingentibus Barbaricorum cadaverum molibus,
Inexpugnabilem suo & Christiano Orbi vallum
Contra Othomanicam impotentiam erexit,

Patuit tum (quod ait ille)

Ad occupandum Orbis terrarum Imperium,

Vires Osmano, cupiditatem Sigismundo defuisse,

Atque tum primum agnovit Polonia,

Vires suas nulli Potentiæ non pares esse,

Quoties cum nacta fuerit Imperatorem,

Cui tanti Regni moles, tutò fidenterque incumbat.

Ita tum quidem auspice Sigismundi Fortunâ,

Asiâ, Africâ, Europâ, bello unico superatâ,

Didicimus non inani fato,

In capaci Sigismundiani Nominis ambitu,

Totum latuisse MUNDUM:

Ut nimirum, Orbis totius in campo illo victor,

Triumphatum Mundum nominis sui omine traheret;

Civili aliquando Marte impetitus,

(Nam & in hunc eum scopulum Fortuna adegerat)

Impia Caligulæ vota pio affectu innovavit.

Unicam & ille Civibus suis vovebat cervicem;

Non ut Libertati jugum imponeret,
Sed ut uno omnes sibi conciliaret amplexu.
Verùm, cùm præter tot capita, plures eis fuisse manus expertus est:

Pro quibus, & cum quibus sæpe antea,
Ipsos postea superavit.

Dubium armisne magis? an pietate?
Scirent nimirum, toties se victores esse,
Quoties suis sub auspiciis militarent.

Boni tamen Principis ratus, malos etiam servare Cives:

Pro triumpho habuit, rebellibus pepercisse.

Hoc erat victis potius vincere, quàm sibi:

Et perire volentibus salutem, vitam invitis offerre,

Ita nullâ sui ævi parte à bello feriatus;

Quia Polonum Herculem nova monstra feriri non sinebant,

Nunquam non vicit, dum vixit.

Denique maturus ævo, maturior meritis Princeps,

+ Vitæ suæ Anno Sexagesimo sexto, quod Principum pauci;

+ Regni Quadragesimo quinto, quod pauciores;

+ Pacato fortunatoque relicto Regno, quod paucissimi;

Finem vitæ, non gloriæ invenit.

Post susceptos è bino Austriacæ domûs connubio

Principes Liberos,

Constantiam Austriacam, secundam Conjugem

Ad ipsum usque tumulum eodem funere comitatus,

Eodem cum ea sepulchro, uno eodemq; die repositus est.

Ne Regali virtute viduus vivere cogeretur.

Ne unquam absque Constantia degeret, cum ea tumulari maluit.
 Felicem te Polonia, quod adeo beatum par una in solio,
 Infelicem, quia una in tumulo aspexisti.
 Sed commune id Regnorum Fatum est.
Ea lege Optimos Principes accipimus, ut amittamus.

SIGISMUNDO III.
 PANEGYRIS LYRICA.

ODE X.

A Surge, muto quid cineri grave
 Cadaver instas? Surge volentibus
*Invierte Sigismunde fatis,
 Et gladio, rigidoque lumbos*
*Accinge ferro, quantus in obvios
 Invierta quondam spicula Bistonas
 Attollis haud dispar, eosdem in
 Myrmidonas Dolopesque eandem*
*Attolle dextram: jam tibi, jam propè,
 Per obserati vincula tinniunt
 Marmor sepulchri: jam Gelonum
 Penè sonat tumulus querelis.*
*Audite magni Thracia murmura,
 Audite Manes! jam resonantium
 Stridor catenarum, & scelestis
 Assonuit Cynosura telis.*
*Jam Thrax reiecto dirus acinace,
 Feroxque Bessus carmina pro dolor!*

*Phebumq; dictantesq; Musas
Barbarici premit ere Martis.*

*Audimur? ebèu! dum loquor, & rudes
Intendo nervos, torva volantium
Procella telorum, & virorum
Rossiaca quatit arva terra.*

*Et, ni timores & dubios metus
Tui vetaret nobile sanguinis
Decusq; pignusq; ò labantis
Magne Parens columenq; Mundi!*

*Quem bellicoso cedere nescium,
Quocunq; surgat robore Bistoni,
Adorat Europa, & potentem
Non humili vocat ore MURUM:*

*Audaciori cui liceat Dabas
Ridere versu? quis Rhodopæiis
Impunè subsultare clivis,
Et Lybicas Geticasq; rursus*

*In arma ducto pectine stringere
Ausit catervas? ò cupidi salus
Mundi Sigismunde! ò priorum
Egregiis stabilita factis*

*Columna laudum! quæis ego per tuos
Rudis Latini carminis artifex
Librabo me pennis triumphos?
Quo referam tua bella versu?*

*Te pervicacis carbasa Caroli
Post capta victæ fata Livonia,
Latè per assertum Polono
Carpathium fugiunt Gradivo.*

Quæ & exprobrantis sibila Nerei,
 Et fulminantùm spicula militum
 Sequuntur, Arctousq; toto
 Oceanus rubet in profundo.

Te Terror olim, jam modo Fabula,
 Emancipati fabula tristior
 Osmanus Orbis, increpatas
 Ante tubas Lechicumq; jussus

Pavere Martem. Ter tibi Thracium
 Cretæ supinis non sine collibus
 Submisit Hænum: ter frementes
 Thessalia tibi flexit arces.

Non ille, quanquam sub Chocimo ferox,
 Millena densi robora Goncani,
 Dabasq; Creteosq; nostrum in
 Excidium stimulasset arcus;

Quanquam remoti tela Coralli,
 Totosq; junctis Massagetæ Scythiis,
 Thracasq; fatalesq; Bessos
 Odrysiis sociasset armis,

Non ille, quondam faustiùs in tuos,
 Sismunde, Lechos sollicitas metu
 Laxavit iras, cùm Gelonæ
 Terga retrò retulere Luna,

Et penè rubris decolor amnibus
 Sese propinquo Danubius Mari
 Infudit, & vulgata totis
 Bella Lycaoniasq; cades

Narravit undis. Quid famularia
 Dicam revictæ culmina Moschæ?

LECHIADOS

*Aut bis triumphatas Smolensci
Et tumulis regeram ruinas?*

*Tunc & cruentis Moscua dicitur
Manasse rivis, tunc nimis piger
Hinc inde successe truncis,
Et mutilas superasse frustra*

*Luclatus bastas: penè stupentibus
Stetisset undis, ni Mareotico
Adjutus à tabo, cruentas
In se iterum rubeo procellas*

*Egisset aestu, tunc & ovantia
Passim reciso pila cadavere
Peltæq, contig, & sepultis
Arva ferunt tumuisse Moscbis.*

*Et hac vetustus, anteq, me prior
Spectabat Orbis; jam modò qua propè
Pugnata, Sigismunde, vidi
Bella canam rigidumq, Fratrem.*

*Te Svecus olim, (nam memini puer,
Cum post tuarum pralia partium
Actumq, post Martem, redibat
Emeritus tua signa Ductor,*

*Et me decennem belligeris Pater
Stringebat ulnis) te popularibus
Adolphus experitur armis,
Et Patriâ tibi cedit undâ.*

*Ille & Gedani littus, & ardua
Circumfluentis aquora Nerei
Frustra coronârat dolosâ
Classe, super trepidosq, latè*

*Sylvam timorum & velivolum nemus
Suspendit undas; sed Lechico Thetis
Accensa feruore, & sub ipsa
Velivolum nemus arsit unda.*

*Heu! nuper illo qualis in aquore,
Qualis fugaces nuper in Aedonas,
Qualis vè in adversos ruebas
Thessalici cuneos Trionis;*

*Talis Polono nunc etiam redux
Assurge campo; talis in arduum
Assurge, Sigismunde, Martem ac
Et acito refer arma busto.*

*Sed hèn! inani carmine Regios
Infesto Manes: Irrevocabilis
Est urna Fatorum, & recisum
Parca nequit reparare stamen:*

*Quin jam tacenti sub tumulo sacer
Quiesce pulvis: Te tuus interim
Inter Polonorum Trophea
Clarat honor memoresq; cura.*

VLADISLAUS IV.

Alexander Sarmaticus, Mars Polonus!

Hujus mentitam Divinitatem,

Illius Majores Nomine ac Fortunâ suâ animos,

Magnus, & nunquam non fortunatus Bellator correxit.

+ Divis, PRIMO & FELICIANO sacrâ die genitus,

Anniversariam utriusque lucem ortu suo illustravit.

PRIMUS nimirum & FELICISSIMUS

SIGISMUNDI Jagellonii & ANNÆ Austriacæ partus,

Immò omnium sui temporis Principum,

PRIMUS & FELICISSIMUS Princeps,

Quâ luce opportuniùs oriretur?

Parem natalibus indolem sortitus,

Nec in pueritia quidquam humile exhibuit, præter ætatē.

Adeò, ut dignum jam tunc Moschovia judicaret,

Cujus humeris totam Magni Ducatûs molem imponeret.

Sed non eguit alienis fulcris ad Magnitudinem

Ingens animus.

Etiam sine Magni Ducatûs titulis, nunquam non Magnus;

Puerilibus auspiciis, universam Moschoviam debellavit.

A domito, ac suis victoriis illustrato Septentrione,

Ad pacandum Orientem digressus:

Maturus in immatura ætate Mars,

Juveni Osmano, juvenis opponitur.

TERROR

TERRORI ORBIS,
 SPES TOTIUS CHRISTIANITATIS
 VLADISLAUS.

Si unquam aliàs, licuit tunc absque assentationis piaculo,
 Orientem in Oriente Principis Fortunam adorare;
 Immò admirari virtutem.

Tot partis victoriis insignitus,
 Magnam Christiani Orbis partem lustrando illustravit.
 Ut nimirum, qui Orbis totius Hostem superaverat,
 In Orbis totius theatro triumpharet.
 Qui Orbis Caput esse Romam non ignorat, dicere potuit:
 Ut victoriis suis universum Orbem coronaret,
 Romam, victor Princeps contendit.

DECUS SEPTEMTRIONIS,

&

FIDEI PRÆSIDIUM

A Summo Christi in terris Vicario appellatus:
 Tituli hujus majestatem totâ vitâ tuitus est.
 Tandem D. Parentis Manibus cœlo illatis,
 In Paternum solium pronis omnium votis elatus,
 Ne Optimi Patris Fatum sentiret Polonia, effecit.
 Nec mirêre Magnum absque æmulo Candidatum.
 Cùm enim tantæ virtuti parem Orbis dare non posset,
 Imparem verò Polonia non admitteret;
 Primus planè absque rivali ambitu Rex,
 Orbis totius meruit suffragium.
 Nempe, *donum quandoq; aliis Regnum est;*

Vladislao præmium fuit.

Augusto meritorum suorum præjudicio securus:

Ægrè precibus suorum vota præivisset.

Magnis nominibus calcata viâ ad solium connisus;

Hastam Sceptro, Galeam Coronæ,

Regno meritâ præmisit.

Dignus omninò illis imperare,

Pro quibus, & cum quibus toties militasset.

Recens uncto Regi triplicem hostem Fortuna objecit.

Moschum in Severia,

Turcam in Podolia,

Svecum in Prussia.

At verò tot hostibus major animus,

Impensiùs sibi gratulatus est,

Tantâ gladio suo de Patria benè merendi segetem offerri.

Ergo iterum pro Sceptro gladium,

Pro Purpura Loricam indutus:

Ut illa ruberet animosiùs, hostili eam langvine insperfit.

Dubites, videritnè hostem priùs, an vicerit?

Adeò ad victorem suum festinante victoriâ,

Ut nulla hosti se erigendi mora esset.

Ingens Centum viginti millium exercitus,

Cùm nullibi tutò consistere posset,

Ad ipsius victoris Vladislai pedes salutem invenit:

Periturus omninò, nisi eo modo cecidisset.

Quippe suis met operibus, ut Tauro suo Phalarides, inclusi hostes,

Castra

Castra in claustra,
Munimenta in monumenta converterant;
Æternum in illis tumultandi, nisi victor Vladislaus
Vivere concessisset.

Ita non Civium modo, sed & Hostium Servator,
Præcipuis plurium gentium bellatoribus in uno exercitu servatis,
Effecit:

Ne uspiam viva Clementiæ suæ simulachra deessent.

Sed, ingentes animos una victoria non implet.

Unica Laurus alterius præsagium fuit.

Dum pugnat in Moscovia, vincit in Podolia,
Et quod paucissimis Imperatoribus concessum,
In Castris triumphat.

Didicit tum Abasius, adeoque Oriens universus,

Longas Regibus esse manus:

Supremo Numine quiddam Divinitatis Vladislao mutuante,
Ut nusquam à suis abesset.

Sed maluit Abassium vitam spoliare Amurathes,
Quam vitam, vittamque suam in discrimen adducere.
Præfocatâ, quæ se contra Vladislaum incitaverat voce;

Turbulentum fædifragi Abassii spiritum
Fœdissimo carceri, id est suomet corpori inclusit.
Sanè non aliter stringendus fuerat, qui adeò insaniret,
Sanior Amurathi mens & consilium.

Fatali illo Anathemate, vindici Marti appenso,
Vladislai vires adorare maluit, quam adoriri.
Ita priora illa VLADISLAI & AMURATHIS nomina,
Non ausa est iterum committere Fortuna.

Aliàs, qui VLADISLAUM ab AMURATHE cæsum planximus ;
 Poteramus Amurathem pro Vladislao cadentem videre :

Non quòd Amurathe illo hic minùs ferocior,
 Sed quod Vladislaus, Varnensi esset felicior ;

Nec fuit difficile,

Tot trophæis reliquorum hostium audaciam opprimere.

Svecis ipsâ armorum ostentatione pacem persuasit.

Nempe, jam olim sub Paternis auspiciis militantem experti,

Timuerunt, ne aciem illam sentirent,

Quam ægrè Pater à fraterno jugulo represisset.

Non quòd Vladislaus propinqui sanguinis impiâ siti laboraret ;

Sed quòd meliorem in Polonia Patriam agnosceret ;

Eamque quibuslibet affinitatibus anteferebat.

Paucis hæc annis, immò mensibus acta :

Stupente Mundo,

Quòd natus ad bella Princeps, pacem ubique circumferret.

Nimirum, Felicitatem Patriæ Triumphis suis ducens potiolem,

Ingentem Martiæ laudis cupiditatem

Illius commodis libens circumscripsit.

Ut scires, Vladislaum non tam sibi, quàm Patriæ suæ,

Non vincere solùm, sed etiam vivere.

Fallitur, quisquis Civium suorum dispendiis

Fama suæ compendia quærit.

Pulcherrimum est æternitatem merituro Principi,

Pacis arbitrio, vincendi terminos definire.

Ultrò in nassam Fatis influentibus,

Satiùs est summâ felicitate non uti quantum potes.

Reliquum vitæ Vladislai constans Fortuna tenuit.

Regno ad Pacis sensum composito,
Felicitate suâ universam Poloniam beavit

M A R S T O G A T U S.

Virtutum ejus compendia quæris? apices accipe.

Religionis & Pietatis cultor acerrimus,
Patriæ & Civium usque ad sui negligentiam amantissimus:

Supra naturam Humanissimus,
Ultra Principum consuetudinem familiarissimus,
Ad usque Regiarum Fortunarum angustias liberalissimus,

Summam felicitatem ducebat, posse felices facere.
Nunquam enim in divite Regno Princeps inops est.

Nec ulla felicitas magis sua est, illâ,

Quàm ipse Princeps fecerit.

Sed heu! invidistis eam Serenitatem Poloniæ Superi!

V L A D I S L A O,

Sole Patriæ, fatali occasu sublato,
Tot malorum noctes Regno se intuderunt,
Heu! nunc etiam tot cædibus & mortibus

P A T R I Æ P A T R I parentamus.

Adeò, ut cum expirante VLADISLAO,
Omnis Poloniæ Felicitatis incolumitas
Visa sit expirasse.

VLADISLAO IV.

PANEGRIS LYRICA.

ODE XI.

Excède Pindo, belligeris satur
 Gradive palmis, te generosius
 Numen, Trophaorumq; dives
 In numerum redigit Monarcha.

Te bellicosa gloria Lechia,
 Te Liberarum gloria gentium
 Inviçte Vladislac, frontem
 Sarmaticis redimita sertis

Bellona, primis clarat honoribus,
 Et Martiarum premia frontium
 Palmasq; laureasq; neçtens,
 Perpetuos geminat Triumphos.

Te Roma quondam, te procul extera
 Novère gentes: cùm spoliis satur,
 Pulsoq; jam claratus hoste,
 Quà gelidi fuga fervet Istri,

Mosamq; Scaldinq; & geminum impiger
 Hausisse Rhenum, culmina Caesarum
 Latamq; lustrabas Viennam,
 Austriacæ novus hospes aula.

Tunc à Latinis Matribus & simul
 Ab innocentùm carmine Virginum,
 Defensor Europæ & Latini
 A pueris simul & puellis

Affertor Orbis per resonabiles

Audiris auras. Ter tibi Dardanas

Romanus inclinavit Alpes,

Ter Veneta affluere ripa.

Et ipse sacro celsior in Throno

URBANUS olim nectareo Pater

Arrisit ore, cum per urbem

Artificem tibi jussit ignem

Suaq; testes letitia procul

Arsisse flammis; te socialibus

Uterq; Ferdinandus olim

Austriaca decora alta Fama,

Strinxere palmis. Quid memorem tuis,

Quacumq; faustum victor agis pedem,

Trophaea suscitata factis,

Et celebres simul hinc & inde,

Stetisse moles? non bilares ego

Mirabor ignes, non radiantium

Inventa flammarum, tuâq;

Luce sacras micuisse turres.

O digne tunc & nobilioribus

Princeps triumphis! quem positis minor

Hinc Moschus, hinc Osmanus armis,

Quem pavidi fugitiva Daci

Vix dum peracta flore puertia,

Blandasq; primi Veris honoribus

Malas coronatum, imperato

Castra metu, timidisq; jam tunc

Novere turmis; quem Dominum prior

Suiq; dives Fama recentibus

Rumorq; praeurrebat alis,

Hunc avidi sitis alta veri,

*Fuisse quondam, cui nimis imparem
 Dicat triumpho: Par meritis honor
 Non usque prægravat merentem,
 Et meritis minor est sub ipsis.*

*Sed jam Polonis reddite finibus,
 Exercitatum sub galeâ caput,
 Rex Magne, tantisper Lechea
 Post Domini pia busta Patris,
 Permite Mitra. Sic tibi libero
 Assentit omnis Curia calculo,
 Sic Fata concordēsq; Divi,
 Sic cupidi voluere Cives.*

*Minus supremæ sentit onus Mitrae,
 Duræ probatus pondere Casidis.
 Tulisse militare ferrum
 Qui potuit, potis est & aurum.*

*Hunc ipsa Regem jam ter ab æthere
 Appellat Echo: ter resonabilis
 Regem VLADISLAIM & supremum
 Littauici columnen Ducatus,
 Respondit Echo. jam tibi, jam graves,
 Invictæ Regum, sponte fidelibus
 Nutant Senatorum Curules*

*Verticibus, tibi tutat omnis
 Polonicarum copia Turrium.
 Quin & revincta culmina Moschua,
 Getesq; subditusq; Biston,
 Et trepidi mala fraus Abassi,
 Et ille duri Mars Zaporovii,
 Dum pervicaci vertice corruunt,
 Lapsu approbaverunt in ipso,
 Quod Lechici statuere Cives.*

JOANNES CASIMIRUS.

Hic tibi jam altiùs nitendum est calame.

Per tot Ducum Regumque sublimes animas eluctatus,

Ad Jagelonicae Majestatis apicem niteris.

Ultimum, immò supremum restat opus,

Tu nimirum

JOANNES CASIMIRE,

Regum post Reges natos Fortissime.

Fortunatissime dicere debueram,

Si aut Fortuna Regum vulgaribus judiciis se permittere,

Aut tu vilibus ingeniis probare te voluisses.

Nihil in te Fortuna juris habet;

Qui nulli Heroum impar, jam olim didicisti,

Virtuti omnia debere, Fortuna nihil.

Nimirum, turbulentissimo Reipublicae tempore

Scepbris admotus es,

Ut labantem Olympum ingens Atlas fulcires,

Vel fatigato Atlanti, integer Hercules succederes.

Inhorruerat jam ad fausti Sideris occasum Polonia,

Nisi ad tuum se ortum erexisset.

Post fatalem Serenissimi Fratris tui Vladislai obitum,

Incubuit humeris tuis Patria;

Calura fortassis, nisi in eum Regem incidisset,

Qui ipsius ruinas sciret efferre.

Tota in perniciem suam jurante Russia,

Qq

Illicò

Illicò ad nomen tuum respexit:

Quæ olim uni CASIMIRO ipsam, sub jugum missam, Russiam;
Alteri verò, (Rixâ licet Matre genito,) pacatam Remp. debuit.

Nec defuere antiquo Nomini priora omina.

Stitisti labantem Patriam,
Ad occasum suum inclinatæ invictum Columnen,
Te, inquam, supposuisti.

Tuitus es contra serviles impetus Libertatem.
Deniq; infracto tot inter ruinas animo eo loci constitisti,

Quò vulgaris Fortuna non potuit adrepere.

Verùm latius est, ut eam hîc loquentem audias,

Quam invicto robore sustentas labantem.

Per tot Ducum, Principum, Regumque suorum funera,

Ad tuum usque solium à me deducta,

Ita te affatur Polonia.

Si me diu incolumem optas,

Vive diu incolumis CASIMIRE.

Ultimus hîc meos inter Reges legeris:

Ut omnium eorum Virtutes & Fortunas

Quidam veluti Epilogus complectaris.

Si mea vota, si justæ spes non fallunt,

Tu Principum Regumq; meorum

Compendiosam Epitomen in te exhibebis.

In te Regum Serenissime,

LECHI Primi Polonia Parentis Fortunam adorabimus;

VISIMIRI generositatem agnoscemus;

CRACI parem Sceptris maturitatem experiemur;

VANDÆ viriles animos palpabimus;

PIASTI Liberalitatem predicabimus;

Trium LESCONUM militarem genium admirabimur;

ZEMOVITI Martij laboris patientiam obstupefcemus;

LESCI IV. addictos paci animos diligemus;

ZEMOMISLI felicitate fruemur.

Tu nobis Lechi posterorum rudem Literarum barbariem,
Insigni (supra quàm Principum Majestas assurgit) literaturâ;

LECHI Secundi in Fratrem admissum nefas,

Singulari Sanguinis tui amore;

POPIELI Primi ignaviam, Martiâ generositate;

Secundi vesanas fraudes, Regali Candore.

Felicissimè repones.

In te MIECISLAI Religio sanctiùs;

BOLESLAI CHROBRI infracta Fortitudo generosiùs,

CASIMIRI Primi Pietas Religiosiùs;

BOLESLAI AUDACIS Magnitudo incorruptiùs;

VLADISLAI Primi Fortuna veriùs,

BOLESLAI KRIVOUSTI Generositas fortiùs;

BOLESLAI CRISPI zelus propaganda fidei animosiùs;

CASIMIRI JUSTI Æquitas Iustiùs;

LESCONIS ALBI

Utrâq; Fortunâ major mens apertiùs;

BOLESLAI PUDICI Tolerantia generosiùs;

LESCONIS NIGRI Magnanimitas feliciùs;

PREMISLAI SECUNDI Amor in Patriam efficatus;

VLADISLAI LOKIETEK

*Infracta utriusq; Fortuna victoria capaciùs;
CASIMIRI MAGNI potentia magnificentiùs;
Orbi Polono, adeoque Orbi illucescet universo.*

*Quidquid in LUDOVICO HUNGARO,
Quidquid in VENCESLAO BOHEMO
Desiderabam, Tu mihi abundè refundes:*

*Quidquid in MIECISLAO SENE,
MIECISLAO Secundo oderam, expunges:
Quidquid in NIGRIS, LASZKONOGIS, KRIVOLUSTIS,
LOKIETKONIBUS*

*Sors aut Natura peccaverat,
Totum in te compensabitur.*

*Quidquid
In AUDACIBUS, JUSTIS, PROBIS, CRISPIS,
PUDICIS, ALBIS, MAGNIS*

Ama veram aut amiseram,

In Te, veluti in Compendio inveniam.

De FAGELLONIBUS verò quid dicam?

Faceffant superstitiosa Metempsychoses.

Sileant antiquæ recocti Æsonis fabula.

Si nunc etiam Deum ex Idea operari certum est:

Tu demum, eò mea de te vota promovebis,

Ut omnium quotquot nobis imperarunt Fagellonum

Ideam Te animumque Tuum appellem,

Vel universos & singulos,

Animi tui Ideas extitisse affirmem.

*Absit Promethei vetus commentum,
 Qui hominem fabricaturus,
 Ex singulis viventibus singularia quæq; ei attribuisse fingitur.
 Majus mihi de te votum est.*

*Ut nimirum sublimes Jagellonica Majestatis dotes
 Ita in Te exprimas singulas,
 Ut habere videaris singulares.*

*Vivet in Te VLADISLAORUM generosa animositas;
 CASIMIRI IV. Nomen & Æquanimitas;*

JOANNIS ALBERTI capax cujusvis scientiæ genius;

ALEXANDRI magis consulta Liberalitas;

SIGISMUNDI Primi, Avitui, matura Prudentia;

SIGISMUNDI AUGUSTI agnominis veritas;

STEPHANI BATHOREI Martius vigor:

SIGISMUNDI III. D. Parentis tui,

VLADISLAI IV. Fortunatissimi Fratris Tui,

Religio, Pietas, Magnanimitas,

Rerum præclarè gestarum Gloria,

Et quidquid in utroq; Orbis adoravit universus.

Subscribite votis meis faventes Superi.

In unum hunc omnium Principum meorum dotes cumulate.

Vivat vobis & mihi CASIMIRUS,

Ut ego vobis & illi vivam.

Atque hîc jam Lechiados meæ

DEUS Terminus esto.

CASIMIRE REGUM SERENISSIME.

LECHIADOS

Jure ei NON, PLUS ULTRA inscripsero,
 Quam tuo nomine coronasti.
 Tu sanè ejus magnifica Periodus es.
 Ut desint tenuitati meæ alia;
 FINIS certè OPUS meum CORONABIT.
 Nullum Elogium scripsisse dicar meliùs,
 Quàm cum Tuo Te nomine compellassem.
 Nec est cur hîc ampliùs in percensendis Factis tuis desudem:
 Næ illis ipsi Æternitatis Fasti sufficiant.
 Quidquid tota hâc Lechiade Laudum colligi potuit,
 Tuum Elogium esse volo, REGUM MAXIME.
 Voto igitur testor affectum, quem facto non possum.
 VIVE tam diu, & VINCE,
Regum post Reges natos Fortissime,
 Donec eorum Ætates impleas,
 Quorum virtutes in te expresisti.

JOHANNI CASIMIRO
 PANEGRIS LYRICA.

ODE XII.

E*T jam propinquo margine latior
 Littus recurvis Anchora dentibus
 Momordit, evinctamq; verno
 Flore ratem, LECHIAS, quietis
 Admovit undis: jam Tibi supplices
 Effusa plenis suppara Carbasis,*

Malumq;

Malumq; demisere Musa ;
Jam faciles, CASIMIRE, proras,
Inter Lecbei fulgura praelij, &
Armata crudi tela Boristhenis
Tristesq; Fatorum procellas,
Et rigidi mala longa Martis.
At non cruentis horrida fluctibus
Bellona faustum denegat aureis
Portum Camænis, nec reflantium
Ferrea diluvies Notorum.
Tui beato Nominis alite
BONÆ propinquum ad usq; CAPUT SPEI
Provecta, tranquillum subire
Audet Io! mea cymba littus.
Nam si furentis velleræ Nerei
FORTUNA quondam CÆSARIS eruit,
Formidoloso fluctuantem
Naufragio eripiens phaselum:
Quin tot Polonis dives adoreis
Minas frementium pagina fluctuum
Evincat? iratumq; marmor
Sanguinea superet Charybdis?
Si tu vetusto Casare dignior,
Tuo beatam nomine presseris
Meq; securum carina
Exhibeas, CASIMIRE, Portum.
Te litterati culmen Apollinis
Et sacra Musis Pergama supplici
Novere Lauri; novit olim
Visa tuis tumuisse Mitris

Facundio.

*Facundiorum Regia Numinum,
Quando erudita Palladis atria
Attollis, & Scientiarum
Ingenuos vacuas canales.*

*Sed iam cruenta laudis avarior
Bellona, Musis; Mars & Apollini
Successit, armatumq; Numen
Magnanimis fremit in medullis.*

*Quantus per alti flumina sanguinis
Navifragantis Carbasa Patrie
Obvertis in Portum? ratemq;
Impavido moderaris ausu?*

*Quamvis rebelli fortius Africo
Vulgus minaces seditionibus
Attollat undas, & latrantes
Armipotens struat ira Syrtes.*

*Hinc foederata Cynthia Thracia;
Illinc severa bruma Propontidis,
Fugumq; dedignatus Ister,
Perpetuos inimicat aestus.*

*Illinc Suevis torva LEONIBUS
Admugit Arctos. Tutamen aureos
Moliris Orbes, & procaces
Imperio cobibens tumultus,*

*Inter ruinas rectus & integer
Persistis Atlas; cum Borealium
Hyems pruinarum & molesta
Parrhasia furat aura bruma.*

*Quam lentus ira; quam modici interim
Parcus cruoris; feda rebellium*

Quamvis

Quamvis tumultuum procella
Arma vocat, veniaq, largum
Irritat ensem. Nempe decet magis
In ominati sobria sanguinis
Laurus, cruentatasque vincit
Innocuum Stephanoma Palmas.
O si Polonis unanimes forent
In arma dextra! si tumida spei
Mentes & occæcata mollis
Desidia minor esset umbra!
Heu! quanta nobis Te Duce surgerent
Trophæa, Princeps! quanta recentium
Messis Coronarum, vetustis
Adlegeret nova Regna Regnis!
At nos profundo stertimus otio,
Actosq, vanis Consiliis dies
Fœtumq, rixarum Tribunal
Turpibus extrahimus querelis.
Privata quenquam commoda distinent,
Aut blandientùm damna Clientium,
Oblitus omnium, per omnes
Quisq, vices sibi sudat uni.
Hèu! si labantis te Patria ultimum,
Polone, funus, si Cineres Patrum,
Si Diva LIBERTAS, Avorum
Belligeris stabilita dextris
Tangit; fideli Consilium manu
Et verba nudo pectore suppleas,
Actorq, non Auctor videri
Sollicitus, steriles tuorum

Evince curas. Huc ubi Martia

Perorat acri buccina classico,

Pleno coronati Senatu

Sarmatici properate Cives.

Hic Martialis Consilium manus

Votumq; primus mucro feret, truci

Impactus hosti; hoc, hoc Polonis

Iusta mei vovet ira Pbœbi.

Hoc ipse nobis fortibus emicans

Persvadet armis, dumq; pigras prait

Rexipse turmas, fluctuantis

Se PATRIÆ probat esse PATREM.

O! qui potenti Fata regens manu,

Incerta Belli Numine prospero

Momenta dispensas, ruentes

Sarmatia moderêre sortes!

Vivat labantis prima Polonia

Columna Princeps! vivat & aureos

Lechisq;, Lechiaq; tandem

Restituat CASIMIRUS Annos.

AD
CHRISTUM
PRO LECHIADE SUA
CARMEN VOTIVUM.

AT cū nostra, BONÆ, CHRISTE, CAPUT SPEI,
Festis ingreditur Cymba Favoniis,
Antennasq; coronat
Picti veris honoribus;
Oblitusne Tui Nominis, integra
Submittam placido carbasa Nereo,
Nī Te supplice voto,
Et sacrā geminem prece?
Absit tam stolidum Phoebe piaculum,
Infandumq; nefas: protinus hīc ubi
Acclinata modestis
Assurgit tumulis humus,
Aram de viridi cespite construam,
Aram melliflui Nominis hospitam,
Quam Lauriqve, Crociqve
Panchæis cumulent rosis.
Hīc jam Pieriis functa laboribus
Delassata Deo appendite barbita,
Bullatosqve volenti
Frenos demite Pegaso.
Hīc Frenum & Cythara ac emeritæ Ratis
Clavus, perpetuo munere pendeant,
Votivumq; Celeusma,
Nomen dulcisonum sonet.

LECHIA DOS

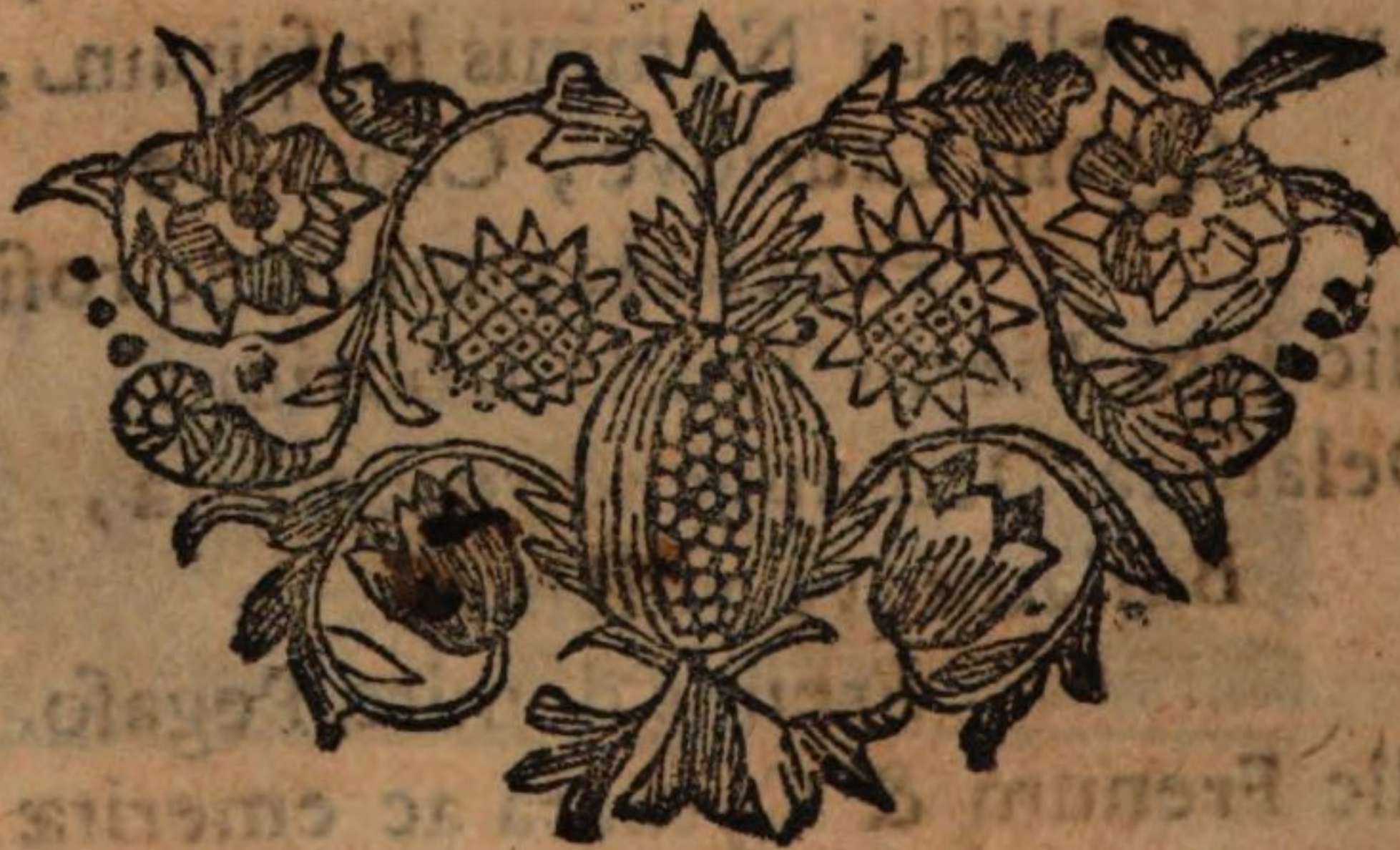
O! qui Sidereis dives honoribus,
 Nostræ certa SPEI diceris ANCHORA,
 Securisqve SALUTIS
 PORTUM Navibus erigis;

Qvidqvid sollicito pectine lusimus,
 Inter Sarmatici fulgura prælii,
 Qvidqvid præpete pennâ,
 Et fausto dedimus Jove;

Totum, Christe, Tuos sternitur ad pedes,
 Totum, Christe, Tuis cedit honoribus:
 Cum Sceptrisq; Mitrisq; &
 Armatis lituis DEI.

F I N I S.

A. M. D. G.

MICHAEL KORIBUTUS
WISNIEWECIUS.

Sta hic,
Si sine casu licet,
Viator!

Sub hoc, quod vides, Marmore sepulchrali,
Vitæ suæ exuvias deposuit Viva Virtutis Imago;
MICHAEL KORIBUTUS WISNIEWECIUS,
Rex Poloniæ, M. Dux Lituaniæ, Rusiæ, Prusiæ &c. &c. &c.

Qui,
Cum vivus personam suam, in hoc mundi theatro egisset,
omnium cum admiratione

Tandem,
Ne mundos vitiares mores, vitavit moras in Mundo,
quas properata contraxit mors.

Ite jam nunc, ite subditorum piæ Lachrymæ!

&

Florem Regū, in flore ætatis & modico vitæ cursu marcescentem,
Flumine irrorate vestro.

Instillate calamo, inter calamitates Poloniæ intempestivè sedulo,
Concolor atro argumento argumentum,

quò

Non tam in candidâ papyro, quàm Syndone mortuali,

Optimo Regi

Scribamus Elogium, an Elegiam? inauspicati Panegyristæ!

Ostendit illum heri

Fortuna Majorum Magnum, propria Majorem, Virtus Maximum,
Mors hodie nullum.

Dedit illi

Lituania profapiam, Moravia Electionem,

R r 3

Polonia

Polonia Regalem Coronationem, Russia vitam & mortem.

In hoc tamen mnemosyno,
Virtutes ipsius, mœstæ posteritati imitandæ,
funesto penicillo adumbratæ.

Ferre scilicet casum potest, non occasum virtus.
Non est illi locus in loculo, nec manet inter manes.

SERENISSIMO sanè REGI MICHAELI,
Sicut vivo tota applausit Polonia, cùm Regem suum publicaret:
Ita Polus luculentum pietatis dedit testimonium, vel mortuo,
cùm *Cbocimscianam Victoriæ* auspiciis illius donaret.
Puer scilicet, cùm Princeps esset, ita factus ad Regnum est,
Ut divino judicio providentiæ, diu illud expectare
impatiens fortuna non potuerit.

Quò foret diuturnius,
CASIMIRO, cùm vitam relinqueret, ademit Regni Annos,
quos daret MICHAELI.

Poloniæ ergò Soli occumbenti suffectus Oriens,
pronus in vesperam diem coëgit perseverare.

Alter Josua,
Dum solē Podoliæ, sub ipsius regimine nō nihil ecclypsatū retinet,
Lunam Ottomannicam in vallibus Valachiæ consistere jubet,
Ex gradariis Planetis faciens statarios.

Regalem scilicet ingressus *Zodiacum*,
Quem suis ipse notaret *signis*,
Arduum iter ea æqvitate perrexerit, ut nunquam à *Libra*
Justitiæ recederet,

Ea magnanimitate, ut continuus in *Leone* videretur,
Nunquam in *Scorpio*, qui nullius veneni esset capax.

In *virgine* cùm esset,
Conjugem nactus in thoro, ex Cæsarum throno,
Vel ipsis Hymenæi facibus, majorem lucem accendit Patriæ,
quam sine matre vivere non sivit, ipse illius Parer.

Rumpe-

Rumpere jam Livor, quòd Polonia Michaelē coluerit,
& vescentium dentibus invidē, edentule!

Pro MICHAELIS certē vitā totā,
Meliolem morte Apologiam non habes;

Fuerit ipsi vivere, quòd vincere;

Certē, postquā vivere desiit, vincere non cessavit.

Scilicet, qui oriendo omnes illustrasset Lechi nepotes,
multos vel invitos, quia invidos;

Nullum nec moriendo voluit offendere, licet reapse offenderit;

Verē Pelecanus,

Qui proprio pullos sanguine redimit;
miraculosus,

Dum post fata, ex sanguine corpore

Corpus morientis animavit Reipublicæ.

Hujus ergo Regis Sarcophagum, non cupresso incinge, sed lauro,
Sarmatia!

Ex rubicundo simul & sanguineo tanti Solis Occasu,

De secuturæ lucis Majestate augurata ac Serenitate.

Si ullus Regum; certē MICHAEL, devotū DEO O.M. pro tua incolumitate
caput gestavit;

Dum

Supplicia Tibi impēdētia, suis avertit supplicationibus ac precib⁹.

Hostia factus pro Regionibus tuis, hostes fugavit.

Candidus, quia innocens,

Marmoreā fortē reliquisset Poloniam, quam invenerat lateritiam,

si parem omnes Liliorum candorem illi obtulissent;

Delicium & Amor futurus omnium, si amassent

Alieni ab invidiā, quam pati posse, ars prima regnandi est.

Solis interea culpa non sit,

Quòd vespertilioes fugat & noctuas,

quod lippientes excæcat.

Aranei vel ex rosis colligunt venena, ex quibus mella apes legunt.

MICHA-

MICHAEL Rex, verè Rosa fuit;
 Multis odor vitæ ad vitam, multis odor mortis ad mortem,
 Ex qua

Mors, Regum Tarqvinus, ut ille papaverum,
 Nil nobis præter Spinam doloris reliquit.

Ad messem properando, ante æstatem,
 Adeò vix apparuit, cum aruit: vix floruit, cum defloruit;
 Flos & statim Os quoque.

Ab æqualitate fratrum evectus ad summum gloriæ culmen,
 rediit tandem ad Æqvatores.

Mors enim æquat omnia, Sceptra ligonibus.

Tu Viator,

Æternitatem MICHAELI non apprecare, quam tenet.

Tu saltem tibi annos computa,
 nam & Tu seqveris abeuntem.

Mortuum verò qui laceras, memento;

Cum mortuis non nisi larvas luctari;

Et mortuo Leoni vel lepores barbam vellere.

Hebetatur in cadaveribus novacula,

&

Sicut in mari Indico pisciculus, qui vivens non videtur,
 emergit mortuus:

Ita Virtutem, quam incolumem odio habuisti, saltem ex oculis
 sublatam admirare.

Ego,

Magnis MICHAELIS Manibus pium precatus Vale,
 elementum addo elemento,

Terræ aquam,

Tumulo lachrimas,

quas

Cumulus Virtutum, REX MICHAEL,

Dum voluit siccare, excitavit.

D. O. M. in Eremitico camaldulensi ad iur. forte

Magni Sarmatarum Monarchæ,
MICHAELIS REGIS,

E Coributhæa Visnovveciorum Prosapia,
 Augustum Cor;

Hoc sibi Eremiticum Penetrabile delegit.

Tam vastæ orbis Thecæ, ô quam impar & exile cōditoriū!

Voluit tamen hic esse; Ubi vivus pluries

Cœlestium charismatum dulcorem prælibavit,

Ut vel moriens testaretur, se cordicitus affligi,

Quòd inchoatam Regiâ Munificentia Basilicam,

Abrupto præcocitate fatorum Vivendi stamine,

Consummasse nequivit.

Grata tamen Voti, & multorum Beneficiorum conscia

Eremiti hujus Ascetica Sodalitas,

Exiguam hanc

Pientissimi Principis Benefactorisque,

Sacris Lipsanis,

Devotissimi cultus Tesseram scribit,

Vota altaribus nuncupat,

Ac æternæ Coronæ tænias.

Obiit Leopoli, III. Idus Novembris, Festo D. Martini die,

ipso momento, quo ad Chocimum expugnatis, cæsis,

deletis XXX. Turcarum millibus,

Exercitus Regni, & M. Ducatus Lithvaniæ,

Gloriosissimam Victoriâ deportavere,

Anno Salutis

M. DC. LXXX.

Ss

JOHAN.

JOHANNES III.

In Nativitate Divi Johannis,
Polus Polonis Regio monstrat sub Nomine Omen,
JOHANNES EST NOMEN EJUS.

Alias à sorte in Cunis,
Polonis in terris, non ex Sangvinibus,
Sed ex DEO,
Nascuntur Nomina Regum.

Ita, etsi omnes Principes nostros
De Cœlo datos fatemur,
Aliquos tamen ut Grandines ac Spiritus procellarum,
Desuper cadere,
Alios ut Rorem Cœli descendere,
Conspicimus.

JOHANNEM, id est, **GRATIAM DEI**,
Gratiam inter nubila nobis affulgentem
veneramur,

Qvo non surrexit Major,
Dum in numerico Nominis & Ominis Trigone,
Duo Præcedentes ut bases,

JOHANNES III. ut Summitas eminet,

Verè perfectum, quia Trinum,

Verè Divinum, quia Triadis opus,

Ad quod perficiendum,

Sacro Triadis festo,

Sarmaticarum Gentium Trias,

Terno dierum spatio, votis, suffragiis concurrebat.

Nimirum, Triadis opus,

Ferro, Fami, Fraudi,

Notæ malorum suorum Triadi

An Iliadi oppositura?

Posce itaque pugillares,

Grati pro Gratia Cordis, Polonia,

Et scribe:

Multi in Electione JOHANNIS gavisi,

Etenim ne omnes gauderent,

Livor & Timor effecit.

Factus enim est Timor super Vicinos & Montana!

Vel quòd ita Superis visum, ut superesset,

Quam Sol in Meridiano perfectionis suæ circulo,
pelleret Nubem.

Gaude, quòd cum in anteriori forte muta fueris,

In hac Electione apertum Os & Lingva tua!

Voce libera elegisti, nominasti & scripsisti

JOHANNES EST NOMEN EJUS.

Non dubita, manum Domini fore cum Eo,

Qui non suam,

Sed Dextræ Domini nuper in Victoria

Fuerit veneratus Virtutem.

Crede de JOHANNE, id est, GRATIA TRIADIS,

quod illa

In Creatione annihilato penè Regno,

In Redemptione positæ sub Tributo Patriæ,

In illuminatione Gloriæ Sarmaticæ,

Quam

Tanta oppresserat Caligo,

Tibi & Orbi apparebit.

JOHANNES interea **Tuus**

Crescet & Confortabitur,

In de-

LECHIAD. APPENDIX.

In desertis à profugo Barbaro Campis,
Usque in diem Ostensionis Suæ,

Ubi reposita illi est,

Post Triumphos & Victorias,

Corona Justitiæ.

F I N I S.

Josephus Andr. Zaluski P. 1724.

Index

Lechus	pagina	1.
visimini		9.
in Palatin		12.
Cracu. Grachus.		20.
Lechus 209.		27.
Vendo.		32.
Premislag. 12 Palatin		38.
Lechus fraudulenti		44.
Lechus 209.		50.
Lechus 319.		50.
Topiel 1mg.		61.
Topiel 209.		67.
Kias 19.		74.
Zemoor 19.		81.
Lechus 419.		88.
Zemgmis 19.		91. pars
Mieci 19 1mg.		97. 2da
Boleslag Chrobri. 1		104.
Mieci 19 209.		112.
Carim 19 1mg.		118.
Boleslag Ducax. 2		125.
Vladislag. 1mg.		133.
Boleslag Kriovest 3		138.
Vladislag 209. 1mg.		147.
Boleslag Kriovest 4		153.
Mieci 19. 1mg.		159.
Carim 19 1mg.		166.
Lechus 119.		171.
Boleslag Pudi 5		179.
Lechus Niger		193.
Premislaus 209		193.
Vence 19 Bohem.		198.

3. Vladislag 1mg.	208.
34. Carim 19 1mg.	210. ^{122. 3.}
35. Ludovic 1mg.	217. + 1382 13 Sept. 1411.
36. Vladislag 209.	225.
37. Vladislag 319.	233.
38. Carim 19 209.	240.
39. Joannes Albert 19.	240.
40. Alexander.	252.
41. Sigismund 1mg.	257.
42. Sigismund 209.	263.
43. Henric 1mg.	272.
44. Stephani 1mg.	276.
45. Sigismund 319.	285.
46. Vladislag 419.	296.
47. Joannes Carim 19.	305.
48. Michael 1mg.	317.
49. Joannes 319.	322.
50. Augustus. 2. Saxonis elector. felicitati regnat.	

Henric Probus de 11

Joan Capny ad. 1668. 15 Sept. Rem a. 19 may 8 m
vide ad. ad. ad. in 4° 1668

Buchbinder-Lehrwerkstätte
Nikolausheim
Dürrenlingen bei Günzburg

Ines, Albert,

Lechias

Francofurtum ad Viadrum 1680

4 P.o.lat. 361

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10530218-6

VD17 23:304864U